

รายการอ้างอิง

- ก่อ สวัสดิทานิชย์. จริยธรรมในสังคมไทย. รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน
กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา, 2522.
- ก่องแก้ว เจริญอักษร. การจัดการเรียนการสอนจริยศึกษาให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์.
ครุศาสตร์. 9 (มีนาคม-เมษายน 2522).
- เกษิณี ผลประพจน์. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาครูในกลุ่มวิทยาลัยครู
ภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2524.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. การศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- โกศล มิศุณ. การวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะการสวมบทบาท.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2522.
- คณะกรรมการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. คู่มือครูชุดเตรียมความพร้อมด้านจริยศึกษาระดับอนุบาล.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2533.
- _____. คู่มือพัฒนาตนเองและการสอนจริยศึกษาระดับประถมศึกษา. (ฉบับทดลอง ป.1. ป.2)
(อัตลํ้าเนา).
- _____. การเป็นมนุษย์ที่เต็ม. สื่อสำเร็จรูปจริยศึกษาเพื่อพัฒนาคุณธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
(ฉบับทดลอง). กรุงเทพมหานคร: ครูสภา, 2535.
- คิกฤทธิ ปราโมช, ม.ร.ว. หลักจริยธรรมที่ควรคํานึงในการให้การศึกษา. วัฒนธรรมไทย.
7 (กรกฎาคม 2521).
- จงจรัส แจ่มจันทร์. การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2524.

- จันทนา ตั้งสุวรรณ. การสอนจริยศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษา. สารพัฒนาหลักสูตร 48 (มีนาคม 2525).
- จิตอารมย์ สวัสดิชิตัง. การวิเคราะห์หมโนทัศน์ทางจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่ปรากฏในเพลงไทยสมัยนิยม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- จินดา นิลแย้ม. การพัฒนารูปแบบการสอนคณิตศาสตร์แบบสอดแทรกภูมิโนทัศน์ทางจริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- จินดา อาจิณสมภาร. ปัญหาการสอนจริยธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่งและสองในเขต การศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- จิรพรรณ สุขตลอดชีพ. ผลของการแสดงบทบาทสมมติที่มีต่อการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- เจือจันทร์ จงสถิตอยู่. แนวความคิดของ "เฝ้าโลแพร่" ในโครงการศึกษาผู้ใหญ่. การศึกษาแห่งชาติ 16 (ตุลาคม-พฤศจิกายน 2524).
- ชไมพร มุขโต. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
- ชัยพร วิชาวุธ. มูลสารจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. หลักการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2524.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. วิธีการสอนจริยศึกษา. ในเอกสารของสภาสังคมสงเคราะห์ แห่งประเทศไทย: 2525.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. การพัฒนาจริยธรรม: ตำราจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์จันท์. จริยธรรมของเยาวชนไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2520.
- ถาวร กองคิด. การปลูกฝังคุณธรรมและเสริมสร้างลักษณะนิสัยแก่นักเรียน. วารสารประชาศึกษา. 34 (สิงหาคม 2527).
- ถาวร รอดเทศ. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการคิดทางเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์กับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- ทวี ก่องแก้ว และ อบรม สันนิบาล. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2517.
- ทศพร มณีศรีขำ. การพัฒนาจริยธรรมด้านความสามัคคีโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
- ทองปลิว ชมชื่น. ปรัชญาการศึกษานอกระบบโรงเรียน. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์, 2528.
- ทิพย์สุดา นิลสินธุ์. การสร้างแบบทดสอบความพร้อมด้านจริยธรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- ทิพย์วัลย์ สมแดง. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนเขตชนบทในจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- อึ้ง อึ้ง. ความมุ่งหมายของการสอนจริยศึกษาในโรงเรียน. วารสารการศึกษาเอกชน. 2 (ตุลาคม 2517).
- อึ้ง อึ้ง. ทฤษฎีทางจิตวิทยาเกี่ยวกับจริยธรรม. เอกสารการสอนชุดวิชาจริยศึกษา หน่วยที่ 1-5. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ กรุงเทพมหานคร: บางกอกบล็อก, 2527.
- นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ. วิธีสอนวิธีสร้างล้างกับในวิชาสังคมศึกษา. เอกสารประกอบการสัมมนาอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ระหว่างวันที่ 25-27 มกราคม 2523.

- บันลือ พุกษาวัน. หลักสูตรเชิงพินิจกับภาคปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: เอราวันการพิมพ์, 2521.
- บรรจง จันทรสา. ปรัชญาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2527.
- บรรพต พรประเสริฐ. การเปรียบเทียบมโนทัศน์ทางจริยธรรมของนักเรียนอนุบาลที่ได้รับการสอนโดยใช้ทานและเกม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: การพิมพ์พระนคร 2531.
- บุญส่ง นิลแก้ว. การวัดผลทางจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แพรวพิทยา, 2519.
- บุญเสริม ฤทธาภิรมย์. การเรียนรู้แบบสร้างความคิดรวบยอด. วารสารประชาศึกษา 28 (กุมภาพันธ์ 2523).
- บุปผา เรืองรอง. การเปรียบเทียบความคิดรวบยอดเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สามที่เรียนด้วยกิจกรรมการเล่นทานกับกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- ประคอง กรรณสุด. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: บริษัทศูนย์หนังสือ ดร.ศรีสง่า จำกัด, 2528.
- _____ . สถิติประยุกต์สำหรับครู. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2529.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติการวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2519.
- ประภาภรณ์ ธิติมาพงศ์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องโภชนาการและการแก้ปัญหาทุพโภชนาการ โดยใช้บทเรียนแบบมโนธรรมสำนึกและบทเรียนแบบเบ็ดเสร็จตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่เบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- ประเสริฐ มาสุปรีดี. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนด้วยหนังสือการ์ตูนกับการสอนตามปกติ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2522.

ประเสริฐศรี เอื้อนครินทร์. การทดลองใช้เทคนิค แม่แบบ เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์.

ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.

พนัส หันนาคินทร์. การสอนค่านิยมและจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, 2526.

พรรรถทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. ความเชื่อทางจริยธรรมของคนไทยในปัจจุบัน. วารสารครุศาสตร์
14 (เมษายน-มิถุนายน 2529).

พรธณี สุวัฒน์. การเปรียบเทียบมโนทัศน์ทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สามที่เรียน
ด้วยกิจกรรมการเล่นพื้นเมืองของเด็กภาคเหนือกับกิจกรรมตามแผนการสอนของ
กระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

แพร์ เปาโล. การเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมเพื่อเสรีภาพ. แปลและเรียบเรียงโดย มนตรี
กรรพุมมาลย์. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์, 2522.

. การศึกษาสำหรับผู้ถูกกักขัง. แปลและเรียบเรียงโดย ช. เขียวพุ่มพวง.
กรุงเทพมหานคร: สหพันธ์นักศึกษาเสรีแห่งประเทศไทยจัดพิมพ์, 2517.

. คัมภีร์ของผู้ถูกกักขัง. แปลและเรียบเรียงโดย จิราภรณ์ ศิริสุพรรณ.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เทพนิมิตร, 2517.

ภัสสร อินทร์กำแหง. การศึกษามโนทัศน์ทางจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 ในนิทานพื้นบ้านของจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

ภิกษุญ เจนเจริญวงศ์. การเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมด้านความเมตากรุณาของนักเรียน
จากการอ่านหนังสือภาพที่มีการนำเสนอพฤติกรรมของตัวละครเอกในทางบวกและทางลบ.
ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. เอกสารการสอนวิชาการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย,
หน่วยที่ 1-7. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, 2526.

มาโนช ตันชวณิชย์. ปัญหาการถ่ายทอดจริยธรรมกับอนาคตของชาติ. คูปริทัศน์
5 (กันยายน 2523).

ยุพดี เดชะอังกูร. การทดลองขีดหนึ่งตะลุงเป็นสื่อกลางเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านวินัยแห่งตน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

- ระพี สาคริก. อิทธิพลของการศึกษากับนโยบายส่งเสริมการเกษตรไทย. ใน ยุทธศาสตร์การคิดและการพัฒนาเพื่อแสวงหาทางเลือกของสังคมไทย. สุริชัย หวันแก้ว, บรรณาธิการ, กรุงเทพมหานคร: โครงการศึกษาทางเลือกการพัฒนา (มกราคม-เมษายน 2531).
- รังสฤษดิ์ เขาวนศิริ. คู่มือครูสอนจริยศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2520.
- รัตนา ฉากฉลัก. การเปรียบเทียบมโนทัศน์ทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบปล่อยปละละเลยและแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- รัตนา บำรุงญาติ. ผลของการพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการใช้หุ่นมือ การเล่านิทาน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2525.
- ราชมนี, พระ. การสร้างเสริมคุณสมบัติจริยธรรม. ในแนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย การประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2523.
- วชิราภรณ์ อมฤตนันท์. การเปรียบเทียบผลการสอนเรื่อง โภชนาการและอนามัยของอาหาร โดยใช้บทเรียนแบบมโนธรรมสำนึกกับบทเรียนแบบปลายเปิด. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.
- วรรณาสู่ติวิจิตร. การทดลองสอนจริยศึกษาโดยการสร้างศรัทธาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่สาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- วัชรินทร์ บรรณเกียรติ. การศึกษามโนทัศน์ทางจริยธรรมในหนังสืออ่านสำหรับเด็กที่ขึ้นการประกวดในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พุทธศักราช 2515-2527. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

- วิชาการ, กรม. คู่มือ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2532.
- ____. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องสารที่เปลี่ยนแปลงของหลักสูตรประถมศึกษา
ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533. มปท., มปป.
- ____. คู่มือวิทยากร แนวทางการใช้หลักสูตร (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). มปท., มปป.
(อัดสำเนา).
- ____. คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).
ฉบับใช้ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร. มปท., 2532.
- ____. หลักการของหลักสูตรประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533.
กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว, 2533.
- ____. หลักสูตรพระพุทศศาสนาในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและกลุ่มสร้างเสริมลักษณะ
นิสัย ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521. (ฉบับปรับปรุงพุทธศักราช 2533).
(อัดสำเนา).
- วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย: การประชุม
ทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2523.
- วิชาการ, กรม, กองวิจัยการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. โครงการทดลองหารูปแบบการ
เรียนการสอนจริยธรรม. รายงานการวิจัยทางการศึกษา, อันดับที่ 36.
- วิรัช จายถนอม. เปรียบเทียบการคิดหาเหตุผลตามหลักตรรกศาสตร์ และการคิดหาเหตุผล
เชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับอายุ 12 และ 15 ปี ในกรุงเทพมหานครและชนบท.
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- ศิริพร คูภิมย์. การเปรียบเทียบความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่หก ซึ่งสอนด้านกิจกรรมคัดสรร กับกิจกรรมตามแผนการสอนปกติ.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, 2532.

_____. เอกสารเสริมความรู้สำหรับครูกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยจริยศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2528.

_____. แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยขั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2526.

สัชชชิต พูลนวม. ความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ของเด็กไทย.
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2523.

สมพงษ์ จิตระดับ. การสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา. ภาควิชาประถมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

สมพงษ์ สิงหะพล. รูปแบบการสอนการเรียนรู้ความคิดรวบยอด. สารพัฒนาหลักสูตร
85 (พฤษภาคม 2532).

สายสมร ชาดิยานนท์. ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับความสามารถด้านเหตุผลและกับการ
อบรมเลี้ยงดูของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.

สุชา จันท์นเอ็ม. จิตวิทยาในห้องเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ที่ระพีพัฒนา, 2521.

สุดารัตน์ ชวรินชัย. การวิเคราะห์เนื้อหาต้านมโนทัศน์ทางจริยธรรมในนวนิยายที่เป็นหนังสือ
อ่านนอกเวลาวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

สุนทร สุนันท์ชัย. คู่มือวิชาการศึกษาเทคนิคและวิธีการสอนวิชาสังคมศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
สหบัณฑิต, 2514.

_____. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร, ทิพย์อักษร, 2523.

_____. กระบวนการจัดการศึกษาเพื่อการพึ่งตนเอง. ใน แนวคิดและประสบการณ์
การจัดการศึกษาเพื่อการพึ่งตนเอง. โอวาท สุทธนารักษ์, บรรณาธิการ.
กรุงเทพมหานคร: กลุ่มศึกษาปัญหาและทิศทางการจัดการศึกษาไทยจัดพิมพ์, 2530.

- สุนัย ชินศักดิ์ชัย. การทดลองใช้หุ่นเชิดมือเป็นแม่แบบ เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ
ของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
- สุภาพร สุขเจริญ. ความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ทางจริยธรรมกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- สุมน อมรวิวัฒน์. การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต. รายงานการประชุมทางวิชาการเอกสาร
ประกอบวิชาสัมมนาการประถมศึกษา. โดยนิสิตปริญญาโท ภาควิชาประถมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- _____. "จริยศึกษา" ในเอกสารการสอนชุดวิชา 24434 หน่วยที่ 11. กรุงเทพมหานคร:
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.
- _____. ตัวอย่างแนวคิดความเป็นพลเมืองดี. เอกสารทางวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
ม.ป.ป. (อัครสำเนา).
- _____. การปลูกฝังจริยธรรมในทศวรรษหน้า. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร.
4 (มกราคม-มิถุนายน 2523).
- _____. จริยธรรมและค่านิยม: พื้นฐานทางจิตใจของคนไทย. กลวิธีสอนจริยศึกษาและ
การสอนสอดแทรกคุณธรรมในการสอนตามหลักสูตรประถม. กรุงเทพมหานคร:
สภายูวพุทธิกสมาคมแห่งชาติ, 2530.
- _____. สมบัติทิพย์ของการศึกษาไทย. วารสารครุศาสตร์. 15 (กรกฎาคม-ธันวาคม
2529).
- สุมน อมรวิวัฒน์ และทีศนา แหมมณี. หลักการสอนจริยศึกษา. ในกลวิธีสอนจริยศึกษา
และการสอนสอดแทรกคุณธรรมในการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา, กรุงเทพมหานคร:
สภายูวพุทธิกสมาคมแห่งชาติ, 2530.
- สุรินทร์ คล้ายรามัญ. การพัฒนามโนภาพแห่งตนโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

สุลักษณ์ ศิวรักษ์. ศาสนากับการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร, คณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนา, 2530.

เสวก สุระประเสริฐ. ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดรวบยอดทางจริยธรรมกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในเขตจังหวัดชลบุรี. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

อบ ไชยวสุ. สะกดให้ถูกตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานหอสมุดกลาง 09 จัดพิมพ์, 2522.

อบรม สันนิบาล และชาญชัย ศรีไสยเพชร. การประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2523.

อภิญญา จันท์เจนจบ. ความรู้ความเข้าใจทางจริยธรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมสังคมของนักเรียนครู และผู้ปกครอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

อาคม จันทสุนทร. ความคิดรวบยอดและหลักการ. ครูปริทัศน์. 4 (สิงหาคม 2522).

อาภา จันทรสกุล. เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาจิตวิทยาวัยเด็กวัยรุ่นในโรงเรียน. ภาควิชาการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. (โรเนียว)

อำไพ สุจริตกุล. การสอนจริยศึกษาในหลักสูตรใหม่ให้ได้ผล. ใน กลวิธีสอนจริยศึกษาและการสอนแทรกคุณธรรมในการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา, กรุงเทพมหานคร: สภาอุทวิศึกษาแห่งชาติ, 2530.

. เทคนิคการสอนเพลงและแนวคิดในการใช้เพลงประกอบการสอนจริยศึกษา. ใน กลวิธีสอนจริยศึกษาและการสอนแทรกคุณธรรมในการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา, กรุงเทพมหานคร: สภาอุทวิศึกษาแห่งชาติ, 2530.

. เทคนิคการสอนเพื่อสอดแทรกจริยธรรมตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เอกสารประกอบการอบรมครูสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2533. (อัดสำเนา)

อุทัย แก้วขาว. ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างความคิดรวบยอด และการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2513.

อุทุมพร โกมลวรรณ. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับความรู้ด้านจริยศึกษา
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

อุ้นดา นพคุณ. การพัฒนาระบบการศึกษาเพื่อคนส่วนใหญ่. บรรยายในการสัมมนาวิชาการ
ที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดโดยฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์
ร่วมกับโครงการพัฒนาการศึกษาเพื่อชุมชน. บรรยาย. 15 พฤศจิกายน 2531.

เอกวิทย์ ณ ถลาง. โครงการทดลองหารูปแบบที่มีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนจริยธรรม
กองวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: ชมประดิษฐ์การพิมพ์, 2527.

ภาษาอังกฤษ

Bandura, A. Aggression A Social Learning Analysis. Englewood Cliffs;
Prentice-Hall, 1973.

_____. Principles of Behavior Modification. Stanford California:
Holt, Rinehart and Winstal, 1969.

Bloom and Block, Jame H, Mastery Learning: Mastery Learning
Theory and Practices. New York: Holt, Rinchart and
Winston, 1971.

Brown, Roger. Social Psychology. New York: Pree Press, 1965.

De-Cecco, John P. The Psychology of Learning and Introduction.
2 nd ed. New Jersey, Practice-Hall, Inc. 1974.

Good, Carter V. Dictionary of Education. 3d. ed. New York: McGraw-Hill
Book Co., 1973.

Guildford, J.P. General Psychology. New Jersey: Nostrad Company, 1952.

Hoffman, M.L. Development of Moral thought, Feeling and Behavior.
American Psychologist 10 (1979).

Holestein, C.B. 1976. Irreveriable Stopwise Sequences in the Development
of Moral Judgement: A Longitudinal Study of Males and Females.
Child Development.

- Kohlberg, L. Development of Moral Character and Moral Ideology in
 Hoffman, M.L. and L.W. Hoffman (eds.) 1964 Review of Child
 Development Research. Vd. 1. Hartford, Connecticut: Connecticut
 Printers, Inc.
- _____. The Cognitive Developmental Approach to Moral Education.
Phi Delta Kappan. 2q (June 1975).
- Liebert, D.E. 1973. Children's Moral Judgement and Moral expectation.
Dissertation Abstracts. 39 (1).
- Paulo Freire, Education: The Practice of Freedom. London: Writers
 and Readers Publishing Cooperative, 1976.
- Piaget, Jean. Six Psychological Studies. New York: Random House, 1967.
- Rest, J.R. The Hierarchical of Moral Judgement. in Lichona, T. (ed.).
 1976. Moral Development and Behavior. New York: Holt,
 Rinehart and Winston.
- Schneider, Barry H. 1979. An Elaboration of the Relationship Between
 Parential Behavior and Children's Moral Development.
Dissertation Abstracts International. 39 (7).
- Siefring, J.J. 1981. Intelligence, Sex, and Behavioral Correlates of
 Moral Reasoning of Public Junior High School Students.
Dissertation Abstracts. 42 (4).
- Urbach, N.M. 1976. Some Situation Effects on Moral Judgement
 Measures by a Multiple Choice Test. Dissertation Abstracts.
 37 (6).

Warshaw, R. 1978. Moral Resoning of Children in Fourth and Sixth
Grades in Two Different Educational Environments. Dissertation
Abstracts. 39 (5).

Wesly, Edgar B. and Stanley P. Wronski. Teaching Secondary Social
Studies in a World Society. (Mass: D.C. Health and Company),
1973.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาคผนวก ก.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ศาสตราจารย์ อุ๋นตา นพคุณ

หัวหน้าภาควิชาการศึกษาออกโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ อภรณ์ มนตรีศาสตร์

หัวหน้าศึกษานิเทศก์ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ

อาจารย์ ชโลมใจ ภิงคารวัฒน์

ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ

อาจารย์ รพีพรรณ เอกสุภาพันธ์

ศึกษานิเทศก์ สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

อาจารย์ ฉัฐภูมิ หลอมประโคน

ศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พูนสุข บุญสวัสดิ์

ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางและตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

ก. สถิติที่ใช้วิเคราะห์แบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม

1. ระดับความยาก ใช้สูตร

$$p = \frac{R_u + R_l}{2f}$$

2. อำนาจจำแนก ใช้สูตร

$$D = \frac{R_u - R_l}{f}$$

3. ค่าความเที่ยงใช้สูตร

$$K - R_{20} : r_{xx} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_x^2} \right]$$

ข. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว

1. คำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

2. คำนวณหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum X^2}{N} - \left(\frac{\sum X}{N}\right)^2}$$

3. ทดสอบค่าที (t-test)

$$t = \frac{\bar{X} - a}{\frac{s/\sqrt{n}}{\sum D}}$$

$$t = \sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{(N - 1)}}$$

4. คำนวณหาค่าร้อยละ จากแบบประเมินตนเองทางจริยธรรม ใช้สูตร

$$\frac{\text{จำนวนผู้ประเมินตนเองแต่ละข้อ} \times 100}{\text{จำนวนผู้ประเมินตนเองทั้งหมด}}$$

5. คำนวณหาค่าร้อยละ จากแบบวัดมโนทัศน์สรุปของแต่ละบทเรียน ใช้สูตร

$$\frac{\text{คะแนนรวมของข้อสอบที่นักเรียนทำได้} \times 100}{\text{คะแนนเต็มของข้อสอบทั้งหมด}}$$

ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล

ก. สถิติที่ใช้วิเคราะห์แบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม

1. ระดับความยาก คำนวณจากสูตร

$$P = \frac{R_u + R_l}{2f}$$

P = ค่าระดับความยาก

R_u = จำนวนคนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก

R_l = จำนวนคนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก

f = จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม

แทนค่าจากสูตร (ข้อ 2 จากตารางที่ 14)

$$P = \frac{14 + 10}{30} = 0.80$$

P = .80

R_u = 14

R_l = 10

f = 15

2. อำนาจจำแนก คำนวณจากสูตร

$$D = \frac{R_u - R_l}{f}$$

D = ค่าอำนาจจำแนก

R_u = คนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก

R_l = คนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก

f = จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม

แทนค่าจากสูตร (ข้อ 2 จากตารางที่ 14)

$$D = \frac{14 - 10}{15} = 0.27$$

$$D = 0.27$$

$$R_u = 14$$

$$R_l = 10$$

$$f = 15$$

ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 24 ตารางการวิเคราะห์แบบวัตมโนทัศน์ทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
เพื่อหาระดับความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก

ข้อ	R_u	50%	R_l	50%	ความ แตกต่าง	D	รวม	P	สรุป
1	10		13		-3	-0.20	23	0.77	X
2	14		10		4	0.27	24	0.80	✓
3	6		8		-2	-0.13	14	0.47	X
4	12		8		4	0.27	20	0.67	✓
5	14		9		5	0.33	23	0.77	✓
6	12		10		2	0.13	22	0.73	X
7	14		10		4	0.27	24	0.80	✓
8	15		12		3	0.20	27	0.90	X
9	13		9		4	0.23	22	0.73	✓
10	14		13		1	0.06	27	0.90	X
11	11		11		0	-	22	0.73	X
12	9		5		4	0.26	14	0.46	✓
13	14		9		5	0.33	23	0.77	✓
14	10		6		4	0.26	16	0.53	✓
15	10		13		3	-0.20	23	0.77	X
16	13		12		1	0.06	25	0.83	X
17	13		10		3	0.20	23	0.77	✓
18	14		10		4	0.27	24	0.80	✓
19	11		10		1	0.07	21	0.70	X
20	15		13		2	0.13	28	0.93	X
21	8		5		3	0.20	13	0.43	✓
22	9		6		3	0.20	15	0.50	✓

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ข้อ	R_u 50%	R_l 50%	ความแตกต่าง	D	รวม	P	สรุป
23	7	2	5	0.33	8	0.30	✓
24	9	11	-2	-0.13	20	0.67	✗
25	13	10	3	0.20	23	0.77	✓
26	15	13	2	0.13	28	0.93	✗
27	14	12	2	0.13	26	0.87	✗
28	13	8	5	0.33	21	0.70	✓
29	15	13	2	0.13	28	0.93	✗
30	14	10	4	0.27	24	0.80	✓
31	13	8	5	0.33	21	0.70	✓
32	15	14	1	0.06	29	0.96	✓
33	14	13	1	0.06	27	0.90	✗
34	14	10	4	0.27	24	0.80	✓
35	13	8	5	0.33	21	0.70	✓
36	8	5	3	0.20	13	0.43	✓
37	8	5	3	0.20	13	0.43	✓
38	12	10	2	0.13	22	0.73	✗
39	12	9	3	0.20	21	0.70	✓
40	13	12	1	0.06	25	0.83	✓
41	12	8	4	0.27	20	0.67	✓
42	14	10	4	0.27	24	0.80	✓
43	15	9	6	0.40	24	0.80	✓
44	13	9	4	0.27	23	0.73	✓
45	14	10	4	0.27	24	0.80	✓

ตารางที่ 24. (ต่อ)

ข้อ	R_u 50%	R_l 50%	ความแตกต่าง	D	รวม	P	สรุป
46	11	9	2	0.13	21	0.67	X
47	12	9	3	0.20	21	0.70	✓
48	13	12	1	0.06	25	0.83	X
49	12	9	3	0.20	21	0.70	✓
50	8	4	4	0.27	12	0.40	✓
51	12	10	2	0.13	22	0.73	X
52	9	6	3	0.20	15	0.50	✓
53	15	9	6	0.40	24	0.80	✓
54	10	12	-2	-0.13	22	0.73	X
55	14	8	6	0.40	22	0.73	✓
56	15	9	6	0.40	24	0.80	✓
57	13	8	5	0.33	21	0.70	✓
58	13	7	6	0.40	20	0.67	✓
59	15	8	7	0.47	23	0.77	✓
60	11	5	6	0.40	16	0.53	✓
61	10	9	1	0.06	19	0.97	X
62	10	5	5	0.33	15	0.50	✓
63	13	8	5	0.33	21	0.70	✓
64	10	6	4	0.27	16	0.53	✓

เครื่องหมาย ✓ หมายถึง ข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .20 ขึ้นไปและค่าความยากง่ายตั้งแต่ .20-.80 ซึ่งเป็นข้อมูลที่อยู่ในระดับดี นำไปใช้วัดมโนทัศน์ทางจริยธรรมได้ มีจำนวน 41 ข้อ แต่ตัดออก 1 ข้อ ข้อ 63 เหลือ 40 ข้อ

เครื่องหมาย ✕ หมายถึง ข้อที่มีค่าอำนาจต่ำกว่า .20 ซึ่งเป็นข้อที่ไม่ดี น่าจะตัดทิ้ง มีจำนวน 23 ข้อ

ตารางที่ 25 ตารางแสดงระดับความยาก และอำนาจจำแนกของแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม
ที่มีคุณภาพ 40 ข้อ

	เรื่องที่ 1			เรื่องที่ 2			เรื่องที่ 3			เรื่องที่ 4		
ข้อ	ความรับผิดชอบ			ความซื่อสัตย์สุจริต			การสร้างวินัย ในตนเอง			ความอดทนอดกลั้น		
ข้อ	D	P	ข้อ	D	P	ข้อ	D	P	ข้อ	D	P	ข้อ
1	0.72	0.80	2	0.23	0.73	9	0.20	0.77	17	0.20	0.77	25
2	0.27	0.67	4	0.26	0.46	12	0.27	0.80	18	0.33	0.70	28
3	0.33	0.77	5	0.33	0.77	13	0.20	0.43	21	0.27	0.80	30
4	0.27	0.80	7	0.26	0.53	14	0.20	0.50	22	0.33	0.70	31
5	-	-	-	-	-	-	0.33	0.30	23	-	-	-
6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	เรื่องที่ 5			เรื่องที่ 6			เรื่องที่ 7			เรื่องที่ 8		
ข้อ	ความกตัญญู กตเวทิต์			ความละเอียดและ เกรงกลัวต่อการ กระทำชั่ว			ความไม่เห็น แก่ตัว			ความเมตตา กรุณา		
ข้อ	D	P	ข้อ	D	P	ข้อ	D	P	ข้อ	D	P	ข้อ
1	0.27	0.80	34	0.27	0.67	41	0.20	0.70	49	0.33	0.70	57
2	0.33	0.70	35	0.27	0.80	42	0.27	0.40	50	0.40	0.67	58
3	0.20	0.43	36	0.40	0.80	43	0.20	0.50	52	0.47	0.77	59
4	0.20	0.43	37	0.27	0.73	44	0.40	0.80	53	0.40	0.53	60
5	0.20	0.70	39	0.27	0.80	45	0.40	0.73	55	0.33	0.50	62
6	-	-	-	0.20	0.70	47	0.40	0.80	56	0.27	0.53	64

3. ความเที่ยงของแบบทดสอบ

การวัดความเที่ยงของแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม ใช้สูตร คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson Reliability) ดังนี้

$$K - R_{20} = r_{xx} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_x^2} \right]$$

r_{xx} = สัมประสิทธิ์ความเที่ยง

n = จำนวนข้อสอบในแบบทดสอบ

p = สัดส่วนของคนที่ตอบข้อสอบได้ถูกต้องในแต่ละข้อ

หรือ $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$

q = สัดส่วนของคนที่ไม่ตอบข้อสอบผิดในแต่ละข้อ

pq = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

$\sum pq$ = ผลบวกของ pq ของทุก ๆ ข้อ

S_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้ถูกทดสอบทั้งหมด

แทนค่าจากสูตร

$$\begin{aligned} r_{xx} &= \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_x^2} \right] \\ &= \frac{40}{40-1} \left[1 - \frac{7.28}{37.70} \right] \\ &= 1.03 [1-0.19] \\ &= 1.03 [0.81] \\ r_{xx} &= 0.83 \end{aligned}$$

ดังนั้น แบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม มีค่าความเที่ยง = 0.83

ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 26 การวิเคราะห์ความเที่ยงของแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ข้อที่ คนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		p	q	pq
1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	13	.86	.14	.12
2	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	13	.86	.14	.12
3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	15	1	0	0
4	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13	.86	.14	.12
5	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	14	.93	.07	.07
6	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	3	.20	.80	.16
7	1	0	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0	0	1	0	9	.60	.40	.24
8	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	0	1	0	10	.66	.34	.22
9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
10	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	12	.80	.20	.16
11	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	1	1	6	.40	.60	.24
12	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	1	0	1	6	.40	.60	.24
13	1	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	1	7	.47	.53	.25
14	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	13	.86	.14	.12
15	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	1	0	8	.53	.47	.25
16	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	12	.80	.20	.16
17	1	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	10	.66	.34	.22
18	1	0	0	1	0	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	10	.66	.34	.22
19	1	0	0	1	0	1	1	1	1	0	1	1	0	1	0	9	.60	.40	.24
20	1	1	1	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	6	.40	.60	.24
21	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	4	.27	.73	.20
22	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	13	.86	.14	.12
23	1	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	1	0	1	1	9	.60	.40	.24

ตารางที่ 26 การวิเคราะห์ความเที่ยงของแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 (ต่อ)

ข้อที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	p	q	pq	
24	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	1	12	.80	.20	.16
25	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	1	1	11	.73	.27	.20
26	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	0	11	.73	.27	.20
27	1	1	0	1	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	11	.73	.27	.20
28	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	13	.86	.14	.12
29	1	1	1	0	1	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	11	.73	.27	.20
30	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	8	.53	.47	.25
31	1	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	5	.33	.67	.22
32	0	0	0	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	10	.66	.34	.22
33	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	1	0	1	0	1	10	.66	.34	.22
34	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	3	.20	.80	.16
35	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	8	.53	.47	.25
36	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	1	7	.47	.53	.25
37	1	1	0	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	11	.73	.27	.20
38	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	12	.80	.20	.16
39	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	13	.86	.14	.12
40	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	4	.27	.73	.20
Σx_i	31	28	13	23	23	35	20	25	30	20	30	24	16	32	25	$\Sigma x_i = 375$			

$$\Sigma pq = 7.28$$

$$\Sigma x_i = 375$$

$$S.D. = 6.14$$

$$SD^2 = 37.70$$

ข. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากเก็บรวบรวมแล้ว

1. คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

$$\bar{X} = \text{ค่าเฉลี่ย}$$

$$\sum X = \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด}$$

$$N = \text{จำนวนนักเรียนทั้งหมด}$$

ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบจากแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรมของตัวอย่างประชากร
ก่อนสอนและหลังสอน

1.1 ก่อนสอน

$$\bar{X} = \frac{733}{30} = 24.43$$

1.2 หลังสอน

$$\bar{X} = \frac{993}{30} = 33.10$$

2. คำนวณหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum x^2}{N} - \left(\frac{\sum x}{N}\right)^2}$$

$$S.D. = \text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน}$$

$$\sum x = \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมด}$$

$$\sum x^2 = \text{ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง}$$

$$N = \text{จำนวนนักเรียนทั้งหมด}$$

$$df = n-1$$

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนการทดสอบแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม
ของตัวอย่างประชากรก่อนสอนและหลังสอน

2.1 ก่อนสอน

$$\Sigma x = 733$$

$$\Sigma x^2 = 18529$$

$$N = 30$$

$$= \sqrt{\frac{18529}{30} - \left(\frac{733}{30}\right)^2}$$

$$S.D. = 4.62$$

2.2 หลังสอน

$$\Sigma x = 993$$

$$\Sigma x^2 = 33185$$

$$N = 30$$

$$= \sqrt{\frac{33185}{30} - \left(\frac{993}{30}\right)^2}$$

$$S.D. = 3.30$$

3. ทดสอบความมีนัยสำคัญเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนสอน
และหลังสอน .

$$H_0 : u_1 = u_2$$

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{(N-1)}}$$

D = ผลรวมของผลต่างของคะแนน โน้ตศัณท์ทางจริยธรรมก่อนและหลัง

D_2 = ผลรวมของกำลังสองของผลต่างของคะแนน โน้ตศัณท์ทางจริยธรรม
ก่อนและหลังการสอน

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} &= \frac{260}{\sqrt{\frac{30(2512) - (67600)}{(30-1)}}} \\ &= \frac{260}{\sqrt{\frac{7760}{29}}} \\ &= \frac{260}{16.36} \\ &= 15.89 \end{aligned}$$

4. ทดสอบความมีนัยสำคัญของคะแนนทดสอบหลังสอนกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

$$t = \frac{\bar{X} - a}{s/\sqrt{n}}$$

$\bar{X}$ = คะแนนมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังสอน

s = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

n = จำนวนผู้ทดสอบ

a = คะแนนของเกณฑ์ที่คาดหวัง

แทนค่าสูตร

$$\bar{x} = 33.10$$

$$s = 3.30$$

$$n = 30$$

$$a = 32$$

$$= \frac{33.10 - 32}{$$

$$3.30/\sqrt{30}}$$

$$= \frac{1.10}{0.60}$$

$$t = 1.83$$

ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบคะแนนโมทัศน์ทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการทดลองสอน

เลขที่นักเรียน	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	D	D ²
1	28	37	9	81
2	22	33	11	121
3	26	33	7	49
4	27	38	11	121
5	28	36	8	64
6	24	30	6	36
7	30	38	8	64
8	11	23	12	144
9	22	30	8	64
10	26	31	5	25
11	18	35	17	289
12	24	35	11	121
13	24	32	8	64
14	26	37	11	121
15	23	30	7	49
16	26	33	7	49
17	14	28	14	196
18	30	36	6	36
19	19	31	12	144
20	29	35	6	36
21	25	30	5	25
22	19	29	10	100
23	28	36	8	64

ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบคะแนน โน้ตค้นทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการทดลองสอน (ต่อ)

เลขที่นักเรียน	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	D	D ²
24	27	35	8	64
25	28	34	6	36
26	24	33	9	81
27	21	34	13	169
28	30	35	5	25
29	28	33	5	25
30	26	33	7	49
รวม	733	993	260	2512

ตารางที่ 28 แสดงความสอดคล้องของแบบสังเกตพฤติกรรมระหว่างครูประจำชั้นและผู้วิจัย

พฤติกรรม	บอกรายละเอียดของเรื่องที่เรียนได้				อภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล				แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีในการแก้ปัญหา				ตอบคำถามจากประสบการณ์เดิมของตนได้												
	ครูประจำชั้น		ผู้วิจัย		ครูประจำชั้น		ผู้วิจัย		ครูประจำชั้น		ผู้วิจัย		ครูประจำชั้น		ผู้วิจัย										
	ครั้งที่		ครั้งที่		ครั้งที่		ครั้งที่		ครั้งที่		ครั้งที่		ครั้งที่		ครั้งที่										
	1	2	3	สรุป	1	2	3	สรุป	1	2	3	สรุป	1	2	3	สรุป	1	2	3	สรุป					
1	1	1	1	*	1	1	1	*	-	1	-	1	-	1	-	1	-	6	4	4	*	5	3	4	*
2									1	-	1	-	1	-	1	-	4	6	5	*	5	5	5	*	
3	4	3	3	*	4	2	3	*	-	1	-	1	-	1	-										
4									3	3	3	*	2	2	3	*	-	-	-	-	1	1			
5	2	2	2	*	2	2	2	*																	
6	1	1	1	*	1	1	1	*																	
7	-				1				3	2	2	*	2	3	2	*							1		
8																	3	2	3	*	1	2	3	*	
9	1	1	1	*	1	1	1	*																	
10																	4	5	7	*	3	5	6	*	
11	1	1	1	*	1	1	1	*																	
12	1	1	1	*	-	1	1	*	4	5	8	*	6	4	8	*	1	-	1	-	1	-	-	-	
13									7	5	6	*	7	5	6	*									
14	1				-				2				3												
15																	5	4	5	*	5	4	5	*	

หมายเหตุ คำถามที่ภาคผนวก หน้า 160-162 เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต

เครื่องหมาย * ในช่องสรุป หมายถึงการสังเกตของครูประจำชั้น และผู้วิจัยสอดคล้องกัน

ตารางที่ 29 ค่าร้อยละคะแนนรวมของแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรมสรุปของแต่ละบทเรียน

เลขที่นักเรียน	คะแนน
1	73
2	74
3	70
4	69
5	73
6	72
7	69
8	72
9	70
10	74
11	68
12	71
13	71
14	78
15	74
16	77
17	74
18	70
19	77
20	74
21	75
22	70
23	68
25	78

ตารางที่ 29 ค่าร้อยละคะแนนรวมของแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรมสรุปของแต่ละบทเรียน (ต่อ)

เลขที่นักเรียน	คะแนน
24	78
25	70
26	70
27	66
28	74
29	73
30	<u>70</u>
รวม	<u>2164</u>
ค่าร้อยละ	<u>90.16</u>

ภาคผนวก ค.

แผนการสอนจริยศึกษา จำนวน 8 แผน
โดยการเรียนรู้การสอนแบบมโนธรรมสำนึก
และสรุปคำบันทึกการสนทนา หรือบทสอนอ่าน

แผนการสอนที่ 1

เรื่อง ความรับผิดชอบ

เวลา 6 คาบ

มโนทัศน์ที่ต้องการปลูกฝัง

ผู้ที่มีความตระหนักในความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคม ย่อมรู้จักหน้าที่ ไม่ล่วงเกิน (ละเมิด) สิทธิของผู้อื่น สามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถบอกหน้าที่ของตนเองที่มีต่อสังคมได้
2. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ถึงโทษที่เกิดจากการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมได้
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติได้โดยไม่มีใครบังคับหรือร้องขอ

เนื้อหา

ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง ความรู้สึกสำนึกในจิตใจ เมื่อทำอะไรแล้วต้องทำให้สำเร็จ และได้ผลดี และจะต้องรับผิดชอบต่อสิ่งที่คิดและชอบ ไม่ใช่รับแต่ความชอบอย่างเดียว แล้วโยนความผิดให้ผู้อื่น ผู้ปฏิบัติหน้าที่โดยสมบูรณ์เรียกว่า ผู้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม 2 อย่าง คือ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง
2. ความรับผิดชอบต่อสังคม

ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อตนเอง เช่น ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เป็นคนดีมีระเบียบวินัยและมีคุณธรรม เป็นต้น

ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เริ่มตั้งแต่ครอบครัว ชั้นเรียน โรงเรียน ชุมชน และประเทศชาติ เราจึงมีหน้าที่รับผิดชอบต่อผู้ที่อยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกัน เพื่อความสงบสุข ความเจริญก้าวหน้า และความมั่นคงของสังคม

ผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองจะเป็นผู้ที่ได้รับความไว้วางใจและความเชื่อถือจากบุคคลอื่น ซึ่งก่อให้เกิดผลดีทั้งต่อตนเองและสังคม

เนื้อหาข่าวเครื่องบินตกที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ข่าวเครื่องบินโบอิง 767 ของสายการบินเลาดา ตกที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ทำให้มีผู้เสียชีวิต 223 ศพ ในจำนวนนี้มีคนไทย 38 ศพ ปรากฏว่าหลังจากเครื่องบินตก บรรดาไทยมุงได้แห่กันเข้าไปรีดค้นข้าวของเสื้อผ้า เครื่องประดับและสิ่งของมีค่าของผู้โดยสาร เอาเป็นสมบัติส่วนตัวโดยไม่ละอายต่อมโนธรรม ซึ่งภาพดังกล่าวได้แพร่กระจายออกไปยังสถานีโทรทัศน์ทั่วโลก ทำให้ชาวต่างประเทศ และญาติพี่น้องของผู้เสียชีวิตเกิดความสังเวชใจ และสลดใจ สร้างความเสียหายต่อประเทศเป็นอย่างยิ่ง ชาวต่างประเทศได้ประณามการกระทำของคนไทยเป็นอย่างมาก ทำให้ภาพพจน์ของประเทศขาดการยอมรับนับถือจากต่างประเทศทั่วโลกว่าไร้ซึ่งมนุษยธรรมของพลเมืองดี

สาเหตุของการขาดมโนธรรมความรับผิดชอบ เนื่องจาก

1. ความโลภ
2. ความไม่พอดี
3. ความเห็นแก่ตัว
4. ความไม่ละอาย และเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว

โทษของการขาดความรับผิดชอบ ต่อผู้กระทำชั่ว คือ ถูกตำราวจจับ ทำให้เสียชื่อเสียงต่อประเทศชาติ คือ ทำให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อประเทศไทย

ประเด็นปัญหา สาเหตุ วิธีแก้ไข ข้อเสนอแนะ ได้จากการถอดความหมายจากแถบบันทึกเสียง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ขั้นที่หนึ่ง Codification

1. ครูสนทนากับนักเรียนถึงเรื่องภายในห้องเรียนว่าสะอาดเรียบร้อย เนื่องจากทุกคนช่วยกันรับผิดชอบต่อห้องเรียน
2. ครูซักถามถึงความหมายของความรับผิดชอบว่าหมายถึงอะไรตามความคิดของนักเรียน โดยที่ครูยังไม่เสนอแนวความคิดของตนเองให้นักเรียนรู้ความหมายของความรับผิดชอบ

3. ครูเปิดเทปข่าวของเครื่องบินตกที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ให้นักเรียนฟัง

4. หลังจากฟังข่าวเครื่องบินตกจบ ครูนำนักเรียนเข้าสู่การสนทนาเหตุการณ์เครื่องบินตก นักเรียนใช้ความคิดไปด้วยและเรียงลำดับเรื่องราวต่าง ๆ ตามความคิดของนักเรียน และชี้แจงต่อว่า ครูจะเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์อย่างเสรี โดยครูใช้คำถามต่าง ๆ ชักถามให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น

ขั้นสอน

ขั้นที่สอง คิดวิเคราะห์วิจารณ์ประเด็นปัญหา (เริ่มบันทึกลงในแถบบันทึกเสียง)

5. หลังจากที่ครูพานักเรียนสนทนาเหตุการณ์เสร็จแล้ว ครูจัดโต๊ะให้นักเรียนนั่งเป็นครึ่งวงกลม แล้วครูใช้คำถามป้อนให้นักเรียนตอบและแสดงความคิดเห็น ดังนี้

- สังเกตเห็นอะไรบ้างจากการสนทนา
- รู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
- ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้มีใครบ้าง
- ภาพถ่ายที่เห็น ซึ่งมีคนกำลังรื้อค้นทรัพย์สินจากศพผู้เสียชีวิต เห็นแล้วรู้สึก

อย่างไร

- ถ้านักเรียนเป็นญาติคนหนึ่งของผู้เสียชีวิตนักเรียนจะรู้สึกอย่างไร และจะมีวิธีแก้ไข หรือข้อเสนอแนะอะไรเกี่ยวกับเรื่องนี้ไหม

- การที่คนเข้าไปแย่งชิงทรัพย์สินจากศพของผู้เสียชีวิต นักเรียนคิดว่ามีสาเหตุมาจากอะไรได้บ้าง

- เราจะมีวิธีแก้ไข หรือควบคุม ความอยากได้ของคนเหล่านี้ได้ด้วยวิธีใดบ้าง
- รู้สึกอย่างไรต่อการวิจารณ์ของนักหนังสือพิมพ์ที่เขียนบทความ เห็นด้วยไหม

เห็นด้วยเพราะเหตุใด ไม่เห็นด้วยเพราะเหตุใด

- ขณะนี้ภาพที่แพร่กระจายออกไปยังสถานีโทรทัศน์ทั่วโลก ทำให้ภาพลักษณ์ของประเทศไทยเสียไป ภาพลักษณ์ที่เสียไปจะแก้ไขให้คืนมาได้อย่างไร

- ความหมายของเรื่องที่เกิดขึ้น ควรเป็นเรื่องของคุณธรรมใด มีประเด็นปัญหาสาเหตุ วิธีแก้ไข และข้อเสนอแนะอย่างไร

- ถ้าอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะทำอย่างไร มีวิธีการแก้ปัญหาเฉพาะหรือไม่ ถ้ามีควรใช้วิธีใด (จากแผนการสอน คาบที่ 1-3)

(เริ่มแผนการสอนคาบที่ 4-6)

ขั้นที่สาม decoding

6. ครูนำการถอดความหมายจากแถบบันทึกเสียงมาสอนนักเรียน โดยเขียนเป็นแผนภูมิ ในลักษณะของความหมาย คำหลัก และประเด็นปัญหา

7. ครูนำคำหลักมาสอนนักเรียน

คำหลัก คือ ความรับผิดชอบ พลเมืองดี ความโลภ ความละอายใจ ความสงบสุข และคำอื่น ๆ ซึ่งได้จากการถอดแถบบันทึกเสียง

8. ครูให้นักเรียนนำคำหลัก มาเขียนเป็นบทความ 1 ย่อหน้าประมาณ 5 บรรทัด แล้วนำมาส่งครู เพื่อครูตรวจดูว่านักเรียนมีจิตสำนึกที่ดีหรือไม่ หลังจากที่ยื่นผ่านมาแล้ว

ขั้นสรุป

ขั้นที่สี่ นำบทสนทนามาสรุปเป็นบทสอนอ่าน

9. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนที่เรียนมา ว่าหน้าที่ความรับผิดชอบต่อตนเอง ที่มีต่อสังคมและประเทศชาติมีอะไรบ้าง และผู้มีความสำนึกในหน้าที่ของความรับผิดชอบต่อสังคม ทำให้รู้สึกผิดชอบชั่วดี ช่วยให้เราหลีกเลี่ยงจากความชั่ว สามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีได้

10. ครูนำแผนภูมิบทสนทนาซึ่งสรุปเป็นบทสอนอ่าน ที่ได้จากการถอดแถบบันทึกเสียง มาให้นักเรียนฝึกอ่านทีละคน และอ่านพร้อม ๆ กัน

ขั้นที่ห้า ขั้นวัดและประเมินผล

11. ครูนำแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรมมาให้นักเรียนทำ

12. ให้นักเรียนทำแบบประเมินผลตนเอง

สื่อการสอน

- เครื่องบันทึกเสียง
- แถบบันทึกเสียงเครื่องบันทึก
- นิทรรศการภาพข่าวเครื่องบันทึก
- บทความต่าง ๆ เกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาจากศพผู้เสียชีวิต
- แถบประโยค ความหมายของความรับผิดชอบต่อ
- แผนภูมิ สรุปประเด็นปัญหา สาเหตุ วิธีแก้ไข และข้อเสนอแนะ
- แผนภูมิบทสอนอ่าน
- บัตรคำคำหลัก

ประเมินผล

- จากการซักถามและการตอบคำถามของครูได้ถูกต้อง
- จากแบบสังเกตพฤติกรรมขณะเรียน
- จากการชมเชยการและแสดงความคิดเห็น
- จากการแต่งบทความ
- จากการอ่านบทสอนอ่าน
- จากการทำแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม
- จากการทำแบบประเมินผลตนเอง

ทะเบียนทรายงานข่าวเครื่องบินตกที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ดนตรี .....

เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2534 เวลา 23.02 น. เครื่องบินโดยสารโบอิง 767 ซึ่งเป็นเครื่องบินชนิดใหม่ของสายการบินเลาดาแอร์ ของประเทศออสเตรเลีย ได้ออกจากสนามบินดอนเมืองมุ่งสู่กรุงเวียนนา ซึ่งบรรทุกผู้โดยสาร 223 คน ทะยานมุ่งหน้าไปทางทิศตะวันตก เห็นผู้ต้องฟ้าได้ 16 นาทีเศษ ก็ขาดการติดต่อไปเฉย ๆ ภาพที่จอร์เจดาร์ก็ลบหายไปอย่างไรร่องรอย ปรากฏว่าเครื่องบินลำดังกล่าวได้ระเบิดและตกลงที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ทำให้ผู้โดยสารทุกคนเสียชีวิตทันทีทั้งหมด 223 ศพ ในจำนวนนี้มีคนไทย 38 ศพ ปรากฏว่าหลังจากเครื่องบินตกบรรดาไทยมุ่งได้แห่กันเข้าไปรีดค้นข้าวของเสื้อผ้า เครื่องประดับ และสิ่งของมีค่าต่าง ๆ ของผู้โดยสาร เอาเป็นสมบัติส่วนตัวโดยไม่ละอายต่อมโนธรรม ซึ่งภาพดังกล่าวได้แพร่กระจายออกไปจากสถานีโทรทัศน์ทั่วโลก สร้างความสะเทือนใจ ความสังเวชและความสลดใจต่อชาวต่างประเทศและญาติพี่น้องของผู้เสียชีวิตเป็นอย่างยิ่ง ในการกระทำครั้งนี้ชาวต่างประเทศได้ประณามการกระทำของคนไทยเป็นอย่างมาก ทำให้ภาพพจน์ของประเทศไทยเสียหาย และขาดการยอมรับนับถือจากต่างประเทศทั่วโลกกว่าไรซึ่งมนุษยธรรมของพลเมืองดี

ดนตรี .....

และนับจากนี้ไป ขอนำทุกท่าน ..... (ดนตรี) ..... ชมนิทรรศการเหตุการณ์เครื่องบินตก ณ ..... บริเวณป่าสงวนฯทุกเขต หมู่ 7 ตำบลห้วยขมิ้น อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ..... ณ บัดนี้ ..... (ดนตรี) .....

(จากหนังสือพิมพ์ มติชน ฉบับวันอังคารที่ 28 พฤษภาคม 2534 ปีที่ 14 ฉบับที่ 4627 หน้า 1)

แบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม

เรื่อง ความรับผิดชอบในหน้าที่ของความเป็นพลเมืองดี

คำชี้แจง จง × ทับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ที่ถูกต้องเพียงข้อเดียวลงในกระดาษคำตอบ

1. ภาพใดตรงกับความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของพลเมืองดี

2. ข้อใดที่นักเรียนไม่ควรปฏิบัติ

- ก. เก็บของได้และส่งคืนเจ้าของ
ค. ช่วยเหลือคนพิการข้ามถนน

- ข. เมื่อเห็นคนทิ้งขยะเรียกรถบนถนน ทิ้งตามทันที
ง. ช่วยครูทำความสะอาดห้องเรียน

3. จากภาพ

นักเรียนปฏิบัติตามข้อใดถูกต้อง

- ก. เข้าไปช่วยคนเจ็บ
ค. จดหมายเลขทะเบียนรถคันที่ชน

- ข. เข้าไปต่อว่าคนขับรถ
ง. รีบกลับไปบอกพ่อแม่

4. ลักษณะใดที่เป็นความรับผิดชอบต่อหน้าที่โดยตรงของนักเรียน

- ก. ส่งการบ้านทันเวลา
ค. สมทบทุนสร้างอาคารเรียน

- ข. เป็นนักกีฬาของโรงเรียน
ง. สอบให้ได้คะแนนยอดเยี่ยม

5. ข้อความใดถูกต้องที่สุด

- ก. เมื่อเข้าห้องประชุม ฉันจะเลือกนั่งที่ที่ลุกได้สะดวก
ข. เมื่อฉันทำผิดกฎของโรงเรียน ฉันจะไม่หลบหลีกให้คนอื่นรับแทน
ค. เด็กที่เรียนเก่งแม้จะขาดเรียนบ่อย ๆ ก็ไม่เป็นที่เสียหาย
ง. เด็ก ๆ ไม่ต้องช่วยทำงานบ้าน เพราะมีคนทำอยู่แล้ว

แผนการสอนที่ 2

เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต

เวลา 6 คาบ

มโนทัศน์ที่ต้องการปลูกฝัง

ความซื่อสัตย์สุจริตทั้งกาย วาจา ใจ เป็นสิ่งประเสริฐ คนที่มีการดำเนินชีวิตอย่างสุจริต เป็นคนมีเกียรติ ทำให้ตนเองและสังคมอยู่อย่างมีความสุข คนโกงเป็นคนที่ไม่น่าคบค้า ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกการกระทำของผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตได้
2. ให้เหตุผลได้ว่าคนซื่อสัตย์สุจริต ทำให้ตนเองและสังคมอยู่อย่างมีความสุข คนโกงทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

เนื้อหา

ความซื่อสัตย์สุจริต คือ การคิด การพูด การทำตามความจริง ยึดหลักตามความยุติธรรม ไม่เอาเปรียบผู้อื่น คนซื่อสัตย์เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ มีบารมีในตัวเอง และเป็นที่ไว้วางใจเชื่อถือของผู้อื่น

ความสัตย์สุจริตเป็นลักษณะของความดีงาม 2 ประการ ที่จะทำให้คนเป็นคนดี

ความสัตย์สุจริตมีความหมายว่า ความจริง ความตรง ความแท้ ความแน่นอนไม่เป็นความเท็จและความสัตย์ที่เราเรียกว่าความซื่อสัตย์ หมายถึง ความจริงในตัวบุคคลซึ่งแสดงออกเป็นอัธยาศัยและความประพฤติจำแนกได้ดังนี้

1. ความจริงต่อการทำงาน คือ ตรงต่อหน้าที่และเวลา
  - ก. การตรงต่อหน้าที่ หน้าที่คือกิจที่ต้องทำ มีดังนี้
    - ก. หน้าที่ต่อตนเอง หมายถึง การที่จะทำให้ตนได้รับผลสำเร็จรุ่งเรืองในชีวิต เช่น ในวัยเด็ก มีหน้าที่ศึกษาเล่าเรียน โตเป็นผู้ใหญ่ก็มีหน้าที่ทำงาน
    - ข. หน้าที่ต่อผู้อื่น
      - ก. หน้าที่ต่อบิดามารดา เช่น ช่วยเลี้ยงน้อง หุงข้าว เลี้ยงดูท่านเมื่อท่านแก่ชรา
      - ข. หน้าที่ต่อครูอาจารย์ คือ ให้ความเคารพ และช่วยเหลืองานของท่านตามกำลังเท่าที่จะช่วยได้

หน้าที่ต่อเพื่อน คือ เป็นกัลยาณมิตร หรือเพื่อนที่ดี ช่วยชักจูงและแนะนำ
 ดักเตือนมิให้เพื่อนประพฤติชั่ว

หน้าที่ต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เราต้องช่วยกันระวังรักษา ยกย่อง
 ให้ 3 สถาบันนี้ดำรงอยู่ตลอดไป

2. ความจริงต่อความดี คือ การประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น
 จนเป็นนิสัย ไม่เป็นคนโลเล สลับซับซ้อน มายาสาโถย เราทุกคนควรฝึกตนเป็นคนซื่อสัตย์

ความสุจริต หมายถึง ความประพฤติดี เป็นความดีสูงจากความซื่อสัตย์ขึ้นไปและ
 ความซื่อสัตย์กับสุจริตนี้ต่างเป็นกำลังส่งเสริมซึ่งกันและกัน

ความประพฤติที่เรียกว่า สุจริตนี้ หมายถึง เว้นจากทุจริตในการที่จะทำอะไร จะคิด
 อะไรก็ตามต้องไม่มีลักษณะเป็นทุจริต แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

ก. กายสุจริต คือ ประพฤติดีทางกาย ได้แก่

1. ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต
2. ไม่ถือเอาทรัพย์สินสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้
3. ไม่กระทำความผิดในกาม ในบทเรียนนี้หมายถึง การไม่ล่วงเกินช่วงชิงของรัก

ของผู้อื่น

ข. วาสุจริต คือ ประพฤติดีทางวาจา ได้แก่

1. ไม่กล่าววาจาเท็จ ปด หลอกลวง
2. ไม่พูดขย่ง ส่อเสียดให้คนแตกร้าง
3. ไม่พูดพยายบคายว่าร้ายคน ซึ่งเป็นการประทุษร้ายด้วยวาจาทั้งไม่พูดคำต่ำ

คำถากถางเสียดสี

4. ไม่พูดคำหยาบโลน สำนวาก เหลวไหล อันเป็นเหตุให้ใจของตนกระด้าง

หยาบและทำความไม่พอใจแก่ผู้อื่น

ค. มโนสุจริต คือ ประพฤติดีทางใจ ได้แก่

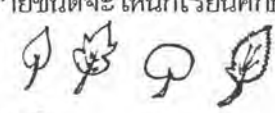
1. ไม่คิดอยากได้ของผู้อื่น
2. ไม่คิดร้ายจงล้างจ้องผลาญ
3. มีความเห็นชอบตามคลองธรรม ควรเชื่อว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นต้น

ความซื่อสัตย์กับความสุจริตนั้นต้องประพฤติปฏิบัติไปพร้อมกัน ถ้าพึ่งเป็นคนซื่อสัตย์ อาจไม่มีความสุจริตได้ เช่น บางคนซื้อตรงต่อการทำงาน แต่งานนั้นอาจเป็นการทุจริตทางกาย วาจา ใจ อย่างใดอย่างหนึ่ง ฉะนั้นความดีทั้ง 2 ประการนี้ จึงต้องอบรมให้มีพร้อมกัน และเป็นคุณธรรมที่ต้องปฏิบัติระหว่างบุคคลผู้เกี่ยวข้องใกล้ชิดกันด้วย

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ขั้นที่หนึ่ง codification

1. ครูสนทนากับนักเรียนว่าใครเคยไปซื้อของที่ศูนย์การค้าบ้าง
  - มีศูนย์การค้าชื่ออะไรบ้าง
  - ภายในศูนย์การค้ามีแผนกอะไรบ้าง แต่ละแผนกมีของอะไรบ้าง
  - ถ้าคุณแม่ไปมักชอบเข้าไปในแผนกไหนบ่อยที่สุด
2. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนโดยบอกว่า ครูมีใบไม้มาหลายชนิดจะให้นักเรียนศึกษา ขอให้แต่ละคนเลือกหยิบใบไม้ไปคนละ 1 ใบ ซึ่งมีรูปร่างต่างกันดังนี้ เป็นการแบ่งกลุ่มได้ 4 กลุ่ม ซึ่งจะนำไปสู่การจัดกิจกรรมบทบาทสมมติ
3. ครูเล่าบทบาทสมมติเรื่อง "ผัดไหม" ให้นักเรียนฟัง 2 เที้ยว
4. ครูกำหนดบทบาทสมมติให้แต่ละกลุ่มเป็นครอบครัวของเมขลา วนิดา คุณนาย ลั่นทม และละอองดาว ซึ่งมีคุณแม่และลูก ๆ ไปซื้อของในแผนกซูเปอร์มาร์เก็ต โดยมี ครอบครัวของคุณนายลั่นทม และครอบครัวของละอองดาว ให้เงินขาดและทองเงินเกิน (ดูรายละเอียดหน้า 7)
5. ครูให้นักเรียนเริ่มแสดงบทบาทสมมติ โดยให้มีผู้แสดงแต่ละกลุ่ม แสดงเป็น ครอบครัวโดยมีคุณแม่ 1 คน นอกนั้นเป็นลูก ๆ และกำหนดผู้สังเกตการณ์อยู่ผู้ละ 1 คน คอย สังเกตพฤติกรรมของคุณแม่และลูก ๆ ที่มาซื้อของ โดยไม่ให้ครอบครัวต่าง ๆ รู้ตัว
6. ครูสนทนากับนักเรียนว่าบทบาทสมมติเน้นคุณธรรมเรื่องใด ความซื่อสัตย์โดยทั่วไปควรมีลักษณะอย่างไร มีกี่ประเภท อะไรบ้าง เป็นการชี้แจงวัตถุประสงค์-รายละเอียด และความหมายในแง่มุมต่าง ๆ ให้นักเรียนเข้าใจก่อน

ขั้นสอน

ขั้นที่สอง คิดวิเคราะห์วิจารณ์จากประเด็นปัญหา (ครูเริ่มบันทึกแถบบันทึกเสียง)

7. เมื่อจบการแสดงบทบาทสมมติ ครูซักถามนักเรียนในชั้นว่า

- จากบทบาทสมมติที่ผ่านมา นักเรียนคิดว่าครอบครัวทั้งสี่เป็นใครอย่างไร
- ครอบครัวของใครที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อการซื้อขาย ครอบครัวใดซื่อสัตย์
- ครูสอบถามความรู้สึกของครอบครัวคุณนายล้นทม และละอองดาวว่ารู้สึกอย่างไร ต่อบทบาทที่ได้รับขณะแสดงบทบาทสมมติ มีความสบายใจ หรือวิตกกังวลหรือไม่ ที่กระทำอย่างนั้น
- ครอบครัวใดที่นักเรียนควรนำมาเป็นแบบอย่าง และครอบครัวใดไม่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
- ถ้านักเรียนเป็นครอบครัวของคุณนายล้นทม ละอองดาว นักเรียนจะปฏิบัติเช่นนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด
- นักเรียนคิดว่าความไม่ซื่อสัตย์ควรมาจากสาเหตุใด มีประเด็นปัญหาอะไรบ้าง มีวิธีแก้ไข และข้อเสนอแนะอย่างไร
- ลองบอกความหมายของคำว่า ซื่อสัตย์สุจริตตามความคิดของนักเรียน ทีละคน
- การที่เราไปหยิบหรือขโมยของของคนอื่นมาเป็นของตนเอง เกิดจากสาเหตุอะไร จะควบคุมความอยากได้ ได้อย่างไร
- จงบอกโทษและประโยชน์ของความซื่อสัตย์มาคนละ 1 ข้อ
- ลองยกตัวอย่าง ลักษณะของคนซื่อสัตย์สุจริตและลักษณะของคนไม่ซื่อสัตย์สุจริตว่ามีลักษณะและพฤติกรรมอย่างไร (จบแผนการสอน คาบที่ 1-3)
(เริ่มแผนการสอน คาบที่ 4-6)

ขั้นที่ สาม decoding

8. ครูนำการถอดความจากแถบบันทึกเสียงมาสอนนักเรียนในลักษณะของคำหลัก ประเด็นปัญหา สาเหตุ วิธีแก้ไข และข้อเสนอแนะ โดยครูเขียนลงบนแถบประโยค
9. ครูแจกแถบประโยคให้นักเรียนคนละ 1 ชิ้น และให้นักเรียนเปิดอ่าน แล้วให้แต่ละคนไปจับคู่กับความหมายของแต่ละเรื่องว่า แถบใดควรเป็นความหมาย แถบใดควรเป็นประเด็นปัญหา สาเหตุ วิธีแก้ไข ข้อเสนอแนะ และไปจับคู่รวมกลุ่มให้ถูกต้อง
10. ครูยกคำหลักขึ้นมาแล้วให้นักเรียนบอกว่า คำหลักในเรื่องนี้คือคำว่า ซื่อสัตย์ สุจริต ความอยากได้ หน้าที่ คนโกง ... (ซึ่งได้มาจากการถอดแถบบันทึกเสียง)

11. ครูให้นักเรียนอ่านบัตรคำหลักทีละคำ จนครบ
12. ครูให้นักเรียนนำคำหลัก มาแต่งประโยค คนละ 1 ประโยค และคำขวัญ 1 คำขวัญ
13. ครูสอนนักเรียนร้องเพลง "ไม่ยอมได้" และแสดงท่าทางประกอบ พร้อมกับกำขั้ว

ให้นักเรียนระลึกนึกถึงเพลงนี้เสมอเมื่อคิดอยากจะได้ของของผู้อื่น

ขั้นสรุป ขั้นที่สี่ นำบทสนทนาสรุปเป็นบทสอนอ่าน ให้นักเรียนฝึกอ่าน

14. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมาย ประเด็นปัญหา สาเหตุ และความ
สำนึกของนักเรียนต่อการเป็นคนที่ดีสัตย์สุจริต

15. ครูให้นักเรียนอ่านบทสนทนาที่ได้จากการถอดแถบบันทึกเสียง พร้อม ๆ กันและ
อ่านทีละคน

ขั้นที่ห้า วัดและประเมินผล

16. ครูให้นักเรียนทำแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม
17. ทำแบบประเมินผลตนเอง

(หมายเหตุ คำถามสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ของการสนทนา)

สื่อการสอน

- ใบไม้ 4 ชนิด คือ
- ชุ่มชายของประกอบด้วย ขนมหักชนิดต่าง ๆ ของเล่น รูปผลไม้ชนิดต่าง ๆ

ลูกกวาดของจริงหลาย ๆ ชนิด รูปไอศกรีมประเภทต่าง ๆ และของใช้สำหรับเด็ก

- ธนบัตร ซึ่งใช้แทนเงิน พร้อมกระป๋องใส่ธนบัตร
- แผนภูมิ เพลง "ไม่ยอมได้"
- บัตรคำ คำหลักต่าง ๆ
- แผนภูมิ บทสอนอ่าน
- แถบประโยคสรุปความหมาย ประเด็นปัญหา สาเหตุ ที่ได้จากการถอดเทป

ประเมินผล

- จากการซักถามและการตอบคำถามของครูได้ถูกต้อง
- จากการแสดงบทบาทสมมติ
- จากการสังเกตพฤติกรรมขณะเรียน

- จากแบบสังเกตพฤติกรรม
- จากการตั้งประโยคหรือคำขวัญ
- จากการอ่านบทสอนอ่าน
- จากการทำแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม
- จากการทำแบบประเมินผลตนเอง

บทบาทสมมติ เรื่อง ผิดไหม

ศูนย์การค้าแห่งหนึ่ง มีสิ่งของต่าง ๆ จำหน่ายหลายชนิด โดยจัดเป็นซุ้มต่าง ๆ ไว้ แต่แต่ละซุ้มมีซุ้มขายขนม ผลไม้ ของเล่น ลูกกวาด ไอศกรีมและของใช้สำหรับเด็ก คุณแม่ทั้งหลายได้พากันไปซื้อของภายในซุ้มต่าง ๆ และในวันนี้มี 4 ครอบครัว ได้เข้ามาซื้อของ คือ ครอบครัวของเมขลา วนิดา คุณนายล้นทม และละอองดาว ซึ่งคุณแม่เหล่านี้ได้แจกเงินให้ลูก ๆ ไปซื้อของได้ตามต้องการ โดยแจกเงินไปให้ แล้วให้หยิบของเอง จ่ายเงินและทอนเงินเอง โดยในแต่ละซุ้มจะใส่เงินทอนไว้ในกล่อง

บทบาทสมมติ เรื่อง ผิดไหม

ให้นักเรียนเล่นบทบาทสมมติ เรื่อง ผิดไหม โดยมีผู้แสดงดังนี้คือ

1. ครอบครัวของเมขลา ซึ่งมีคุณแม่คือเมขลา และลูก ๆ ทุกคนภายในกลุ่ม ไปซื้อของที่ศูนย์การค้าแล้วจ่ายเงินทอนเงินเอง
2. ครอบครัวของวนิดา คุณแม่คือวนิดาและลูก ๆ ทุกคนภายในกลุ่ม ไปซื้อของที่ศูนย์การค้าแล้วจ่ายเงินทอนเงินเองอย่างถูกต้อง
3. ครอบครัวของคุณนายล้นทม คุณแม่คือคุณนายล้นทมและลูก ๆ ทุกคนภายในกลุ่ม ไปซื้อของที่ศูนย์การค้า แล้วจ่ายเงินไม่ครบตามราคาของที่กำหนด
4. ครอบครัวของละอองดาว คุณแม่คือละอองดาวและลูก ๆ ทุกคนภายในกลุ่ม ไปซื้อของที่ศูนย์การค้า แล้วทอนเงินเกินจากราคาของที่กำหนด
5. ผู้สังเกตการณ์ สังเกตพฤติกรรมของแต่ละครอบครัวที่มาซื้อของ โดยไม่ให้ผู้แสดงรู้ตัว

เพลงไม่ยากได้

(ศาสตราจารย์ อำไพ สุจริตกุล)

ไม่ยากได้ ไม่ยากได้

ของใคร ๆ ไม่ยากได้เลย (ซ้ำ)

สิ่งใดได้มาโดยผิด

ฉันมาได้คิดคืนให้เขาไป

จะไม่แอบลักของใคร

เมื่อเติบโตใหญ่หนูจะเป็นคนดี

แบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม

เรื่อง ความซื่อสัตย์

คำชี้แจง จงขีด × ทับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว ลงในกระดาษ
คำตอบ

ด่วน ! ประกาศจับ นายสุตฤทธิ นกยูงเงิน		
น.ส.พ. เสียงหลง _____ _____ _____	อ่าน 	ยกยอกทรัพย์ รายละเอียด หน้า 6

ให้นักเรียนพิจารณาดูภาพนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1-3

- ภาพและข่าวแสดงว่าชายผู้นี้ขาดคุณธรรมข้อใด
  - ความมีวินัย
  - ความซื่อสัตย์
  - ความกล้าหาญ
  - ความรับผิดชอบ
- การกระทำของชายผู้นี้ตรงกับคำพังเพยในข้อใด
  - ติงู ให้กาก็กิน
  - ดินพอกหางหมู
  - หน้าไหว้ หลังหลอก
  - ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน
- ในทุกหน่วยงานถ้ามีคนเช่นชายคนนี้อยู่มาก ๆ จะไม่ก้าวหน้า เพราะเหตุใด
  - เพราะคนไม่ซื่อสัตย์
  - เพราะคนไม่มีระเบียบ
  - เพราะหน่วยงานไม่ดี
  - เพราะการบริหารงานไม่แน่นอน
- "เสียสัตย์อย่าเสียฐู๋ ซิพม้วยมรณา" ข้อความนี้หมายความว่าอย่างไร
  - เสียสัตย์ดีกว่าตัวตาย
  - ตัวตายดีกว่าเสียชื่อเสียง
  - แม้ตัวตายก็ไม่ยอมเสียสัตย์
  - ต้องต่อสู้มีฉะนั้นจะเสียสัตย์
- ในขณะที่สอบไล่ วรรณาเห็นครูคุมสอบเฟลอกก็แอบเปิดหนังสือดู วรรณาเป็นคนเช่นไร
  - ขาดความละเอียด
  - ขาดความซื่อสัตย์
  - ขาดความกล้าหาญ
  - ขาดความมีระเบียบ

6. ในเรื่องเทพารักษ์กับคนตัดไม้ ตอนใดที่แสดงให้เห็นถึงความซื่อสัตย์ของคนตัดไม้
- ก. เทวดาลงไปช่วยงมขวาน ข. แยกขวานไปตัดไม้ในป่าใหญ่
ค. เทวดาให้ขวานทองขวานเงินแล้วไม่รับ ง. เทวี่ขวานลงน้ำแล้วร้องไห้
7. เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้หนึ่งถูกกลโกงไทยเพราะรับสินบนจากพ่อค้ายาเสพติด แสดงว่าตำรวจผู้นี้เป็นคนเช่นไร
- ก. ฉ้อโกงประชาชน ข. ไม่ซื่อตรงต่อหน้าที่
ค. ไม่ซื่อตรงต่อประชาชน ง. หลอกหลวงผู้บังคับบัญชา
8. การยกยอกเงินหรือสิ่งของในวงราชการมีความหมายตรงกับข้อใด
- ก. ไม่มีวินัย ข. ไม่กล้าหาญ
ค. ไม่ซื่อสัตย์ ง. ไม่มีระเบียบ
9. ปฏิบัติตามข้อใดสมควรได้รับการยกย่องมากที่สุด
- ก. ให้เงินแก่คนขอทาน ข. บอกเพื่อนสนิทว่าคนอื่นนั้นเทา
ค. ตั้งใจทำงานเมื่ออยู่ต่อหน้าครู ง. ยอมสอบตกโดยไม่ทุจริตในการสอบ
10. ปฏิบัติตามข้อใดสมควรได้รับการยกย่องมากที่สุด
- ก. รีบช่วยงานเมื่อครูขอร้อง ข. รีบไปซื้อของเมื่อแม่ใช้
ค. ให้เงินแก่คนขอทานเมื่อเขาเดินมาขอ
ง. รีบบอกครูเมื่อทำหนังสือขาด ถึงแม้ไม่มีใครเห็น

แผนการสอนที่ 3

เรื่อง การสร้างวินัยในตนเอง

เวลา 6 คาบ

มโนทัศน์ที่ต้องการปลูกฝัง

การตรงต่อเวลาและรักษาข้อปฏิบัติที่ตนเองตั้งใจไว้หรือตามข้อตกลงของหมู่คณะ หรือระเบียบของโรงเรียน ของห้องเรียนอย่างเคร่งครัด ช่วยสร้างวินัยในตนเอง และเป็นพื้นฐานให้เกิดระเบียบของสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายของความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลาได้
2. เปรียบเทียบผลดีของการมีระเบียบวินัย และผลเสียของการขาดระเบียบวินัยได้

เนื้อหา

ระเบียบวินัย หมายถึง ข้อบังคับ คำสั่ง กฎหมาย กติกา ระเบียบ ที่สังคมวางไว้เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของคน เพราะคนต้องอยู่ร่วมกันเป็นหมู่ ตั้งแต่หมู่เล็ก คือ ครอบครัว จนถึงหมู่ใหญ่ คือ ประเทศชาติ ถ้าทุกคนที่อยู่ร่วมกันปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่สังคมวางไว้ ก็จะนำมาซึ่งความสงบสุขความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคง ความปลอดภัย

การตรงต่อเวลา หมายถึง การทำงาน หรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้ตรงกับเวลาหรือให้สำเร็จตามเวลาที่กำหนดไว้ เช่น นักเรียนต้องมาโรงเรียนให้ทันเวลาเรียนต้องทำแบบฝึกหัดให้เสร็จและส่งครูทันตามเวลาที่ครูกำหนดให้ผู้ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ ต้องเป็นผู้ตรงต่อเวลาที่กำหนด ผู้ตรงต่อเวลาย่อมทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ส่วนผู้ไม่ตรงต่อเวลาย่อมทำให้การงานล่าช้าเสียหาย

คุณลักษณะของคนมีระเบียบวินัย

ก. รู้จักวินัยของตนเองเป็นอย่างดี เมื่อเราสังกัดอยู่ในสังคมใด จะต้องมีความรู้เรื่องวินัยระเบียบ แบบแผนของสังคมนั้นเป็นอย่างดี เพื่อจะได้ปฏิบัติไม่ผิด เช่น เราเป็นนักเรียนต้องรู้ระเบียบวินัยของโรงเรียน

ข. เครื่องคิดในวินัยเป็นอย่างดี คือ เป็นผู้ที่พยายามประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย ไม่ละเมิดทั้งต่อหน้าและลับหลัง

คุณค่าหรือประโยชน์ของการมีระเบียบวินัย

1. เป็นเครื่องป้องกันความเสื่อมเสีย
2. ช่วยให้ผู้รักษาระเบียบวินัยเป็นคนดี
3. เมื่อฝึกอยู่เสมอ ๆ จนเป็นนิสัยย่อมเกิดวินัยในตัวเอง และช่วยให้การงานสำเร็จ เรียบร้อยรวดเร็ว

โทษของการขาดระเบียบวินัยและไม่ตรงต่อเวลา

1. เมื่ออยู่บ้าน เช่น ตื่นไม่เป็นเวลา กินไม่เป็นเวลา ไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ของตนเอง ทำให้เป็นภาระของพ่อแม่ต้องลำบากเดือดร้อน
2. เมื่ออยู่โรงเรียน เช่น เมื่อนัดหมายจะไปไหน มาไม่ตรงเวลาทำให้เพื่อนต้องคอยหรืออาจพลาดโอกาสขณะกำลังเรียนหนังสืออยู่ ไม่รักษาระเบียบวินัย ทำให้ห้องเรียนวุ่นวาย สับสน การสอนของครูดำเนินไปไม่สะดวกทำให้การศึกษาเล่าเรียนของตนเองและเพื่อนเสียไปด้วย เนื่องจากครูต้องหยุดการสอนเพื่อดูว่า ตักเตือน หรือจัดระเบียบใหม่
3. เมื่ออยู่ในชุมชน ทำให้เกิดความวุ่นวายระส่ำระสาย สับสน คนไม่เคารพ กฎหมาย กฎจราจร และระเบียบต่าง ๆ
4. ในหมู่ทหาร ถ้าขาดระเบียบวินัย ไม่เชื่อฟังเคารพผู้บังคับบัญชาแม้จะออกฝึกสงครามก็เอาชนะเข้าศึกไม่ได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ขั้นที่หนึ่ง codification

1. ครูสนทนาซักถามนักเรียนว่าในโรงเรียนมีร้านขายของที่มีคนคอยซื้ออยู่หลายคน เวลา นักเรียนจะซื้อของ นักเรียนจะต้องทำอย่างไร เพื่อความรวดเร็ว คนที่เข้าแถวซื้อของแสดงว่าเขาเป็นคน ... (มีวินัย) ... คนที่มีวินัยจะต้องไม่แซงคิวผู้อื่น

- ความมีวินัยในความคิดของนักเรียนคิดว่าหมายความว่าอะไร
- นักเรียนต้องมีระเบียบวินัยในเรื่องใดบ้าง
- ถ้านักเรียนเป็นสารวัตรนักเรียน เห็นนักเรียนที่เป็นเพื่อนรักที่สุดหนีโรงเรียนออกไป

เล่นการพนันนอกโรงเรียน นักเรียนจะบอกคุณครูหรือไม่ .. เพราะเหตุใด

2. ครูนำดอกไม้คุณธรรมมาให้ให้นักเรียนเลือกหยิบคนละ 1 ดอก โดยด้านหน้าของดอกไม้จะแบ่งเป็นสี่ ด้านหลังจะเขียนคุณธรรมต่าง ๆ ไว้

3. ครูให้นักเรียนแต่ละคนอ่านคุณธรรมต่าง ๆ ด้านหลัง เช่น "คนมีวินัย ไม่แข่งคิว" เป็นต้น เมื่ออ่านครบทุกคน ครูให้นักเรียนดูด้านหน้าแล้วครูแบ่งกลุ่มโดยให้ดอกไม้ที่มีสีเดียวกันไปเข้ากลุ่มของตนเองได้ 4 กลุ่ม คือ กลุ่มสีเขียว สีแดง สีเหลือง และสีม่วง

4. เมื่อนักเรียนเข้ากลุ่มแล้ว ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการ

5. ให้เลขานุการทุกกลุ่มมารับกรณิดตัวอย่างเรื่อง "ทำอย่างไรดี" และบัตรรายงาน จากครู

6. ประธาน เลขานุการ สมาชิกแต่ละกลุ่มประชุมวางแผนตามบัตรกำหนดงานที่ครูให้มาตั้งแต่ว่า 1-4 ว่าใครหาคำตอบข้อใด แล้วมาอภิปรายเพื่อสรุปเขียนรายงานร่วมกันเป็นรายงานของกลุ่ม 1 ฉบับ

7. ให้ตัวแทนกลุ่ม 1 คน ออกไปรายงานการตอบคำถามข้อ 1-4 ให้กลุ่มอื่น ๆ ฟัง (ครูเริ่มบันทึกแถบบันทึกเสียง)

ขั้นสอน

ขั้นที่สอง คิดวิเคราะห์วิจารณ์จากประเด็นปัญหา (ครูบันทึกแถบบันทึกเสียงต่อจากข้อ 7)

8. เมื่อตัวแทนแต่ละกลุ่มมาออกมารายงานครบทุกกลุ่มแล้ว ครูซักถามนักเรียนว่า
- จากกรณิดตัวอย่างนักเรียนมีความคิดอย่างไรที่แต่ละกลุ่มได้รายงานมา
  - ถ้านักเรียนพบกับเหตุการณ์อย่างนี้จริง ๆ นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร
  - ใครเคยหนีโรงเรียนบ้าง หนีไปทำอะไร และรู้สึกอย่างไรในขณะที่กำลังหนี

โรงเรียน

- หน้าที่ของสารวัตรนักเรียนมีอะไรบ้าง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่สารวัตรนักเรียนต้องมีระเบียบวินัย และระเบียบวินัยอะไรที่ต้องปฏิบัติ

- ในฐานะที่นักเรียนยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ลองช่วยกันบอกระเบียบวินัยของนักเรียน ซึ่งอยู่ในวัยเรียนว่ามีอะไรบ้าง

- คนที่ขาดระเบียบวินัย มีลักษณะอย่างไร
- สาเหตุใดที่ทำให้คนขาดระเบียบวินัย
- มีวิธีแก้ไขและข้อเสนอแนะอะไรบ้าง ในการสร้างวินัยให้เกิดแก่บุคคล
- ผลเสียหายที่เกิดจากการขาดระเบียบวินัย มีอะไรบ้าง
- ถ้าทุกคนในหน่วยงานหนึ่งขาดวินัยกันหมด หน่วยงานนั้นจะเป็นอย่างไร
- เพราะเหตุใด คนจึงต้องมีระเบียบวินัย
- วินัยในการซื้อของนอกเหนือจากการเข้าแถวแล้วมีอย่างอื่นอีกไหม ถ้ามีอะไรบ้าง
- บอกลักษณะของคนที่มีระเบียบวินัย ว่ามีลักษณะเด่นชัดอย่างไร

9. ครูสรุปการให้เหตุผลและการตัดสินใจของแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งวิจารณ์ทำความเข้าใจ กระจำงสนับสนุนเหตุผลที่ดี และเหมาะสมของทุกกลุ่ม

10. ในกรณีที่การใช้เหตุผลของนักเรียนยังไม่สมบูรณ์ ครูเสนอเหตุผลที่เหมาะสมกว่าให้นักเรียนพิจารณา (จบแผนการสอนคาบที่ 1-3)
(เริ่มแผนการสอน คาบที่ 4-6)
ขั้นที่สาม decoding

11. ครูนำการถอดความหมายจากแถบบันทึกเสียงมาสอนนักเรียนในลักษณะของประเด็นปัญหา สาเหตุ วิธีแก้ไข และข้อเสนอแนะ โดยครูใช้กิจกรรมดอกไม้คุณธรรมดอกใหญ่เป็นสื่อในการสรุป

12. ครูนำดอกไม้คุณธรรมมาวางไว้ แล้วให้นักเรียนเล่นเกมกิจกรรมดังนี้ คือ

- ครูนำบัตรคำ มีวินัย และ ขาดวินัย มาอย่างละ 5 แผ่น รวมเป็น 10 แผ่น

- ครูให้นักเรียน 5 คน ออกมาเลือกบัตรคำคนละบัตร แล้วติดไว้ที่กระดานดำ

- ครูขออาสาสมัครนักเรียนอีก 5 คน ออกมาเลือกบัตรคำจากครูคนละ 1 ใบ แล้วให้คว่ำไว้ก่อน แล้วให้นักเรียนแต่ละคนมายืนตรงบัตรคำแถวบนให้ตรงกันทั้ง 5 คน แล้วให้นักเรียนแต่ละคนบอกว่าบัตรคำที่ตนถืออยู่นั้น เป็นบัตรคำที่เขียนว่า "มีวินัยหรือขาดวินัย" เมื่อแต่ละคนบอก

แล้วก็ให้ทุกคนหงายบัตรคำขึ้น ผู้ที่ตอบถูกตรงกับแถวข้างบน ก็นำบัตรคำไปวางไว้แถวล่าง โดยให้บัตรคำนั้นตรงกับแถวบน ส่วนผู้ที่ตอบผิดก็ให้สลับที่กันและวางบัตรคำให้ถูกต้องตรงกับแถวข้างบน ผู้ที่ตอบจะถูกหรือผิดจะได้ดอกไม้คุณธรรมดอกใหญ่เป็นรางวัล เมื่อครบทุกคนแล้ว อ่านด้านหลังของดอกไม้คุณธรรมให้เพื่อนฟัง แล้วนำมาติดบนกระดาษ ในลักษณะของความหมาย ประเด็นปัญหา และข้อเสนอนะ

1	มีวินัย	ขาดวินัย	มีวินัย	ขาดวินัย	มีวินัย
2	มีวินัย	ขาดวินัย	มีวินัย	ขาดวินัย	มีวินัย

13. ครูนำคำหลักมาสอนนักเรียน

คำหลัก ระเบียบวินัย

- ระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา ความเสียหาย ล่าช้า หน้าที่ (ได้จากการถอดแถบบันทึกเสียง)

14. ครูให้นักเรียนทำดอกไม้คุณธรรมคนละ 1 ดอก ระบายสีด้านหน้าให้สวยงาม และด้านหลังให้เขียนตัวอย่างคุณธรรมด้านความมีระเบียบวินัย คนละ 1 ตัวอย่าง

ขั้นสรุป

ขั้นที่สี่ นำบทสนทนาสรุปเป็นบทสอนอ่าน

15. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมาย ประเด็นปัญหา ข้อเสนอนะ และ ความสำนึกของนักเรียนที่มีต่อเรื่องความมีระเบียบวินัย

16. ครูสอนนักเรียนร้องเพลง "มีวินัยไม่แข่งคิว" เพื่อเป็นการเตือนสำนึกของนักเรียนว่า หากใครแข่งคิวเราขณะซื้อของให้ร้องเพลงต่อว่าผู้แข่งคิว

17. ครูนำ แผนภูมิ บทสนทนาของนักเรียน มาให้นักเรียนอ่านทีละกลุ่มและอ่านพร้อมกันทั้งห้อง

ขั้นที่ห้า วัดและประเมินผล

18. ครูให้นักเรียนทำแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม

19. ทำแบบประเมินผลตนเอง

(หมายเหตุ คำถามสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ของการสนทนา)

สื่อการสอน

1. ดอกไม้คุณธรรมดอกเล็ก 30 ดอก
2. ดอกไม้คุณธรรมดอกใหญ่สรุปความหมาย ประเด็นปัญหา (ซึ่งได้จากการถอด
แถบบันทึกเสียง)
3. บัตรคำมีวินัย 5 แผ่น ขาดวินัย 5 แผ่น
4. เทปเพลง "มีวินัยไม่แข่งคิว"
5. แผ่นภูมิ เพลง "มีวินัย ไม่แข่งคิว"
6. บัตรงาน กรณีตัวอย่างเรื่อง "ทำอะไรดี" เท่าจำนวนนักเรียน
7. แผ่นภูมิ บทสอนอ่าน (ได้จากการถอดแถบบันทึกเสียง)

ประเมินผล

- จากการซักถามและตอบคำถามของครู
- จากการรายงานเสนอผลงานของกลุ่ม
- จากการแสดงความคิดเห็นขณะเรียน
- จากการเขียนตัวอย่างคุณธรรมเรื่องความมีระเบียบวินัยลงในดอกไม้คุณธรรม
- จากการอ่านบทสอนอ่าน
- จากแบบสังเกตพฤติกรรม
- จากการทำแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม
- จากการทำแบบประเมินผลตนเอง

กรณีตัวอย่างเรื่อง "ทำอะไรดี"

เอกและหนึ่งเป็นเพื่อนรักกันมาก ไปไหนไปด้วยกันเสมอ มีสิ่งของหรือขนมก็แบ่งกันกินกันใช้มาตลอด ปีที่แล้วเอกและหนึ่งเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หนึ่งเคยช่วยเอกจากการตกน้ำตายเมื่อครั้งที่ถูกเสื่อและเนตรนารีเดินทาง เอกจึงรักหนึ่งเหมือนกับเป็นพี่น้องแท้ ๆ

ที่โรงเรียนของเอกและหนึ่งมีนักเรียนค่อนข้างมาก ครูดูแลนักเรียนให้ทั่วถึงได้ยาก และเพื่อฝึกนักเรียนให้มีความรับผิดชอบและตักเตือนกันเองได้ โรงเรียนจึงได้แต่งตั้งสารวัตรนักเรียนขึ้นทำหน้าที่สอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียนในโรงเรียนเมื่อเกิดเรื่องร้ายแรงขึ้น สารวัตรนักเรียนก็จะรายงานแก่ครูทันที

เอกเป็นนักเรียนคนหนึ่งที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นสารวัตรนักเรียน เพราะเป็นนักเรียนชั้นโตของโรงเรียน และเป็นผู้ที่มีความประพฤติดีด้วย ในชั้นของเอกและหนึ่งมีทั้งนักเรียนที่ประพฤติดีและนักเรียนที่เกเร แต่เอกก็คบกับเพื่อนได้ทุกคน และเพื่อนทุกคนก็รักเขาด้วย หนึ่งมีทั้งเพื่อนในโรงเรียนและเพื่อนนอกโรงเรียน แต่เพื่อนนอกโรงเรียนมักชวนหนึ่งไปทำสิ่งไม่ดีเสมอ เช่น ชวนกันไปยิงนก ไปขโมยผลไม้ของชาวบ้าน หรือบางครั้งก็ชวนหนึ่งไปเล่นการพนัน เอกเคยเตือนหนึ่งเสมอในเรื่องนี้ หนึ่งก็รับฟัง แต่เขาก็แอบไปทำอยู่เสมอ

วันหนึ่งในตอนพักกลางวันขณะที่เอกออกดูแลความเรียบร้อยของโรงเรียน เขาพบว่าหนึ่งหนีออกไปเล่นการพนันกับเพื่อนนอกโรงเรียนอีกแล้ว ความผิดนี้ร้ายแรงมาก ถ้าทางโรงเรียนทราบ เขาก็เคยเตือนหนึ่งไว้แล้ว และขณะนี้เขาก็มีหน้าที่ต้องรายงานความเรียบร้อย และเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้ครูทราบด้วย เอกจะทำอย่างไรดี เขาจะรายงานเรื่องให้ทางโรงเรียนทราบดีหรือไม่

เพลง มีวินัยไม่แข่งคิว

(ศาสตราจารย์ อำไพ สุจริตกุล)

ยิ่งแย่งยิ่งช้า ออย่ามาแข่งคิว   ยิ่งแทรกยิ่งช้า ออย่ามาแข่งคิว
 คนมีวินัยไม่แข่งคิว   คนมีวินัยไม่น่าชิง
 มาก่อนอยู่หน้าคนมาหลัง   ไม่ทำน่าชิงอย่าแข่งคิว   คิวนี้คนดีคอยได้
 * หากใครแข่งคิวไม่เรียงลำดับไม่ยอมรับ ..... ถอยไป .....
 โฉ๊ะพริ้ม โฉ๊ะพริ้ม โฉ๊ะพริ้ม   พริ้มโฉ๊ะพริ้มพริ้ม (ซ้ำ *)
 มาก่อนอยู่หน้าคนมาหลัง   ไม่ทำน่าชิงอย่าแข่งคิว   คิวนี้คนดี ..... คอย ... ได้ ...

บัตรงาน

เรื่องความมีระเบียบวินัย

1. ให้นักเรียนเลือกประธานและเลขานุการของกลุ่ม และตั้งชื่อกลุ่ม
2. ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่าง
3. ช่วยกันสรุปเรื่องที้อ่านและแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่อไปนี้
  - เอกจะทำอย่างไรดี เขาจะรายงานเรื่องให้ทางโรงเรียนทราบดีหรือไม่
จงให้เหตุผลประกอบ
  - ความมีระเบียบวินัย หมายถึงอะไร ตามความคิดของนักเรียน
  - การกระทำใดที่แสดงว่านักเรียนมีระเบียบวินัยในสังคม จงบอกมา 3
ประการ

ตัวอย่าง เราไม่อยากฝากเพื่อนที่เข้าคิวอยู่ต้นแถว จึงต้องเข้าคิวซื้อตั๋ว
ภาพยนตร์ แม้ไม่ทราบว่าเข้าคิวแล้วตัวจะหมดหรือไม่

  - จงเปรียบเทียบผลดีและผลเสียของการมีระเบียบวินัยและการขาดระเบียบ
วินัยมา 5 ประการ
4. ส่งตัวแทนเสนอผลงาน ใช้เวลา 3 นาที

แบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม

เรื่อง การสร้างวินัยในตนเอง

ชื่อ ..... นามสกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

คำสั่ง จงขีด × ทับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว ลงในกระดาษคำตอบ

1. เพราะเหตุใดทุกคนจึงต้องปฏิบัติตามระเบียบวินัย
  - ก. เพราะเป็นกฎหมาย
  - ข. เพราะมีคนตีคนขว่มามากเท่า ๆ กัน
  - ค. เพราะทำให้เกิดความเดือดร้อนวุ่นวาย
  - ง. เพราะทำให้คนอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข
2. นิภาพไปทำงานแล้วมักเลิกงานก่อนกำหนด แสดงว่านิภาพขาดคุณธรรมข้อใด
  - ก. ความสามัคคี
  - ข. การตรงต่อเวลา
  - ค. ความเมตตากรุณา
  - ง. ความกตัญญูกตเวที
3. ประพฤติตามข้อใดจึงไม่เกิดผลเสียหายต่องาน
  - ก. ทำงานให้ประณีตและถูกต้อง
  - ข. ทำงานให้เสร็จตามเวลากำหนด
  - ค. ทำงานให้ประณีตและเสร็จเมื่อใดก็ได้
  - ง. ทำงานให้ถูกต้องและเสร็จตามเวลากำหนด
4. ระเบียบวินัยเป็นเครื่องวัดอะไร
  - ก. ความมั่งมีของคน
  - ข. ความรู้ของคน
  - ค. ความดีของคน
  - ง. ความมีศักดิ์ศรีของคน
5. ถ้าสังคมใดขาดระเบียบวินัย สังคมนั้นจะเป็นอย่างไร
  - ก. มีความเดือดร้อนวุ่นวาย
  - ข. ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน
  - ค. คนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
  - ง. ทุกคนมีเสรีภาพอย่างกว้างขวาง
6. นักเรียนอยากชมภาพยนตร์แต่เมื่อไปถึงหน้าโรงภาพยนตร์ ปรากฏว่ามีคนเข้าคิวซื้อบัตร อยู่เป็นจำนวนมาก นักเรียนจะทำอย่างไร
  - ก. เข้าไปซื้อทางด้านหลังคนขาย เพราะรู้จักกัน
  - ข. แหยงคิวเข้าไปซื้อเพราะเกรงว่าบัตรจะหมด
  - ค. มองหาคนรู้จักกันเพื่อฝากซื้อ
  - ง. เข้าคิวซื้อบัตรเหมือนคนอื่น ๆ

แผนการสอนที่ 4

เวลา 6 คาบ

เรื่องความอดทนอดกลั้น

มโนทัศน์ที่ต้องการปลูกฝัง

ชีวิตมีทั้งความทุกข์และความสุข งานทุกอย่างมีความยากง่ายและมีทั้งความสำเร็จหรือความล้มเหลว เราจึงควรพากเพียรและต่อสู้ด้วยความอดทนและอดกลั้นจะช่วยให้จิตใจสงบ ผู้ที่มีความอดทนอดกลั้นย่อมชนะใจผู้อื่น ชนะอุปสรรคประสบความสำเร็จในชีวิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกได้ว่าในชีวิตจริงมีทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว ยากและง่าย ดีและชั่ว แพ้และชนะ การได้มาและการสูญเสีย
2. บอกความอดทนต่อความยากลำบากในการเรียน การทำงาน การรอคอยและความเจ็บป่วยได้
3. บอกผลดีของการมีความอดทนอดกลั้นและผลเสียของการขาดความอดทนอดกลั้น

เนื้อหา

ความอดทนอดกลั้น หมายถึง ความเข้มแข็ง ความบึกบึน ความหนักแน่นของจิตใจ สามารถยืนหยัดต่อสู้กับการกระทบกระทั่งของสภาพการณ์ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ไม่แสดงอาการหวั่นไหวคงอยู่ในอาการสงบปกติ ความอดทนเช่นนี้เป็นสภาพของจิตใจที่ได้รับการฝึกฝนอบรมมาดีแล้ว ความอดทนแบ่งออกเป็น 3 อย่าง คือ

1. อดทนต่อความทุกข์ซึ่งเกิดจากการเจ็บป่วย ไม่แสดงอาการกระวนกระวายเกินไป ผู้มีความอดทนข้อนี้ ทำให้การรักษาพยาบาลสะดวกและทำให้ผู้เจ็บป่วยหายเร็วขึ้น เพราะมีกำลังใจเข้มแข็ง
2. อดทนต่อความเหนื่อยยากตรากตรำ หมายถึง ความอดทนบากบั่นขยันหมั่นเพียรในการประกอบกิจการต่าง ๆ เช่น การศึกษาเล่าเรียน การประกอบอาชีพ ผู้มีความอดทนนี้ย่อมทำกิจการได้สำเร็จ ชีวิตย่อมประสบความสำเร็จ

3. อุดหนุนต่อความเจ็บใจ ได้แก่ อุดหนุนต่อคำตำหนิ ว่ากล่าว คำเหยียดหยามดูหมิ่น เย้ยหยัน และคำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่น ผู้มีความอดกลั้นข้อย่อมมีจิตใจเข้มแข็ง ไม่โกรธตอบ ไม่ตำตอตอบ เป็นการตัดเหตุแห่งการทะเลาะวิวาท การกระทบกระทั่ง การชกต่อย มำกันได้ ทำให้ไม่มีศัตรู จิตใจ สบาย

ผู้มีความอดทนอดกลั้นนี้เป็นผู้มีจิตใจเข้มแข็งยอมทำงานได้สำเร็จเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้ และมีชีวิตที่สงบสุข ความอดทนอดกลั้น จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการฝึกฝนให้เคยชินกับความทุกข์ยากลำบาก ความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงาน ความเจ็บใจ ตลอดทั้งสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ขั้นที่หนึ่ง codification

1. ครูซักถามนักเรียนว่า ใครเคยหกล้ม โดนมีดบาด หรือประสบอุบัติเหตุเล็ก ๆ น้อย ๆ บ้างไหมเพราะเหตุใดจึงเกิดเหตุ (นักเรียนจะบอกเหตุผลว่าเพราะอะไร)

2. ครูนำภาพเด็กนักเรียนนอนเจ็บป่วยอยู่ ภาพอาชีพต่างๆ ภาพนักเรียนนั่งเรียนหนังสือ บางคนหลับอยู่ ภาพนักเรียนค้นคว้ารายงาน ภาพคนกำลังทะเลาะกัน ภาพคนตีกัน ภาพคนนั่งและมีเพื่อนซุชิบนินทาอยู่ข้าง ๆ ภาพคนฆ่ากันตาย ภาพคนเข้าแถวซื้อตั๋วรถไฟ ภาพคนหน้าบึ้งกับหน้ายิ้มแย้ม ภาพเด็กกลัวความมืด ฯลฯ เป็นต้น แล้วให้นักเรียนสังเกตภาพทุกภาพขณะที่กำลังดูอยู่ด้วย ว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องใดบ้าง

3. หลังจากครูนำภาพต่าง ๆ ให้นักเรียนดูจนครบแล้ว ครูซักถามนักเรียนว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรบ้าง (นักเรียนจะบอกมาจนถึงคำว่า อุดทนอดกลั้น แล้วครูดำเนินการขั้นต่อไป)

4. ครูซักถามนักเรียนว่า ความอดทนอดกลั้นตามความคิดของนักเรียนเอง หมายความว่าอย่างไร (ครูเริ่มบันทึกแถบบันทึกเสียง)

ขั้นสอน

ขั้นที่สอง คติวิเคราะห์วิจารณ์จากประเด็นปัญหา

5. ครูสนทนากับนักเรียนว่า นักเรียนสังเกตเห็นภาพอะไรบ้าง

- เห็นแล้วรู้สึกอย่างไร

- ใครเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาบ้าง
- อาชีพใดบ้างที่ต้องอดทนต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น ความโกรธ ความกลัว เป็นต้น
- ภาพที่เห็นเป็นความอดทนอดกลั้นเกี่ยวกับด้านใดบ้าง
- มีวิธีระงับหรือควบคุมความอดทนอดกลั้นได้อย่างไรบ้าง
- เวลาเราโกรธจะมีสีหน้าอย่างไร น่าดูไหม

6. ครูสนทนากับนักเรียนต่อไปว่า คนที่มีความอดทนอดกลั้นได้จะต้องมีจิตใจเข้มแข็ง ลักษณะของคนที่มีจิตใจเข้มแข็งนั้นเป็นอย่างไร

7. ในสังคมปัจจุบัน หากคนเราขาดความอดทนอดกลั้นจะเกิดอะไรได้บ้าง
8. คุณธรรมใดบ้างที่เราจะต้องนำมาใช้ประกอบในด้านของความอดทนอดกลั้น
9. รู้สึกอย่างไร เมื่อเห็นคนไม่อดทน ร้องโวยวายเมื่อเจ็บปวดเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือต่อสู้กันด้วยโทสะ สมควรที่จะกระทำไหม
10. ในชีวิตจริงของคนเรา มักจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ไม่ยั่งยืน เช่นอะไรบ้าง หากเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้น แล้วเราขาดความอดทนจะเกิดอะไรขึ้นบ้าง
11. สาเหตุของการขาดความอดทนอดกลั้นมาจากสาเหตุใด มีวิธีแก้ไขและข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง เกี่ยวกับการสร้างความอดทนอดกลั้นให้กับตัวเอง
12. จงเปรียบเทียบผลดีของการมีความอดทนอดกลั้น และผลเสียของการขาดความอดทนอดกลั้น (จบแผนการสอนคาบที่ 1-3)
(เริ่มแผนการสอน คาบที่ 4-6)

ขั้นที่สาม decoding

13. ครูนำการถอดความหมายจากแถบบันทึกเสียงมาสอนนักเรียนในลักษณะของการให้ความหมาย ประเด็นปัญหา สาเหตุต่าง ๆ วิธีแก้ไข และข้อเสนอแนะโดยครู จัดกิจกรรมให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อเล่นเกมสร้างรังผึ้ง โดยครูให้นักเรียนจับกลุ่ม 3 คนกับเพื่อนที่รักและเข้าใจกันมากที่สุดและแต่ละคนต้องมีคุณสมบัติดังนี้ คือ คนหนึ่งความจำดี คนหนึ่งคล่องแคล่ว คนหนึ่งช่างสังเกต แล้วกำหนดให้คนที่ช่างสังเกตและคนที่คล่องแคล่วจับมือกันไว้เป็นรังผึ้ง 1 รัง ส่วนคนที่ความจำดี เป็นตัวผึ้ง 1 ตัว

กติกาการเล่น กำหนดให้คน 2 คน เป็นร้องฝั่ง 1 ฝั่ง ถ้าครูสั่งร้อง 3 ฝั่ง ก็ต้องจับกลุ่มกัน 6 คน และฝั่ง 1 ตัวคือ คน 1 คน

14. ครูและนักเรียนร้องเพลง "ฝั่ง" พอเพลงจบให้ทุกคนฟังว่าครูจะสั่งอย่างไร และให้จับกลุ่มตามนั้น โดยฟังคำสั่งเสร็จแล้ว ต้องได้ยินเสียงนกหวีดก่อนจึงจะไปเข้ากลุ่มได้ พวกที่เข้ากลุ่มได้ไม่ครบ ให้ไปเกาะกำแพงไว้ก่อน พอได้ยินเพลงขึ้นค่อยออกมาร่วมกิจกรรมใหม่

คำสั่ง 2 ฝั่ง 3 ตัว, 1 ฝั่ง 4 ตัว, 3 ฝั่ง 4 ตัว, ครึ่งสุดท้ายจะได้ร้องฝั่ง 3 ฝั่ง (6 คน) ฝั่ง 4 ตัว (4 คน) รวมเป็น 10 คน ให้แบ่งกลุ่มฝั่งเป็นกลุ่มละ 10 คน และแยกย้ายกันไปนั่งรวมกลุ่มกัน (เกมนี้นช่วยฝึกความคล่องแคล่วว่องไว และทดสอบความไวของนักเรียนได้)

15. ครูนำแถบประโยคความหมาย คำหลัก ประเด็นปัญหา สาเหตุ ข้อเสนอแนะ และวิธีแก้ไข มาวางไว้หน้าห้อง และนำบัตรคำหลัก ความหมาย ประเด็นปัญหา สาเหตุ ฯลฯ มาติดไว้บนกระดาน

16. ครูให้แต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนลึก และให้นักเรียนในแถววิ่งไปหยิบแถบประโยคคนละแถบและให้รีบอ่าน เมื่ออ่านเสร็จรีบขึ้นไปติดให้ตรงกับหัวข้อบนกระดาน แถวต่อมาก็ปฏิบัติตามกัน โดยปฏิบัติแถวละคน จนครบ 3 แถว ต่อจากนั้น คนที่ 2 ของแต่ละแถวจึงเริ่มทำเช่นนี้เรื่อยไปจนครบหมดทุกคนภายในเวลาที่กำหนดคือ 5 นาที ถ้าหมดเวลาแล้วคนที่เหลือจะถูกทำโทษ โดยให้ออกมาร้องเพลงที่ชอบและทำท่าทางประกอบ คนละ 1 เพลง

17. เมื่อติดแถบประโยคครบหมดแล้ว ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปคำหลัก ความหมาย ประเด็นปัญหา และจิตสำนึกของนักเรียนที่มีต่อความมอดทนอดกลั้น

18. ครูสอนคำหลัก

คำหลัก - ความมอดทน อดกลั้น

- ความมีสติ ยั้งคิด ช่มใจ .....

19. ครูให้นักเรียนนำคำหลักมาเขียนเป็นบทโฆษณาให้คนมีความมอดทนอดกลั้น 1 บทสั้น ๆ แต่ให้ประทับใจ เพื่อดูว่านักเรียนมีจิตสำนึกที่ดีต่อเรื่องความมอดทนอดกลั้นหรือไม่ หลังจากทีเรียนผ่านมาแล้ว

20. ครูนำเพลง "อดทน" มาให้นักเรียนฝึกร้อง เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจนักเรียนให้มีความมอดทนอดกลั้นมากขึ้น

ขั้นสรุป

ขั้นที่สี่ นำบทสนทนาสรุปเป็นบทสอนอ่าน

21. ครูนำการสนทนาที่ได้จากการบันทึกเสียง มาสรุปเป็นบทสอนอ่าน ให้นักเรียนอ่าน โดย เขียนลงในแผนภูมิ แล้วให้นักเรียนอ่านพร้อมกันและทีละคน

ขั้นที่ห้า วัดและประเมินผล

22. ครูให้นักเรียนทำแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม

23. ทำแบบประเมินผลตนเอง

(หมายเหตุ คำถามต่าง ๆ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์การสนทนา)

สื่อการสอน

- ภาพสื่อต่าง ๆ เช่น ภาพนักเรียนนอนป่วยหนัก ภาพอาชีพต่าง ๆ ภาพนักเรียนนั่งเรียนหนังสือบางคนหลับ ภาพคนทะเลาะกัน ภาพคนตีกัน ภาพคนนั่งและมีเพื่อนซุบซิบนินทา ภาพคนเข้าแถวซื้อตั๋วรถไฟ ภาพคนหน้าบึ้งกับหน้ายิ้มแย้ม ภาพเด็กกลัวความมืด ฯลฯ เป็นต้น

- บัตรคำหลัก
- แถบประโยคสรุปความหมาย ประเด็นปัญหา ฯลฯ
- แผนภูมิบทสอนอ่าน
- แผนภูมิ เพลงอดทน
- เครื่องเทปบันทึกเสียงพร้อมแถบบันทึกเสียง

การวัดและประเมินผล

- จากการซักถามและตอบคำถามของครูได้ถูกต้อง
- จากการแสดงความคิดเห็นขณะเรียน
- จากการเขียนบทโฆษณาเรื่องความอดทนอดกลั้น
- จากแบบสังเกตพฤติกรรม
- จากการอ่านบทสอนอ่าน
- จากแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม
- จากแบบประเมินผลตนเอง

เพลง อุดทน

วัญญูตา ศาลาสุข

อุดทน อุดทน อุดทน
อารมณ์ทั้งหลายคลายพลัน

ทุกคนรู้จักอดกลั้น
จิตสุขสันต์เมื่อพบนิพพาน

แบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม

เรื่อง ความอดทนอดกลั้น

ชื่อ ..... นามสกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

คำสั่ง จงขีด × ทับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว ลงในกระดาษคำตอบ

1. ณ สนามเด็กเล่น บอยเล่นฟุตบอลขณะฝนตก ทันใดนั้นเขาได้เตะลูกฟุตบอลมาโดนชูลี ทำให้เสื้อของชูลีเหมือนโคลน บอยรีบวิ่งมาขอโทษโดยบอกว่าเขาไม่ได้ตั้งใจจริง ๆ ถ้านักเรียนเป็นชูลีจะทำอย่างไร

- ก. ฟ้องครู เพราะถ้าครูไม่รู้จะคิดว่าฉันเล่นจนฉีกเสื้อผ้าสกปรก
- ข. ฟ้องครู เพราะบอยจะได้ระมัดระวังมากกว่านี้
- ค. ไม่ฟ้องครู เพราะบอยจะได้เห็นว่าฉันเป็นคนดี
- ง. ไม่ฟ้องครู เพราะบอยไม่ได้ตั้งใจจึงให้อภัยบอย

2. เราควรเลือกบุคคลใดเป็นหัวหน้าห้อง

- ก. สมชายแข่งปั่นขนมให้เพื่อนเสมอ
- ข. วิทวัสเรียนเก่งสอบได้ที่หนึ่ง
- ค. ดวงตาไม่โกรธเพื่อน เมื่อเพื่อนทำให้บาดเจ็บโดยไม่ตั้งใจ
- ง. เต๋อยิ้มแย้มแจ่มใส พูดคาใจเพราะ

3. การทะเลาะวิวาทในห้องเรียนจะจบลงได้เมื่อมีคุณธรรมข้อใด

- ก. ความเพียร
- ข. ความกล้าหาญ
- ค. ความอดกลั้น
- ง. ความเห็นอกเห็นใจ

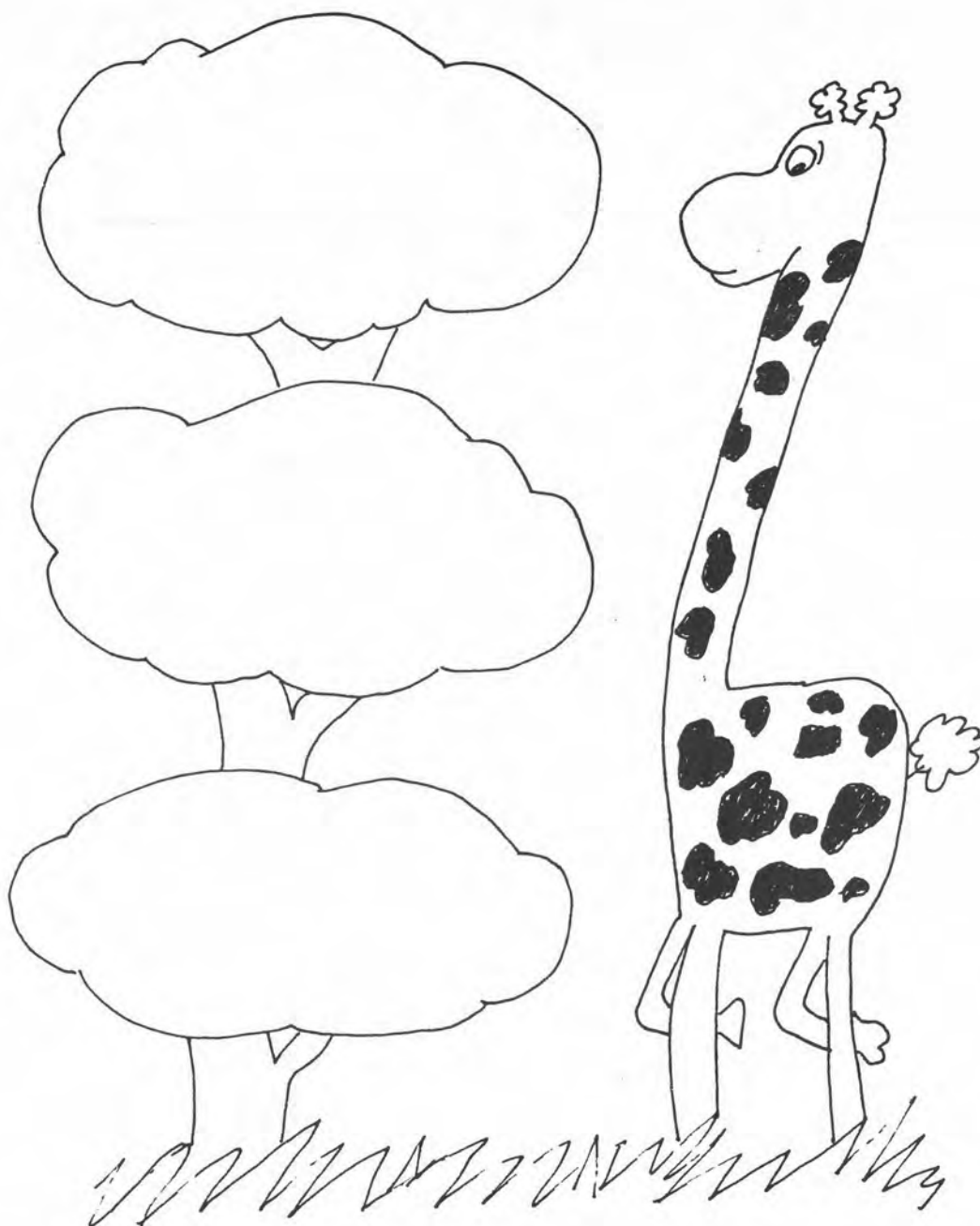
4. ภาพใดเป็นความอดทนต่ออาชีพของตนเอง

10. เมื่อคุณครูประกาศผลสอบ ปรากฏว่าคะแนนของบีไม่ดีเท่าที่ควร เพื่อน ๆ ต่างมาขอและพูดดูถูกบีว่าเรียนไม่เก่ง บีควรจะทำอย่างไร

- ก. ไม่ได้ตอบและพยายามฝึกฝนตนเองในการเรียนมากขึ้น
- ข. ร้องไห้และไปฟ้องคุณครู
- ค. ใส่ดีเพื่อนที่มาพูดดูถูกด้วยความโกรธ
- ง. กลับบ้านไปเล่าให้คุณพ่อคุณแม่ฟัง

แผนการสอนที่ 5

เรื่อง ความกตัญญูกตเวที

เวลา 6 คาบ

มโนทัศน์ที่ต้องการปลูกฝัง

ความกตัญญูกตเวทีเป็นลักษณะของคนดี และเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมในสังคมทุกยุคทุกสมัย คนกตัญญูกตเวทีย่อมได้รับการสรรเสริญยกย่อง ส่วนคนอกตัญญูเป็นที่รังเกียจของสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกคุณสมบัติของคนที่มีความกตัญญูกตเวทีได้
2. เปรียบเทียบผลดีและผลเสียที่เกิดจากความกตัญญูกตเวทีและความอกตัญญูได้
3. บอกผลเสียของการนำความกตัญญูกตเวทีไปใช้ในทางที่ผิดได้

เนื้อหา

ความกตัญญู คือ ความรู้สึกในบุญคุณหรือประโยชน์ หรือความดีของผู้อื่นที่มีต่อตน กตเวที คือ การกระทำความที่เป็นประโยชน์ตอบแทน โดยหวังจะให้ผู้รับมีความปลื้มใจ การตอบแทนไม่จำเป็นต้องตอบแทนด้วยการกระทำ หรือตอบแทนด้วยสิ่งของเสมอไป อาจตอบแทนด้วยวาจาหรือคำพูดก็ได้

บิดา-มารดา เป็นผู้ให้ชีวิตแก่เรา เลี้ยงดูเราด้วยความรัก ความเมตตาไม่มีใครเสมอเหมือน เราต้องตอบแทนท่านด้วยความเคารพเชื่อฟัง ประพฤติตนอยู่ในโอวาทคำสั่งสอน เมื่อท่านแก่ชราเราต้องเลี้ยงท่านเป็นการตอบแทน

ครู-อาจารย์ เป็นผู้อบรมให้วิชาความรู้ เพื่อให้เราเติบโตเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถที่จะไปประกอบอาชีพในวันข้างหน้า ฉะนั้นเราต้องตอบแทนพระคุณท่านโดยการตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เชื่อฟังคำสั่งสอน แสดงความเคารพอ่อนน้อม รับใช้ท่านตามโอกาส ไม่ลบหลู่บุญคุณของท่าน

บ้านและครอบครัว ให้ความสุขกายสบายใจ ฉะนั้นเราจึงต้องคอยระวังรักษาความสะอาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่ทำลายให้ชำรุดทรุดโทรม หรือก่อความไม่สงบสุขขึ้น ภายในครอบครัวต้องให้ความรักความร่วมมือกับสมาชิกทุกคน

โรงเรียน เป็นสถาบันให้การศึกษาแก่นักเรียนทุกคน เราสามารถตอบแทนได้โดย การบำรุงรักษาทำความสะอาดดูแลให้สะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ

ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นสถาบันอันยิ่งใหญ่ที่มีคุณค่าต่อเราทุกคน เราต้องการ แทนบุญคุณโดยปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา ด้วยความเลื่อมใส และถวายความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ และบรมราชวงศ์ด้วยการ เทิดทูนพระเกียรติและถวายอาภักขา และพร้อมใจปฏิบัติตามพระราชประสงค์อันมุ่งความเจริญ และความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง

ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ ลำธาร แม่น้ำ ภูเขา ถนน ลัตว์เลี้ยง เป็น สิ่งที่มีคุณประโยชน์ต่อเราเป็นอย่างมาก เพราะให้ความร่มเย็น ให้ผลผลิตทางเกษตร ทาง อุตสาหกรรม รวมทั้งอาหารแก่เรา เราต้องตอบแทนคุณโดยไม่ทำลายสิ่งเหล่านี้ เพื่อให้มัน คงอยู่และให้คุณประโยชน์แก่เราตลอดไป

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ขั้นที่หนึ่ง codification

1. ครูนำดอกมะลิมาให้ให้นักเรียนดู และซักถามนักเรียนว่า ที่ครูถืออยู่ในมือนี้คือ อะไร ใครชอบดอกไม้นี้บ้าง มีกลิ่นอย่างไร ใช้เป็นสัญลักษณ์ในวันสำคัญของชาติคือวัน อะไร วันนี้มีความหมายอย่างไร

2. วันแม่ มีความสำคัญต่อพวกเราทุกคน เพราะเป็นวันที่พวกเราจะได้ระลึกถึง พระคุณของท่านเป็นพิเศษเมื่อถึงวันนี้ เราอาจจะนำดอกมะลิให้ท่าน และอาจจะกราบเท้าท่าน และทำตัวเป็นเด็กดีมาก ๆ ในวันนี้ เพื่อแสดงความกตัญญูทเวที่ต่อท่าน ใครแสดงความกตัญญู ต่อคุณแม่อย่างไรบ้าง ทำประจำไหม

3. ครูนำข่าวเรื่อง "แรงกตัญญู" มาสร้างเป็นนิทานหุ่นเชิด

4. เมื่อจบการแสดง ครูถามความคิดเห็นของนักเรียนว่าเป็นคุณธรรมเกี่ยวกับเรื่องใด

- ความกตัญญูทเวที่ ตามความคิดเห็นของนักเรียนหมายถึงอะไร เราควร

กตัญญูต่อใครบ้าง (ครูเริ่มบันทึกแถบบันทึกเสียง)

ขั้นสอน

ขั้นที่สอง คิดวิเคราะห์วิจารณ์จากประเด็นปัญหา

5. ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงนิทานหุ่นที่แสดงจบลงไปว่า

- รู้สึกอย่างไรต่อนิทานหุ่น เรื่อง "แรงกตัญญู" นี้
- ถ้าเป็นนักเรียนแต่ละคนจะทำอย่างไรใหม่ ถ้าคุณแม่เป็นอย่างนี้ เพราะเหตุใด
- เพราะเหตุใด ชีวิตของนิตจึงดีขึ้นเรื่อย ๆ มีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต
- ผู้ที่นักเรียนควรกตัญญูกตเวทิต่อท่าน มีใครบ้าง และต่อสิ่งต่าง ๆ ที่ควร

กตัญญูตอบแทนบุญคุณมีอะไรบ้าง

- นักเรียนเคยทำให้คุณพ่อคุณแม่ผิดหวังหรือเสียใจไหม ในเรื่องอะไรบ้าง
- เวลาคุณพ่อคุณแม่ผิดหวังหรือเสียใจ ท่านมีอาการอย่างไร
- รู้สึกอย่างไรที่ทำให้ท่านผิดหวัง และมีวิธีแก้ไขอย่างไร
- นักเรียนเคยแสดงความกตัญญูต่อคุณพ่อคุณแม่หรือผู้มีพระคุณในลักษณะใดบ้าง
- เคยอ่านหนังสือพิมพ์ที่เคยมีลักษณะของลูกกตัญญูไหม ได้แก่อะไรบ้าง คิดว่า

เกิดจากสาเหตุอะไรได้บ้าง มีวิธีแก้ไขหรือข้อเสนอแนะอย่างไร

- เราจะแก้ไขได้บ้าง ที่จะปลูกฝังให้คนทั่วไปรู้จักมีความกตัญญูกตเวทิต่อผู้มี

พระคุณ

- คุณสมบัติของคนที่มีความกตัญญูกตเวทิต มีลักษณะอย่างไร
- ลองเปรียบเทียบผลดีและผลเสียที่เกิดจากความกตัญญูกตเวทิตและความอกตัญญู
- ใครเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการนำความกตัญญูกตเวทิตไปใช้ในทางที่ผิดไหม

มีผลเสียอย่างไร (จบแผนการสอนคาบที่ 1-3)

(เริ่มแผนการสอนคาบที่ 4-6)

ขั้นที่สาม decoding

6. ครูนำการถอดความหมายจากแถบบันทึกเสียงมาสอนนักเรียนในลักษณะของการ

ให้ความหมาย ประเด็นปัญหา สาเหตุต่าง ๆ วิธีแก้ไข และข้อเสนอแนะ

7. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม โดยให้พูด ปัก ปัก โป่ง ฝรั่ง และ

ใครที่พูดคำเหมือนกันให้ไปรวมอยู่กลุ่มเดียวกัน

8. ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มมารับแถบประโยคของแต่ละหัวข้อไป ซึ่งครูเขียนไว้ให้แล้ว และให้นักเรียนหารูปแบบมานำเสนอกิจกรรมทีละกลุ่มว่า จากการถอดแถบบันทึกเสียงนั้นได้ ความหมาย สาเหตุ คำหลัก ประเด็นปัญหา วิธีแก้ไข และข้อเสนอแนะ ได้อย่างไรบ้าง และเมื่อนำเสนอทุกกลุ่มแล้วให้นำมาติดไว้บนกระดานดำ

9. ครูนำคำหลักมาสอนนักเรียน

คำหลัก ความกตัญญูกตเวทิต

- ความกตัญญู การตอบแทน บุญคุณ ผู้มีพระคุณ... ฯลฯ

10. ครูให้นักเรียนนำคำหลักมาแต่งนิทานคุณธรรมสั้น ๆ คนละ 1 เรื่อง ความยาวไม่เกิน 10 บรรทัด และให้จบเรื่องโดยสมบูรณ์ เพื่อครูจะได้ตรวจสอบได้ว่านักเรียนเกิดจิตสำนึกที่ดีหรือไม่หลังจากเรียนไปแล้ว

ขั้นสรุป

ขั้นที่สี่ นำบทสนทนาสรุปเป็นบทสอนอ่าน

11. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมาย ประเด็นปัญหา ข้อเสนอแนะ และ ความสำนึกของนักเรียนที่มีต่อเรื่องความกตัญญูกตเวทิต

12. ครูสอนนักเรียนร้องเพลง "กตัญญูต่อกัน" และขอให้นักเรียนจงบรรจงบทเพลงนี้ไว้ในความทรงจำของนักเรียน เมื่อเวลามีใครมีพระคุณต่อเรา ก็จงหาโอกาสตอบแทนเขาเหล่านั้นด้วย

13. ครูแจกบทกลอนคติสอนใจในเรื่องความกตัญญูกตเวทิตให้นักเรียนอ่านทุกคน และฝากให้นำไปติดไว้ที่ห้องนอนเพื่อเป็นคติเตือนใจตนเองเสมอ

14. ครูนำแผนภูมิ บทสนทนาของนักเรียน โดยพิมพ์เป็นเอกสารให้นักเรียนทุกคน และให้แต่ละคนอ่านคนละประโยคและอ่านพร้อมกัน

ขั้นที่ห้า วัดและประเมิน

15. ครูให้นักเรียนทำแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม

16. ทำแบบประเมินผลตนเอง

(หมายเหตุ สถานการณ์สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ของการสนทนา)

สื่อการสอน

- เทปนิทานเรื่อง "แรงกตัญญู"
- หุ่นมือ ตัวแม่ นิด ครูหญิง 3 ตัว ครูชาย 1 ตัว (ครูใหญ่)
- บัตรคำหลัก (ได้จากการถอดแถบบันทึกเสียง)
- แถบประโยคสรุป ประเด็นปัญหา สาเหตุ ข้อเสนอแนะ และวิธีแก้ไข (ซึ่งได้

จากการถอดแถบบันทึกเสียง)

- เทปเพลง "กตัญญูต่อกัน" และเพลง "ใครหนอ"
- แผนภูมิ เพลง "กตัญญูต่อกัน" และเพลง "ใครหนอ"
- แผนภูมิ บทสอนอ่าน (ได้จากการถอดแถบบันทึกเสียง)
- บทกลอน คติสอนใจเรื่องความกตัญญูกตเวที

ประเมินผล

- จากการซักถามและตอบคำถามของครู
- จากการแสดงความคิดเห็นขณะเรียน
- จากการแต่งนิทานคุณธรรม
- จากการนำเสนอกิจกรรมของนักเรียนในการสรุปความหมายและอื่น ๆ
- จากการอ่านบทสอนอ่าน
- จากแบบสังเกตพฤติกรรม
- จากการทำแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม
- จากการทำแบบประเมินผลตนเอง

นิทานเรื่อง แรงกตัญญู

คนตรี .....

นิตเป็นเด็กผู้หญิงคนหนึ่งที่เคยเรียนดีมาตลอด ครอบครัวของเธอมีสฐานะยากจนมาก ทุก ๆ วันก่อนจะมาโรงเรียน เธอต้องหุงข้าวทำกับข้าวให้แม่ของเธอที่ป่วยเป็นอัมพาต และเป็นโรคผิวหนัง ซึ่งตามเนื้อตัวมีน้ำเหลืองไหลออกมาเต็มไปหมด เธอจะทำความสะอาดร่างกายของแม่และป้อนข้าวจนเสร็จเรียบร้อยแล้ว เธอจึงได้ไปโรงเรียน เธอมักจะมาโรงเรียนสายเสมอ ๆ และมักถูกครูประจำชั้นทำโทษบ่อย ๆ โดยครูถามถึงสาเหตุของการมาสาย เธอก็ไม่ยอมบอกและในตอนกลางวัน นิตก็จะหายไปจากโรงเรียน และกลับเข้ามาตอนเช้าเรียน เธอเป็นเช่นนี้มานาน ...

อยู่มาวันหนึ่งครูให้นักเรียนเขียนเรียงความในหัวข้อว่า "ถ้าฉันเป็นผู้วิเศษ ฉันจะ ..."
นิตเขียนในเรียงความว่า "ถ้าฉันเป็นผู้วิเศษ ฉันจะเสกให้คุณแม่หายป่วยอย่างรวดเร็ว ไม่เจ็บปวดและทุกข์ทรมานอย่างเช่นทุกวันนี้ และขอให้คุณแม่มีสุขภาพแข็งแรงเดินได้ตามปกติและมีอายุยืนนาน อยู่เป็นร่วมโพธิ์ร่มไทร และเป็นขวัญกำลังใจของลูกตลอดไป" เมื่อครูประจำชั้นได้อ่าน จึงเรียกนิตมาถาม

ครู : นิตทำไมหนูจึงเขียนเรียงความเนื้อหานี้จะ ไหนลองเล่าที่มาของเรียงความเรื่องนี้ให้ครูฟังซิ

นิตจึงเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้ครูประจำชั้นฟังว่า

นิต : ที่หนูเขียนเรียงความอย่างนั้น เพราะหนูเขียนจากชีวิตจริงของหนูค่ะ คือขณะนี้คุณแม่ของหนูท่านป่วยเป็นอัมพาตและโรคผิวหนัง ซึ่งมีน้ำเหลืองไหลตามตัวไปทั่ว ท่านไม่สามารถช่วยตัวเองได้เลย หนูจึงต้องทำให้ท่านทุกอย่าง ตั้งแต่อาบน้ำ เช็ดถูจากระ บัสสาวะ ชีบน้ำเหลืองตามตัวท่านและป้อนข้าวท่านทุกมื้อ ทุก ๆ วัน หนูจะดูแลพยาบาลท่านก่อนมาโรงเรียน และในตอนกลางวันหนูจะกลับไปป้อนข้าวให้ท่านและกลับมาเรียนในตอนบ่าย และรีบกลับไปดูแลท่านในตอนเย็น เป็นอย่างนี้เรื่อยไปทุกวันค่ะ ฮือ...ฮือ นิตพูดไปร้องไห้ไปด้วย และพูดต่อว่า

นิต : หนูสงสารท่านมากค่ะ อยากให้ท่านหายเร็ว ๆ พอที่คุณครูให้หนูเขียนเรียงความ หนูจึงอยากให้ท่านเป็นอย่างที่หนูเขียนส่งคุณครูนะคะ

เมื่อคุณครูได้ฟังดังนั้นแล้ว จึงขอให้เธอพาไปเยี่ยมคุณแม่ของเธอที่บ้านด้วย และเมื่อไปถึงที่บ้านคุณครูก็พบกับว่าสภาพบ้านของนิต เป็นบ้านไม้ชั้นเดียวหลังเล็ก ๆ อยู่ในสวน ภายในบ้านไม่มีเฟอร์นิเจอร์แต่งบ้านเลย มีแต่หม้อข้าวและหม้อแกงวางอยู่อย่างละใบ พร้อมจานและชามข้าวเพียง 2-3 ใบเท่านั้น มีเตาไฟเล็ก 1 ใบ สำหรับหุงหาอาหาร และที่กลางบ้านนั้น มีหญิงวัยกลางคนนอนอยู่บนเปลือยตามเนื้อตามตัวมีน้ำเหลืองไหลเปื้อนตัวเต็มไปหมด นิตเดินเข้าไปหาแม่ เอาน้ำให้แม่ดื่มและพูดกับแม่ว่า

นิต : แม่คะ คุณครูมาเยี่ยมเราค่ะ

แม่ของนิตพยายามจะยกมือขึ้นไหว้ แต่คุณครูรีบห้ามไว้และครูก็ยกมือขึ้นสวัสดีแม่ของนิต หลังจากที่คุณครูของนิตกลับไปโรงเรียน เธอได้นำเรื่องนี้ไปเล่าให้คุณครูใหญ่และเพื่อนครูทั้ง ครูใหญ่ และเพื่อนครูจึงช่วยกันบริจาคเงิน และร่วมกันไปเยี่ยมที่บ้านของนิต และตกลงกันว่า จะพาแม่ของนิตไปรักษาที่โรงพยาบาลในตัวเมือง ช่างนี้แพร์ไปถึงหนังสือพิมพ์ และมีผู้ใจบุญได้ร่วมกันบริจาคเงินมาเป็นจำนวนมากเพื่อช่วยเหลือครอบครัวของนิต และเพื่อเป็นทุนการศึกษาแก่นิต ทำให้ความเป็นอยู่ของนิตดีขึ้น ดนตรี .....

ปีต่อมา แม่ของนิตหายจากเป็นโรคผิวหนัง และเริ่มขยับแขนขาได้ นั่งรถเข็นไปไหนมาไหนได้ เพราะทำกายภาพบำบัดทุกวัน นิตก็ขยันขันแข็งในการเรียน จนกระทั่งเธอเรียนสำเร็จเป็นบัณฑิต และได้งานเป็นพยาบาลอยู่ที่โรงพยาบาลที่แม่ของเธอเคยรักษาอยู่ ดนตรี .....

นิตและแม่มีความสุขมาก โดยเฉพาะนิตเธอมีความสุขใจมาก เมื่อได้ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ ความเป็นอยู่ของเธอดีขึ้นเรื่อย ๆ อนาคตการงานเจริญรุ่งเรือง นั่นเพราะแรงกตัญญูตอบสนองเธอนั่นเอง .... ดนตรี เพลงใครหนอ

เพลง กตัญญูต่อกัน

(ประยงค์ สุพานิช)

กตัญญูต่อกัน	ผูกความสัมพันธ์กลมเกลียว
เพราะรักอย่างเดียว	เหนียวแน่นน้ำใจไมตรี
มิของให้ปันแก่กัน	ทุกวันเพื่อนเอ๋ย
ฝึกไว้ให้เคย	ไม่ลืมนบุญคุณใคร

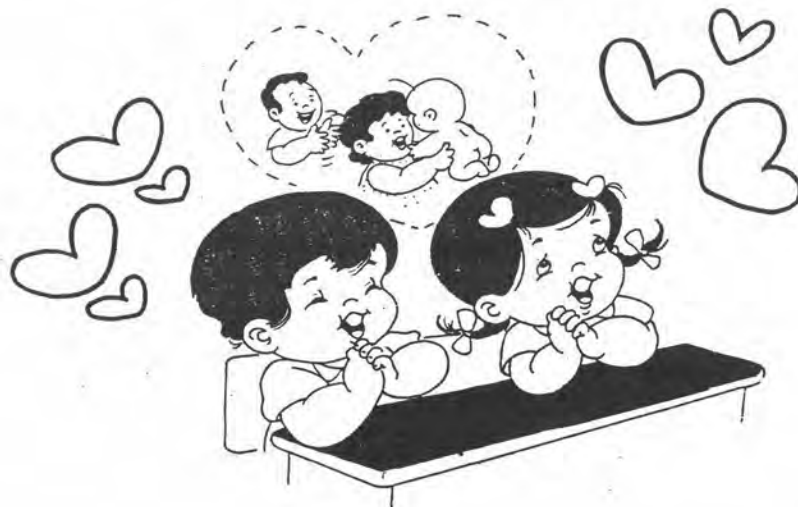
คติสอนใจเรื่องความกตัญญูกตเวที

อันบุคคล	กตัญญู	รู้คุณโลก
อุปโลก	บริโลก	มิให้หลาย
ข้าวหรือเกลือ	ผักหรือหญ้า	ปลาหรือไม้ ฯลฯ
รู้จักใช้	อย่าทำลาย	ให้หายไป
อึ่งคน	ต่อคน	ทุกวันนี้
ล้วนแต่มี	คุณต่อกัน	นั้นเป็นไหน
ตรองให้ดี	ดูให้เห็น	เช่นนั้นไซ้
โลกรอดได้	เพราะกตัญญู	รู้คุณกัน
ประเทศชาติ	ศาสนา	พระมหากษัตริย์
รวมกันเป็น	อติภาพไทย	ใหญ่มหันต์
รอดมาได้	เพราะรักใคร่	อย่างผูกพัน
เพราะกตัญญู	ผู้มี	ที่ใจเอ๋ย

พุทธศาสนิกชน

เพลงใครหนอ

ใครหนอรักเราเท่าชีวิต (เท่าชีวิต) ใครหนอปราณีไม่มีเสื่อมคลาย (ไม่มีเสื่อมคลาย)
 ใครหนอรักเราใช่เพียงรูปร่าง รักนั้นไม่หน่าย มิคิดทำลาย ใครหนอ
 ใครหนอรักเราเท่าชีวิต (เท่าชีวิต) ใครหนอใครกันให้เราซึ้ง (คุณพ่อ-คุณแม่)
 ใครหนอซักชวนดูหนังสือ รู้แล้วละก็อย่ามัวรังไร ทดแทนบุญคุณ

แบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม

เรื่อง ความกตัญญูทดแทน

ชื่อ ..... นามสกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

คำสั่ง จงขีด × ทับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว ลงในกระดาษคำตอบ

1. ขณะที่อ้อยและเพื่อน ๆ ทานอาหารอยู่ในร้านแห่งหนึ่ง บังเอิญอ้อยพบพ่อของตนกำลังเมา เหล้าส่งเสียงรบกวนคนอื่น ๆ อยู่ในร้าน เพื่อน ๆ ไม่รู้จักพ่อของอ้อย ดังนั้นอ้อยจึงทำเป็นไม่รู้จักพ่อของตนและเดินออกจากร้านนี้ไปพร้อม ๆ กับเพื่อน ๆ นักเรียนเห็นด้วยกับการกระทำของอ้อยหรือไม่
  - ก. เห็นด้วย เพราะถ้าเพื่อนรู้ว่าเป็นพ่อจะทำให้อายเพื่อน
  - ข. ไม่เห็นด้วย เพราะกลัวคนอื่นจะว่าอ้อยเป็นคนลึมตัว
  - ค. ไม่เห็นด้วย เพราะถึงอย่างไรก็เป็นพ่อ จึงควรแนะนำให้เพื่อน ๆ รู้จัก
  - ง. ไม่เห็นด้วย เพราะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย
2. ในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ พ่อแม่จะให้แซมช่วยทำงานบ้าน แต่แซมชอบนัดเพื่อน ๆ ไปเที่ยวในวันหยุด โดยบอกพ่อกับแม่ว่าจะไปเรียนพิเศษที่โรงเรียน เพื่อให้ท่านดีใจและไม่สงสัย ถ้านักเรียนเป็นแซม นักเรียนจะทำเหมือนแซมหรือไม่
  - ก. ทำ เพราะในวันธรรมดาไม่มีโอกาสไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ
  - ข. ทำ เพราะไม่บายที่โกหกพ่อแม่ของเราเอง
  - ค. ไม่ทำ เพราะถ้าพ่อรู้ความจริงคงเสียใจ
  - ง. ไม่ทำ เพราะอยากช่วยพ่อแม่ทำงานในวันหยุดมากกว่า
3. ผู้ปกครองของกะลาให้เงินกะลาจำนวนหนึ่งเพื่อซื้ออุปกรณ์การเรียน ขณะที่กะลาและเพื่อน ๆ เดินผ่านตลาดก็เห็นของเล่นที่ถูกต้องใจและอยากซื้อไว้เล่นกับเพื่อน ๆ และมีราคาพอ ๆ กันจำนวนเงินที่ผู้ปกครองให้มา ถ้านักเรียนเป็นกะลา นักเรียนจะซื้อของสิ่งใดก่อน
  - ก. ซื้ออุปกรณ์การเรียน เพราะเพื่อน ๆ ก็ซื้อเหมือนกัน
  - ข. ซื้ออุปกรณ์การเรียน เพราะเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียน
  - ค. ซื้อของเล่นก่อนส่วนอุปกรณ์การเรียนไว้ยืมเพื่อนใช้ก็ได้
  - ง. ซื้อของเล่น เพราะจะได้มีไปเล่นกับเพื่อน ๆ ให้สนุกเลย

4. ครูจิวราตีมักกล่าวกับนักเรียน ป.6 เสมอว่า "ทุกคนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คนใดที่เคยช่วยเหลือเราไว้ ถ้าเขาได้รับความเดือดร้อนก็สมควรช่วยเหลือเขาบ้าง" ถ้านักเรียนอยู่ในห้องนี้ นักเรียนจะกระทำตามคำกล่าวของครูจิวราตีหรือไม่
- กระทำตาม เพราะเป็นการตอบแทนที่เขาเคยช่วยเหลือเรา
  - กระทำตาม เพราะเป็นคำกล่าวของครูประจำชั้น
  - ไม่กระทำตาม เพราะทุกคนต้องช่วยเหลือตัวเองก่อน
  - ไม่กระทำตาม เพราะเป็นหน้าที่ของทุกคนอยู่แล้ว
5. กุ้งอาศัยอยู่กับลุง เพราะบ้านลุงอยู่ใกล้กับโรงเรียนที่ กุ้งเรียน ทุก ๆ วัน กุ้งจะช่วยทำความสะอาดบ้านและหลังรับประทานอาหารจะเก็บถ้วยชามไปล้างเสมอ ถ้านักเรียนเป็นกุ้ง นักเรียนจะทำเหมือนกุ้งหรือไม่
- ทำ เพราะเป็นการทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
  - ทำ เพราะต้องช่วยแบ่งภาระงานบ้านลุง
  - ไม่ทำ เพราะต้องการมาเรียนหนังสือ ไม่ใช่มาช่วยงาน
  - ไม่ทำ เพราะเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ก็ต้องทำให้ลูกหลานอยู่แล้ว
6. น้อง แหม่ม มู เดินเข้าประตูโรงเรียนมาด้วยกัน น้องเห็นครูเวรยืนอยู่จึงยกมือไหว้ แหม่มเห็นดังนั้นจึงไปต่อว่าน้องว่าไปไหว้ทำไม ครูคนนั้นไม่ได้สอนเรา ถ้านักเรียนเป็นน้องซึ่งเดินมากับแหม่มและปู นักเรียนจะไหว้ครูเวรคนนั้นหรือไม่
- ไม่ไหว้ เพราะครูคนนั้นไม่ได้สอนตน
  - ไม่ไหว้ เพราะครูเวรไม่ค่อยยิ้มให้กับพวกเรา
  - ไหว้ เพราะเป็นการทำตามระเบียบของโรงเรียน
  - ไหว้ เพราะครูทุกคนมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียน
7. ตุ๊กเลี้ยงสุนัขไว้ดูเล่นตัวหนึ่ง เมื่อก่อนสุนัขตัวนี้มีขนเต็มตัวทำให้มันน่ารัก แต่ทุกวันนี้มันแก่ลงและขนมักจะร่วง ทำให้ไม่น่ารักเหมือนแต่ก่อน ถ้านักเรียนเป็นตุ๊ก นักเรียนจะทำอย่างไรกับสุนัขตัวนี้
- นำไปปล่อยที่วัด เพราะไม่ต้องการเลี้ยงสุนัขตัวนี้แล้ว
  - เลี้ยงสุนัขไว้เหมือนเดิม เพราะเราเป็นเจ้าของสุนัข
  - เลี้ยงสุนัขไว้เหมือนเดิม เพราะครั้งหนึ่งมันทำให้เรารักและเอ็นดูมัน
  - เลี้ยงไว้เหมือนเดิม เพราะอีกไม่นานมันก็ตาย

แผนการสอนที่ 6

เรื่อง ความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว

เวลา 6 คาบ

มโนทัศน์ที่ต้องการปลูกฝัง

คนที่ละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่วทั้งในที่ลับและที่แจ้งเป็นผู้ที่นั้นเป็นคนดี สังคมใดมีบุคคลเช่นนี้ สังคมนั้นมีแต่ความสงบสุข ปราศจากการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกได้ว่าคนที่ละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่วทั้งในที่ลับและที่แจ้งเป็นคนดีไม่ใช่คนขลาด
2. อธิบายผลของการกระทำต่าง ๆ ทั้งดีและชั่วได้
3. ฝึกเป็นผู้คิดก่อนทำอย่างสม่ำเสมอ

เนื้อหา

ความละเอียด หมายถึง ความรู้สึกละเอียดแก่ใจตนเองในการทำความชั่ว ความผิดหรือสิ่งที่ไม่ควรทำต่าง ๆ ทั้งในที่ลับและที่แจ้ง มิใช่ละเอียดเพราะกลัวคนเห็น แม้คนไม่เห็นก็ไม่ควรทำ เพราะมองเห็นความชั่วความผิดต่าง ๆ เป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ เหมือนของสกปรกโสโครก

ความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว หมายถึง ความไม่กล้าทำความชั่ว ความผิด เพราะเกรงกลัวต่อความเสียหาย ความเดือดร้อนอันเกิดจากการกระทำนั้น ๆ เหมือนคนกลัวพิษไม่กล้าเข้าใกล้ เพราะทั้งพิษของงูและพิษของความชั่วให้ความทุกข์ทรมานเช่นเดียวกัน

ความชั่วต่าง ๆ ได้แก่

1. การประทุษร้ายร่างกายและชีวิตของผู้อื่น
2. การแสวงหาทรัพย์ในทางที่ผิด
3. การประทุษผิดในกาม ในบทเรียนนี้หมายถึงการชังชิงของรักของหวงของผู้อื่นมาเป็นของตน
4. ไม่ซื่อสัตย์ พุดปด พุดเพื่อเจ้าอ พุดหยาบ พุดบิดเบือนความจริง

5. ตัดยาเสพติดให้โทษ
6. การไม่ปฏิบัติหน้าที่ที่ควรกระทำ

ผู้ที่มีความละเอียด และมีความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่วทั้งปวง เป็นผู้ที่มีความสำนึกสูง เพราะรู้จักผิดชอบชั่วดีว่าอะไรควรทำอะไรไม่ควรทำ สิ่งใดที่ทำได้แล้วเกิดความเสียหายเดือดร้อน ก็ละเว้นเลือกทำแต่สิ่งที่ดีงาม ถูกต้องเท่านั้น

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ขั้นที่หนึ่ง codification

1. ครูนำหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่พาดข่าวของการฆ่ากันตายด้วยสาเหตุต่าง ๆ จำนวน 10 ฉบับมาติดให้นักเรียนอ่าน
2. ครูสนทนากับนักเรียนถึงข่าวต่าง ๆ ที่มีมากแทบทุกวัน คือ ข่าวอาชญากรรมว่าเกิดจากสาเหตุใดบ้าง
3. ครูนำเทปเพลง "อบายมุข" มาเปิดให้นักเรียนฟัง 2-3 เที้ยว พร้อมทั้งนำแผนภูมิ เพลงมาแขวนหน้าห้องให้นักเรียนที่อ่าน และสอนร้องเพลง "อบายมุข" จนนักเรียนร้องได้
4. หลังจากที่นักเรียนร้องเพลงได้แล้ว ครูสอบถามนักเรียนว่า นักเรียนเข้าใจความหมายของอบายมุขว่าอย่างไร หมายถึงอะไรในความคิดของนักเรียน (ครูเริ่มบันทึกแถบบันทึกเสียง)

ขั้นสอน

ขั้นที่สอง คิดวิเคราะห์ วิจัยประเด็นปัญหา

5. ครูสนทนากับนักเรียนว่า จากเพลงอบายมุข กล่าวถึงอะไรบ้าง โดยครูเขียนแยกประเภทลงบนกระดานดำ โดยใช้ภาพสื่อของอบายมุขต่าง ๆ ติดให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น คือ ภาพคนตีมสุรา เล่นการพนัน ภาพผู้ชายกำลังดึงแขนผู้หญิง และภาพคนคบเพื่อนไม่ดีไปลักขโมยของผู้อื่น
6. ให้นักเรียนบอกลักษณะของความชั่วต่าง ๆ ของแต่ละประเภทว่าได้แก่อะไรบ้าง

7. การที่เพลงเปรียบเทียบคนที่ติดบាយมุข นักเรียนฟังแล้วรู้สึกอย่างไร เห็นภาพพจน์ใหม่ เนื้อหาเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

8. นักเรียนคิดว่าคนทำความชั่ว เช่น ข้าราชการกรมต่าง ๆ มาจากสาเหตุใด (สุรา การพนัน คนเพื่อนชั่ว เป็นต้น) มีอะไรเป็นแรงจูงใจ

9. มีวิธีใดที่จะทำให้คนรู้จักละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว

10. ภาพยนตร์ต่าง ๆ ตามทีวีมีอิทธิพลต่อจิตใจของคนทั่วไปหรือไม่ เช่น ภาพยนตร์จีนประเภทโหดทั้งหลาย ที่มีแต่การฆ่ากัน ยิ่งกันตลอดเรื่อง นักเรียนดูแล้วรู้สึกอย่างไร ชอบภาพยนตร์ประเภทนี้ไหม

- นักเรียนอยากให้รายการทีวีเป็นอย่างไร

11. ความชั่วในความคิดของนักเรียนคือการกระทำอย่างไร ได้แก่อะไรบ้าง

- ผลของการกระทำทำความดีและความชั่วมีอะไรบ้าง

- ผู้กระทำได้รับผลของการทำความดีและความชั่วทันตาเห็นไหม ได้แก่อะไรบ้าง (เมื่อนักเรียนบอกไม่ครบ ครูเพิ่มเติมรายละเอียดให้นักเรียนให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น)

- มีวิธีใดที่จะขจัดบายมุขออกไปจากตัวได้

- หากคนที่ติดบายมุขอยู่แล้ว จะช่วยเขาได้อย่างไร มีวิธีการใดที่จะช่วยเหลือเขาเหล่านั้นให้หลุดพ้นจากความชั่วทั้งหลายได้ จงบอกวิธีการป้องกัน การแก้ไขและข้อเสนอนะ (จบแผนการสอนคาบที่ 1-3)

(เริ่มแผนการสอนคาบที่ 4-6)

ขั้นที่สาม decoding

12. ครูนำการถอดความหมายจากแถบบันทึกเสียงมาสอนนักเรียนในลักษณะของคำหลัก ความหมาย สาเหตุ ประเด็นปัญหา วิธีแก้ไขและข้อเสนอนะ โดยครูสรุปออกมาในลักษณะของสื่อ คือ ครูจะเขียนบทสรุปต่าง ๆ นั้นลงในธงชัย แล้วให้นักเรียนเล่นกิจกรรมก่อนที่จะนำธงชัยไปปักหน้าห้อง ดังนี้คือ

- ครูให้นักเรียนจับกลุ่มตามที่ต้องการกลุ่มละ 6 คน ได้ 5 กลุ่ม

- ให้ตัวแทนกลุ่มออกมาหยิบธงชัยคนละ 1 อัน แล้วให้นักเรียนตอบคำถามของครูทีละแถวเช่น ครูถามว่า ผลไม้เมืองไทยมีอะไรบ้าง ตอบมา 5 ข้อ จงบอก สุภาษิตหรือคำพังเพยมา 5 ประโยค เป็นต้น ใครตอบได้ก็นำธงชัยไปปักหน้าห้อง

13. ครูและนักเรียนจะช่วยกันสรุปคำหลัก ความหมาย และจิตสำนึกของนักเรียน
ที่มีต่อการละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว

14. ครูสอนคำหลัก

คำหลัก ความชั่ว

- ความละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว สุรา การพนัน .....

15. ครูให้นักเรียนนำคำหลักมาแต่งเป็นเพลงสั้น ๆ กลุ่มละเพลง โดยให้นำทำนองของ
เพลงที่คุ้นเคยมาแต่ง เพื่อดูว่านักเรียนมีจิตสำนึกที่ดีต่อเรื่องความละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำ
ชั่วหรือไม่ หลังจากทีเรียนผ่านมาแล้ว (ครูให้นักเรียนร้องเพลงของตนเองแต่ละกลุ่ม)

ขั้นสรุป

ขั้นที่สี่ นำบทสนทนาสรุปเป็นบทสอนอ่าน

16. ครูนำการสนทนาที่สรุปเป็นบทสอนอ่าน มาให้นักเรียนอ่านโดยครูพิมพ์ลงเป็น เอกสาร
แล้วแจกให้ทุกคนเท่าจำนวนนักเรียน แล้วให้นักเรียนอ่านทีละคนและอ่านพร้อมกัน

ขั้นที่ห้า วัดและประเมินผล

17. ครูให้นักเรียนทำแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม

18. ทำแบบประเมินผลตนเอง

(หมายเหตุ คำถามต่าง ๆ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์การสนทนา)

สื่อการสอน

- หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 10 ฉบับที่พาดหัวข่าวเกี่ยวกับอาชญากรรมต่าง ๆ
- เทปเพลงอบายมุข
- แผนภูมิ เพลงอบายมุข
- ภาพสื่อคือคนดื่มสุรา เล่นการพนัน ภาพผู้ชายกำลังดึงแขนผู้หญิง และภาพ
การคบเพื่อนชั่ว โดยเป็นภาพไปรษณียบัตรของผู้อื่น

- อังชัย เขียนสรุปคำหลัก ความหมาย ประเด็นปัญหา สาเหตุ วิธีแก้ไข
และข้อเสนอแนะ

- บัตรคำ คำหลัก (ได้จากการถอดแถบบันทึกเสียง)

- เอกสาร บทสอนอ่านตามจำนวนนักเรียน
- แลบบันทึกเสียงการสนทนา

ประเมินผล

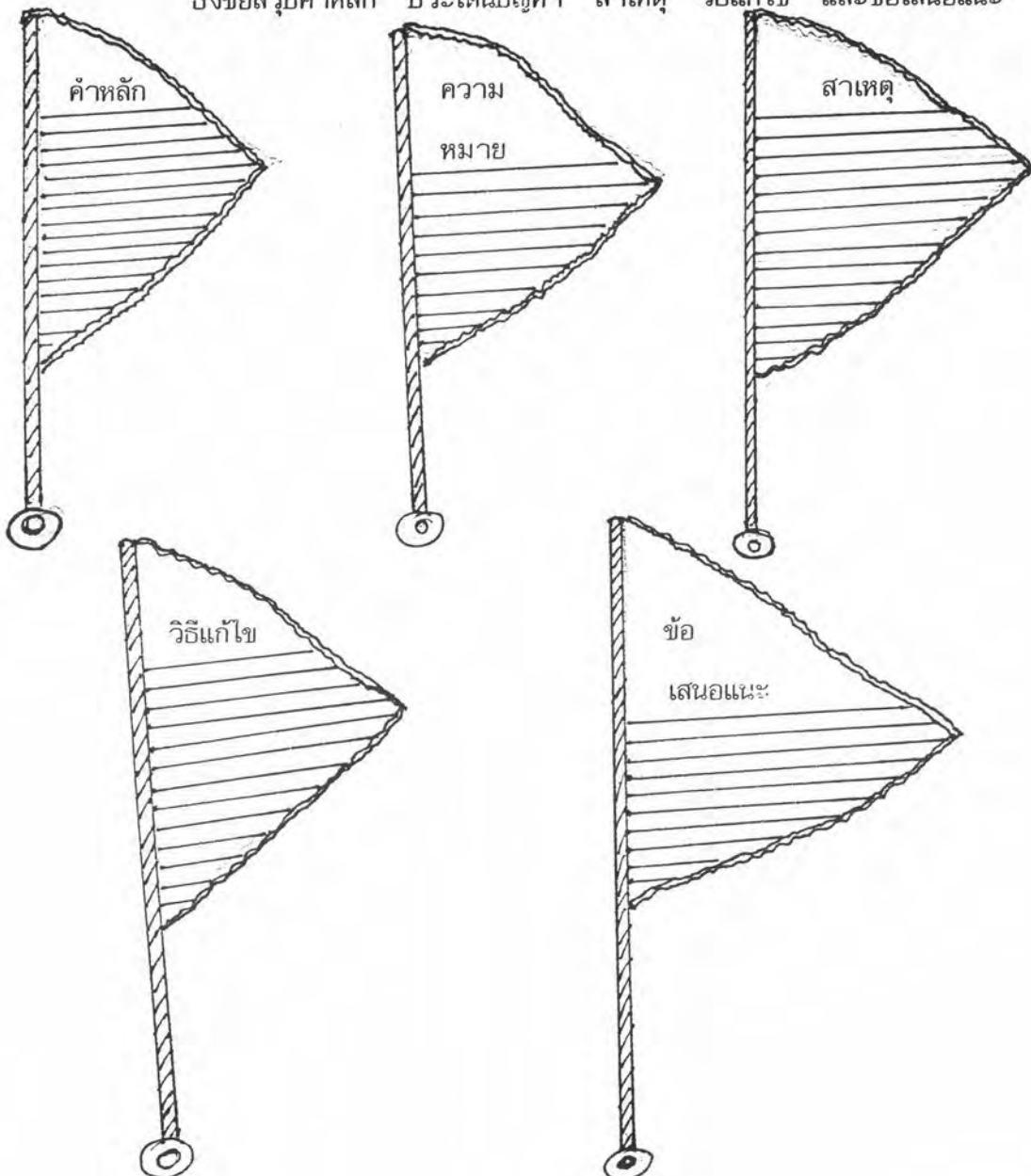
- จากการซักถามและตอบคำถามของครูได้ถูกต้อง
- จากการแสดงความคิดเห็นขณะเรียน
- จากการเล่นกิจกรรม ของนักเรียน
- จากการแต่งเพลงของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
- จากแบบสังเกตพฤติกรรม
- จากการอ่านบทสอนอ่าน
- จากแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม
- จากแบบประเมินผลตนเอง

เพลงอบายมุข

(ศาสตราจารย์ อำไพ สุจริตกุล)

อบายมุขนำทุกข์มาให้	เหมือนตกหลุม ฝนรกทันที
บ่อนการพนัน คือกรงขี้ติ	ขังสัตว์โจงซีเพราะหลงเมามัว
มั่วกามเริงขู้ แย่งคู่เมียเขา	คนหัวแต่เกล้าคือเปรตทั้งตัว
คบเพื่อนใจดำ นำไปทางชั่ว	ชีขลาดหวาดกลัว เหมือนอสุรกาย
ไม่ยากลงนรก ไม่เป็นเดรัจฉาน	ไม่เป็นเปรตพาล ไม่ขอบอสุรกาย
อย่าเล่นการพนัน เลิกขู้หญิงชาย	ไม่คบเพื่อนร้าย งดดื่มสุรา

ธงชัยสรุปคำหลัก ประเด็นปัญหา สาเหตุ วิธีแก้ไข และข้อเสนอแนะ

แบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม

เรื่อง ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว

ชื่อ ..... นามสกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

1. คำพูดที่ว่า "เดี๋ยวนี้เวรกรรมชั่วร้ายซึ่งวิ่งไล่ตามคนทำชั่ว" นักเรียนคิดว่าเป็นความจริงหรือไม่ เพราะเหตุใด
  - ก. ไม่เป็นความจริง เพราะคนทำชั่วร้ายรายชั้้นก็มาก
  - ข. ไม่เป็นความจริง เพราะคนชั่วยอมชนะคนดีเสมอ
  - ค. เป็นความจริง เพราะใครทำกรรมไว้ก็จะได้รับผลเร็วทันตาเห็น
  - ง. เป็นความจริง เพราะรชซึ่งทำให้คนตายกันมาก
2. ข้อใดควรปฏิบัติ
  - ก. ห้ามฆ่าสัตว์ ถ้ายุ่งกััดเราต้องตบ
  - ข. ห้ามดื่มสุรา พอหายเมาแล้วก็เอาอีก
  - ค. ห้ามลักทรัพย์ พอเขาหลับ เราไม่หยิบ
  - ง. ห้ามพูดปด ถ้าฆ่ามต บอกว่าเปล่า
3. การที่นักเรียนต่างโรงเรียนยกพวกตีกันเป็นการถูกต้องหรือไม่
  - ก. ถูกต้องเพราะเป็นการรักษาศักดิ์ศรีของโรงเรียน
  - ข. ถูกต้อง มิฉะนั้นฝ่ายตรงข้ามจะดูถูกเราได้
  - ค. ไม่ถูกต้อง เพราะจะทำให้เพื่อนบาดเจ็บและเสียชีวิตได้
  - ง. ไม่ถูกต้อง เพราะโรงเรียนอาจถูกสั่งปิดได้
4. "แม่เลี้ยงใจโหด ใช้เตารีดนยหน้าลูกเลี้ยง เพราะนอนตื่นสาย" หากนักเรียนพบเหตุการณ์เช่นนี้ จะปฏิบัติตัวอย่างไร
  - ก. ยุให้ลูกเลี้ยงหนีออกจากบ้าน
  - ข. ไปบอกพ่อเด็กให้มาจัดการแม่เลี้ยงใจร้าย
  - ค. วิ่งไปเอาเตารีดมานยหน้าแม่เลี้ยงใจร้ายคนนี้
  - ง. แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจจับแม่เลี้ยงที่ทารุณเด็กเกินไป

แผนการสอนที่ 7

เรื่อง ความไม่เห็นแก่ตัว

เวลา 6 คาบ

มโนทัศน์ที่ต้องการปลูกฝัง

ผู้ที่เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเป็นคนที่น่าสรรเสริญและได้รับการยอมรับนับถือในทุกสังคม ผู้ที่มุ่งแสวงหาแต่ประโยชน์ส่วนตน โดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม ย่อมถูกประณามว่าเป็นคนเห็นแก่ตัว ทำให้สังคมเดือดร้อน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เปรียบเทียบการกระทำของคนเห็นแก่ตัวกับไม่เห็นแก่ตัว ได้
2. อธิบายผลที่เกิดจากการกระทำของคนเห็นแก่ตัวและไม่เห็นแก่ตัวได้

เนื้อหา

ความไม่เห็นแก่ตัว หมายถึง การกระทำที่ไม่หวังเอาแต่ประโยชน์ของตนฝ่ายเดียว แต่คำนึงถึงประโยชน์ของผู้อื่นด้วย เพื่อผลดีไว้ซึ่งความเป็นธรรม ความเสมอภาค และความ เช่น การไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สาธารณสมบัติหรือเอาเปรียบผู้อื่น เพื่อความสบายของตน เป็นต้น

ประโยชน์ หมายถึง ผลที่บุคคลพึงได้รับจากการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง มี 2 อย่างคือ

ก. ประโยชน์ส่วนตน หมายถึง ประโยชน์เฉพาะตนหรือเฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น การศึกษาหาความรู้ใส่ตน การกิน การพักผ่อน การทำความดี ความจริง ประโยชน์ของตนนี้ ยังทำให้เกิดประโยชน์แก่คนอื่นด้วย เช่น เราใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาเล่าเรียน มาให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม เป็นต้น

ข. ประโยชน์ส่วนรวม หมายถึง ประโยชน์ที่ทำเพื่อผู้อื่นหรือเพื่อส่วนรวม ความจริง ประโยชน์ของผู้อื่นนี้ เมื่อเราทำแล้วผู้อื่นได้รับประโยชน์ แต่ในขณะที่เดียวกัน ประโยชน์นี้จะย้อนกลับมาถึงตัวเราด้วย เพราะเราเป็นส่วนหนึ่งของสังคม นอกจากนี้ยังทำให้จิตใจของเราสบาย

มีความสุขเพราะได้ช่วยให้ผู้อื่นได้รับความสุขสบายใจ และเป็นการกำจัดความเห็นแก่ตัวของเราก็คด้วย ประโยชน์ส่วนรวมกล่าวโดยทั่วไป หมายถึง การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เช่น การร่วมมือกันสร้างถนนหนทาง ศาลาพักผ่อน สะพาน เป็นต้น

ข้อสำคัญในการทำประโยชน์ของตนนั้นอย่าทำลายประโยชน์ของคนอื่น

ชีวิตจะอยู่อย่างราบรื่นต้องอาศัยกฎเกณฑ์ทางสังคมและสมดุทางธรรมชาติ ความเห็นแก่ตัว ถือเอาประโยชน์ของตนเป็นใหญ่ ย่อมเป็นการเบียดเบียนสิทธิของผู้อื่นเป็นการทำลายกฎเกณฑ์ทางสังคมและสมดุทางธรรมชาติ ก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำ อันจะนำมาซึ่งความหายนะในที่สุด

เราจะทำอะไรต้องให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่นด้วย จึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ไม่เห็นแก่ตัวและต้องมีเหตุผล หิริโอตตัปปะ ความเมตตากรุณาเป็นเครื่องควบคุม โดยฝึกให้ช่วยเหลือรับผิดชอบร่วมกัน ความไม่เห็นแก่ตัวช่วยเหลือให้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขปราศจากการเบียดเบียนเอาเปรียบกัน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำ

ขั้นที่หนึ่ง Codification

1. ครูสนทนากับนักเรียนว่า วันนี้ครูจะให้ให้นักเรียนทุกคนเลือกแต่งประโยคคนละประโยค ซึ่งแบ่งเป็นการกระทำ 4 ประเภท ดังนี้คือ

ทำ-เกิดประโยชน์ ส่วนรวม	ทำ-ไม่เกิดประโยชน์ ส่วนรวม	ไม่ทำ-เกิดประโยชน์ ส่วนรวม	ไม่ทำ-ไม่เกิดประโยชน์ ส่วนรวม
.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....

เมื่อเขียนตารางเสร็จแล้ว ครูให้นักเรียนคิดว่า จะเลือกแต่งประโยคของตารางใดแล้ว ให้นักเรียนแต่ละคนแต่งประโยคขึ้นมาให้เพื่อนฟัง

2. เมื่อนักเรียนพูดจนครบแล้ว ครูถามว่า จากเรื่องที่นักเรียนพูดและแต่งประโยคมานั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรบ้าง ... (นักเรียนจะบอกจนถึงคำว่า ไม่เห็นแก่ตัว ... ครูดำเนินการขั้นต่อไป)

3. ครูนำสไลด์มาฉายให้นักเรียนดูถึงลักษณะต่าง ๆ ของความเห็นแก่ตัวของตน

4. เมื่อจบการฉายสไลด์ครูซักถามนักเรียนว่า ความหมายของคำว่า เห็นแก่ตัวหมายความว่าอะไร ตามความคิดของนักเรียนเอง (เริ่มบันทึกลงแถบบันทึกเสียง)

ขั้นสอน

ขั้นที่สอง คติวิเคราะห์วิจารณ์จากประเด็นปัญหา

5. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน โดยใช้เพลงวน โดยนำภาพ นก ไก่ หมู ปลา มาชนิดละ 8 ภาพ แล้ววางไว้กลางห้อง ให้นักเรียนร้องเพลงวน พอมาถึงตอนท้ายของเพลงให้ฟังคำสั่งจากเพลง เช่น จับมือ จับแขน จับไหล่ มาจับตัวไก่ อู๋ยง อู๋ยง นักเรียนก็จะหยิบตัวไก่ขึ้นมา เมื่อหยิบครบทั้ง 4 ชนิดแล้วจะได้ 4 กลุ่ม แล้วแยกไปนั่งเป็นกลุ่มตามที่กำหนด

6. ให้ตัวแทนของกลุ่มมารับบัตรงาน โดยให้ปฏิบัติตามที่บัตรงานกำหนด

7. เมื่อได้รับบัตรงานไปแล้ว ก็ให้เลือกประธาน เลขของกลุ่ม ตั้งชื่อกลุ่มและเริ่มการวิพากษ์วิจารณ์ตามที่บัตรงานกำหนด (ขณะที่การประชุมกลุ่มครูนำเครื่องบันทึกเสียงไปบันทึกเสียงของการประชุมทั้ง 4 กลุ่มรวม 4 เครื่อง)

8. เมื่อจบการวิพากษ์วิจารณ์แล้ว ครูให้นักเรียนนำเสนอผลงานจนครบทุกกลุ่ม

9. ครูซักถามถึงลักษณะต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องความเห็นแก่ตัว ดังนี้

- ความเห็นแก่ตัวมีสาเหตุมาจากสิ่งใด
- ทำไมคนจึงเห็นแก่ตัวกันมาก
- เราจะมีวิธีการควบคุมความเห็นแก่ตัวของคนได้อย่างไรบ้าง
- นักเรียนเคยประพฤตินั้นไหม จะมีวิธีแก้ไขอย่างไรได้บ้าง
- วิธีที่จะปลุกฝังให้คนไม่เห็นแก่ตัว จะทำได้อย่างไรบ้าง
- ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพราะคนไม่เห็นใจซึ่งกันและกัน จะทำอย่างไรให้

ผู้กระทำการเยี่ยงคนเห็นแก่ตัวสำนึกได้บ้าง

- ความเห็นแก่ตัวทำให้สังคมเดือดร้อนได้อย่างไร
- ความไม่เห็นแก่ตัว ก่อให้เกิดผลดีต่อสังคมอย่างไร
- เมื่อเราต้องพบและทำงานร่วมกับคนเห็นแก่ตัว ซึ่งเอาเปรียบเราอยู่เสมอ

นั้นรู้สึกอย่างไร จะมีวิธีใดที่จะบอกเขาว่าเป็นการกระทำที่ไม่ดี เพื่อให้เขารู้ตัวและคิดที่จะแก้ไขตัวเอง

- ใครเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องความเห็นแก่ตัวบ้าง ลองเล่าให้เพื่อนฟัง

บ้าง และนักเรียนได้แก้ไขตนเองอย่างไร (จบแผนการสอนคาบที่ 1-3)

(เริ่มแผนการสอนคาบที่ 4-6)

ขั้นที่สาม decoding

10. ครูนำการถอดความหมายจากแถบบันทึกเสียงมาสอนนักเรียน โดยเขียนลงใน แถบประโยคในลักษณะของ ความหมาย คำหลัก ประเด็นปัญหา วิธีแก้ไข และข้อเสนอแนะ โดยแจกแถบประโยคให้นักเรียนคนละ 1 แถบประโยค และให้คิดว่าไว้ก่อนยังไม่เปิดดู พอครูสั่ง ให้นักเรียนเปิดดูก็ให้อ่านในใจ แล้วให้แต่ละคนนำแถบประโยคของตนเองไปหากลุ่มของตนว่าเป็น กลุ่มความหมาย ประเด็นปัญหา วิธีแก้ไข และข้อเสนอแนะอยู่ที่ใด แล้วรวมกลุ่มกันเอาไป ติดไว้บนกระดานดำ โดยครูติดหัวข้อไว้ก่อนแล้วและให้นักเรียนติดได้หัวข้อลงมา จนครบทุก หัวข้อ

11. ครูนำคำหลักมาสอน

คำหลัก คือ ความไม่เห็นแก่ตัว

- ความละอายใจ ความมั่งง่าย ..... (ได้จากการถอดแถบบันทึกเสียง)

12. ครูให้นักเรียนนำคำหลักมาเขียนเป็นข้อคิด หรือคติสอนใจ คนละ 1 ประโยค แล้ว มาส่งครู เพื่อตรวจดูว่านักเรียนเกิดจิตสำนึกเกี่ยวกับเรื่องความไม่เห็นแก่ตัวหรือไม่ หลังจาก เรียนผ่านมาแล้ว

ขั้นสรุป

ขั้นที่สี่ นำบทสนทนามาสรุปเป็นบทสอนอ่าน

13. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนที่เรียนมาว่า การที่ชีวิตของมนุษย์เราจะอยู่ อย่างราบรื่นและมีความสุขต้องอาศัยกฎเกณฑ์ทางสังคมและสัมฤทธิผลทางธรรมชาติ ความเห็นแก่ตัว ถือเอาประโยชน์ของตนเป็นใหญ่ ย่อมเป็นการเบียดเบียนสิทธิของผู้อื่นเป็นการทำลายกฎเกณฑ์ทาง ก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำ อันจะนำมาซึ่งความหายนะในที่สุด

14. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมาย ประเด็นปัญหา ข้อเสนอแนะ และ ความสำนึกของนักเรียนที่มีต่อเรื่องความไม่เห็นแก่ตัว

15. ครูสอนนักเรียนร้องเพลง "เลิกเห็นแก่ตัว" และให้นักเรียนแสดงท่าทางประกอบ และให้นักถึงเพลงนี้เสมอ เมื่อจะทำอะไรในลักษณะของความเห็นแก่ตัว เพื่อจะได้เกิดความ ละอายใจ และไม่กล้าทำในสิ่งที่เห็นแก่ตัวลงไป

16. ครูนำเอกสารของบทสนทนามาให้นักเรียนฝึกอ่าน โดยแจกให้นักเรียนทุกคนตามจำนวนนักเรียนในห้อง แล้วให้นักเรียนอ่านทีละคน คนละประโยคและอ่านพร้อมกัน

ขั้นที่ห้า วัดและประเมินผล

17. ครูให้นักเรียนทำแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม

18. ทำแบบประเมินผลตนเอง

สื่อการสอน

- ภาพไก่ นก ปลา หมู ชนิดละ 8 ภาพ
- แผ่นภูมิ เพลง วน
- เครื่องฉายสไลด์
- สไลด์ประกอบการสอน เรื่องความเห็นแก่ตัว
- แถบประโยคสรุปประเด็นปัญหา สาเหตุ วิธีแก้ไข และข้อเสนอแนะ (ได้จากการถอดแถบบันทึกเสียง)

- บัตรคำหลัก (ได้จากการถอดแถบบันทึกเสียง)
- เครื่องบันทึกเสียงขณะประชุมกลุ่ม 4 เครื่อง
- แผ่นภูมิ เพลง เลิกเห็นแก่ตัว
- เทปเพลงเลิกเห็นแก่ตัว
- แถบประโยค ความหมายของความเห็นแก่ตัว
- sheet บทสอนอ่านตามจำนวนนักเรียน

การประเมินผล

- จากการซักถามและตอบคำถามของครูได้ถูกต้อง
- จากการวิพากษ์วิจารณ์แสดงความคิดเห็นขณะประชุมกลุ่ม
- จากการสังเกตพฤติกรรมขณะเรียน
- จากการแต่งคดีสอนใจ
- จากการอ่านบทสอนอ่าน
- จากการทำแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม
- จากการทำแบบประเมินผลตนเอง

เพลง วน

	* วน วน วน				
จับมือ	จับแขน	จับไหล่ (ซ้ำ)		พวกเราวนหมุนรอบตัวไป* (ซ้ำ)	
				มาจับหัวใจ	อึ้งงง อึ้งงง (ซ้ำ*)
จับมือ	จับแขน	จับอก (ซ้ำ)		มาจับตัวนก	อึ้งงง อึ้งงง
		ซ้ำ *			
จับมือ	จับแขน	จับหู (ซ้ำ)		มาจับตัวหมู	อึ้งงง อึ้งงง
		ซ้ำ *			
จับมือ	จับแขน	จับไหล่ (ซ้ำ)		มาจับตัวไก่	อึ้งงง อึ้งงง
		ซ้ำ *			
จับมือ	จับแขน	จับขา (ซ้ำ)		มาจับตัวปลา	อึ้งงง อึ้งงง

เพลง เลิกเห็นแก่ตัว

(ศาสตราจารย์ อำไพ สุจริตกุล)

อยากเป็นคนเลว	ก็จงเห็นแก่ตัว
อยากเป็นคนชั่ว	ก็อย่าทำความดี
หากกอบโกยกัน	โกงกินชาตินี้
เมื่อตายเป็นผี	ลงนรกทันใด
อยากเป็นคนดี	ก็ต้องหนีความเลว
สัจย์ชื่อพันเปลว	อเวจีแน่ใจ
อยากสุขสมบุญ	สั่งสมบุญเอาไว้
เลิกเห็นแก่ได้	เว้นความเห็นแก่ตัว

บัตรงาน

เรื่อง ความไม่เห็นแก่ตัว

1. ให้นักเรียนเลือกประธาน และเลขานุการ ของกลุ่มและตั้งชื่อกลุ่ม
2. ช่วยกันสรุปเรื่องที่ดูจากสไลด์ และแสดงความคิดเห็นโดยใช้เทคนิค
นวนรอบวงในเรื่องต่อไปนี้
  - สไลด์ที่นักเรียนดูเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรบ้าง
  - จงเปรียบเทียบการกระทำของคนเห็นแก่ตัวและไม่เห็นแก่ตัวมา
อย่างละ 5 ข้อ
  - จงบอกผลดีของการไม่เห็นแก่ตัว มา 5 ข้อ
  - จงบอกผลเสียของความเห็นแก่ตัว มา 5 ข้อ
3. ส่งตัวแทนเสนอผลงาน ใช้เวลา 3 นาที

คำบรรยายสไลด์ประกอบการสอน

เรื่อง ความเห็นแก่ตัว

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ลำดับที่	การถ่ายทำ	ลักษณะภาพ	คำบรรยาย	หมายเหตุ
1	CU	ภาพดอกไม้		ดนตรี . . . .
2	CU	ตัวหนังสือสไลด์ ประกอบการสอน เรื่อง ความเห็นแก่ ตัว โดย รัชณี วัฒนกิจ	สไลด์ประกอบการสอนเรื่อง "ความเห็นแก่ตัว"	ดนตรี . . . .
3	MS	ภาพเด็กผู้หญิง 2 คน คนหนึ่งกำลังพูดกับอีก คนหนึ่ง	บ๊วก : ตัวสังเกตเห็นไหมว่า เดี่ยวนี้ บ้านเมืองของเราเจริญขึ้นมาก	
4	LS	ภาพตัวเมืองที่มีตึกสูง ทันสมัย	: มีตึกรามบ้านช่องและอาคาร ที่ทันสมัย	
5	MS	ภาพเครื่องใช้ไฟฟ้า ต่าง ๆ	: มีเครื่องอำนวยความสะดวก ต่าง ๆ ที่เอื้อประโยชน์ให้แก่มนุษย์ เรามากมาย	
6	MCU หรือ MS	ภาพเครื่องคอมพิวเตอร์	: และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ ทันสมัยซึ่งสามารถประหยัดแรงงาน ของคนลงได้จำนวนมหาศาลทีเดียว	

ลำดับที่	การถ่ายทำ	ลักษณะภาพ	คำบรรยาย	หมายเหตุ
7	MS	ภาพเด็กหญิงอีกคน หนึ่งพูด	ตี๋ว : จริงจ๊ะ เราเห็นด้วยว่า บ้านเมืองของเราเจริญรุ่งเรืองขึ้น มาก แต่ลองหันมาดูทางด้านจิตใจ ของคนดูบ้างว่า เดี่ยวนี้จิตใจของ คนเราทุกวันนี้คับแคบลงมาก ขาด การมีน้ำใจให้แก่กัน เอารัดเอา เปรียบซึ่งกันและกัน มีความเห็น แก่ตัวมากขึ้น	
8	MS	ภาพเด็กหญิงคนแรก พูด	บู๊ก : ไซ้ เธอพูดถูก แต่เอ ! เราไม่เข้าใจลักษณะของคนเห็น แก่ตัวว่า มีลักษณะอย่างไร เธอ ลองเล่าให้เราฟังบ้างซิ	
9	LS	ภาพคนจำนวนมาก ยืนอยู่ที่ป้ายรถเมล์ ในขณะที่รถติดยาว	ตี๋ว : ได้เลย เอาปัญหาใหญ่ของ ประเทศก่อนเลยนะที่กำลังประสบ ปัญหามากที่สุด โดยเฉพาะใน กรุงเทพมหานครขณะนี้คือปัญหา ของการจราจรที่ติดขัดกันมาก	
10	MS หรือ LS	ภาพรถติดยาว	: เนื่องจากปริมาณรถมีมาก และที่สำคัญก็คือ ความเห็นแก่ตัว ของคนขับรถโดยส่วนมากที่ฝ่าฝืน กฎจราจร เช่น	
11	LS	ภาพรถกำลังแซงรถ อีกช่องทางหนึ่ง	: ขับรถผิดช่องทางแล้วมา แซงรถคันอื่น	

ลำดับที่	การถ่ายทำ	ลักษณะภาพ	คำบรรยาย	หมายเหตุ
12	LS	ภาพรถจอดหน้าป้าย ขาวแดงและป้าย ห้ามจอด	: จอดรถในเขตห้ามจอด กีดขวาง การจราจร	
13	LS	ภาพคนแย่งกันขึ้น รถเมล์	: นอกจากนี้มองไปที่ป้ายรถเมล์ ซี คนจะแย่งกันขึ้นรถเมล์ โดยไม่มี การเสียดสีให้ต่อกันเลย แม้แต่ ผู้ชายก็ยังแย่งเด็กและผู้หญิงขึ้นรถ เลย	
14	LS	ภาพถนนโล่งมี คนยืนอยู่เกาะกลาง ถนน	: มองต่อไปที่ถนนข้าง ทาง ทางม้าลาย มีให้ข้ามก็ไม่ข้าม	
15	LS	ภาพคนกำลังเดินอยู่ กลางถนน	: นึกสะดวกข้ามตรงไหนก็ข้าม น่าจะลงโทษให้หนักเลย พวกเห็นแก่ ตัวเหล่านี้	ดนตรี ....
16	LS	ภาพแม่น้ำเจ้าพระยา	ปู่ก : แล้วมีอย่างอื่นอีกไหมจะ ดีว : มีซี ที่นี้มาดูแม่น้ำเจ้าพระยา ของเราบ้างนะ	
17	LS	ภาพขยะลอยอยู่ ในแม่น้ำเจ้าพระยา	: คนที่เห็นแก่ตัวก็จะทิ้งขยะ ต่าง ๆ ลงในแม่น้ำ เพียงเพื่อความ สะดวกสบายของตนเองเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่เกิดขึ้น	

ลำดับที่	การถ่ายทำ	ลักษณะภาพ	คำบรรยาย	หมายเหตุ
18	MS หรือ LS	ภาพแม่น้ำเน่า	: ทำให้ แม่น้ำเน่าเสียส่งกลิ่นเหม็น ไปทั่วเมือง และยังเป็นบ่อเกิดของ เชื้อโรคต่าง ๆ อีกด้วย ถ้าแม่น้ำ เน่าเหม็นหมดอีกหน่อยพวกเราก็คง ไม่มีน้ำดื่มกันแล้วละ	ดนตรี ... เพลงน้ำเสีย น้ำใส
19	LS	ภาพป่าถูกตัดเหลือ แต่ตอไม้	: ปัญหาอีกอย่างหนึ่งก็คือ การที่คนชอบตัดไม้ทำลายป่ากัน มาก พอฝนตกลงมา	ดนตรี ...
20	LS	ภาพน้ำท่วม	: ก็เกิดน้ำท่วมอย่างฉับพลัน ที่มีข่าวออกมาอยู่เรื่อย ๆ ไร่นา นี่ก็เป็นปัญหาใหญ่ที่ทำให้ราษฎร ได้รับความเดือดร้อนอย่างแสน ทรมานเลยทีเดียว	ดนตรี ... เพลงคำถาม ที่เราต้องตอบ

ลำดับที่	การถ่ายทำ	ลักษณะภาพ	คำบรรยาย	หมายเหตุ
21	LS	ภาพโรงเรียนมีเสาธงชาติ	ปุก : จริงสินะ ! เดี่ยวนี้มีข่าวเกี่ยวกับน้ำท่วมทำให้ผู้คนเสียชีวิตและทรัพย์สินมากมาย น่ากลัวจริง ๆ ตู้อ๊ะ! แล้วเกี่ยวกับในโรงเรียนล่ะมีความเห็นแก่ตัว ลูกถามเข้ามาบ้างไหม ตู้อ๊ะ : โอ๊ย! มีอ๊ะ มีมากมายหลายอย่างด้วยละ เริ่มดูจากสิ่งที่เราพบเห็นง่าย ๆ เอยนะ	ดนตรี ...
22	LS	ภาพนักเรียนเข้าแถวซื้ออาหาร มีครูยืนดูอยู่	: คือตั้งแต่การเข้าแถวซื้ออาหาร ถ้ามีครูยืนอยู่จะไม่มีเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นแต่พอครูไม่อยู่	
23	MS หรือ LS	ภาพนักเรียนแข่งแถวแย่งกันซื้ออาหาร	: จะต้องมีการแย่งแข่งแถวกันเป็นประจำเลย ไม่มีความเกรงใจใครเกิดขึ้นในหัวใจเลย มาที่หลังต้องแข่งก่อน ถึงจะเท่า ... อ้อฮือ ... น่าเกลียดที่สุดเลย ...	ดนตรี ... เพลงคนป่า
24	LS	ภาพเครื่องเล่นสนาม	: เครื่องเล่นสนามก็เหมือนกัน	ดนตรี ...

ลำดับที่	การถ่ายทำ	ลักษณะภาพ	คำบรรยาย	หมายเหตุ
25	LS	ภาพเด็กเล่นเครื่องเล่น สนามอยู่ มีเพื่อนหลาย คนยืนมองเพื่อนเล่น	: เด็กบางคนเล่นแล้วไม่ยอมเลิก ขนาดเพื่อน ๆ มายืนรอด้วยสายตา วิงวอนขอเล่นบ้าง) ยังไม่ยอมเลิก หรือสลับให้เพื่อนเล่นเลยก็ขอให้เล่นกัน ตั้งแต่เที่ยงวันยันเที่ยงคืนเลยก็แล้วกัน นะ	
26	MS	ภาพตู้โทรศัพท์ สาธารณะ	: ลองมาดูที่ตู้โทรศัพท์กันบ้าง	
27	LS	ภาพนักเรียนโทรศัพท์ มีคนยืนรอ มีนาฬิกา บอกเวลา 8.10 น.	: ดูซิขนาดมีคนยืนรออยู่ตั้งเยอะ ยังจะพูดไม่ยอมเลิกเลย โทรตั้งนาน แล้วนะเนี่ย	
28	MS หรือ LS	ภาพนักเรียนคนเดิม โทรศัพท์ต่อ นาฬิกา บอกเวลา 8.25 น.	: นั่นเห็นไหมต่อเวลาอีกแล้ว เด็กพวกนี้บางคนโทรศัพท์เรื่องไร้ สาระคุยเล่นกับเพื่อน ๆ โดยไม่ จำเป็นเท่าไร ไม่คำนึงถึงความ เดือดร้อนของคนที่จะต้องโทรใน ธุรกิจที่จำเป็นและเรื่องที่เร่งด่วน ต่าง ๆ อีกมากมาย	ดนตรี ... เพลงโลกคือ ความรัก

ลำดับที่	การถ่ายทำ	ลักษณะภาพ	คำบรรยาย	หมายเหตุ
29	LS	ภาพนักเรียนนั่งเรียน ในห้องเรียน	บู๊ก : เรานึกขึ้นมาได้บ้างแล้วละ ในเรื่องของคนเห็นแก่ตัวใน ห้องเรียนก็มีนะ เราจะเล่าให้ฟัง เอาไหมล่ะ ว่ามีอะไรบ้าง ตัว : ตกลงจะ ! เล่ามาเลย	ดนตรี ...
30	LS	ภาพนักเรียนนั่งทำงาน เป็นกลุ่ม มีนักเรียน 2 คนกำลังเล่นกันอยู่	บู๊ก : เรื่องของการทำงานกลุ่ม ก็เหมือนกัน เวลาครูมอบหมาย งานให้ทำ มีบางคนที่เห็นแก่ตัวจะ เอาเปรียบเพื่อนโดยการเลี้ยงงาน เสมอ ไม่ค่อยช่วยทำแต่พองานเสร็จ แล้วค่อยมา	
31	LS	ภาพนักเรียนกำลังทำ ความสะอาดห้องเรียน	: การทำเวรก็เหมือนกัน บางคนไม่ค่อยช่วยเพื่อนทำเวรเลย	
32	LS	ภาพนักเรียนกำลังทำ ความสะอาดห้องเรียน มีนักเรียน 1 คน กำลังเขียนกระดาน เล่น อีก 2 คนกำลัง วิ่งอยู่	: ขณะที่เพื่อนกำลังทำเวรอยู่ บางคนก็จะไปวิ่งเล่น บางคนก็ไป เขียนกระดาน พวกนี้ นอกจากไม่ ช่วยทำแล้วยังเพิ่มภาระให้เพื่อนเป็น ของแถมอีกต่างหากด้วย	

ลำดับที่	การถ่ายทำ	ลักษณะภาพ	คำบรรยาย	หมายเหตุ
33	MS หรือ LS	ภาพเด็ก 2 คน นั่งคุย และหันหน้ามาพูดหน้า ตรง	<p>ตัว : ลักษณะของคนเห็นแก่ตัว ยัง มีอีกมากนะ เราจะมีวิธีการอย่างไร ให้พวกที่เห็นแก่ตัวเหล่านี้ สำนึกได้ บ้างล่ะ</p> <p>ปุก : ก็นั่นนะซี้อ ! เดี่ยวก่อน มี เพื่อน ๆ อีกหลายคนที่กำลังฟังเรา คุยกันอยู่ เราขอให้เพื่อนช่วยบอก เราหน่อยนะคะ</p> <p>ตัว : ค่ะ ช่วยบอกเราทั้งสองหน่อย ซีคะว่า จะมีวิธีการใดที่จะเสนอแนะ และแก้ไขคนที่เห็นแก่ตัวให้เกิดความ สำนึกได้อย่างไรบ้าง เราจะรอฟัง นะคะ ขอขอบคุณค่ะ</p>	
34	MS หรือ LS	ภาพเด็กทั้งสองยก มือไหว้	<p>: ลาไปก่อนนะคะ ...</p> <p>สวัสดิ์ค่ะ</p>	<p>ดนตรี ...</p> <p>ดนตรี ...</p> <p>เพลงโลกสวย</p> <p>ด้วยมือเรา</p>
35	CU	ตัวหนังสือ (เหมือน คำบรรยาย)	<p>กราบขอบพระคุณ .....</p> <p>ศาสตราจารย์ สุมน อมรวิวัฒน์</p> <p>โรงเรียนทิวไผ่งาม</p> <p>สถาบันวิทยบริการ</p> <p>จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>	ดนตรี ...

ลำดับที่	การถ่ายทำ	ลักษณะภาพ	คำบรรยาย	หมายเหตุ
36	LS หรือ MS	ตัวหนังสือ สวัสดิ บนภาพวิวทัศน์ของ ทะเล	สวัสดิ	ดนตรี ....

แบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม

เรื่อง ความไม่เห็นแก่ตัว

ชื่อ ..... นามสกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

คำสั่ง จงขีด × ทับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว ลงในกระดาษคำตอบ

1. แดงเป็นคนชอบนอนตื่นสาย และมักไปถึงที่ทำงานในเวลาเกือบพอดีเวลาทุกครั้ง ขณะที่แดงขับรถอยู่บนถนนซึ่งการจราจรติดขัดมาก เขาจึงขับรถปาดหน้าแซงหลังรถคันอื่น ๆ เสมอ ถ้ามีช่องทางไปได้ นักเรียนคิดว่าแดงเป็นคนอย่างไร

ก. ชอบนอนตื่นสาย	ข. ไม่ซื่อสัตย์
ค. เห็นแก่ตัว	ง. ไม่รับผิดชอบ
2. ขณะที่การจราจรในกรุงเทพฯ กำลังติดขัด การกระทำใดถือว่าเป็นการเห็นแก่ตัวของคนขับรถ

ก. ขับรถในช่องเดินรถที่กำหนดให้	ข. ขับช้า ๆ เมื่อจะขึ้นทางด่วน
ค. ขับรถโดยไม่มีใบขับขี่	ง. ขับรถปาดหน้ารถคันอื่นเพื่อแซงเข้าเส้นทางที่ตนต้องการจะไป
3. ในช่วงเวลาพักกลางวัน ของห้องอาหารในโรงเรียนแห่งหนึ่ง ขณะที่นักเรียนจำนวนมากกำลังเข้าแถวซื้ออาหารอยู่ ขณะนั้นมีนักเรียน 2 คน วิ่งมาแทรกแถวและสั่งซื้ออาหารทันทีโดยไม่ต่อแถว นักเรียนคิดว่าเป็นการกระทำที่เหมาะสมหรือไม่

ก. เหมาะสม เพราะขี้เกียจรอ	ข. เหมาะสม เพราะตักเดียวเดียวก็เสร็จแล้ว
ค. ไม่เหมาะสม เพราะควรเกรงใจ ผู้ที่รอแถวอยู่นานแล้ว	
ง. ไม่เหมาะสม เพราะคนที่เข้าแถวจะว่าเราได้	
4. ลักษณะใดเป็นการกระทำที่เห็นแก่ตัว

ก. ซื้ออาหารแล้วแม่ค้าทอนเงินเกินไม่คืนแม่ค้า	
ข. ขอบตัดต้นไม้拿去ทำเป็นเชื้อเพลิง	
ค. เอาไม้ไล่ตีสุนัขที่เดินผ่านมา	
ง. คอยดูแลคุณแม่เมื่อเจ็บป่วย	

แผนการสอนที่ 8

เรื่อง ความเมตตากรุณา

เวลา 6 คาบ

มโนทัศน์ที่ต้องการปลูกฝัง

ผู้มีความเมตตากรุณาย่อมปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุขและพ้นทุกข์ ปราศจากความพยายาทเบียดเบียนซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความสุขแก่ตนเองและสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายของความเมตตากรุณาได้
2. บอกผลดีของความเมตตากรุณาได้
3. บอกวิธีช่วยเหลือสัตว์และมนุษย์ให้พ้นจากความทุกข์ทรมานได้

เนื้อหา

ความเมตตากรุณา และการไม่ประทุษร้ายร่างกายบุคคลและสัตว์

เมตตา คือ ความรัก ความปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นเป็นสุข เป็นความรักที่ประกอบด้วยไมตรีจิต ปราศจากกิเลสทั้งปวง

กรุณา คือ ความสงสาร คิดช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ปราศจากการเบียดเบียนกัน

คนเราต้องอยู่รวมกันเป็นหมู่เป็นเหล่า การติดต่อเกี่ยวข้องกันตลอดเวลา ย่อมเกิดปัญหาขึ้นมากมาย เพราะบางคนก้าวร้าวเห็นแก่ตัว โหดร้าย ทารุณ บางคนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สุภาพอ่อนน้อม คุณธรรมความเมตตากรุณานี้ สอนให้คนเราปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข พ้นทุกข์ ให้เกิดความรัก ไม่ทะนงตัว ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ถ้าทุกคนปฏิบัติตามคุณธรรมข้อนี้ ความสุขความสงบก็จะบังเกิดขึ้นในสังคมนั้น ๆ

การแสดงความเมตตากรุณานั้น สามารถแสดงได้ทั้งทางกาย วาจา ใจ ทางกาย เช่น ไม่รังแกทำร้ายคนอื่น ให้ความคุ้มครองผู้ที่อ่อนแอกว่า ช่วยเหลือผู้อื่นที่ประสบภัย ตกทุกข์ได้ยาก แม้ว่าจะช่วยไม่สำเร็จก็ไม่กระวนกระวาย เพราะเพียงแต่คิด ปรารถนาดี และคิด

ช่วยเหลือผู้อื่นอย่างบริสุทธิ์ใจก็ถือว่าเราได้ทำความดีแล้ว ทางวาจา เช่น พูดจาไพเราะน่าฟัง ไม่พูดดูถูกเหยียดหยาม นินทา คำตำหนิหรือใช้วาจาประชดเสียดสีผู้อื่น ทางใจ เช่น ไม่คิดร้าย ไม่คิดริษยา เบียดเบียนผู้อื่น คิดปรารถนาให้คนอื่นเป็นสุขและพ้นทุกข์

คนมีเมตตากรุณาอยู่เสมอ ย่อมได้รับประโยชน์หลายอย่างคือ เป็นผู้ไม่มีกังวล หลับง่าย จิตใจเป็นสุข หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ปรากฏตาสงบและแจ่มใส ผิวพรรณผ่องใสเป็นที่รักของคนทั่วไป

คำแผ่เมตตา

สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์ เกิดแก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันหมดทั้งสิ้น จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้เบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้มีเวรแก่กันและกันเลย จงเป็นสุขเป็นสุขเถิดอย่าได้มีความทุกข์กายทุกข์ใจเลย จงมีความสุขกายสุขใจ รักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัยทั้งสิ้นเถิด

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

ขั้นที่หนึ่ง codification

1. ครูสนทนากับนักเรียนถึงสื่อมวลชนต่าง ๆ ที่นักเรียนได้พบได้เห็น ได้ยินได้ฟัง ว่ามีอะไรบ้าง และขณะนี้ทางโทรทัศน์และวิทยุต่าง ๆ ได้โหมการโฆษณาเรื่องอะไรบ้างในขณะนี้ ซึ่งหน่วยราชการเป็นห่วงและขอความร่วมมือกับประชาชนให้ร่วมมือกัน ทำอะไรบ้าง (อนุรักษ์สัตว์ป่า)
2. ครูเปิดเทปสื่อบุคคลโฆษณาจากวิทยุ ให้นักเรียนฟัง
ดนตรี... ท่านรู้ไหมว่า กว่าจะได้ลูกชะนีมา จะต้องสูญเสียอะไรบ้าง ...ดนตรี...
เสียงปืน...ดนตรี...
3. ครูบอกกับนักเรียนว่า วันนี้ครูจะให้นักเรียนสร้างสถานการณ์จำลองเรื่อง แม่จ๋า โดยเล่าสถานการณ์จำลองเรื่องแม่จ๋าให้นักเรียนฟัง ต่อจากนั้นแล้วให้นักเรียนสร้างสถานการณ์จำลองขึ้น แล้วให้นักเรียนแสดงตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย (ตอนจบการแสดงครูเปิดเทปทำนอง ธรรมชาติแสงคลอไปด้วยเบา ๆ)

4. เมื่อจบการแสดงสถานการณ์จำลองแล้ว ครูสนทนากับนักเรียนว่า สถานการณ์จำลองที่นักเรียนได้ดูเน้นคุณธรรมด้านใด ความเมตตากรุณา ในความคิดของนักเรียนควรหมายถึงอะไร มีลักษณะอย่างไร มีกี่ประเภทอะไรบ้าง เป็นการชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดและความหมายในแง่มุมต่าง ๆ ให้นักเรียนเข้าใจก่อน

ขั้นสอน

ขั้นที่สอง คติวิเคราะห์ห้วงจากรประเด็นปัญหา (ครูเริ่มบันทึกแถบบันทึกเสียง)

5. ครูใช้คำถามป้อนให้นักเรียนอยากตอบและแสดงความคิดเห็นจนเกิดความสำนึกของนักเรียนเอง

- จากสถานการณ์จำลองที่ชมมา รู้สึกอย่างไรต่อสัตว์ต่าง ๆ
- นักเรียนคิดว่าความรักของแม่ที่มีต่อลูกนั้นเป็นอย่างไร คนกับสัตว์นักเรียนคิดว่ามีความรักและห่วงใยต่อลูกเหมือนกันไหม
- ถ้านักเรียนจะไปล่าสัตว์ในป่า แล้วไปพบแม่ของสัตว์กำลังให้นมลูก กำลังเล่นกับลูก หรือกำลังกอดลูกอยู่ นักเรียนจะยังคงล่าสัตว์อีกต่อไปไหม
- ที่บ้านใครเคยมีประสบการณ์ในการล่าสัตว์ป่าบ้างไหม หรือมีพวกเขาสัตว์ต่าง ๆ หรือชิ้นส่วนใดชิ้นส่วนหนึ่งของสัตว์ป่าไว้โชว์ในบ้านบ้างไหม
- ใครมีสัตว์ป่าเลี้ยงไว้ในบ้านบ้าง ถ้ามีเลี้ยงอะไรบ้าง ได้มาอย่างไร ให้อาหารสัตว์เหล่านั้นเพียงพอหรือไม่ ดูแลและให้ความรักกับสัตว์เหล่านั้น หรือเปล่า และเมื่อสัตว์ตายไป รู้สึกอย่างไร

- สัตว์ป่ามีความสำคัญอย่างไร
- สัตว์ป่าถูกทำลายมีผลเสียหายหรือไม่
- สัตว์ป่าของไทย หลายชนิดกำลังจะสูญพันธุ์ไป นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร
- นักเรียนได้ตระหนักในปัญหาเกี่ยวกับสัตว์ป่าถูกทำลายแล้ว และคิดหาทางแก้ปัญหา

นี้ ขั้นตอนต่อไปควรทำอย่างไร (วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา)

- อะไรเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้สัตว์ป่าถูกทำลาย
- มีวิธีการอย่างไรที่จะช่วยกันอนุรักษ์ สัตว์ป่าในประเทศไทย
- วิธีขอความร่วมมือจากพี่น้องชาวไทยให้เกิดความตระหนักรักและห่วงแหน รวมทั้งความเมตตากรุณาต่อสัตว์ จะทำได้อย่างไรบ้าง

6. ครูให้นักเรียนบอกผลดีของความเมตตากรุณาต่อสัตว์ และวิธีช่วยเหลือสัตว์ให้พ้นจากความทุกข์ทรมานได้นั้นมีวิธีการอย่างไร

7. ครูซักถามนักเรียนว่า การขาดความเมตตาจากสาเหตุใด มีประเด็นปัญหาอะไรบ้าง มีวิธีแก้ไขและมีข้อเสนอแนะอย่างไร (จบแผนการสอน คาบที่ 1-3)
(เริ่มแผนการสอนคาบที่ 4-6)

ขั้นที่สาม decoding

8. ครูนำการถอดความหมายจากแถบบันทึกเสียงมาสอนนักเรียนในลักษณะของคำหลัก ประเด็นปัญหา สาเหตุ วิธีแก้ไข และข้อเสนอแนะโดยให้นักเรียนนำภาพสื่อที่ครูสรุปเป็นประเด็นปัญหา ความหมาย วิธีแก้ไขหรือข้อเสนอแนะแล้วนำภาพมาต้องให้ตรงกับเรื่องที่ครูกำหนดไว้บนกระดานดำ

9. ครูสอนคำหลัก

- คำหลัก คือ ความเมตตากรุณา

- ความทุกข์ทรมาน ความเจ็บปวด ความเห็นแก่ตัว สัตว์ป่า อนุรักษ์ .....

10. ครูให้นักเรียนเขียนโปสเตอร์เชิญชวนให้ช่วยกันอนุรักษ์สัตว์ป่า

ขั้นสรุป

ขั้นที่สี่ นำบทสนทนา มาสรุปเป็นบทสอนอ่าน

11. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียนที่เรียนมา ว่าความเมตตากรุณา หมายถึงอะไร ตามความคิดของนักเรียน ลักษณะของผู้มีความเมตตาต่อย่อมมีความรักปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุขพ้นทุกข์ ปราศจากการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความสุขต่อตนเองและสังคม

12. ครูนำ แผนภูมิ เพลง "ป่าประท้วง" มาสอนนักเรียนร้องและย้ำเตือนให้นักเรียนนึกถึงใจของผู้อื่น ว่าหากสัตว์พูดได้ เขาคงจะอยากมาประท้วงและต่อว่ามนุษย์เหมือนดังเพลงที่ปรากฏก็อาจเป็นได้

13. ครูนำ แผนภูมิ บทสนทนาที่ได้จากการถอดแถบบันทึกเสียงมาให้นักเรียนอ่านคนละวรรค และอ่านพร้อมกัน

ขั้นที่ห้า วัดและประเมินผล

14. ครูนำแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรมมาให้นักเรียนทำ

15. ให้นักเรียนทำแบบประเมินผลตนเอง

(หมายเหตุ คำถามต่าง ๆ สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์การสอน)

สื่อการสอน

- เทปสเปคตโฆโมนาของกองการอนุรักษ์สัตว์ป่า
- เทปทำนองเพลงธรณีกรรแสง เทปเพลงป่าประท้วง
- แผนภูมิ เพลงป่าประท้วง
- แผนภูมิ บทสอนอ่าน (ได้จากการถอดแถบบันทึกเสียง)
- ดูกดาอุกษะนี ภาพสวมหัวของ แม่ษะนี ช้าง นก
- บัตรงาน สถานการณ์จำลอง
- บัตรคำ ความเมตตากรุณาและความหมาย ความทุกข์ทรมาน ความเจ็บปวด

ความเห็นแก่ตัว สัตว์ป่า อนุรักษ์

ประเมินผล

- จากการซักถามและการตอบคำถามของครูได้ถูกต้อง
- จากการสร้างสถานการณ์จำลอง
- จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะเรียน
- จากแบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน
- จากการแต่งกลอนของนักเรียน
- จากการอ่านบทสอนอ่าน
- จากการทำแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม
- จากการทำแบบประเมินผลตนเอง

สถานการณ์จำลองเรื่อง "แม่จ๋า"

ชนะชลเป็นมหาเศรษฐี ซึ่งมีบ้านอยู่ในกรุงเทพฯ เขาเป็นคนชอบเลี้ยงสัตว์ต่าง ๆ ไว้ในบริเวณบ้านเป็นจำนวนมาก และในขณะนี้ชนะชลต้องการที่จะเลี้ยง ลูกชะนีไว้ในบ้าน จึงไปติดต่อให้นายพรานช่วยจัดการหามาขายให้โดยเร็วที่สุด

ภายในป่ามีสัตว์ป่าอาศัยอยู่มากมาย เช่น นก กวาง ช้าง ชะนี ฯลฯ นายพรานได้เข้าไปในป่า เพื่อไปล่าลูกชะนีมาให้ตามคำสั่งของชนะชล เขาเดินเข้าไปในป่าไม่นานนัก เขาก็พบแม่ชะนี เขาได้สังเกตเห็นว่าแม่ชะนีได้ให้ลูกกอดไว้ที่อกตลอดเวลาที่มันจะห้อยโหนไปในต่าง ๆ นายพรานได้ล่าชะนี โดยพยายามแย่งลูกชะนีมาจากแม่ของมัน แต่แม่ชะนีป้องกันลูกของมันสุดชีวิต

... ดนตรี ... นักเรียนรู้ไหมว่า กว่าจะได้ลูกชะนีมา จะต้องสูญเสียอะไรบ้าง ... ดนตรี
... (เสียงปืน) ... ดนตรี

ให้นักเรียนจัดสร้างสถานการณ์จำลองเรื่อง แม่จ๋า โดยมีผู้แสดงดังนี้คือ

- นายพราน - มีอาชีพล่าสัตว์และขายสัตว์ป่าต่าง ๆ ตามที่จะมีคนมาสั่ง เขาได้เข้าไปล่าสัตว์ในป่าและล่าลูกชะนีมาจากแม่ของมัน โดยการยิงแม่ชะนีตาย
- ชนะชล - เป็นมหาเศรษฐีผู้หนึ่งที่ชอบเลี้ยงสัตว์ป่าต่าง ๆ และในขณะนี้เขาอยากเลี้ยงลูกชะนี และมีความต้องการลูกชะนีอย่างฝังใจ จึงไปว่าจ้างให้นายพรานช่วยนำมาขายให้ตน
- แม่ชะนี - อยู่ในป่าใหญ่ จะห้อยโหนไปตามกิ่งไม้ในป่า และนำลูกไว้ข้างหน้า ตลอดเวลาที่จะห้อยโหนไปในที่ต่าง ๆ
- ลูกชะนี - จะกอดติดกับอกแม่ทุกขณะที่แม่จะไปในที่ต่าง ๆ
- ช้าง - จะเดินอยู่ตามชายป่า กินหญ้า พ่นน้ำ เดินไปเรื่อย ๆ นั่งนอน ส่งเสียงร้องอยู่ในบริเวณป่า
- นก - จะบินไปเรื่อย ๆ เกาะกิ่งไม้ต่าง ๆ และจิกหนอนเอาไปป้อนลูกเล็ก ๆ ของมัน

เพลงป่าประท้วง

(คณะสามโทน)

เม่นชวนม้าลาย กระต่ายชวนสิงโต แรดชวนฮิปโป ให้เจอกันที่เกาะนะ
ปลุกมือบักชนิด พวกมนุษย์ใจเน่า ป่าเราบ้านเราโห่งมาทำลายอย่างนี้
เพื่อนไปไหนน้อง ต้องไปเรียกร้องกันหน่อย (ซ้ำ)

ห่านเตรียมผ้าใบ ไก่เตรียมกลองยาว ชะนีเพื่อนเราเอาโทรโข่งเป่าร้อง
แม่เสือรำป้อ พ่อหมีตีกลอง เก้งยืนสำรวจจงถือน้ำประท้วง
ต้องเอาแล้วหนอ ขอความเป็นธรรมกันหน่อย (ซ้ำ)

* แถวยาวจากป่า เข้ามาที่เมืองของคน ร้องเพลงจากป่า เข้ามาเพื่อประท้วงคน
คนเป็นสัตว์ประเสริฐ ไร่เรามันเดรัจฉาน แต่เราไม่เคยรุกรานบ้านใครเราไม่ทำลาย
อุรุยีนขวางทางข้าง ๆ ไข่แดง พ่อหลายแข็งแรงเองวงมาถ่วงเสาไฟ
กลุ่มลิงทะเลโมนท้อยโหนบันได อังอ่างหัวไวทำตัว เกะกะถนน
ป่ามาประท้วง ขอทวงสิทธิของป่า (ซ้ำ)

ผู้คนสนใจให้ความสำคัญ ต่างรุมล้อมกันมาดูการประท้วง
ไม่ถึงชั่วโมงสัตว์หายเป็นพวง ถูกมนุษย์ลวงไปไซ่วที่ศูนย์การค้า
แจ้วจริงไหนน้อง ร้องเพลงอะไรไม่ออก (ซ้ำ)

* ซ้ำ

คนเป็นสัตว์ประเสริฐ ไร่เรามันเดรัจฉานแต่เราไม่เคยรุกราน บ้านใครเราไม่ทำลาย
คนเป็นสัตว์ประเสริฐ ไร่เรามันเดรัจฉานแต่เราไม่เคยรุกราน บ้านของใครของใคร ก็รักเรือน...

เขา.....

แบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม

เรื่องความเมตตากรุณา

คำชี้แจง จงขีด × ทับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว ลงในกระดาษคำตอบ

ข้อ 1-6 ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ที่กำหนดให้แต่ละสถานการณ์ แล้วตอบคำถามโดยสมมติตนเองเป็นบุคคลในสถานการณ์นั้น ๆ

สถานการณ์ที่ 1

นกีสวยตัวหนึ่งบินหลงเข้าไปในห้องพักนักเรียน ที่มีหน้าต่างเป็นกระจกปิดอยู่ นกพยายามบินออกจากห้องแต่ก็ออกไม่ได้ และชนกระจกทุกครั้งทีบิน วิภาและสมคิดเป็นนักเรียนห้องพัก ซึ่งเห็นเหตุการณ์อยู่ วิภาเห็นนกตัวนั้นก็อยากได้เพื่อจะนำไปเลี้ยงในกรงที่บ้านจึงขอร้องให้สมคิดช่วยจับ

1. สมคิดควรจะทำอย่างไร

ก. ช่วยวิภาจับนก	ข. ขอให้วิภาปล่อยนกไป
ค. หากกรงมาให้วิภาเลี้ยงนก	ง. นำถุงพลาสติกมาใส่ปีกให้วิภา

2. ถ้าวิภายืนยันที่จะนำนกไปเลี้ยง สมคิดควรทำอย่างไร

ก. ตามใจวิภาเพื่อมิให้ขัดใจกัน	ข. สนับสนุนให้วิภาเอาไปเลี้ยงต่อเลย
ค. พยายามพูดหวานล่อมให้เหตุผลที่ดีกับวิภาอีกครั้ง	
ง. ไปฟ้องครูเพื่อให้ครูมาทำโทษวิภา	

สถานการณ์ที่ 2

จินตหราพาญาติไปตรวจรักษาที่โรงพยาบาล ขณะรอตรวจก็ได้ยินประกาศของโรงพยาบาลขอรับบริจาคเลือดกลุ่ม AB เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยโดยด่วน จินตหรารู้ว่าเพื่อนสนิทของเธอมีกลุ่มเลือดดังกล่าว และมีร่างกายแข็งแรงที่จะบริจาคเลือดได้ แต่เป็นคนทีกลัวเข็มฉีดยามาก

3. จินตหราควรทำอย่างไรเมื่อได้ยินประกาศของโรงพยาบาล

ก. ฟังเฉย ๆ เพราะตนไม่กล้าบริจาค
ข. ปิดหูเพราะไม่ชอบฟังเรื่องของคนอื่น
ค. เดินไปเข้าห้องน้ำ เพื่อพูดคุยกับคนอื่นเรื่องกลุ่มเลือด
ง. เดินไปบริจาคเลือด แล้วโทรศัพท์ชักชวนเพื่อให้มาบริจาคเลือด

4. ถ้าเพื่อนของจินตหราต้องการจะบริจาคเลือด จินตหราควรทำอย่างไร
- แจ้งให้ทางโรงพยาบาลทราบที่อยู่ของเพื่อน
  - บอกให้เพื่อนมาบริจาคที่โรงพยาบาลเองเลย
  - ไปรับเพื่อนมาบริจาคเลือดที่โรงพยาบาล
  - ห้ามปรามเพื่อนว่าไม่ควรบริจาคเพราะเดี๋ยวจะเป็นลม ถ้าเสียเลือดมาก

สถานการณ์ที่ 3

ไพศาลร่วมทำรายงานกลุ่มกับเพื่อน ๆ ซึ่งแต่ละคนจะต้องมีหน้าที่ไปศึกษาแนวทางการทำรายงานจากตำราและหนังสือจากห้องสมุดต่าง ๆ ขณะที่ไพศาลค้นคว้าอยู่กับทราบจากเพื่อนร่วมกลุ่มว่า นิพนธ์ยังไม่ได้เริ่มต้นค้นคว้าโดยอ้างว่ายังไม่มีเวลา

5. ไพศาลควรทำอย่างไร
- ช่วยแนะนำหรือชวนนิพนธ์ไปช่วยทำ
  - ค้นคว้าเฉพาะเรื่องที่ได้รับมอบหมาย
  - ตำหนินิพนธ์ว่าทำไมจึงล่าช้า
  - คัดค้านนิพนธ์ออกจากกลุ่มทันที
6. นิพนธ์ควรทำอย่างไรเมื่อทราบว่าเพื่อน ๆ ค้นคว้ามาได้มากแล้ว
- หยุดการค้นคว้า
  - ค่อย ๆ ค้นคว้าไปบ้างเล็กน้อย เพราะเพื่อนทำไปแล้ว
  - ขอบใจเพื่อน ๆ ที่ทำให้เราไม่ต้องไปค้นคว้าอีก
  - รีบค้นคว้ามาเพิ่มเติม

"ช่างร้ายเหลือทนคนอะไรไร้ความปราณี ช่างร้ายเหลือดี ฤดีผิคนใดลึงใจเธอนั้น"

7. จากเพลงข้างบน แสดงว่าขาดคุณธรรมข้อใด
- ความซื่อสัตย์
  - ความเอื้อเฟื้อ
  - ความเมตตากรุณา
  - ความไม่เห็นแก่ตัว
8. ร้านอาหารแห่งหนึ่ง มีเมนูอาหารที่เป็นสัตว์ป่าหลายชนิด เช่น แรดต้ม ไค้จรัสแซบ ยำลั้งเท้า หมี่ เนื้อแก้งรมควัน เป็นต้น ถ้าท่านเป็นนักชิมชนิดเซลล์ไม่ต้องเขีญ ท่านจะทำอย่างไร
- รีบเข้ามาสั่งเพราะจะได้ลิ้มรสสัตว์ป่า
  - ติดต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมืองให้มาตรวจสอบ
  - บอกเจ้าของร้านว่ายากได้อาหารสัตว์ป่าอย่างอื่นอีก
  - เขีญชวนเพื่อนฝูงให้รับมาชิมทันที

9. คำขวัญที่ว่า "ไว้ชีวิตสัตว์ป่า อย่างนำมาเป็นสัตว์เลี้ยง" ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ไม่เห็นด้วย เพราะเราเลี้ยงเขาอย่างดีได้
  - ไม่เห็นด้วย เพราะสัตว์ป่าก็ควรนำมาเลี้ยงในกรงได้ด้วยเหมือนกัน
  - เห็นด้วย เพราะไม่เป็นการนำสัตว์มากักขัง
  - เห็นด้วย เพราะสัตว์ป่าจะได้ไม่สูญพันธุ์
10. ในฐานะที่นักเรียนยังเป็นเด็ก นักเรียนมีวิธีใดที่จะขอความร่วมมือจากผู้ใหญ่ให้เกิดความตระหนักรู้และห่วงแหนสัตว์ป่า
- จัดนิทรรศการเกี่ยวกับการอนุรักษ์สัตว์ป่า
  - ถือป้ายประท้วงไม่ให้คนทำร้ายสัตว์ป่า
  - นำเพลงป่าประท้วงไปเปิดทุก ๆ วันหลังข่าว
  - ทำหนังสือถึงประชาชนทุกคนขอความร่วมมือกันห่วงแหนสัตว์ป่า

เฉลยแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรมของแต่ละบทเรียน

เรื่องที่ 1 ความรับผิดชอบในหน้าที่ของพลเมืองดี

- ข้อ 1. ก 2. ข 3. ก 4. ก 5. ข 6. ง 7. ค 8. ง
9. ง 10. ง

เรื่องที่ 2 ความซื่อสัตย์สุจริต

- ข้อ 1. ข 2. ง 3. ก 4. ค 5. ข 6. ค 7. ข 8. ค
9. ง 10. ง

เรื่องที่ 3 ข้อ 1. ง 2. ข 3. ง 4. ค 5. ค 6. ง 7. ข 8. ง
9. ค 10. ข

เรื่องที่ 4 ความอดทนอดกลั้น

- ข้อ 1. ง 2. ค 3. ค 4. ค 5. ค 6. ง 7. ง 8. ค
9. ค 10. ก

เรื่องที่ 5 ความกตัญญูกตเวทิต

- ข้อ 1. ค 2. ง 3. ข 4. ก 5. ข 6. ง 7. ค 8. ง
9. ง 10. ค

เรื่องที่ 6 ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว

- ข้อ 1. ค 2. ค 3. ค 4. ง 5. ข 6. ค 7. ง 8. ค
9. ค 10. ก

เรื่องที่ 7 ความไม่เห็นแก่ตัว

- ข้อ 1. ค 2. ง 3. ค 4. ข 5. ง 6. ข 7. ค 8. ค
9. ข 10. ก

เรื่องที่ 8 ความกตัญญูกตเวทิต

- ข้อ 1. ข 2. ค 3. ง 4. ค 5. ก 6. ง 7. ค 8. ข
9. ค 10. ก

แผนผังประเมินตนเอง

ทางจิตสังคม

แบบประเมินผลตนเองเรื่อง ความรับผิดชอบ

ชื่อ ..... นามสกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

คำชี้แจง ให้นักเรียนขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนตามความเป็นจริง

ข้อ	พฤติกรรม	เคยทำ	ไม่เคยทำ	เห็นรับทราบ
1.	อยู่บ้านช่วยเหลือคุณแม่ทำงานบ้านเสมอ	.....	.....	ผู้ปกครอง
2.	เดินชนคนหกล้มแล้วเดินหนีไปโดยไม่ขอโทษ	.....	.....	
3.	เมื่อครูมอบหมายงานให้รับผิดชอบ มักหลีกเลี่ยงเสมอ	.....	.....	
4.	มีหน้าที่เวรทำความสะอาดห้องเรียน แต่ไม่อยู่ช่วยทำ	.....	.....	
5.	โรงเรียนมีกีฬา มักอยู่ร่วมกิจกรรมงานเด็ก	.....	.....	ครูประจำชั้น
6.	ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนเสมอ	.....	.....	
7.	ชอบทิ้งขยะเรี่ยราด ไม่เลือกที่	.....	.....	เพื่อน
8.	ทำแค้นของครูตลกแตก รีบไปยอมรับผิดกับครู	.....	.....	
9.	จัดเก็บเสื้อผ้าของใช้ส่วนตัวด้วยตนเอง	.....	.....	เพื่อน
10.	ทำบุญตามประเพณีนิยมในหมู่บ้าน	.....	.....	

คุณเคยรับผิดชอบต่อ
สังคมอย่างไรบ้าง

คุณเคยเห็นคนขาดความ
รับผิดชอบต่อ อย่างไรบ้าง

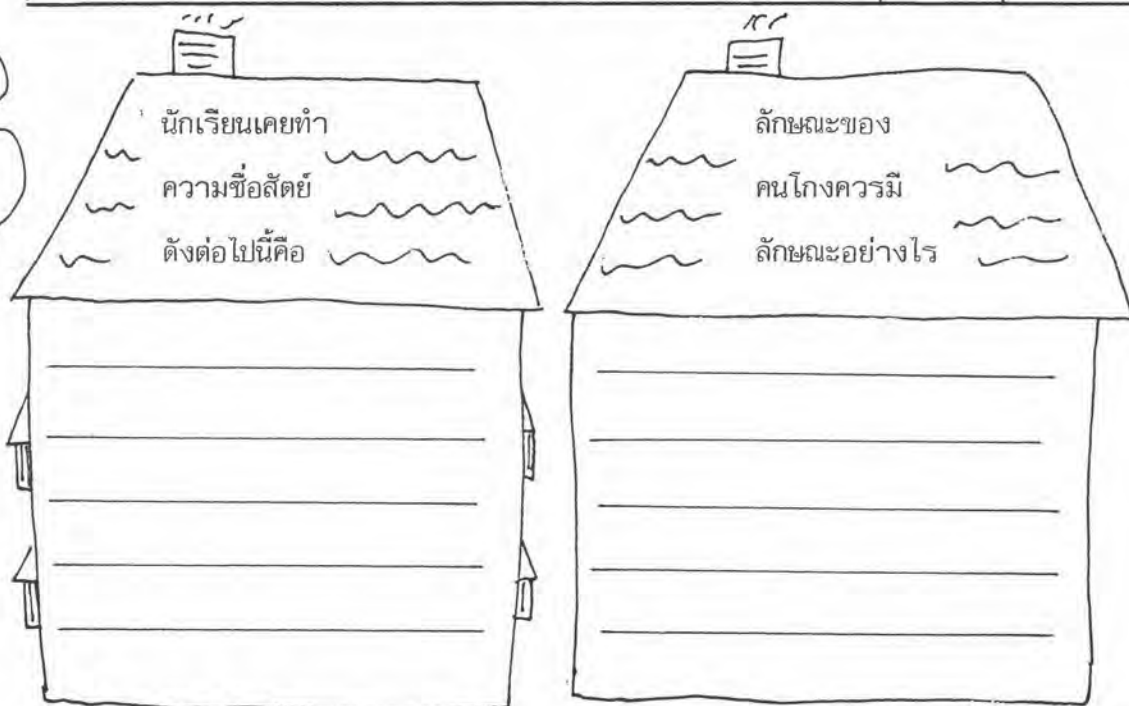

แบบประเมินผลตนเอง เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต

ชื่อ ..... นามสกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

คำชี้แจง ให้นักเรียนขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้ของนักเรียนตามความเป็นจริง

ข้อ	พฤติกรรม	เคยทำ	ไม่เคยทำ	เห็นรับทราบ
1.	ต่อหน้าครูทำตัวเป็นเด็กดี ลับหลังครูรังแกเพื่อน	.....	.....	ผู้ปกครอง
2.	ทำการบ้านไม่ได้ ยืมเพื่อนมาลอกเสมอ	.....	.....	
3.	อยากตื่นเช้า ลึกญากับตัวเองว่าจะตื่นแต่เช้าแล้วก็ทำได้	.....	.....	
4.	ชอบเอาความลับของเพื่อนไปเล่าให้คนอื่นฟังเสมอ	.....	.....	
5.	ลืมหืมทำเวรจึงบอกครูตามความจริง	.....	.....	ครูประจำชั้น
6.	พยายามทำผิดกติกา เพราะต้องการเอาชนะ	.....	.....	
7.	เก็บของคนอื่นได้ ไม่เก็บเอาไว้ สืบหาเจ้าของนำส่งครู	.....	.....	เพื่อน
8.	ชอบหลอกให้เพื่อนหลงเชื่อเรื่องที่ไม่มีความจริง	.....	.....	
9.	ชอบหยิบของเพื่อน เพราะอยากได้โดยไม่ให้เจ้าของรู้	.....	.....	
10.	เล่นกีฬากับเพื่อน มักเล่นผิดกติกาเสมอโดยไม่ยอมรับผิด	.....	.....	

แบบประเมินผลตนเองเรื่อง การสร้างวินัยในตนเอง

ชื่อ ..... นามสกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

คำชี้แจง ให้นักเรียนขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนตามความเป็นจริง

ข้อ	พฤติกรรม	เคยทำ	ไม่เคยทำ	เห็นรับทราบ
1	ฉันมักมาโรงเรียนไม่ทันเข้าเรียนเสมอ	.....	.....	ผู้ปกครอง
2	ฉันมาโรงเรียนและกลับบ้านตามกำหนดเวลา	.....	.....	
3	ฉันชอบวิ่งขึ้นลงบนอาคารเรียน	.....	.....	
4	ขณะที่ครูสอนหนังสือ ฉันชอบเล่นกับเพื่อนเสมอ	.....	.....	
5	ฉันไม่ชอบข้ามถนนตรงทางม้าลาย	.....	.....	ครูประจำชั้น
6	ฉันรับประทานอาหารอย่างเรียบร้อยไม่เดินรับประทาน	.....	.....	
7	ฉันชอบพูดคุยเสียงดังขณะเข้าแถวเคารพธงชาติ	.....	.....	
8	ฉันมักผัดนัดกับเพื่อนเสมอ	.....	.....	เพื่อน
9	ฉันชอบแข่งคิวซื้อขนมเมื่อมาถึงที่หลัง	.....	.....	
10	ฉันมักเก็บของไม่เป็นที่ นึกจะวางที่ไหนก็วาง	.....	.....	

ตุ๊ฉิว มีอะไรบ่าว

ในชีวิตประจำวันของนักเรียน มีการกระทำที่มีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา
อะไรบ้าง ช่วยบอกที

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

แบบประเมินผลตนเองเรื่องความอดทนอดกลั้น

ชื่อ ..... นามสกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

คำชี้แจง ให้นักเรียนขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนตามความเป็นจริง

ข้อ	พฤติกรรม	เคยทำ	ไม่เคยทำ	เห็นรับทราบ
1.	อยากได้รถจักรยาน พยายามรบเร้าให้คุณพ่อคุณแม่ซื้อให้ทันที	.....	.....	
2.	ไม่ชอบให้เพื่อนล้อเลียนหรือแหย่ ถ้าแหย่จะโกรธและทำร้ายเพื่อนทันที	.....	.....	
3.	การบ้านมาก ต้องพยายามทำให้เสร็จถึงแม้จะตีกก็ตาม	.....	.....	ผู้ปกครอง
4.	เบื่อเรียนพิเศษมาก มักขบหนีเรียนเสมอ ๆ	.....	.....	
5.	อยากได้เกมกดไฟฟ้า แต่ต้องอดกลั้นเก็บเงินไว้ซื้อภายหลัง	.....	.....	
6.	ครูให้ฝึกนั่งสมาธิ ต้องพยายามบังคับจิตใจและอารมณ์ของตัวเองได้	.....	.....	ครูประจำชั้น
7.	เมื่อครูวิจารณ์ผลงานของเราไม่ดี ก็รู้สึกน้อยใจแอบไปร้องไห้	.....	.....	
8.	หกล้มเลือดไหล เจ็บมากจึงร้องไห้เสียงดังเพื่อลดความเจ็บลง	.....	.....	
9.	เวลาทะเลาะกับเพื่อนจะพยายามข่มใจไม่ไปเถียงกับเขา	.....	.....	เพื่อน
10.	วิชาศิลปะมักวาดรูปไม่สวย จะขยี้ทิ้งเสมอ	.....	.....	

เราควรอดทนอดกลั้นต่อ
อะไรบ้างครับ

.....

.....

.....

.....

ถ้าไม่มีความอดทนอดกลั้นจะเกิด
ผลเสียอะไรบ้างคะ

.....

.....

.....

.....

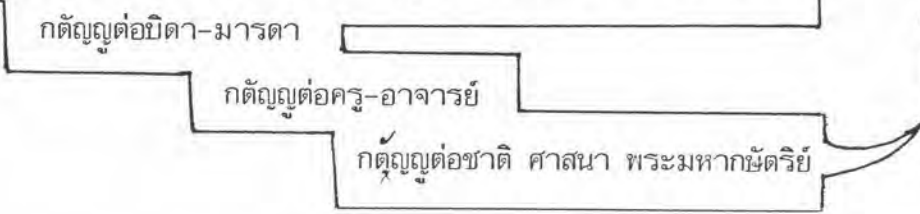
แบบประเมินผลตนเองเรื่องความกตัญญูทศเวท

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนขีด / ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนตามความเป็นจริง

ข้อ	พฤติกรรมทางจริยธรรม	เคยทำ	ไม่เคยทำ	เห็นรับทราบ
1	ฉันช่วยพ่อแม่ทำงานในวันหยุดเสมอ	.....	.....	ผู้ปกครอง
2	ฉันจะดักเตือนเพื่อน ๆ ที่กล่าวร้ายนินทาครู	.....	.....	
3	เมื่อคุณพ่อคุณแม่ดุฉัน ฉันจะโกรธท่านมาก	.....	.....	
4	เมื่อคุณพ่อคุณแม่ไม่สบาย ฉันอยู่เฝ้าไข้ท่านเสมอ	.....	.....	
5	ขณะที่คุณครูกำลังสอนหนังสือ ฉันตั้งใจฟังท่านเสมอ	.....	.....	ครูประจำชั้น
6	ฉันขอบพูดโกหกกับคุณครูและคุณพ่อคุณแม่เสมอ	.....	.....	
7	ฉันไม่เคยพูดล่วงเกินครูที่เคยสอน	.....	.....	
8	ฉันจะยินดีตรง เมื่อได้ยินเพลงชาติหรือเพลงสรรเสริญพระบารมี	.....	.....	เพื่อน
9	ฉันเคยสู้คุณแม่ เมื่อคุณแม่ตีฉัน	.....	.....	
10	ในวันสำคัญทางพุทธศาสนา ฉันมักจะไปทำบุญตักบาตร	.....	.....	

นักเรียนช่วยเขียนถึงลักษณะของความกตัญญูต่อสิ่งเหล่านี้มาให้ดูหน่อยนะจ๊ะ

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....

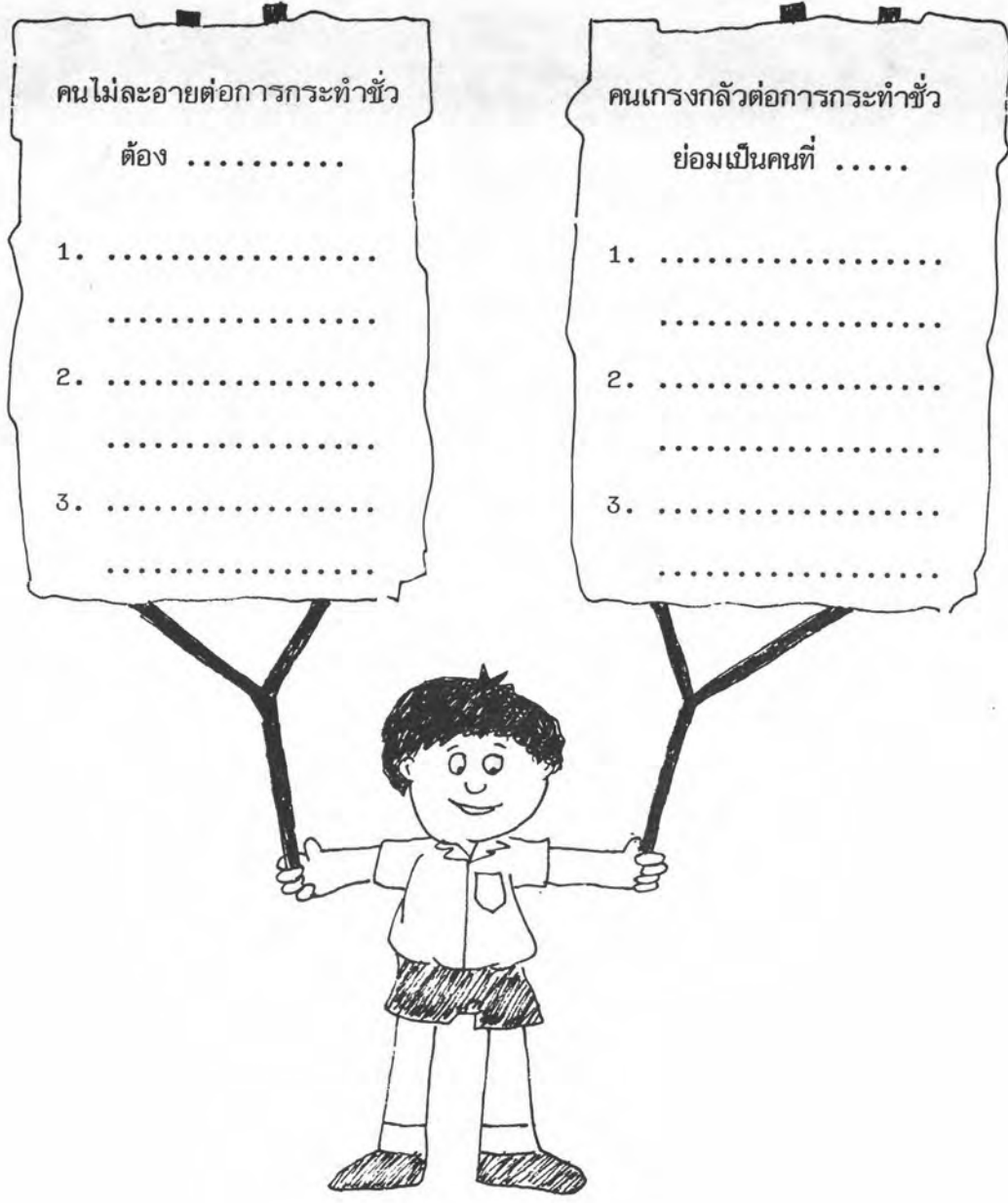
แบบประเมินผลตนเองเรื่องความสะอาดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว

ชื่อ ..... นามสกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

คำชี้แจง ให้นักเรียนขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนตามความเป็นจริง

ข้อ	พฤติกรรม	เคยทำ	ไม่เคยทำ	เซ็นรับทราบ
1	ฉันชอบหาเรื่องเพื่อน เมื่อฉันเล่นแพ้เขา	.....	.....	ผู้ปกครอง
2	เมื่อรู้ว่าเพื่อนไม่ชอบฉัน ฉันจะพยายามแกล้งเขา	.....	.....	
3	ฉันมักพูดปิดกับครูเสมอว่าฉันอ่านหนังสือทุกวัน ทั้ง ๆ ที่ความจริงฉันไม่ได้อ่าน	.....	.....	
4	เมื่อฉันเห็นกล่องดินสอที่สวยงาม ๆ ของเพื่อน ฉันอยาก ได้ แต่ฉันไม่ขโมยของเขา	.....	.....	
5	เพื่อนอยากทดลองสูบบุหรี่ ฉันจึงห้ามปรามเพื่อน	.....	.....	ครูประจำชั้น
6	ถ้าฉันไม่พอใจน้อง ฉันจะตบน้องอย่างรุนแรง	.....	.....	
7	คุณน้าเคยให้ฉันตีมีสสุรา แต่ฉันไม่ตีมีเพราะกลัวติด	.....	.....	
8	ฉันทำการบ้านไม่ได้ เพื่อนให้ลอกแต่ฉันไม่กล้าเพราะ กลัวครูจับได้	.....	.....	เพื่อน
9	ฉันชอบทานขนมในรถ และชอบโยนเศษขยะทิ้งลง ถนนเสมอ	.....	.....	
10	เพื่อนชวนฉันไปยกพวกตีกับนักเรียนโรงเรียนอื่น ฉันชอบมากจึงเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ไปพร้อม	.....	.....	

แบบประเมินผลตนเองเรื่อง ความไม่เห็นแก่ตัว

ชื่อ ..... นามสกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

คำชี้แจง ให้นักเรียนขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนตามความเป็นจริง

ข้อ	พฤติกรรม	เคยทำ	ไม่เคยทำ	เห็นรับทราบ
1.	กำลังเล่นเครื่องเล่นสนาม เพื่อนขอเล่นไม่ให้ เล่นเพราะยังเล่นไม่จุใจ	.....	.....	
2.	กวาดขยะไปกองหน้าห้องคนอื่น	.....	.....	
3.	ชอบเอาของใช้ส่วนรวมไปใช้คนเดียว	.....	.....	ผู้ปกครอง
4.	จะต้องรักตัวเอง มากกว่า รักสังคม	.....	.....	
5.	ไม่ต้องการของคนอื่น เพราะตัวเองก็มีใช้แล้ว	.....	.....	
6.	เมื่อครูมอบหมายงานกลุ่มให้ จะอยู่ช่วยเพื่อน ทำงานเสร็จทุกครั้ง	.....	.....	ครูประจำชั้น
7.	มักจืดโต๊ะ เก้าอี้ กวาดพื้นห้อง โดยครูไม่ได้บอก ให้ทำ	.....	.....	
8.	ไม่ค่อยช่วยเหลือทำเวร แต่พอครูถามรับบอก ว่าช่วยเพื่อนทำแล้ว	.....	.....	เพื่อน
9.	เก็บของใช้ส่วนตัวซ่อนไว้ กลัวเพื่อนจะยืม	.....	.....	
10.	ครูให้ช่วยงานส่วนรวม มักจะหลบเลี่ยงเสมอ เพราะไม่ได้รับผลตอบแทน	.....	.....	

ใครรู้อะไร

คนที่ไม่เห็นแก่ตัวจะเกิดผลดีกับตนเองคือ

.....

.....

.....

.....

.....

พี่หู้หู้แล้วนะ ๕๕๕ ไร่มะ ลอวเบ๊ยยยย

แบบประเมินผลตนเองเรื่องความเมตตากรุณา

ชื่อ ..... นามสกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

คำชี้แจง ให้นักเรียนขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนตามความเป็นจริง

ข้อ	พฤติกรรม	เคยทำ	ไม่เคยทำ	เห็นรับทราบ
1	ฉันไม่เคยข่มเหงใครทั้งกายและวาจาให้เขาเจ็บช้ำ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง	.....	.....	ผู้ปกครอง
2	ฉันชอบพูดคุยแหย่ เหยียดหยามเพื่อนที่สอบไม่ผ่าน	.....	.....	
3	ถ้าฉันมีรายได้ ฉันจะบริจาคเงินให้คนยากไร้ส่วนหนึ่ง	.....	.....	
4	ถ้ามีโอกาส ฉันจะแกล้งเพื่อนที่ชอบเอาเปรียบในการ ทำงานเพื่อให้สำนักเสียบ้าง	.....	.....	
5	ฉันชอบชวนเพื่อน ๆ ให้บริจาคเสื้อผ้าให้คนยากจน	.....	.....	ครูประจำชั้น
6	ฉันรับฟังความทุกข์ของคนอื่นได้น้อย	.....	.....	
7	ฉันไม่ช้าเต็มตอบโต้ผู้ที่เคยด่าว่าฉันมาก่อน	.....	.....	
8	ฉันจะช่วยเหลือเพื่อนทันทีที่เขาได้รับความเดือดร้อน แม้เขาเคยหาว่าฉันเป็นคนเห็นแก่ตัว	.....	.....	เพื่อน
9	ฉันถือว่าบุญคุณต้องทดแทน แค้นต้องชำระ	.....	.....	
10	แม้จะทราบว่า เพื่อนยากจนแต่ฉันไม่ชอบที่เขามายืม ของใช้บ่อย ๆ	.....	.....	

นักเรียนเคยแสดงความเมตตากรุณาต่อใครบ้าง เขียนมา
ให้อ่าน 5 ข้อ นะคะ

ตัวอย่างแบบสังเกตพฤติกรรมโดยครูประจำชั้น

คำชี้แจง ครูประจำชั้นสังเกตนักเรียนโดยส่วนรวม ตั้งแต่เริ่มกิจกรรม ตลอดชั่วโมงของการสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมแต่ละเรื่อง การวิพากษ์วิจารณ์ (การให้เหตุผล, แสดงความคิดเห็น, การซักถาม, คำพูด)

เรื่อง	บอกรายละเอียดของเรื่องที่เรียนได้/ครึ่ง	อภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล/ครึ่ง	แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีเกี่ยวกับการแก้ปัญหา/ครึ่ง	ตอบคำถามจากประสบการณ์เดิมของตนได้/ครึ่ง
เรื่องที่ 1 ความรับผิดชอบ	.....	.....	.....	.....
เรื่องที่ 2 ความซื่อสัตย์ สุจริต	.....	.....	.....	.....
เรื่องที่ 3 การสร้างวินัย ในตนเอง	.....	.....	.....	.....
เรื่องที่ 4 ความอดทน อดกลั้น	.....	.....	.....	.....
เรื่องที่ 5 ความกตัญญู กตเวทิต	.....	.....	.....	.....
เรื่องที่ 6 ความละเอียดและ เกรงกลัวต่อการ กระทำชั่ว	.....	.....	.....	.....
เรื่องที่ 7 ความไม่เห็น แก่ตัว	.....	.....	.....	.....
เรื่องที่ 8 ความเมตตา กรุณา	.....	.....	.....	.....

สรุปคำบันทึกการสนทนา หรือบทสนทนา
การเรียนการสอนแบบมโนธรรมสำนึก

แผนการสอนที่ 1 เรื่องความรับผิดชอบ

- ครู : สังเกตเห็นอะไรบ้างจากการชมนิทรรศการ
- นักเรียน 1 : การปล้นศพ
- นักเรียน 2 : การชิงทรัพย์
- นักเรียน 3 : การส่งวิญญาณผู้เสียชีวิต
- นักเรียน 4 : การร้องไห้ของญาติผู้เสียชีวิต
- นักเรียน 5 : การที่เขาว่าคนไทย
- นักเรียน 6 : ความเห็นแก่ตัวของคน
- ครู : รู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
- นักเรียน 1 : ตกใจ
- นักเรียน 2 : เสียใจ
- นักเรียน 3 : สลดใจกับสิ่งที่เกิดขึ้น
- ครู : สิ่งที่เกิดขึ้นคืออะไรคะ
- นักเรียน : เครื่องบินตกครับ
- ครู : ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้มีใครบ้าง
- นักเรียน 1 : ชาวบ้าน
- นักเรียน 2 : ประชาชน
- นักเรียน 3 : เจ้าหน้าที่มูลนิธิร่วมกตัญญู
- นักเรียน 4 : เจ้าหน้าที่ปอดเด็กตั้ง
- นักเรียน 5 : ตำรวจ
- ครู : ภาพถ่ายที่เห็น ซึ่งมีคนกำลังรื้อค้นทรัพย์สินจากศพผู้เสียชีวิต เห็นแล้วรู้สึกอย่างไร
- นักเรียน 1 : หดหู่ใจ
- นักเรียน 2 : เสียใจ
- นักเรียน 3 : เสียหายสิ่งของที่สูญหายไป
- นักเรียน 4 : อับอายขายหน้าผู้ที่พบเห็น

- ครู : สมมุติว่าถ้านักเรียนเป็นญาติคนหนึ่งของผู้เสียชีวิต นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร
- นักเรียน 1 : โกรธ
- นักเรียน 2 : แค้น
- นักเรียน 3 : เสียใจ
- นักเรียน 4 : สะเทือนใจที่คนได้รับทุกข์ทรมานอยู่แล้ว ยังมาเอาของเขาไปอีก
- ครู : การที่คนเข้าไปแย่งชิงทรัพย์สินจากศพของผู้เสียชีวิต นักเรียนคิดว่ามีสาเหตุมาจากอะไรได้บ้าง
- นักเรียน 1 : ความโลภ
- นักเรียน 2 : ความเห็นแก่ตัว
- นักเรียน 3 : ความไม่รู้จักพอของคน
- นักเรียน 4 : ความไม่ละอายต่อความชั่ว
- นักเรียน 5 : ความไม่รับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ
- ครู : เราจะมิวิธีแก้ไข หรือควบคุม ความอยากได้ของคนเหล่านี้ได้ด้วยวิธีใดบ้าง
- นักเรียน 1 : ออกกฎหมายห้ามขโมยของเวลาเกิดอุบัติเหตุ
- นักเรียน 2 : ห้ามมุงดูสถานที่เกิดอุบัติเหตุ
- นักเรียน 3 : ปลุกฝังเด็ก ๆ นักเรียนตั้งแต่เล็กเลยทำให้รู้จักความพอดีของตัวเองค่ะ
- นักเรียน 4 : ให้คิดว่าของผู้อื่นไม่ใช่ของเรา ไม่คิดอยากได้
- ครู : เมื่อนักเรียนอ่านข่าวแล้วรู้สึกอย่างไรต่อการวิจารณ์ของนักหนังสือพิมพ์ที่เขียนบทความ เห็นด้วยไหม เหมาะสมหรือไม่ที่เขาตัวว่าเป็นเปรต, เป็นแร้งนะค่ะ
- นักเรียน 1 : เห็นด้วยครับ
- นักเรียน 2 : เหมาะสมค่ะ เพราะทำให้ส่วนรวมเสื่อมเสีย
- นักเรียน 3 : เพราะลักษณะของแร้ง และเปรต ที่เขาเขียนมันเป็นอย่างนั้นจริง ๆ ค่ะ
- ครู : ขณะนี้ภาพที่แพร่กระจายออกไปยังสถานีโทรทัศน์ทั่วโลก ทำให้ภาพพจน์ของประเทศเสียไป ภาพพจน์ที่เสียไปจะแก้ไขให้คืนมาได้อย่างไรบ้าง
- นักเรียน 1 : พยายามปรับปรุงคนในประเทศของเราให้ทำตัวดีค่ะ
- นักเรียน 2 : เอาของไปคืนตำรวจ แล้วให้ส่งคืนญาติของผู้เสียชีวิตครับ
- นักเรียน 3 : ถ้ามีเรื่องอย่างนี้เกิดขึ้นอีก จะไม่เอาของเขาอีก

- นักเรียน 4 : สร้างความประทับใจให้กับคนที่มาเที่ยวเมืองไทย
- นักเรียน 5 : ช่วยเหลือนักท่องเที่ยว เวลาเขาเดือดร้อน
- นักเรียน 6 : สร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับชาวต่างประเทศ เวลาเขามาเที่ยวเมืองไทย
- ครู : แล้วนักเรียนคิดว่าจะมีใครปฏิบัติตามข้อเสนอของพวกเขาบ้างไหม และมีวิธีการ
อย่างไรที่จะให้ทุกคนรับรู้ได้บ้าง
- นักเรียน 1 : คิดว่าทำครับ โดยประกาศให้ทุกคนรับรู้
- นักเรียน 2 : ลงหนังสือพิมพ์
- นักเรียน 3 : ออกข่าวทางโทรทัศน์
- นักเรียน 4 : เขียนลงในหนังสือด้วยค่ะ
- ครู : คุณธรรมในเรื่องนี้ ควรเป็นคุณธรรมในเรื่องของอะไร
- นักเรียน 1 : ความไม่รับผิดชอบต่อตนเอง
- นักเรียน 2 : ต่อสังคมและประเทศ
- ครู : เราจะมีวิธีแก้ไขคนไม่รับผิดชอบได้อย่างไรบ้าง
- นักเรียน 1 : ตักเตือนเขา ให้เขารู้ถึงสิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี
- นักเรียน 2 : ทำให้เขารู้สึกอาย จะได้ไม่กล้าทำอีก
- นักเรียน 3 : แจ้งตำรวจเลยค่ะ
- นักเรียน 4 : แนะนำให้เขาไปฟังธรรมที่วัด
- ครู : นักเรียนควรเอาอย่างในเรื่องที่เกิดขึ้นไหม
- นักเรียน : ไม่ควรค่ะ
- ครู : เพราะเหตุใด ถึงไม่เอาอย่างคะ
- นักเรียน : เพราะเป็นสิ่งไม่ดี
- ครู : ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วยนักเรียนจะทำอย่างไร
- นักเรียน : เขาไปช่วยเอาน้ำไปดับไฟ
- นักเรียน 2 : เขาไปห้ามไม่ให้คนไปหยิบของ
- นักเรียน 3 : แจ้งตำรวจให้จับคนที่กำลังหยิบของ
- นักเรียน 4 : แจ้งเจ้าหน้าที่ปอดเด็กตั้ง
- นักเรียน 5 : นำสิ่งของที่พบไปให้ตำรวจ

- ครู : แล้วถ้าเข้าไปห้ามแล้วเขาไม่ฟังล่ะ จะทำอย่างไร
- นักเรียน 1 : บอกตำรวจ และเจ้าหน้าที่ให้จับเลยครับ
- นักเรียน 2 : พวกเราช่วยกันรุมจับเขากันเลยครับ
- ครู : มีวิธีการแก้ปัญหาเฉพาะหรือไม่ ถ้ามีควรใช้วิธีใด
- นักเรียน 1 : ถ้าเกิดเรื่องแบบนี้อีก ผมว่าควรจะกันที่เหตุไม่ไห้คนเข้าไปก่อน
- นักเรียน 2 : ให้ทุกคนถอดของหรือเครื่องประดับและเงินเก็บไว้ที่รถไม่ไห้ติดตัวไป แล้วจึงเข้าไปช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ
- นักเรียน 3 : ออกกฎหมายทำโทษ ผู้ที่ขโมยของผู้อื่นที่เสียหายให้ได้รับโทษหนัก ๆ เคยครับ เช่นติดคุก 20-30 ปีครับ

ความรับผิดชอบ ตามความคิดของนักเรียนหมายถึง การทำงานในหน้าที่ของตนเองในสิ่งที่ดี และถูกต้องเมื่อได้รับมอบหมายงานมา และทำได้สำเร็จ โดยไม่ทำไห้ผู้อื่น ส่วนรวม และสังคมเดือดร้อน

คำหลัก คือ

ความรับผิดชอบ การซิงทรัพย์ ความเห็นแก่ตัว สลดใจ เศร้าใจ ชาวบ้าน
เจ้าหน้าที่มูลนิธิร่วมกตัญญู ปอเต็กตึ๊ง ตำรวจ อับอาย ความโลภ ความละอายใจ
แรง เปรตซิงศพ รื้อคันทรัพย์สิน ความไม่พอดี

แผนการสอนที่ 2 เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต

- ครู : จากบทบาทสมมตินี้ เรามีคนซื้อของได้ทั้งไม่จ่ายเงินแล้วได้ของมา ได้ทั้งซื้อของตามจำนวนเงินนั้น ได้ทั้งเหลือเงินและได้ของเยอะอีกต่างหาก และบางกลุ่มก็ไม่เหลือเงิน แต่ได้ของเกินกว่าจำนวนเงินที่ตนเองมีอยู่นั้นแสดงว่าครอบครัวต่าง ๆ ใช้เทคนิคในการซื้อของอยากทราบว่าเทคนิคนั้นคืออะไรคะ
- นักเรียน 1 : การโกงครับ
- นักเรียน 2 : การขโมยค่ะ
- ครู : ถ้าครูจะสอนคุณธรรมเรื่องหนึ่ง เราควรจะเรียนเรื่องอะไรดีคะ
- นักเรียน 1 : การไม่ขโมยค่ะ
- นักเรียน 2 : การไม่รับผิตชอบค่ะ
- นักเรียน 3 : การไม่พอดิ ครับ
- นักเรียน 4 : ความซื่อสัตย์ครับ
- ครู : ค่ะความซื่อสัตย์ วันนี้พวกเราซื่อสัตย์หรือไม่ซื่อสัตย์คะ
- นักเรียน : ไม่ซื่อสัตย์คะ
- ครู : จากบทบาทที่ผ่านมา นักเรียนคิดว่าครอบครัวของทั้งสี่เป็นคนอย่างไร
- นักเรียน : ไม่ซื่อสัตย์
- ครู : ต่อใครคะ
- นักเรียน : ต่อผู้อื่น โดยการไปหยิบของเขามา
- ครู : นั่นเกิดจากอะไรคะ
- นักเรียน 1 : ความโลภ
- นักเรียน 2 : ความอยากได้ของของผู้อื่น
- นักเรียน 3 : ความไม่พอ
- ครู : แสดงว่าบทบาทที่นักเรียนได้รับนั้น คือมีความซื่อสัตย์อยู่ 1 กลุ่ม ไม่ซื่อสัตย์อยู่ 3 กลุ่มที่นี้ครูอยากทราบว่า ครอบครัวใดที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อการซื้อขายคะ
- นักเรียน 1 : วนิดา ค่ะ
- นักเรียน 2 : ละอองดาว
- นักเรียน 3 : คุณนายถนอมครับ

- ครู : ครอบครัวของใครชื่อลัตต์
- นักเรียน : ครอบครัวเมฆลาค่ะ
- ครู : ครูขอถามความรู้สึกของคุณนายลัตต์หน่อยว่า รู้สึกอย่างไรที่เวลาซื้อของแล้วได้ของมาเยอะแต่เงินมีน้อย
- นักเรียน 1 : อยากได้ของเขาค่ะ
- นักเรียน 2 : อยากชนะค่ะ เพราะเป็นการแข่งขันกันหนูไม่รู้ว่าครูจะสอนเรื่องอะไร อยากจะชนะอย่างเดียวค่ะ
- ครู : รู้สึกอย่างไรพอหยิบของมาได้มามากอย่างนี้
- นักเรียน 1 : ไม่ค่อยสบายใจค่ะ
- นักเรียน 2 : ตกใจครับ
- นักเรียน 3 : รู้สึกกลัวเขาจับได้ค่ะ
- นักเรียน 4 : ถ้าเป็นเรื่องจริงคงจะไม่ทำอย่างนี้ค่ะ แต่หนูคิดว่าเป็นเกมก็อยากจะชนะอย่างเดียวค่ะ ไม่ได้คิดถึงเรื่องอื่น
- ครู : ขณะที่ไปซื้อของนักเรียนใช้เทคนิคกันอย่างไร
- นักเรียน : ซื้อหนึ่งหยิบหนึ่งค่ะ
- ครู : ใช้วิธีตกลงกันหรือคะ
- นักเรียน : เปล่าค่ะ ต่างคนต่างหยิบมารวมกันให้ได้มากที่สุดค่ะ
- ครู : ความรู้สึกจริง ๆ เวลาหยิบของมาได้เยอะขนาดนี้รู้สึกสบายใจไหม
- นักเรียน 1 : ไม่ค่อยสบายใจค่ะ
- นักเรียน 2 : กลัวคนเขาจับได้ เขาจะว่าเรา
- ครู : แล้วถ้าเรื่องนี้ถึงตำรวจ นักเรียนคิดว่าจะเกิดอะไรขึ้น
- นักเรียน : โดนตำรวจจับแน่ ๆ เลยครับ
- ครู : ในข้อหาอะไรคะ
- นักเรียน 1 : ขโมยของเขาค่ะ
- นักเรียน 2 : แล้วก็ผิดกฎหมายด้วยครับ
- ครู : ต่อไปครอบครัวของวนิดา รู้สึกอย่างไรบ้างที่หยิบของมาเกิน
- นักเรียน : กลัวค่ะ กลัวเขาจับได้
- นักเรียน 2 : ไม่สบายใจครับ
- ครู : แล้วถ้าจริง ๆ เคยทำไหม

- นักเรียน : ไม่เคยค่ะ
- ครู : ทีนี้มาดูกลุ่มของเมขลา ที่หยิบของได้พอดีกับจำนวนเงินที่มีอยู่ใช้วิธีการ
อย่างไรคะ
- นักเรียน : เราไปหยิบซื้อพร้อม ๆ กันค่ะ แล้วคอยดูว่าอันไหนเกิน 3 ชิ้นแล้วก็ให้คืนไป
บอกว่าไม่ได้
- ครู : แล้วจ่ายเงินด้วย หรือเปล่าคะ
- นักเรียน : จ่ายค่ะ
- ครู : แสดงว่านักเรียนคำนวณจำนวนเงินอยู่ ตลอดเวลาเลยใช่ไหมคะ
- นักเรียน : ค่ะตอนแรกไม่รู้ว่ามันมาจากไหนนะคะ แล้วมาดูกันใหม่ให้พอดีกับจำนวนเงิน
- นักเรียน 2 : กลัวคนจะเห็นว่าเราหยิบของเกินมาครับ เลยไม่กล้าหยิบเพิ่มครับ
- นักเรียน 3 : เดี่ยวเขาหาว่าเป็นขโมยค่ะ
- นักเรียน 4 : ไม่สบายใจค่ะถ้าไปหยิบของเขามาเฉย ๆ กลัวค่ะ
- นักเรียน 5 : ไม่กล้าไปหยิบมาเฉย ๆ ค่ะ
- ครู : แล้วถ้าเป็นจริง ๆ จะกล้าทำไหมคะ
- นักเรียน : ไม่กล้าทำค่ะ กลัวถูกจับได้ค่ะ
- ครู : ต่อไปกลุ่มคุณนายลั่นทมซึ่งได้ของมามากที่สุดแล้วยังมีเงินเหลือมากกว่า
ต้นทุนที่มีอยู่อีก รู้สึกอย่างไรบ้าง
- นักเรียน 1 : กังวลใจครับ
- นักเรียน 2 : อายค่ะเพราะกลุ่มเมขลา เขาหยิบมาพอดี
- นักเรียน 3 : กลัวเขาจับได้
- นักเรียน 4 : หวาดระแวงครับ คิดว่าเขารู้
- ครู : ถ้าเป็นเหตุการณ์จริง ๆ ทีนี้นักเรียนไม่หยิบของคนอื่นเขามา แล้วรู้สึกอย่างไร
- นักเรียน 1 : กลัวค่ะ
- นักเรียน 2 : กังวลใจครับ
- นักเรียน 3 : กลัวเขาจะจับได้ค่ะ
- ครู : ถ้าเขาจับได้นักเรียนจะว่าอย่างไร
- นักเรียน 1 : เอาของไปคืน
- นักเรียน 2 : รีบเดินหนีครับ

- นักเรียน 3 : เดินไปอีกทางหนึ่งค่ะ
- นักเรียน 4 : สวัสดิ์ตำรวจ หรือยามเลยคะ เพราะเขาจะได้ไม่ส่งสัยเรา
- ครู : แล้วถ้ามียามเขาขอตรวจของในกระเป๋าคุณล่ะ จะทำอย่างไร
- นักเรียน : ขอไปเข้าห้องน้ำค่ะ
- ครู : ถ้าเขาไม่ให้ไปล่ะ ขอมาดูของกันก่อนว่าจะทำอย่างไร
- นักเรียน : ก็บอกเขาว่าทนไม่ไหวแล้ว จะรอดอยู่แล้ว
- ครู : แล้วถ้าเขาคุมตัวเราไปล่ะ
- นักเรียน : ปีนหนีทางช่องลมออก
- ครู : ถ้าเป็นคนอื่นล่ะจะหนีไหม
- นักเรียน 1 : หนีคะ
- นักเรียน 2 : หนีครับ
- ครู : เพราะอะไรล่ะคะ ทำไมต้องหนีด้วย
- นักเรียน : เพราะถ้าถูกจับได้แล้ว เขาส่งตำรวจครับ
- ครู : นักเรียนคิดว่าโทษของการลักขโมยนี้เป็นอย่างไร
- นักเรียน 1 : ติดคุก
- นักเรียน 2 : ถูกปรับ
- นักเรียน 3 : คนไม่ให้เกียรติ
- ครู : นักเรียนคิดว่า ครอบครัวใดควรนำมาเป็นแบบอย่าง
- นักเรียน : เมขลา
- ครู : ครอบครัวใดไม่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง
- นักเรียน 1 : วนิดา
- นักเรียน 2 : ละอองดาว
- นักเรียน 3 : คุณนายล้นทม ค่ะ
- ครู : ถ้านักเรียนเป็นครอบครัวของ วนิดา ละอองดาว คุณนายล้นทม นักเรียนจะทำอย่างไร
- นักเรียน 1 : ไม่ทำคะ
- นักเรียน 2 : ไม่ทำครับ
- ครู : แน่หรือเพราะอะไรคะ จึงไม่ทำ
- นักเรียน : กลัวครับ

- ครู : กลัวอะไรคะ
- นักเรียน 1 : กลัวติดคุกครับ
- นักเรียน 2 : กลัวอับอายขายหน้าทั้งตระกูลครับ
- ครู : นักเรียนคิดว่าความ ไม่ซื่อสัตย์ควรมาจากสาเหตุใดได้บ้าง
- นักเรียน 1 : ความโลภค่ะ
- นักเรียน 2 : ความไม่พอดี
- นักเรียน 3 : ความเห็นแก่ตัว
- นักเรียน 4 : ความอยากได้
- นักเรียน 5 : อยากทำตามคนอื่น เห็นคนอื่นทำได้แล้วทำตามค่ะ
- ครู : มีประเด็นปัญหาอะไรบ้างคะ
- นักเรียน 1 : ไม่มีสตางค์ค่ะ
- นักเรียน 2 : ยากจนครับ
- นักเรียน 3 : ขอแม่แล้วแม่ไม่ให้
- นักเรียน 4 : เงินหาย
- นักเรียน 5 : ประชดคุณแม่ อยากไม่ให้เลยขโมยเลยครับ
- นักเรียน 6 : เห็นเพื่อนมียากมีบ้างครับ
- นักเรียน 7 : เพื่อนชักชวน
- นักเรียน 8 : อยากลอง
- ครู : มีวิธีแก้ไข และข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง
- นักเรียน 1 : ต้องพยายามบังคับใจตัวเองว่าไม่ใช่ของ ๆ เรา เราไม่อยากจะครับ
- นักเรียน 2 : ต้องไม่ไปเดินตามห้าง จะได้ไม่เห็นของ ก็ไม่อยากจะ
- นักเรียน 3 : ถ้าอยากได้อะไร ก็พยายามเก็บเงินตัวเองครับ
- นักเรียน 4 : ถ้าเพื่อนชวนก็ไม่ไปกับเพื่อนครับ
- นักเรียน 5 : พยายามหางานพิเศษทำ เช่น ขายหนังสือพิมพ์ ขายพวงมาลัย หรือรับจ้างล้างชาม เพื่อหารายได้ จะได้มีเงินไปซื้อของได้ครับ
- ครู : ลองบอกความหมายของคำว่า "ซื่อสัตย์สุจริต" ตามความคิดของนักเรียนซิคะ
- นักเรียน 1 : การทำในสิ่งที่ถูกต้อง
- นักเรียน 2 : การไม่ลักเงินของผู้อื่น
- นักเรียน 3 : การซื้อตรงต่อหน้าที่

- นักเรียน 4 : การไม่คดโกง
- นักเรียน 5 : การทำตามข้อกำหนดกฎเกณฑ์
- นักเรียน 6 : การที่สัญญากับใครไว้ก็ทำตามที่สัญญา
- นักเรียน 7 : การระงับใจไม่อยากได้ของคนอื่น
- นักเรียน 8 : การตรงต่อเวลาค่ะ
- ครู : เรามาช่วยกันสรุปความหมายของคำว่า "ความซื่อสัตย์สุจริต" นะคะว่า หมายถึงอะไร ตามความคิดของนักเรียนเอง
- นักเรียน : การกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและซื่อตรงต่อหน้าที่ ปฏิบัติตามข้อกำหนดกฎเกณฑ์ ตามที่ให้ไว้กับผู้อื่น โดยไม่คดโกง
- ครู : เราจะควบคุมความอยากได้ได้อย่างไรบ้าง
- นักเรียน 1 : เห็นของคนอื่น ๆ แล้วทำเฉย ๆ
- นักเรียน 2 : คิดว่าไม่ใช่ของเรา
- นักเรียน 3 : ช่มใจตนเอง
- นักเรียน 4 : นึกถึงใจเขาใจเราว่าถ้าของหายจะรู้สึกอย่างไร
- นักเรียน 5 : เห็นของแล้วเดินหนี ไม่มอง
- นักเรียน 6 : พอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่
- ครู : จงบอกโทษและประโยชน์ของความซื่อสัตย์มาคนละ 1 ข้อ เอาโทษก่อนค่ะ ที่จะได้รับ
- นักเรียน 1 : ดิตคุกครีบ
- นักเรียน 2 : อับอายขายหน้า
- นักเรียน 3 : เสียชื่อเสียง
- นักเรียน 4 : ประวัตเสีย
- นักเรียน 5 : ไม่มีใครเชื่อถือ
- นักเรียน 6 : เสียอนาคต
- นักเรียน 7 : ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
- นักเรียน 8 : ลังคมรังเกียจ
- นักเรียน 9 : เกิดความกังวลใจ

- ครู : ประโยชน์ของความซื่อสัตย์ละคะมีอะไรบ้าง
- นักเรียน 1 : ทำให้คนยอมรับ ลังคมก็ยอมรับ
- นักเรียน 2 : มีชื่อเสียง
- นักเรียน 3 : มั่นใจในตนเอง
- นักเรียน 4 : ไปไหนก็มีคนต้อนรับ
- นักเรียน 5 : คนไม่รังเกียจ
- นักเรียน 6 : ประวัตินี้
- นักเรียน 7 : มีเพื่อนมาก
- นักเรียน 8 : ไม่เกิดความวิตกกังวล
- นักเรียน 9 : ชีวิตมีค่าขึ้น
- ครู : ลองยกตัวอย่างลักษณะของคนซื่อสัตย์และไม่ซื่อสัตย์สุจริตว่ามีลักษณะและพฤติกรรมอย่างไร เอาคนไม่ซื่อสัตย์ก่อนคะ
- นักเรียน 1 : หวาดระแวง
- นักเรียน 2 : หลบหน้าหลบตาคน
- นักเรียน 3 : กลัว หน้าซีด
- นักเรียน 4 : เหงื่อออก ฆ่าสิ้น
- นักเรียน 5 : ใส่แว่นตาดำ ปกปิดสายตา
- นักเรียน 6 : โกงผม ใส่หมวก
- นักเรียน 7 : ถูกจับขึ้นมา ตาเหลือกเลยคะ
- ครู : แล้วลักษณะของคนซื่อสัตย์ละคะมีลักษณะและพฤติกรรมอย่างไรคะ
- นักเรียน : ยิ้มแย้มแจ่มใส
- นักเรียน 2 : ไม่หวาดระแวง
- นักเรียน 3 : หน้าตาสดชื่น สบายใจ
- นักเรียน 4 : เชื่อมั่นในตนเอง
- นักเรียน 5 : ไปไหนได้ด้วยคามอิสระเสรีไม่ต้องคอยกลัวคนครับ

ความซื่อสัตย์สุจริต ตามความคิดของนักเรียน หมายถึง การปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง และ
ซื่อตรงต่อหน้าที่ ปฏิบัติตามข้อกำหนดกฎเกณฑ์ตามที่ให้ไว้กับผู้อื่น โดยไม่คดโกง

คำหลัก

ความซื่อสัตย์สุจริต ความอยากได้ คนโกง ขโมย ความโลภ ความกังวลใจ
ความกลัว ความเห็นแก่ได้ การข่มใจตนเอง ความอับอาย หวาดระแวง ขาดความเชื่อมั่น

แผนการสอนที่ 3 เรื่องการสร้างวินัยในตนเอง

- ครู : จากกรณีตัวอย่างนักเรียนมีความคิดอย่างไร ที่แต่ละกลุ่มรายงานออกมา คิดว่า
ความคิดเห็นของเพื่อนเป็นอย่างไร ถูกต้องไหม ถ้านักเรียนเป็นเอกจะบอกกับครูไหม
- นักเรียน 1 : บอกครับ
- นักเรียน 2 : ไม่บอกครับ
- ครู : มีทั้งบอกและไม่บอกครู เอาคนที่บอกครูก่อนค่ะ บอกเพราะอะไรคะ
- นักเรียน 1 : เพราะไม่ควรทำผิดกฎของโรงเรียน
- นักเรียน 2 : ตักเตือนแล้วไม่ยอมเชื่อ
- นักเรียน 3 : เด็ก ๆ ไม่ควรเล่นการพนัน
- ครู : คนที่บอกว่าจะไม่บอกครูเพราะอะไรคะ
- นักเรียน 1 : เพราะให้โอกาสเขาปรับปรุงตัวใหม่อีกครั้งหนึ่ง
- นักเรียน 2 : เพราะเขาเคยช่วยชีวิตเรา เราก็ก็นำไปทำเขา
- นักเรียน 3 : กลัวเขาแค้นครับ เตียวเขา แก่แค้นเรา
- นักเรียน 4 : ถ้าเราบอกครู ครูจะทำโทษเขา อาจจะทำให้เพื่อนเสียนาคตไปเลยก็ได้
- นักเรียน 5 : เตียวเพื่อนถูกประจานให้อับอายคนอื่น
- ครู : ถ้านักเรียนพบเหตุการณ์อย่างนี้จริง ๆ นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไรคะ จะบอกครูไหม
- นักเรียน 1 : ไม่บอกค่ะ เพราะสงสารเพื่อน
- นักเรียน 2 : บอกครับ เพราะตักเตือนแล้วไม่เชื่อ
- นักเรียน 3 : บอกครับ เพราะเพื่อนเขาทำหลายครั้งแล้ว ถ้าไม่บอกเขาอาจจะแก้ตัวนี้อีก
- นักเรียน 4 : ไม่บอกครับ เพราะผมจะเตือนเขาให้เลิกเล่น แต่ถ้าเขาไม่เชื่ออีก ผมจะบอกว่า
จะบอกครูครั้งต่อไป
- นักเรียน 5 : บอกครับ เพราะเตือนเขาแล้วเขาไม่เชื่อ ให้คุณครูเตือนบ้าง
- นักเรียน 6 : บอกครับ เพราะผมไม่อยากให้เขาแค้นใจว่านี่ครับ
- นักเรียน 7 : ไม่บอกค่ะ เพราะไม่อยากให้เพื่อนถูกทำโทษค่ะ
- นักเรียน 8 : บอกครับ เพราะเตือนแล้ว แต่ผมรักเพื่อนผมจึงต้องบอกครู
- ครู : ครูถามจริง ๆ เลยนะในขณะนี้ใครเคยหนีโรงเรียนบ้าง หนีไปทำอะไร
และรู้สึกอย่างไรในขณะที่กำลังหนีโรงเรียน
- นักเรียน : ผมเคยครับ หนีตอนสอบเพราะสอบครึ่งวันผมจึงหนีไปเที่ยวพาต้า รู้สึกสนุกครับ

- ครู : แล้วกลัวไหม
- นักเรียน : กลัวครับ
- ครู : กลัวใคร
- นักเรียน : กลัวพวกเราเห็น แล้วกลัวครูจับได้ด้วยครับ พอคิดได้ก็เลยกลับมาที่โรงเรียน
เลยครับ
- ครู : แล้วใครเคยหนีอีก
- นักเรียน 1 : ผมเคยหนีครับ ไปกับเพื่อนไปเที่ยวที่ห้างพาด้าเหมือนกัน
- นักเรียน 2 : ผมก็หนีไปพาด้าเหมือนกันครับ
- นักเรียน 3 : หนูเคยหนีไปซื้อขนม หน้าปากซอยค่ะ
- ครู : ขณะที่กำลังหนีรู้สึกอย่างไร
- นักเรียน : กลัวถูกจับได้ค่ะ แล้วจะโดนทำโทษ แต่หนูอยากทานขนมนะค่ะ จึงคิดว่านิดเดียว
ไม่เป็นไร
- ครู : ขณะที่กำลังหนีโรงเรียน นักเรียนรู้สึก อย่งไรกัน
- นักเรียน : กลัวครูจับได้ครับ กลัวถูกทำโทษ ไม่สบายใจเลยครับ
- ครู : หลังจากครั้งนั้นแล้ว คิดอยากจะหนีอีกไหม
- นักเรียน 1 : ไม่ครับ
- นักเรียน 2 : ไม่ค่ะ เข็ดแล้วค่ะ เพราะกลัวและกังวลใจแทบแย่เลย ค่ะ
- ครู : หน้าที่ของสารวัตรนักเรียนมีอะไรบ้างคะ
- นักเรียน 1 : ดูแลไม่ให้นักเรียนทะเลาะกัน
- นักเรียน 2 : จับคนคุย
- นักเรียน 3 : ดูแลเพื่อนไม่ให้เพื่อนทำผิดกฎและขัดต่อระเบียบของโรงเรียน
- นักเรียน 4 : พยายามควบคุมไม่ให้เพื่อนทำความผิด
- นักเรียน 5 : รักษาความสงบในห้องเรียน
- ครู : ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่สารวัตรนักเรียนต้องมีระเบียบวินัยไหม
- นักเรียน : ต้องมีค่ะ เพราะต้องเป็นตัวอย่างให้กับคนที่เรากำลังจะจับเขาค่ะ
- ครู : ระเบียบวินัยอะไรบ้างที่ต้องปฏิบัติ
- นักเรียน 1 : ไม่ทิ้งขยะ
- นักเรียน 2 : คอยจับกุมหรือตักเตือนคนที่ไม่มาเข้าแถว
- นักเรียน 3 : ต้องตรงต่อเวลา มีวินัยในตนเอง

- นักเรียน 4 : ต้องมีความยุติธรรม และจริงใจกับผู้อื่น
- นักเรียน 5 : มีความซื่อสัตย์ด้วยครับ
- ครู : ในฐานะที่นักเรียนยังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ลองบอกระเบียบวินัยของนักเรียน
ซึ่งอยู่ในวัยเรียนว่ามีอะไรบ้าง
- นักเรียน 1 : ต้องเรียนหนังสือ
- นักเรียน 2 : ตัดผมให้สั้นตามระเบียบของโรงเรียน
- นักเรียน 3 : ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
- นักเรียน 4 : ไม่คุยในเวลาเรียน
- นักเรียน 5 : ไม่ใส่รองเท้าผ้าใบมาโรงเรียน
: ต้องแต่งกายให้เรียบร้อย
- นักเรียน 6 : ไม่ทานขนมในเวลาเรียน
- นักเรียน 7 : ตรงต่อเวลาครับ
- นักเรียน 8 : ไม่หนีเรียน
- นักเรียน 9 : ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน
- นักเรียน 10 : เชื้อทั้งคุณพ่อคุณแม่ และคุณครู
- นักเรียน 11 : ไม่ลอกงานเพื่อน
- ครู : คนที่ขาดระเบียบวินัย มีลักษณะอย่างไร
- นักเรียน 1 : หนีโรงเรียน ผมยาว
- นักเรียน 2 : ชอบเอาเสื้อออกนอกกางเกง
- นักเรียน 3 : ไม่ตั้งใจเรียน ชอบหนีโรงเรียน
- นักเรียน 4 : มาโรงเรียนสาย ทานขนมในห้องเรียน
- ครู : สาเหตุที่ทำให้คนขาดระเบียบวินัย เกิดจากอะไรได้บ้าง
- นักเรียน 1 : ความมั่งง่าย, ความเห็นแก่ตัว
- นักเรียน 2 : ความไม่รับผิดชอบ, การไม่ตรงต่อเวลา
- นักเรียน 3 : ชี้เกียจ ลักเล็กขโมยน้อย
- ครู : มีวิธีแก้ไขและขอเสนอแนะอะไรบ้าง ในการสร้างวินัยให้เกิดแก่บุคคล
- นักเรียน 1 : ออกกฎหมายให้มีความผิดมาก ๆ ถ้าไม่มีวินัยในการทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลองค่ะ
- นักเรียน 2 : ตักเตือนโดยการพูดดี ๆ กับเขาครับ
- นักเรียน 3 : ให้รางวัลผู้ที่ทำความดี เพื่อให้ผู้อื่นทำตามค่ะ

- นักเรียน 4 : ปสกฝึกการสร้างระเบียบวินัยตั้งแต่ตอนเด็ก ๆ ตอนอนุบาลเลยครับ
- นักเรียน 5 : ยกตัวอย่างลักษณะของคนที่มีระเบียบวินัยว่าเป็นสิ่งดี เพื่อให้เพื่อนเอาอย่างคะ
- นักเรียน 7 : ประจําคนที่ไม่มีระเบียบวินัยให้ได้รับความอับอายครับ
- ครู : ผลเสียหายที่เกิดจากการขาดระเบียบวินัย มีอะไรบ้างคะ
- นักเรียน 1 : โดนครูตี
- นักเรียน 2 : ลังคมวุ่นวาย
- นักเรียน 3 : บ้านเมืองสกปรก
- นักเรียน 4 : เศรษฐกิจตกต่ำ เกิดความล่าช้าในการทำงาน
- นักเรียน 5 : ไม่มีใครรับเข้าทำงานเลยครับ ทำความเสียหายให้กับหน้าที่การงาน
- นักเรียน 6 : ไม่มีคนเชื่อถือ
- นักเรียน 7 : เสียชื่อเสียงวงศ์ตระกูล
- นักเรียน 8 : ลังคมรังเกียจ
- นักเรียน 9 : ถูกตำรวจจับ
- นักเรียน 10 : ไม่มีเพื่อน
- ครู : ถ้าทุกคนในหน่วยงานขาดวินัยกันหมด หน่วยงานนั้นจะเป็นอย่างไร
- นักเรียน 1 : ลับสนวุ่นวาย
- นักเรียน 2 : ล้มละลาย
- นักเรียน 3 : เสียชื่อเสียงทั้งหมด
- นักเรียน 4 : คนทะเลาะกัน ไม่มีสามัคคีกัน
- นักเรียน 5 : เกิดการแก่งแย่งชิงดีกัน
- นักเรียน 6 : ไม่มีคนนับถือ เพราะเป็นลังคมที่ไม่ดี ครับ
- ครู : เพราะเหตุใด คนจึงต้องมีระเบียบวินัย
- นักเรียน 1 : เกิดความสงบความเป็นระเบียบเรียบร้อย
- นักเรียน 2 : เกิดวินัย
- นักเรียน 3 : ทำให้ผู้อื่นมาเห็นแล้วประทับใจ
- นักเรียน 4 : ลังคมเกิดความสงบสุข ไม่วุ่นวาย
- นักเรียน 5 : ทำให้ลังคมมีแต่คนดี บ้านเมืองไม่ปั่นป่วน

- ครู : วินัยในการซื้อของนอกเหนือจากการเข้าแถวแล้วมีอย่างอื่นอีกไหม ถ้ามีอะไรบ้างคะ
- นักเรียน 1 : มีค่ะ เช่นทอนเงินเกินก็นำเงินไปคืนให้เขา
- นักเรียน 2 : มีครับ เราพูดจาดีกับคนขาย
- นักเรียน 3 : ไม่แข่งคิว
- นักเรียน 4 : ไม่ส่งเสียงคุยกันในเวลาซื้อของ
- นักเรียน 5 : จ่ายเงินให้แม่ค้าให้ครบ
- นักเรียน 6 : ไม่ขโมยของของของคนขาย
- นักเรียน 7 : ดูแต่ตา มืออย่าแตะต้องของเสียบหายค่ะ
- นักเรียน 8 : ไม่ฝากเพื่อนซื้อของครับ
- นักเรียน 9 : ไม่พูดคำหยาบกับแม่ค้าเวลาซื้อของ
- ครู : ลองบอกลักษณะเด่นของคนที่มีระเบียบวินัย ว่ามีลักษณะเด่นอย่างไรคะ
- นักเรียน 1 : แต่งตัวสะอาดเรียบร้อย
- นักเรียน 2 : กิริยามารยาทดีครับ
- นักเรียน 3 : ตรงต่อเวลาครับ
- นักเรียน 4 : พูดจาไพเราะ อ่อนหวาน
- นักเรียน 5 : เรียนหนังสือเก่งค่ะ
- นักเรียน 6 : เป็นคนไม่โลภมากค่ะ
- นักเรียน 7 : เป็นคนมีเหตุผล มีวินัยในตนเอง
- นักเรียน 8 : มีความซื่อสัตย์ ไม่คดโกง
- นักเรียน 9 : ไม่ทิ้งขยะ เจอที่ไหนเก็บด้วยครับ
- นักเรียน 10 : มีคนนับหน้าถือตา
- นักเรียน 11 : ไม่โกรธง่าย ใจเย็น
- ครู : การที่แต่ละกลุ่มรายงานมา นักเรียนคิดว่าความคิดของเพื่อนถูกต้องไหมคะ
- นักเรียน : ถูกต้องครับ
- ครู : นักเรียนส่วนมากจะรักเพื่อน ไม่อยากให้เพื่อนถูกทำโทษแต่ในการที่เรารักเพื่อนนั้น เราก็มักรักในทางที่ถูกต้องและที่ผิด ถ้าเรารักเพื่อนเราอยากให้เพื่อนเป็นคนดี เราไม่อยากให้เพื่อนถูกทำโทษหรือถูกประจาน เราก็ควรจะตักเตือนเพื่อนและชี้แจงให้เพื่อนทราบและเข้าใจถึงข้อดีข้อเสียของการกระทำผิดของเขา เพื่อให้เขาได้สำนึก และคิดกลับตัวเป็นคนดี และในการกระทำต่าง ๆ ในการ

: ตัดสินใจของนักเรียน ต้องตั้งอยู่บนความถูกต้องและความยุติธรรมด้วย
: จึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

ระเบียบวินัยตามความคิดของนักเรียน หมายถึง การปฏิบัติตนให้อยู่ในกฎระเบียบ ตามขอบเขตของ
กฎเกณฑ์ต่าง ๆ และมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

คำหลัก

ระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา ความล่าช้า ความเสียหาย ผิดกฎระเบียบของโรงเรียน
ประจําณ ดักเตือน กลัวความผิด ความวุ่นวาย เห็นแก่ตัว ความมักง่าย ลังคมวุ่นวาย
สงบสุข

แผนการสอนที่ 4 เรื่องความมอดทนอดกลั้น

- ครู : นักเรียนสังเกตเห็นภาพอะไรบ้าง
- นักเรียน 1 : ภาพคนกำลังตีกันค่ะ
- นักเรียน 2 : ภาพคนทะเลาะกันค่ะ
- นักเรียน 3 : ภาพคนอาชีพต่าง ๆ ครับ
- นักเรียน 4 : ภาพนักเรียนกันคว่ำรายงานครับ
- นักเรียน 5 : ภาพเด็กนอนป่วยอยู่ค่ะ
- นักเรียน 6 : ภาพคนเรียนหนังสือนั่งหลับค่ะ
- นักเรียน 7 : ภาพคนเข้าแถวซื้อตั๋วรถไฟ
- นักเรียน 8 : ภาพคนหน้าแข็งกับหน้ายิ้มแย้ม
- นักเรียน 9 : ภาพเด็กกลัวความมืด
- ครู : เห็นแล้วรู้สึกอย่างไรบ้าง
- นักเรียน 1 : หนูไม่ชอบทะเลาะกับเพื่อนค่ะ เพราะเสียงดังแล้วอายเขาค่ะ
- นักเรียน 2 : หนูไม่ชอบให้คนตีกันค่ะ เจ็บมากเลย เห็นแล้วกลัว
- ครู : ใครเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาบ้าง
- นักเรียน 1 : หนูค่ะ , เช่นกลัวความมืดค่ะ หนูแก้ไขโดยรีบนอนค่ะ
- นักเรียน 2 : น่องร้องแก หนูค่ะ แต่หนูไม่ทำน่อง
- นักเรียน 3 : ผมไม่สบายมากเลยครับ แต่ผมไม่ร้องไห้
- นักเรียน 4 : ผมเคยซื้อตั๋วรถไฟให้คุณพ่อคุณแม่ครับ ต้องรอเข้าคิว
- นักเรียน 5 : นอนหลับในห้องในเวลาเรียนครับ พอตื่นมาเรียนไม่รู้เรื่องเลยครับ
- นักเรียน 6 : ผมก็เคยหลับในห้องด้วยครับ
- นักเรียน 7 : หนูด้วยค่ะ
- ครู : อาชีพใดบ้างที่ต้องอดทนต่อสิ่งต่าง ๆ เช่นความโกรธ ความกลัว เป็นต้น
- นักเรียน 1 : แม่ค้า ตำรวจ ผู้คุมนักโทษ ครับ
- นักเรียน 2 : คนขับรถเมล์ พนักงานดับเพลิง ทหาร ครับ
- นักเรียน 3 : ปอดเด็กตั้ง ลิปเหว้อ หมอ พยาบาล ค่ะ
- นักเรียน 4 : คนกวาดถนน กรรมกร ชาวนา ครับ

- ครู : ภาพที่เห็นเป็นความอดทนอดกลั้นเกี่ยวกับด้านใดบ้าง
- นักเรียน 1 : ความโกรธ ความกลัว ครับ
- นักเรียน 2 : ความเจ็บป่วย อดทนต่อความบาดเจ็บเล็ก ๆ ค่ะ
- นักเรียน 3 : อดทนต่อความยากลำบากในการทำงานค่ะ
- ครู : มีวิธีระงับหรือควบคุมความอดทนอดกลั้นได้อย่างไรบ้าง
- นักเรียน 1 : นับ 1-100 ถ้านับถึงร้อยแล้วยังไม่หายโกรธก็ต้องนับให้ถึงพันเลยค่ะ
- นักเรียน 2 : นั่งสมาธิ ค่ะ
- นักเรียน 3 : เดินหนีไปเลยครับ
- นักเรียน 4 : ทำเป็นไม่สนใจครับ
- นักเรียน 5 : พุดด้วยเราก็ไม่พุดด้วย
- นักเรียน 6 : คิดว่าเขาว่าคนอื่นค่ะ เช่นคิดว่าเขาว่าลมค่ะ
- ครู : เวลาโกรธคนจะมีสีหน้าอย่างไร น่าดูไหมคะ
- นักเรียน 1 : หน้าแดง
- นักเรียน 2 : หน้านูนตัวขมวด น้ำตาไหล
- นักเรียน 3 : ตาโต หน้าบึ้ง เหมือนยักษ์
- นักเรียน 4 : ไม่สวย ไม่หล่อ ครับ
- ครู : ควรมีการวางพื้นฐานของความอดทนอดกลั้นอย่างไรได้บ้าง
- นักเรียน 1 : ต้องฝึกตัวเองให้มีความอดทนให้ได้ก่อน
- นักเรียน 2 : พยายามทำจิตใจให้แจ่มใส ร่าเริง
- นักเรียน 3 : ทำใจให้สงบค่ะ พยายามอย่าไปหาเรื่องกับคนอื่น
- นักเรียน 4 : เป็นตัวอย่างที่ดีให้น้อง คือต้องระงับความโกรธ
- นักเรียน 5 : นั่งสมาธิ เพื่อให้ใจเย็น
- นักเรียน 6 : ใช้สติปัญญา ในการตัดสินใจปัญหา
- นักเรียน 7 : คิดว่าทะเลาะกันไปก็ไม่มีประโยชน์
- นักเรียน 8 : คิดว่าความโกรธเป็นการกระทำที่ไม่ดี
- นักเรียน 9 : ไม่รับรู้กับการกระทำที่มากกระทบกับเรา
- นักเรียน 10 : เวลาเขาตำเรา เราก็ทำเฉย ๆ ทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้
- ครู : คนที่มีความอดทนอดกลั้นได้จะต้องมีจิตใจเป็นอย่างไรคะ
- นักเรียน : เข้มแข็งค่ะ

- ครู : ลักษณะของคนที่มีจิตใจเข้มแข็งนั้นเป็นอย่างไร
- นักเรียน 1 : สามารถระงับความโกรธได้
- นักเรียน 2 : ไม่กลัวง่าย มีความอดทนอดกลั้นสูง
- ครู : ในสังคมปัจจุบัน หากคนเราขาดความอดทนอดกลั้นจะเกิดอะไรได้บ้าง
- นักเรียน 1 : สังคมสับสนวุ่นวาย
- นักเรียน 2 : ไม่มีความสามัคคี เกิดการทะเลาะวิวาทกัน
- นักเรียน 3 : คนไม่มีระเบียบ ไม่มีคนดี
- นักเรียน 4 : ไม่มีธรรมประจำใจมีความเห็นแก่ตัวมากขึ้น
- นักเรียน 5 : ประเทศชาติไม่มีความเจริญ
- ครู : คุณธรรมใดบ้างที่เราจะต้องนำมาใช้ประกอบในด้านของความอดทนอดกลั้น
- นักเรียน 1 : มีสติ มีเหตุผล ค่ะ
- นักเรียน 2 : ไม่เห็นแก่ตัว มีความเมตตากรุณา
- นักเรียน 3 : มีความกตัญญู มีความพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่
- นักเรียน 4 : มีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง มีความเป็นกลาง
- ครู : นักเรียนรู้สึกอย่างไร เมื่อเห็นคนไม่อดทน ร้องโวยวาย เมื่อเจ็บปวดเล็กน้อย ๆ หรือต่อสู้กันด้วยโทสะ สมควรที่จะกระทำไหม
- นักเรียน 1 : จำคาญค่ะ หมั่นใส่ใจด้วย ค่ะ
- นักเรียน 2 : ไม่ชอบใจครับ รู้สึกหงุดหงิด
- ครู : แล้วเวลาคนต่อสู้กันด้วยโทสะล่ะ รู้สึกอย่างไรบ้าง
- นักเรียน 1 : น่ากลัว หวาดเสียว
- นักเรียน 2 : ไม่สบายใจ หัวใจเต้นแรง
- นักเรียน 3 : อยากเข้าไปช่วย แต่ไม่กล้าเพราะกลัวตายครับ
- ครู : สิ่งเหล่านี้ควรทำไหม
- นักเรียน : ไม่ควรครับ กลัวตาย เสียชีวิตแล้วไม่คุ้มกัน สงสารคุณแม่อดส่ำหทัย เลี้ยงเรามา
- ครู : ในชีวิตจริงของคนเรา มักมีการเปลี่ยนแปลงได้ไม่ยั่งยืน เช่นอะไรบ้าง
- นักเรียน 1 : นิสัย ร่างกาย
- นักเรียน 2 : จิตใจ ความรู้ ฐานะ ความเป็นอยู่
- นักเรียน 3 : อารมณ์ มารยาท ค่ะ

- ครู : หากเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้น หากเราขาดความอดทนจะเกิดอะไรขึ้นบ้าง
- นักเรียน 1 : ความทุกข์ทรมาน ความเสียหายเวลาทำงาน
- นักเรียน 2 : ความเสียใจ ความหมดหวัง ล้มหวัง
- นักเรียน 3 : ไม่มีกำลังใจในการทำงาน
- ครู : สาเหตุของการขาดความอดทนมีอะไรบ้างคะ
- นักเรียน 1 : ความกลัว ความตกใจ
- นักเรียน 2 : ใจเสาะ ขาดความเข้มแข็ง
- นักเรียน 3 : ขาดความกล้าหาญ ขาดความหนักแน่นในจิตใจ
- นักเรียน 4 : ไม่มีสมาธิ ไม่มีสติ ความเครียด ความไม่รู้จักรพอ
- ครู : มีวิธีแก้ไขและข้อเสนอแนะอย่างไรได้บ้าง
- นักเรียน 1 : มีสติ ใช้สติในการคิดหาเหตุผล
- นักเรียน 2 : เป็นคนเข้มแข็ง มีความยุติธรรม ไม่เครียด
- นักเรียน 3 : มีการตัดสิ่งใจที่ตี ตัดสิ่งใจเด็ดขาด
- ครู : ลองเปรียบเทียบผลดีของการมีความอดทนอดกลั้น และผลเสียของการขาดความอดทนอดกลั้น เอาผลดีก่อนค่ะ
- นักเรียน 1 : ไม่มีเรื่อง ไม่เจ็บตัว ไม่เกิดความเจ็บปวด
- นักเรียน 2 : ไม่เสียเงิน ไม่เกิดความเสียหาย
- นักเรียน 3 : ไม่เกิดความหายนะ ไม่เกิดความอาย ไม่เสียชีวิต ไม่เสียประวัติ
- นักเรียน 4 : ไม่เสียชื่อเสียง ไม่เสียศักดิ์ศรี มีคนไว้วางใจ ไม่ถ่วงความเจริญของผู้อื่น
- ครู : แล้วผลเสียของการขาดความอดทนอดกลั้นล่ะคะ
- นักเรียน 1 : เจ็บตัว เกิดความหายนะ เสียอนาคต
- นักเรียน 2 : เสียศักดิ์ศรี เสียเงิน
- นักเรียน 3 : เสียประวัติ อาจเสียชีวิตได้
- นักเรียน 4 : ได้รับความเจ็บปวด มีเรื่องทำให้ไม่สบายใจ
- นักเรียน 5 : ถ่วงความเจริญของหน่วยงานที่ทำงานค่ะ
- นักเรียน 6 : ไม่มีคนเชื่อถือไว้วางใจให้ทำงานอีกต่อไปครับ

ความหมาย ของความอดทนอดกลั้น ตามความคิดของนักเรียน หมายถึง การทำจิตใจ ให้เข้มแข็ง มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ สามารถใช้เหตุผลในการตัดสินใจด้วยความยุติธรรม และไม่หวั่นไหวต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

คำหลัก

ความอดทนอดกลั้น สมาธิ ความกล้า ความโกรธ ความเจ็บปวด มีสติ
มีเหตุผล จิตใจเข้มแข็ง ความลับสนุนวาย ความทุกข์ทรมาน ความยุติธรรม ความเสียหาย

แผนการสอนที่ 5 เรื่องความกตัญญูกตเวที

- ครู : หลังจากที่นักเรียนดูนิทานหุ่นที่จบลงไปแล้ว รู้สึกอย่างไรต่อนิทานหุ่นเรื่อง "แรงกตัญญูนี้" ค่ะ
- นักเรียน 1 : ขาขี้ขี้ และอยากจะทำตามครับ
- นักเรียน 2 : รู้สึกซึ้งซาบเข้าไปในใจเลยคะ
- นักเรียน 3 : รู้สึกสงสารนิต ครับ
- นักเรียน 4 : ชอบการกระทำที่ดีของนิตครับ
- นักเรียน 5 : รู้สึกเศร้า และอยากจะช่วยนิตด้วยคะ
- นักเรียน 6 : รู้สึกประทับใจในความดีของลูกเขาคครับ
- นักเรียน 7 : กระทบจิตใจของเราทำให้คิดถึงแม่ของเราคะ
- ครู : ถ้านักเรียนเป็นนิต นักเรียนจะช่วยเหลือท่านไหมคะ
- นักเรียน 1 : ช่วยครับ
- นักเรียน 2 : ช่วยคะ
- ครู : จะช่วยเหลืออย่างไรบ้างคะ เพราะนักเรียนยังเป็นเด็ก
- นักเรียน 1 : หางานทำครับ เช่น ไปรับจ้างล้างจาน
- นักเรียน 2 : ส่งหนังสือพิมพ์ ขายพวงมาลัยคะ
- นักเรียน 3 : ขายเรียงเบอร์ รับจ้างล้างรถ ทั้บถูกระดาดขาย
- นักเรียน 4 : ไปขายของตามร้าน รับจ้างส่งของตามร้านอาหาร รับจ้างเข็นของ
- ครู : สิ่งเหล่านี้นักเรียนสามารถทำได้ใช่ไหมคะ
- นักเรียน 1 : ทำได้ครับ
- นักเรียน 2 : ทำได้คะ
- ครู : เพราะเหตุใด ชีวิตของนิตจึงดีขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่เธอเป็นคนที่ยากจนมากคนหนึ่ง และในเวลาต่อมาเธอก็มีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตการงานด้วย
- นักเรียน 1 : เพราะความกตัญญูของเธอได้ตอบแทนเธอ
- นักเรียน 2 : เพราะเธอเป็นคนดี
- นักเรียน 3 : เพราะความเมตตาของครูคะ
- นักเรียน 4 : เพราะความขยัน และพยายามของนิต
- นักเรียน 5 : เพราะความอดทนของนิต

- นักเรียน 6 : เพราะความเมตตากรุณาของผู้อุปการะที่ส่งมาทางหนังสือพิมพ์ครับ
- ครู : ผู้ที่นักเรียนควรกตัญญูต่อท่าน มีใครบ้าง
- นักเรียน 1 : พ่อแม่ คุณครู พี่เลี้ยงครับ
- นักเรียน 2 : ทหาร ญาติพี่น้อง ชาวนา แม่เลี้ยงครับ
- นักเรียน 3 : ชาวประมง ตำรวจ ภารโรง หมอ พยาบาล ยาม ค่ะ
- ครู : แล้วนอกเหนือจากบุคคลแล้ว สถานที่ล่ะ มีบ้างไหมคะ
- นักเรียน 1 : มีครับ เช่น บ้าน โรงเรียน วัด
- นักเรียน 2 : ห้องน้ำ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องครัว
- นักเรียน 3 : สถานที่สังเคราะห์เด็ก
- ครู : แล้วนักเรียนจะตอบแทนบุญคุณของสถานที่เหล่านี้ได้อย่างไรคะ
- นักเรียน 1 : ดูแล บำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี ค่ะ
- นักเรียน 2 : ซ่อมแซม ถ้าชำรุดเสียหาย
- นักเรียน 3 : เก็บกวาดให้สะอาดอยู่เสมอค่ะ
- นักเรียน 4 : ใช้ด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้ประตูหน้าต่าง หรือพื้นชำรุดเร็วเกินไปค่ะ
- ครู : ใครเคยทำให้คุณพ่อคุณแม่ผิดหวังหรือเสียใจไหม ในเรื่องใดบ้าง
- นักเรียน 1 : หนูค่ะ เพราะการเรียนแย่งลงไม่ดีขึ้น
- นักเรียน 2 : ทะเลาะกับน้อง รังแกน้อง ทะเลาะกับพี่
- นักเรียน 3 : ทำเงินหาย
- นักเรียน 4 : สอบได้คะแนนน้อย
- นักเรียน 5 : ไม่เชื่อฟังครับ แล้วหนีไปเที่ยวบ่อย
- นักเรียน 6 : ชอบเถียงคุณพ่อคุณแม่
- ครู : เวลาคุณพ่อคุณแม่ผิดหวังหรือเสียใจ ท่านมีอาการอย่างไรบ้าง
- นักเรียน 1 : แอบร้องไห้ครับ ตาแดง น้ำตาคลอ
- นักเรียน 2 : บ่นครับ, ต่ำครับ บอกว่าไม่อยากอยู่แล้ว
- นักเรียน 3 : ใจลอย คิดมาก นอนไม่หลับต้องทานยา
- นักเรียน 4 : ปวดหัวครับ
- ครู : แล้วนักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ทำให้ท่านผิดหวัง
- นักเรียน 1 : เข้าไปขอโทษ , แอบไปร้องไห้ค่ะ
- นักเรียน 2 : หนีไปข้างนอกครับ แล้วลี้ภัยกลับบ้านมา

- นักเรียน 3 : แอบไปนั่งเงิบ ๆ
- นักเรียน 4 : รู้สึกเสียใจร้องไห้และเข้าไปกราบขอโทษท่านค่ะ
- ครู : แล้วนักเรียนมีวิธีแก้ไขอย่างไรบ้าง
- นักเรียน 1 : ปรับปรุงตัวเอง ทำตัวให้ดีขึ้น
- นักเรียน 2 : เข้าไปขอโทษ สัญญาว่าจะไม่ทำอีก
- นักเรียน 3 : เชื่อฟังท่าน ตั้งใจเรียน
- นักเรียน 4 : ช่วยเหลืองานคุณพ่อคุณแม่
- นักเรียน 5 : ออกไปซื้อขนม ของกิน มาให้คุณพ่อคุณแม่ทานครับ
- ครู : พอเราแก้ไขตัวเองแล้ว คุณพ่อคุณแม่ทำอย่างไรคะ
- นักเรียน 1 : ยิ้ม และยกโทษให้
- นักเรียน 2 : หายโกรธครับ
- ครู : นักเรียนเคยแสดงความกตัญญูต่อคุณพ่อคุณแม่หรือผู้มีพระคุณในลักษณะใดบ้าง
- นักเรียน 1 : ขยันเรียนหนังสือให้ดี ๆ
- นักเรียน 2 : ช่วยทำงานบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ
- นักเรียน 3 : ช่วยขายของที่บ้าน
- นักเรียน 4 : เอน้ำไปให้ท่านเมื่อท่านกลับจากทำงาน
- นักเรียน 5 : ซื้อของไปให้ท่านเวลาวันเกิด
- นักเรียน 6 : ช่วยเลี้ยงน้องให้
- นักเรียน 7 : ไม่ดื้อ ไม่ชน ไม่ทำให้ท่านเสียใจ
- นักเรียน 8 : ช่วยหุงข้าวให้ท่านเป็นบางครั้ง
- ครู : นักเรียนเคยอ่านหนังสือพิมพ์ที่มีลูกกตัญญูไหม ได้แก่เรื่องอะไรบ้าง
- นักเรียน 1 : เอาแม่ไปปล่อยที่บ้านพักคนชรา
- นักเรียน 2 : ลูกฆ่าพ่อแม่ ขโมยเงินพ่อแม่
- นักเรียน 3 : ลูกตีพ่อแม่
- นักเรียน 4 : ลูกข่มขืนแม่ครับ เพราะเมาและติดยาเสพติด ผมเคยอ่านหนังสือพิมพ์ครับ
- ครู : คิดว่าคนที่อกตัญญูต่อพ่อแม่ เกิดมาจากสาเหตุอะไรได้บ้าง
- นักเรียน 1 : ความโลภ ความอยากได้
- นักเรียน 2 : ความเมา จากสุรา

- นักเรียน 3 : ขาดสติ นิสัยไม่ดี
- นักเรียน 4 : คบเพื่อนไม่ดี ขาดความรับผิดชอบ
- นักเรียน 5 : ดิทยาเสพติด เครียด
- นักเรียน 6 : ขาดการศึกษา ขาดความอบอุ่น
- ครู : เรามีวิธีใดที่จะแก้ไขและเสนอแนะให้เขาได้บ้าง
- นักเรียน 1 : ตักเตือนเขา ให้เขากลับตัวกลับใจครับ
- นักเรียน 2 : ให้เขาฟังพระเทศน์
- นักเรียน 3 : ชูเขาว่าถ้าทำผิดอีกจะเรียกตำรวจให้จับ
- นักเรียน 4 : ช่วยสอนโดยเล่านิทานเกี่ยวกับเรื่องแม่ให้เขาฟัง
- นักเรียน 5 : เล่าเรื่องเกี่ยวกับคุณพ่อคุณแม่ของเราให้เขาฟังเพื่อเขาจะนึกถึงพ่อแม่เขาบ้าง
- ครู : เรามีวิธีใด ที่จะปลุกฝังให้คนทั่วไปรู้จักมีความกตัญญูทวดต่อผู้มีพระคุณ
- นักเรียน 1 : หาหนังสือที่เกี่ยวกับความกตัญญูมาให้คนอ่าน
- นักเรียน 2 : ออกกฎหมายให้คนที่อกตัญญูต่อผู้มีพระคุณมีความผิดร้ายแรง
- ครู : คุณสมบัติของคนที่มีความกตัญญูทวดทวด มีลักษณะอย่างไร
- นักเรียน 1 : มีความเมตตากรุณา
- นักเรียน 2 : จิตใจเข้มแข็ง มีความอดทนอดกลั้น
- นักเรียน 3 : มีความรักต่อผู้มีพระคุณ
- นักเรียน 4 : มีความกตัญญู มีจิตใจดี
- นักเรียน 5 : รู้จักหน้าที่ของตนเอง
- นักเรียน 6 : มีความอ่อนโยน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- ครู : ลองเปรียบเทียบผลดีและผลเสียที่เกิดจากความกตัญญูทวดทวดและความอกตัญญูให้ฟังซิคะ
เอาเรื่องของความกตัญญูก่อน ผลดีเป็นอย่างไรคะ
- นักเรียน 1 : ลังคมายอมรับ มีคนนับถือ
- นักเรียน 2 : ทำแล้วสบายใจไม่คิดหวังผลตอบแทน
- นักเรียน 3 : อนาคตมีความเจริญรุ่งเรือง ประสบความสำเร็จในชีวิต
- นักเรียน 4 : ไม่เป็นยาพิษกับเรา มีคนยกย่องสรรเสริญ
- ครู : แล้วคนอกตัญญูล่ะ ผลเสียเป็นอย่างไร
- นักเรียน 1 : คนไม่ยกย่องสรรเสริญ ไม่เจริญ
- นักเรียน 2 : จิตใจอ่อนไหว ไม่หนักแน่น

- นักเรียน 3 : เป็นยาทำอะไรแล้วล้มเหลว สังคมไม่ยอมรับ
 นักเรียน 4 : สังคมรังเกียจ ทำอะไรแล้วไม่เจริญรุ่งเรือง
 นักเรียน 5 : กรรมตอบสนองครับ
 ครู : ผลเสียของการนำความกตัญญูกตเวทีไปใช้ในทางที่ผิด มีอะไรบ้าง
 นักเรียน 1 : ทำให้ประเทศล่มจมครับ
 นักเรียน 2 : ทำให้สังคมเดือดร้อน เพราะคนไปตอบแทนบุญคุณของคนชั่ว ค่ะ

ความกตัญญูตามความคิดของนักเรียน หมายถึง การรู้สึกสำนึกในบุญคุณของผู้อื่นที่มีต่อเรา
 กตเวที หมายถึง การระลึกถึงบุญคุณของผู้ที่มีพระคุณต่อเรา แล้วเรารู้จักที่จะตอบแทน
 ทำนด้วยการกระทำ วาจา หรือนำสิ่งของไปให้ เป็นต้น

คำหลัก

ความกตัญญูกตเวที ความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความไม่เห็นแก่ตัว
 ความไม่รับผิดชอบ ความเจริญรุ่งเรือง คนดี สรรเสริญ ชาบซึ้ง ความสงสาร
 การช่วยเหลือ การอุปการะ ความขยัน ความอดทน ความผิดหวัง เสียใจ ขอโทษ

แผนการสอนที่ 6 เรื่อง ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว

- ครู : จากเพลงอบายมุข กล่าวถึงอะไรบ้าง
- นักเรียน 1 : การเล่นเกมพนัน
- นักเรียน 2 : การแย่งชิงของรักของหวงของผู้อื่น
- นักเรียน 3 : คนดื่มน้ำเมา หรือดื่มสุรา
- นักเรียน 4 : คบเพื่อนชั่ว
- ครู : ลองบอกลักษณะของความชั่วต่าง ๆ ของแต่ละประเภทว่าได้แก่อะไรบ้าง
- นักเรียน 1 : เล่นการพนัน แล้วไปลั่นจี้คนอื่น ทำร้ายร่างกายและชีวิตของผู้อื่น การลักขโมยของของคนอื่น
- นักเรียน 2 : การดื่มสุรา ทำให้ขาดสติ ทำความชั่วโดยไม่รู้ตัว เมมาแล้วอาละวาด ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
- นักเรียน 3 : คบเพื่อนชั่วแล้วมักทำสิ่งที่ผิดกฎหมาย ขโมยของผู้อื่น ทำร้ายผู้อื่น ดิตยา เสพติด ไม่ซื่อสัตย์
- นักเรียน 4 : แย่งชิงของรักของหวงของผู้อื่น ไม่แย่งสิ่งของหรือคนรักของผู้อื่น โดยที่เจ้าของเขาไม่อนุญาต
- นักเรียน 5 : ไม่ซื่อสัตย์ โดยการไปซื้อของแล้วทอนเงินเกินไม่ยอมคืนแม่ค้า หรือไปขโมยของร้านค้าครับ
- นักเรียน 6 : ชอบเที่ยวดูการละเล่นกลางคืน แล้วทำให้ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ละทิ้งหน้าที่การงานค่ะ
- ครู : การที่เพลงเปรียบเทียบกับคนที่ติดอบายมุข นักเรียนฟังแล้วรู้สึกอย่างไร เห็นภาพพจน์ใหม่ เนื้อหาเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
- นักเรียน 1 : สะใจดีเหมาะสมสำหรับคนที่ทำผิด
- นักเรียน 2 : เนื้อเพลงว่ารุนแรงครับ เพราะเอาไปเปรียบเทียบกับเปรต และอสุรกายเลยครับ
- นักเรียน 3 : เห็นภาพพจน์เลยครับ เวลาร้องเพลงนี้
- นักเรียน 4 : เนื้อหาเหมาะสมครับ เพราะเป็นจริงอย่างที่เพลงเขาร้องเลยค่ะ

- ครู : นักเรียนคิดว่าคนทำความชั่ว เช่น ข้าราชการกรมต่าง ๆ มาจากสาเหตุใดบ้าง
- นักเรียน 1 : ติดการพนัน ต้มสุรามากจนเมาครับ
- นักเรียน 3 : การไม่รู้จักระดับความโกรธ ความอยากได้ของผู้อื่น ความโลภครับ
- นักเรียน 4 : การขาดสติ ขาดเหตุผลที่ดีค่ะ ความกลัว ความอาฆาต การจองเวร
ซึ่งกันและกัน
- นักเรียน 5 : ความกดดันทางสังคม มีปัญหาทางครอบครัว
- ครู : มีวิธีใดที่จะทำให้คนรู้จักละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว
- นักเรียน 1 : สอนเขาให้เขารู้จักให้อภัย และยกโทษให้ผู้อื่น
- นักเรียน 2 : ตักเตือนเขา โดยเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้เขาฟัง
- นักเรียน 3 : ร้องเพลงนี้ให้เขาฟัง
- นักเรียน 4 : แนะนำให้เขาไปบวช ฟังเทศน์ในวันพระค่ะ
- นักเรียน 5 : ชี้โทษให้เขาเห็น จัดทำโฆษณาออกทางทีวี
- นักเรียน 6 : จัดนิทรรศการคุณและโทษของอบายมุข
- นักเรียน 7 : ชักนำเพื่อนไปในทางที่ดี สิ่งใดไม่ดีก็ไม่ควรทำ
- นักเรียน 8 : บอกตำรวจจับถ้าพบคนที่ทำความเดือดร้อนให้ผู้อื่น
- ครู : ภาพยนตร์ต่าง ๆ ตามทีวีมีอิทธิพลต่อจิตใจของคนทั่วไปหรือไม่
- นักเรียน 1 : มีครับ
- นักเรียน 2 : มีมากด้วยค่ะ
- ครู : อย่างเช่นภาพยนตร์จีนประเภทโหดทั้งหลาย ที่มีแต่การฆ่ากัน ยิงกันตลอดเรื่อง
นักเรียนดูแล้วรู้สึกอย่างไร
- นักเรียน 1 : กลัว สยดสยอง สนุก มันสะใจ ครับ
- นักเรียน 2 : ตื่นเต้นระทึกใจ ค่ะ
- นักเรียน 3 : รู้สึกว่ามันโหดร้ายมากเลยค่ะ
- ครู : อยากทำตามไหมคะ
- นักเรียน : อยากครับ 1
- ครู : เพราะอะไรคะ
- นักเรียน 1 : มันเท่หัดดีครับ

- ครู : นั่นเป็นความคิดที่ผิดนะค่ะ การทำลายผู้อื่นให้ได้รับความเดือดร้อน วันหนึ่งเราจะต้องได้รับผลกระทบนั้นค่ะ
- นักเรียน 2 : ผมไม่ยอมทำตามครับเพราะมันดูแล้วไม่ค่อยดี มันน่าเกลียดครับ ผมกลัวครับ
- นักเรียน 3 : หนูก็ไม่ชอบค่ะ ดูร้ายออก แล้วก็ไม่อยากเห็นคนบาดเจ็บด้วยค่ะ
- ครู : แล้วการที่เราไปทำร้ายผู้อื่นเขา คิดว่าเขาจะไม่กลับมาทำร้ายเราหรือคะ
- นักเรียน 1 : กลับมาทำร้ายเราใหม่ครับ
- ครู : แล้วฆ่ากันไป ล้างแค้นกันมา มีประโยชน์ไหมคะ
- นักเรียน 3 : ไม่มีครับ มีแต่ผลเสียแล้วทำให้เดือดร้อนกันไปทั่วด้วยครับ
- ครู : แล้วภาพยนตร์พวกนี้มีประโยชน์ไหม ควรนำเอามาฉายหรือไม่
- นักเรียน : ไม่มีประโยชน์เลยครับ ไม่นำเอามาฉาย
- ครู : เพราะฉะนั้น ถ้ามีมาฉายให้ดู นักเรียนจะทำอย่างไร
- นักเรียน 1 : ไม่ดูครับ
- นักเรียน 2 : หนูก็จะไม่ดูค่ะ จริง ๆ นะคะ
- ครู : แล้วนักเรียนอยากให้รายการทีวีเป็นอย่างไรบ้าง
- นักเรียน 1 : ให้ความบันเทิง มีสาระ มีเกมโชว์สนุก ๆ ค่ะ
- นักเรียน 2 : ตลกค่ะ ให้ความรู้กับเราด้วย
- นักเรียน 3 : เป็นการ์ตูนเยอะ ๆ หน่อยครับ ให้ความคิดสร้างสรรค์เหมือนของวอลต์ ดิสนีย์ครับ
- นักเรียน 4 : มีกีฬาหลาย ๆ อย่างครับ
- นักเรียน 5 : เป็นสารคดี ให้ความคิดกับเราครับ
- ครู : ความชั่วในความคิดของนักเรียนคือการกระทำอย่างไรคะ
- นักเรียน 1 : การทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ทำให้ผู้อื่นไม่เป็นสุข
- นักเรียน 2 : ผิดศีลธรรม ผิดกฎหมาย ก่อกวนผู้อื่น
- นักเรียน 3 : การทำร้ายร่างกายผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นเสียหาย
- ครู : ลักษณะของความชั่วได้แก่อะไรบ้าง
- นักเรียน 1 : การฆาตกรรม ตัดยาเสพติด ค้ายาเสพติด
- นักเรียน 2 : การวิ่งราว ฆ่าข่มขืนผู้หญิง จับผู้หญิงไปขาย
- นักเรียน 3 : การขโมยของคนอื่น ค้าของเถื่อน

- นักเรียน 4 : การจับไปเรียกค่าไถ่ การลวนลามผู้หญิง
- นักเรียน 5 : การคอร์รัปชั่น ไข่แรงงานเด็กเกินกำลัง ครับ
- ครู : ผลของการทำความชั่วมีอะไรบ้าง
- นักเรียน 1 : ติดคุก ตาย ประหารชีวิต ไม่มีความสุข
- นักเรียน 2 : มีความทุกข์ เสียทรัพย์สิน กังวลใจตลอดเวลา
- นักเรียน 3 : ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ เสียสติ เสียอนาคต เสียกำลังใจ
- นักเรียน 4 : ได้รับบาดเจ็บ ทำให้สังคมวุ่นวาย
- ครู : ผลของการทำความดีล่ะ มีอะไรบ้างคะ
- นักเรียน 1 : ได้รับคำชมเชย มีคนนับถือ สังคมยอมรับ
- นักเรียน 2 : มีเพื่อนเยอะ จิตใจสงบ ไม่เสียอนาคต
- นักเรียน 3 : มีความสุขกาย สบายใจ มีเงินมากขึ้น
- นักเรียน 4 : ไม่ต้องคอยหวาดระแวง หวาดกลัว ไม่ตกนรก
- นักเรียน 5 : จิตใจเข้มแข็ง มีความสุขใจ
- ครู : นักเรียนว่าคนทำความชั่วได้รับผลทันตาเห็นไหมคะ
- นักเรียน : เห็นผลทันตาครับ
- ครู : ได้แก่อะไรบ้างคะ
- นักเรียน 1 : ไม่อ่านหนังสือแล้วสอบตก ไม่ขยันแล้วถูกไล่ออก
- นักเรียน 2 : ฆ่าคนตายแล้วถูกตำรวจจับ ขโมยของคนอื่นแล้วถูกจับได้
- นักเรียน 3 : ค้ายาเสพติดแล้วถูกจับ เล่นการพนันแล้วติดคุก
- นักเรียน 4 : ฆ่าสัตว์แล้วโดนสัตว์ฆ่าครับ
- นักเรียน 5 : กินยาฆ่าแล้วเกิดอุบัติเหตุ
- นักเรียน 6 : ขับรถประมาทแล้วชนคนอื่น หรือเกิดอุบัติเหตุ
- ครู : มีวิธีใดที่จะขจัดอบายมุขออกไปจากตัวเราได้คะ
- นักเรียน 1 : ทำใจให้สงบ นั่งสมาธิ
- นักเรียน 2 : คิดว่าเป็นเรื่องไม่ดี แล้วไม่ทำตาม คิดว่าทำแล้วเปลืองเงิน ทำแล้วติดคุก
- นักเรียน 3 : ทำแล้วตาย ทำแล้วทำให้เราหวาดระแวงครับ
- นักเรียน 4 : ต้องไม่คิดอยากลอง
- นักเรียน 5 : เห็นของคนอื่นแล้ว เราไม่อยากได้

- ครู : ถ้านักเรียนพบคนที่ติดอบายมุขอยู่แล้ว จะช่วยเขาได้อย่างไรบ้าง มีวิธีการใดที่จะช่วยเหลือเขาเหล่านั้นจากความชั่วได้
- นักเรียน 1 : ตักเตือนเขา ชี้ให้เห็นถึงโทษ
- นักเรียน 2 : พาเขาไปฟังเทศน์ เอาหนังสือบาปบุญ คุณโทษให้เขาอ่าน
- นักเรียน 3 : ชักชวนเขาไปเล่นกีฬา
- นักเรียน 4 : หางานอดิเรกให้เขาทำ
- นักเรียน 5 : ฝึกให้เขาร้องเพลง จะได้เพลิดเพลิน
- นักเรียน 6 : ไม่พยายามให้เขาเล่นการพนัน ถ้าเขาเล่นบอกตำรวจจับครับ
- นักเรียน 7 : ให้ความรู้กับเขาโดยยกตัวอย่างสิ่งที่ดีให้เขาฟัง เพื่อให้เขาค่อยตามเรา
- ครู : จงบอกวิธีป้องกันแก้ไข และข้อเสนอแนะ
การป้องกันก่อนค่ะ
- นักเรียน 1 : ต้องไม่เอายากลอง ไม่คบเพื่อนชั่ว ไม่ดื่มสุรา
- นักเรียน 2 : ไม่เล่นการพนัน หลีกเลี่ยงการกระทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย
- นักเรียน 3 : ไม่โลภ และไม่ดื่มสุราครับ
- ครู : การแก้ไข ละคะ
- นักเรียน 1 : ต้องอดทนอดกลั้น ไม่อยากได้ของผู้อื่น
- นักเรียน 2 : ต้องมีความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่
- นักเรียน 3 : ต้องพยายามพูดให้เขานึกถึงจิตใจของครอบครัวว่าถ้าเขาเป็นอะไรไปคนอื่นจะทำอย่างไรค่ะ
- ครู : ข้อเสนอแนะละคะ มีอะไรบ้าง
- นักเรียน 1 : พยายามออกรายการโฆษณาโทษของอบายมุขให้มาก ๆ เพื่อคนดูแล้วจะได้รู้สึกสะกิดใจ
- นักเรียน 2 : พยายามติดคำขวัญข้อคิด คติเตือนใจ ตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อให้คนได้อ่าน
- นักเรียน 3 : ไม่ให้รัฐบาลผลิตเหล้า บุหรี่ออกมาขายให้ประชาชน
- นักเรียน 4 : ให้ตำรวจจับโรงงานที่ผลิตไพ่ ลูกเต๋า ไฮโล เพื่อคนจะได้หาที่ซื้อไม่ได้ครับ
- นักเรียน 5 : พยายามแจ้งสถานที่ที่มีการเล่นการพนัน แหล่งมั่วสุ่มต่าง ๆ ถ้าเราพบเห็นค่ะ

อธิบายมุข ตามความคิดของนักเรียน หมายถึง การกระทำในสิ่งที่ไม่ดีต่าง ๆ เมื่อทำแล้ว จะทำให้ตัวเราและผู้อื่นเดือดร้อน และเป็นบ่อเกิดของความทุกข์ทั้งปวงด้วย

คำหลัก

ละอาย เกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว การพนัน สุรา คบเพื่อนชั่ว แย่งชิง
ความชั่ว อบายมุข เปอต อสุรกาย ยาเสพติด โหดร้าย รุนแรง ผิดกฎหมาย หวาดระแวง
วุ่นวายจิตใจ หลีกเลี้ยง ความทุกข์

แผนการสอนที่ 7 เรื่องความไม่เห็นแก่ตัว

- ครู : ความเห็นแก่ตัวมาจากสิ่งใดคะ
- นักเรียน 1 : ความโลภครับ
- นักเรียน 2 : ความอดอยาก การขาดสติ หรือเกิดจากความมีนเมาคะ
- นักเรียน 3 : ความไม่พอใจในสิ่งที่ตนมีครับ
- นักเรียน 4 : ความขี้เกียจครับ
- นักเรียน 5 : ความอยากรวย ความหลงครับ
- นักเรียน 6 : การเห็นแต่ประโยชน์ส่วนตัว
- นักเรียน 7 : ความไม่พอดีครับ
- ครู : ทำไมคนจึงเห็นแก่ตัวมากคะ เกิดจากสาเหตุใดกันบ้างคะ
- นักเรียน 1 : ขี้เกียจครับ
- นักเรียน 2 : สังคมวุ่นวายคะ และครอบครัวแตกแยก
- นักเรียน 3 : ขาดความรัก เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวครับ
- นักเรียน 4 : อยากรวยเร็ว ขาดความพอดีครับ
- นักเรียน 5 : เกิดจากความโลภ เห็นแก่เงินคะ
- นักเรียน 6 : ความคิดริษยาครับ
- ครู : เราจะมึวิธีควบคุมความเห็นแก่ตัวของคนได้อย่างไรบ้างคะ
- นักเรียน 1 : ตักเตือนครับ ออกกฎหมายว่าใครทำผิดกฎให้ปรับครับ
- นักเรียน 2 : พูดให้เขาฟังก่อน ให้เขาเรียนครับ
- นักเรียน 3 : เรียกตำรวจจับเลยครับ
- ครู : นักเรียนเคยประพฤติตนเช่นนี้ไหม
- นักเรียน 1 : เคยคะ
- นักเรียน 2 : เคยครับ
- ครู : มีวิธีแก้ไขได้อย่างไรบ้างคะ
- นักเรียน 1 : ไม่ทำอีกครับ
- นักเรียน 2 : หลีกเลี่ยงการกระทำเช่นนั้นครับ
- นักเรียน 3 : คิดว่ามันไม่ดี และแก้ไขตัวเองให้ดีขึ้นครับ

- ครู : นักเรียนมีวิธีการควบคุมความเห็นแก่ตัวได้อย่างไรบ้าง
- นักเรียน 1 : พยายามอดทนอดกลั้น
- นักเรียน 2 : เอาใจเขามาใส่ใจเรา
- นักเรียน 3 : พยายามยับยั้งชั่งใจ
- ครู : วิธีปลุกฝังให้คนไม่เห็นแก่ตัว จะทำได้อย่างไรบ้าง
- นักเรียน 1 : ช่วยตักเตือนเขาครับ
- นักเรียน 2 : จัดนิทรรศการการป้องกันความเห็นแก่ตัวครับ
- นักเรียน 3 : ปลุกฝังตั้งแต่เล็ก ๆ ครับ
- นักเรียน 4 : บอกคุณและโทษของความไม่เห็นแก่ตัวครับ
- นักเรียน 5 : เล่านิทานเกี่ยวกับเรื่องความเห็นแก่ตัวให้เขาฟังครับ
- นักเรียน 6 : โฆษณาความไม่เห็นแก่ตัวโดยชี้โทษให้เห็นครับ
- นักเรียน 7 : บอกประโยชน์ของความไม่เห็นแก่ตัวให้ประชาชนฟัง
- นักเรียน 8 : สอนน้องไม่เห็นแก่ตัว โดยไม่ไปแย่งของเขา ถ้าเห็นของอื่นต้องไม่ยอกได้ ไม่ยอกได้
- ครู : คุณธรรมในด้านใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับความไม่เห็นแก่ตัวคะ
- นักเรียน 1 : ความโลภ ความซื่อสัตย์
- นักเรียน 2 : ความเมตตากรุณา ความรู้จักพอดี
- นักเรียน 3 : ความยับยั้งชั่งใจ มีความอดทนอดกลั้นครับ
- นักเรียน 4 : เกรงกลัวและละอายต่อการทำชั่วครับ
- ครู : ปัจจุบันปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพราะคนไม่เห็นใจซึ่งกันและกัน จะทำอย่างไร ให้ผู้กระทำเยี่ยงคนเห็นแก่ตัวสำนึกได้บ้างคะ
- นักเรียน 1 : เตือนเขาครับ เล่าให้เขาฟังเรื่องความไม่ดีของความเห็นแก่ตัวครับ
- นักเรียน 2 : ชี้ให้เห็นโทษครับ เล่านิทานให้เขาฟังครับ
- นักเรียน 3 : พูดเปรียบเทียบครับ
- นักเรียน 4 : ลงโทษครับ เช่นถ้าเขาไม่ช่วยทำเราก็ให้เขาทำต่ออีก 1 อาทิตย์ และถ้าเขายังไม่ช่วยอีกก็ฟ้องครูครับ
- นักเรียน 6 : หักคะแนนเขา ตัดชื่อออกจากกลุ่มครับ

- ครู : นักเรียนคิดว่า เขาจะรู้สึกตัวไหม
- นักเรียน : รู้สึกครับ
- ครู : ความเห็นแก่ตัวทำให้สังคมเดือดร้อนได้อย่างไรคะ
- นักเรียน 1 : ปล่อยควันพิษจากรถลงมาคะ
- นักเรียน 2 : ไม่ใช่ น้ำมันไรสารตะกั่ว ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศครับ
- นักเรียน 3 : ตัดไม้ทำลายป่า และมีการคอร์ปชั่นครับ
- นักเรียน 4 : ทำลายตู้โทรศัพท์สาธารณะคะ
- นักเรียน 5 : ไม่มีเครื่องกำจัดน้ำเสีย
- นักเรียน 6 : อุจจาระลงในแม่น้ำลำคลอง
- นักเรียน 7 : ปล่อยน้ำเสียลงในแม่น้ำลำคลอง เช่น โรงแรมใหญ่ ๆ แวดสาธและสลิสม
ผมเคยเห็นเขาปล่อยน้ำเสียลงในแม่น้ำครับ
- ครู : แล้วสังคมเดือดร้อนยังงัยละคะ
- นักเรียน 1 : น้ำเน่าเสียครับ ต่างชาติไม่อยากมาประเทศเรา
- นักเรียน 2 : อากาศเป็นพิษคะ มลภาวะเป็นพิษ เสียชื่อเสียงของประเทศครับ
- นักเรียน 3 : การจราจรติดขัดเพราะคนขับรถเห็นแก่ตัวกัน
- ครู : นักเรียนลองคิดดูซิคะ ถ้าน้ำในก๊อกเกิดเน่าเสียขึ้นมาทั้งประเทศ เราจะทำอย่างไรคะ
- นักเรียน 1 : ต้องช่วยกันรักษาน้ำ
- นักเรียน 2 : รณรงค์ให้ทุกคนรักษาน้ำ
- นักเรียน 3 : จัดนิทรรศการเกี่ยวกับเรื่องนี้
- นักเรียน 4 : ออกกฎหมายออกมาถ้าทิ้งขยะลงในแม่น้ำ ให้ปรับเงินเยอะ ๆ เป็นหมื่นเลยคะ
- นักเรียน 5 : เปิดท่อระบายน้ำให้น้ำไหลจากท่อได้สะดวกคะ
- ครู : นอกจากสังคมยังเดือดร้อนได้ ยังงัยอีกคะ
- นักเรียน : หนูเห็นต้นไม้ตามข้างทางมีใบดำมาก เพราะควันรถยนต์ไปเกาะที่ใบและปิด
การหายใจของใบไม้ ทำให้ใบไม้หายใจไม่ออก อีกหนอยต้นไม้ตาย คนก็จะต้อง
หายใจเอาควันพิษเข้าไปด้วยครับ
- ครู : ความไม่เห็นแก่ตัว ก่อให้เกิดผลดีได้อย่างไรบ้างคะ
- นักเรียน 1 : บ้านเมืองสงบสุข ประเทศชาติรุ่งเรืองครับ การเงินดีขึ้นด้วยครับ
- นักเรียน 2 : น้ำไม่เสียคะ
- นักเรียน 3 : ป่าไม้ไม่ถูกทำลายครับ น้ำไม่ท่วมครับ

- นักเรียน 4 : ลังคมไม่เดือดร้อนค่ะ
- นักเรียน 5 : สภาพแวดล้อมไม่เสียหายครับ
- นักเรียน 6 : ชาวต่างประเทศมาเที่ยวเมืองไทยเยอะครับ
- นักเรียน 7 : บ้านเมืองไม่สกปรกครับ
- นักเรียน 8 : รถไม่ติดครับและมีต้นไม้มากขึ้นครับ จราจรไม่ติดขัดครับ
- นักเรียน 9 : คนไม่ทะเลาะกัน เช่น ไม่ต้องรอโทรศัพท์นาน ๆ เหมือนในอดีตครับ
- นักเรียน 10 : ร่างกายแข็งแรง เพราะไม่มีควันพิษ
- นักเรียน 11 : ไม่เกิดอุบัติเหตุ สุขภาพจิตดีครับ
- ครู : เมื่อเราต้องพบและทำงานร่วมกับคนเห็นแก่ตัว ซึ่งเอาเปรียบเราอยู่เสมอ
นักเรียนรู้สึกอย่างไรบ้าง
- นักเรียน 1 : ไม่สบายใจ ไม่อยากให้เขาอยู่ในกลุ่ม
- นักเรียน 2 : เยื่อครับ อยากเปลี่ยนกลุ่มครับ
- นักเรียน 3 : ไม่อยากพบ ไม่อยากทำงานร่วมกับเขาครับ
- นักเรียน 4 : อยากให้ครูตัดคะแนน
- ครู : จะมีวิธีใดที่จะบอกเขาว่าเป็นการกระทำที่ไม่ดี เพื่อให้เขารู้ตัวและคิดที่จะแก้ไข
ตัวเอง เพราะเราต้องทำงานร่วมกับเขาเพราะครูบอกว่าแยกกลุ่มไม่ได้
- นักเรียน 1 : ตักเตือนเขาต่อหน้า แนะนำเขาตัวต่อตัวครับ
- นักเรียน 2 : บอกเขาว่าถ้าทำอีก จะให้ออกจากกลุ่มครับ
- นักเรียน 3 : ชูเข่าว่าถ้ายังไม่ช่วยจะบอกครูเลยครับ
- นักเรียน 4 : ไม่ให้ทุกคนคบกับเขาครับ
- ครู : และถ้านักเรียนเป็นเขาคนนั้นล่ะ นักเรียนจะทำอย่างไรคะ
- นักเรียน 1 : คิดจะปรับปรุงตัวเองค่ะ และไม่สนใจถ้าเขาว่าเรา เราก็ต้องอดทนค่ะ
- นักเรียน 2 : รีบช่วยเขาทำงานครับ แก้ไขตนเองด้วยครับ
- ครู : ใครมีประสบการณ์เกี่ยวกับการไม่ช่วยงานเพื่อนบ้างคะ
- นักเรียน : ผมครับ

- ครู : เช่นอะไรคะ
- นักเรียน 1 : หนีเวรตอนเย็น เวลาครูให้ทำอาหารครับลืมเอาของมา
- นักเรียน 2 : ลืมจัดตารางสอน แล้วไปยืมหนังสือของเพื่อนครับ
- นักเรียน 3 : นัดเพื่อนไปทำงาน แต่ไม่มาครับ
- นักเรียน 4 : เองงานกลุ่มมาส่งครับ
- นักเรียน 5 : ไม่ช่วยเพื่อนออกเงินตอนทำงานกลุ่ม ให้เพื่อนออกแทน
- นักเรียน 6 : ไม่ช่วยเขาทำงานแล้วยังขัดขวางอีกคะ
- นักเรียน 7 : ไม่ยอมส่งการบ้านครับ ครูเลยให้การบ้านเพิ่ม เพื่อนก็ต้องทำเยอะไปด้วยครับ
- นักเรียน 8 : เพื่อนเคยเลี้ยงขนมเรา แล้วเราไม่เลี้ยงขนมเขาคะ
- ครู : แล้วนักเรียนแก้ไขตัวเองอย่างไรบ้างคะ
- นักเรียน 1 : ปรับปรุงตัวครับ เช่นรีบไปช่วยเขาทำทุกอย่างเลยครับ
- นักเรียน 2 : ไม่หนีไปเล่นครับ ช่วยทำงานเสร็จ
- นักเรียน 3 : เวลานั้นก็มาตามนัดครับ
- นักเรียน 4 : ไม่หนีเวรครับ
- นักเรียน 5 : ขอโทษเพื่อนทุกอย่างที่ทำไปครับ

ความไม่เห็นแก่ตัว ตามความคิดของนักเรียน หมายถึง การไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่เห็นแต่ประโยชน์ส่วนตน แต่นึกถึงประโยชน์ส่วนรวมเสมอ รู้จักหน้าที่และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

คำหลัก

ความไม่เห็นแก่ตัว ประโยชน์ส่วนตน ประโยชน์ส่วนรวม แก้ไขตนเอง
 ยับยั้งจิตใจ ความเมตตากรุณา ละอายต่อการกระทำชั่ว มลภาวะเป็นพิษ น้ำเน่า ความโลภ
 ตักเตือน ความพอดี ลงโทษ

แผนการสอนที่ 8 เรื่องความเมตตากรุณา

- ครู : จากสถานการณ์จำลองที่จบลงไปแล้ว ครูขอถามความรู้สึกของผู้แสดงหน่อยนะคะ
ขอถามขณะชลก่อน ในฐานะที่เราได้รับให้เป็นเศรษฐีอยากเลี้ยงชเชนี้
ความจริงอยากเลี้ยงไหมคะ
- นักเรียน : ไม่อยากเลี้ยงครับ เพราะผมไม่ชอบสัตว์ แต่พอได้รับบทให้เลี้ยงแล้ว
พอได้มาก็รู้สึกดีใจ แต่ก็สงสาร เลยคิดว่าถ้าผมเลี้ยงเขาจริงก็จะเลี้ยงเขา
ให้ดีครับ
- ครู : แล้วนายพรานล่ะ รู้สึกอย่างไรที่ต้องไปยิงสัตว์ในป่าล่ะคะ
- นักเรียน 1 : สนุกครับ สงสารครับเวลาเห็นสัตว์ถูกยิงแล้วกำลังดิ้น อยากจะเปลี่ยนอาชีพครับ
ผมอยากเป็นสัตวแพทย์จะได้ช่วยเหลือสัตว์ได้ครับ
- นักเรียน 2 : ผมอยากเป็นตำรวจครับ จะได้จับคนที่ยิงสัตว์ได้ครับ เพราะผมไม่ชอบยิงสัตว์
- ครู : นักเรียนคิดว่ามีอาชีพเป็นนายพราน บายไหมคะ
- นักเรียน 1 : บายครับ
- นักเรียน 2 : แต่มันเป็นอาชีพค่ะ แต่เป็นอาชีพที่ทารุณไปหน่อยค่ะ
- ครู : คนที่รับบทเป็นสัตว์ รู้สึกอย่างไรเวลาถูกยิง
- นักเรียน 1 : เจ็บปวดก่อนตายครับ และรู้สึกโกรธแค้นที่ถูกยิงครับ
- นักเรียน 2 : อยากจะฆ่าด้วยครับ
- นักเรียน 3 : อยากจะฆ่าคนที่เขาฆ่าเราด้วยค่ะ
- ครู : ทีนี้ครูถามแม่ชเชนี้บ้าง รู้สึกอย่างไรบ้างตอนที่มีคนมาล่าเรา
- นักเรียน : กลัวครับ และอยากหนีสุดชีวิตเลยครับ ไม่อยากให้ลูกถูกยิงครับ
- ครู : จากสถานการณ์จำลองที่ผ่านมา นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อสัตว์คะ ครูถามผู้ชมบ้าง
- นักเรียน 1 : สงสารสัตว์ครับ อยากจะห้าม อยากจะฆ่านายพรานเองครับ
- นักเรียน 2 : อยากจะเข้าไปช่วย สัตว์เหล่านั้น แต่ช่วยไม่ได้ เพราะเขามีปืน
- นักเรียน 3 : ไม่อยากให้สัตว์โดนฆ่าครับ เพราะชีวิตใคร ใครก็รัก
- ครู : นักเรียนคิดว่าความรักของแม่ที่มีต่อลูกนั้นเป็นอย่างไรคะ
- นักเรียน 1 : เป็นห่วง เอาใจใส่ คอยดูแลลูกค่ะ

- นักเรียน 2 : ปกป้องลูก มีเมตตาต่อลูกค่ะ อยากให้โตเร็ว ๆ
- นักเรียน 3 : อยากให้ลูกเป็นคนดีครับ
- ครู : คนกับสัตว์นักเรียนคิดว่ามีความรักและห่วงใยลูกเหมือนกันไหมคะ
- นักเรียน 1 : เหมือนกันครับ
- นักเรียน 2 : เหมือนกันค่ะ
- ครู : สมมติว่านักเรียนไปล่าสัตว์ในป่า แล้วไปพบแม่ของสัตว์กำลังให้นมลูก กำลังเล่นกับลูก หรือกำลังกอดลูกอยู่ นักเรียนจะยังคงล่าสัตว์อีกต่อไปไหมคะ
- นักเรียน 1 : ไม่ล่าครับ เพราะผมจะคิดถึงตัวเอง ว่าถ้าเราเป็นอย่างนั้นบ้างล่ะ เราจะรู้สึกอย่างไร
- นักเรียน 2 : ผมไม่เหมือนกันครับ เพราะสงสารสัตว์ครับ
- ครู : ที่บ้านใครเคยมีประสบการณ์ในการล่าสัตว์บ้าง
- นักเรียน : ผมครับ พ่อผมชอบล่าสัตว์ครับ ผมเคยเห็นคุณพ่อเอารถออกไปกับเพื่อนแล้วไปล่าสัตว์กันครับ แล้วผมบอกให้แม่ห้ามครับ แต่ไม่ทัน พ่อไปแล้วครับ
- ครู : แล้วล่ามาได้อะไรมาบ้างคะ
- นักเรียน 1 : ได้แก๊งและเลี้ยงผามากินครับ แต่ตอนนี้เขาเลิกแล้วครับ เพราะใจจริง ๆ พ่อผมเขาไม่ออกไปหรอกครับแต่เพื่อนพ่อชวนไป พ่อก็เลยไป พ่อผมมีอาชีพค้าขายครับ พ่อผมทำอยู่ 2-3 ครั้งก็เลิกครับ เพราะเพื่อนพ่อเขาไม่ได้มาชวนอีกแล้วครับ
- นักเรียน 2 : คุณพ่อหนูค่ะ ตอนนั้นเขาขึ้นไปบนเขาใหญ่กันค่ะ เขารู้จักกับตำรวจและเจ้าของโรงแรมที่นั่นเขาชวนไป แล้วเขาบอกให้ดูกล้องส่องทางไกล ทางซ้ายมือก็แก๊ง เขาก็ยิงแก๊ง พอได้แก๊งแล้วเขาก็เอาใส่หลังรถ และไปย่างกิน หนูก็กินด้วย อร่อยดีค่ะ
- นักเรียน 3 : ผมเคยยิงนก ต่อมานกตกลงมาตาย ผมรู้สึกสงสาร และก็เสียใจด้วย ตั้งแต่นั้นผมไม่ยิงอีกเลยครับ ผมก็ทำบุญไปให้เขาด้วยครับ
- นักเรียน 4 : ผมเคยตกปลาครับ พอตกลงมาได้หนักก็มาโยบเอาปลาไปครับ ผมเลยไม่ได้ปลาเลย
- นักเรียน 5 : ที่บ้านผม คุณอาและผมและเพื่อนของคุณอา เคยไปล่างูครับ งูเห่าครับ เขามีพิธีครับ งูไม่หนี และจับงูได้ แต่นายพรานที่ไปด้วยเขาเคยถูกงูกัดครับ แต่ไม่ตาย

- นักเรียน 6 : ตอนนั้นที่บ้านหนู มึนงงจางตัวยาวมากไหล่จากท่อน้ำ คุณพ่อก็เอามือตีตีฟันตาย
เลยคะ เพราะคุณพ่อบอกว่าอันตรายมาก
- ครู : แล้วใครมีประสบการณ์เกี่ยวกับการล่าสัตว์อีก
- นักเรียน : ไม่มีแล้วครับ
- ครู : บ้านใครมีเขาสัตว์โชว์บ้างคะ
- นักเรียน : บ้านหนูมีคะ
- ครู : รู้สึกอย่างไรกับเขาสัตว์บ้างคะ
- นักเรียน : มันสวยดีคะ แต่ก่อนมันจะตายคงดิน เจ็บทรมาณนำดูเลยคะ
- ครู : บ้านใครเคยเลี้ยงสัตว์ป่าไว้บ้าง
- นักเรียน 1 : ผมครับ เลี้ยงไก่ป่าครับ
- นักเรียน 2 : บ้านปู่ผมเคยเลี้ยงเนื้อทรายครับ เพราะคุณปู่ผมเขารักมันครับ
- ครู : ได้เนื้อทรายมายังไงคะ
- นักเรียน : มีคนมาขายให้ครับ แพงด้วยครับ แต่คุณตามีเงินเลยซื้อไว้เลี้ยงครับ
- ครู : ให้อาหารสัตว์เหล่านั้นเพียงพอหรือเปล่านั้น และให้ความรักกับมันมากไหมคะ
- นักเรียน : ให้มากครับ มันกินหนูด้วยครับ มันพอฟังเราออกรู้เรื่องบ้าง เช่นบอกให้ไป
เข้ากรง มันก็ไปครับ แต่นาน ๆ มันถึงจะเข้าใจครับ
- ครู : เมื่อมันตายไป จะรู้สึกอย่างไรคะ
- นักเรียน : คิดถึงและสงสารมันครับ
- ครู : สัตว์ป่ามีความสำคัญอย่างไรคะ
- นักเรียน 1 : รักษาสมดุลของธรรมชาติ เป็นอาหารก็ได้ครับ
- นักเรียน 2 : ให้ความเพลิดเพลิน เป็นประโยชน์ทางแพทย์ครับ
- นักเรียน 3 : ใช้งานได้ครับ ทำให้ความสมดุลทางธรรมชาติยังอยู่
- ครู : สัตว์ป่าถูกทำลายมีผลเสียหายหรือไม่คะ
- นักเรียน 1 : เสียสมดุลทางธรรมชาติ เช่นไม่มีปูให้ต้นไม้
- นักเรียน 2 : สัตว์ป่าสูญพันธุ์ครับ
- นักเรียน 3 : มีแมลงมากเกินไป เพราะสัตว์ป่าบางชนิดช่วยกินแมลงได้คะ

- ครู : สัตว์ป่าของไทยหลายชนิดกำลังจะสูญพันธุ์ไป นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรคะ
- นักเรียน 1 : ไม่มีให้ลูกหลานดู
- นักเรียน 2 : สงสารอยากให้มันมีเยอะ ๆ
- นักเรียน 3 : เสียใจ เศร้าใจครับ เพราะอยากให้คนรุ่นหลัง ๆ ได้เห็นครับ สัตว์บางชนิด
ผมยังไม่เคยเห็นเลยครับ
- ครู : นักเรียนได้ตระหนักในปัญหาเกี่ยวกับสัตว์ป่าถูกทำลายแล้ว และคิดหาทาง
แก้ปัญหาได้อย่างไร
- นักเรียน 1 : ให้เจ้าหน้าที่เพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเพิ่มขึ้น
- นักเรียน 2 : ออกกฎหมายควบคุมและคุ้มครองสัตว์ป่ามาก ๆ ครับ
- นักเรียน 3 : ให้ความรู้กับคนเกี่ยวกับสัตว์ป่า
- นักเรียน 4 : ช่วยกันรักษาสัตว์ป่า ไม่ตัดไม้ทำลายป่า
- นักเรียน 5 : ตั้งเขตสัตว์ป่าสงวน
- นักเรียน 6 : ปลุกฝังให้เด็กรู้จักคุณค่าของสัตว์ป่าและให้มีความเอื้อเฟื้อต่อสัตว์ไม่เบียดเบียน
สัตว์ครับ
- นักเรียน 7 : ไม่เลี้ยงและไม่กินสัตว์ป่า
- นักเรียน 8 : ลงโทษผู้เลี้ยงหรือผู้ทำร้ายสัตว์ให้มีโทษรุนแรง
- นักเรียน 9 : ต้องคอยระวังไฟป่า โดยให้ความรู้กับคนเพื่อเกิดขึ้นคนจะได้ช่วยกันดับไฟ
- ครู : ขั้นตอนต่อไปควรทำอะไรอีกคะ
- นักเรียน 1 : ให้ความรู้กับคนให้ดี
- นักเรียน 2 : รณรงค์ไม่ให้ซื้อสัตว์ป่ามาเลี้ยง ไม่ซื้อของป่า ไม่กินสัตว์ป่า
- นักเรียน 3 : เปลี่ยนจากหนังสัตว์ที่ทำเครื่องประดับ กระเป๋า มาเป็นอย่างอื่น
- นักเรียน 4 : ชักจูงผู้ที่มีอาชีพล่าสัตว์ให้มาทำอาชีพอื่นแทนครับ
- ครู : นักเรียนคิดว่าอะไรเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้สัตว์ป่าถูกทำลาย
- นักเรียน : ความโลภ ความเห็นแก่ตัว
- นักเรียน 2 : ความอยากได้สัตว์มาเลี้ยงในบ้าน
- นักเรียน 3 : ความสนุกของคน ความไม่ละอายต่อบาป

- ครู : มีวิธีการอย่างไรที่จะช่วยกันอนุรักษ์สัตว์ป่าในประเทศไทยได้
- นักเรียน 1 : ไม่ล่าสัตว์ ไม่กินเนื้อสัตว์ ไม่เลี้ยงสัตว์ป่า
- นักเรียน 2 : ไม่ฆ่า ไม่ทำลาย ไม่ซื้อ ไม่ใช้ของที่นำมาจากสัตว์ป่า
- นักเรียน 3 : ไม่ส่งเสริมการค้าสัตว์ ลงโทษให้รุนแรงมากขึ้น
- นักเรียน 4 : ตักเตือนคนที่ล่าสัตว์ให้เห็นผลเสียหายของการล่าสัตว์
- นักเรียน 5 : สร้างสวนป่าให้สัตว์อยู่ครับ
- นักเรียน 6 : ออก พ.ร.บ. ความคุ้มครองโทษครับ
- ครู : วิธีขอความร่วมมือจากพี่น้องชาวไทยให้เกิดความตระหนักรักและหวงแหน รวมทั้งเมตตากรุณาต่อสัตว์ จะทำได้อย่างไรบ้างคะ
- นักเรียน 1 : ออกสโปดโฆษณาเกี่ยวกับการอนุรักษ์สัตว์ป่า ซึ่งขณะนี้ก็มีเรื่องลูกชะนี และเมื่อคืนผมเห็นเขาทำเรื่องการปล่อยนกของคนด้วยครับ
- นักเรียน 2 : ออกโฆษณาทั้งทาง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ติตประกาศใบปลิว
- นักเรียน 3 : จัดนิทรรศการเกี่ยวกับการอนุรักษ์สัตว์ป่า
- นักเรียน 4 : จัดการประกวดวาดภาพของการทำลายสัตว์ป่า
- นักเรียน 5 : แสดงละครเกี่ยวกับการล่าสัตว์ป่าให้คนดูครับ
- ครู : ลองบอกถึงผลดีของความเมตตากรุณาต่อสัตว์ และวิธีช่วยสัตว์ให้พ้นจากความทุกข์ทรมานได้นั้นมีวิธีการอย่างไร
- นักเรียน 1 : เมื่อเห็นถูกทำร้ายก็เข้าไปช่วย
- นักเรียน 2 : ตักเตือนคนล่าสัตว์
- นักเรียน 3 : ช่วยรักษาให้สัตว์หายจากการเจ็บ และให้อาหารสัตว์ถ้าพอมิ
- นักเรียน 4 : จับคนล่าสัตว์ เข้าคุก
- นักเรียน 5 : การที่เราเมตตาต่อสัตว์แล้ว เราก็มีความสุขสบายใจครับ
- ครู : การขาดความเมตตาจากสาเหตุใดบ้าง และมีประเด็นปัญหาอะไรบ้างคะ
- นักเรียน 1 : ความโลภ ความอยาก ความเห็นแก่ตัว
- นักเรียน 2 : ความไม่พอดี ความขี้กลัว ความสนุก คึกคะนองของคน
- นักเรียน 3 : ความเห็นแต่ประโยชน์ของตน โดยไม่นึกถึงคนอื่น คนใจดำ คนใจร้าย ครับ

- ครู : มีวิธีแก้ไขและมีข้อเสนอแนะอะไรบ้างคะ
- นักเรียน 1 : ปลุกฝังให้นักเรียนเริ่มเรียนตั้งแต่เด็ก ๆ ครับ
- นักเรียน 2 : ในเนื้อหาของหนังสือที่เรียนต้องพยายามสอดแทรกเรื่องนี้ไปด้วยค่ะ
- นักเรียน 3 : ชี้ให้เห็นประโยชน์ของสัตว์ครับ
- ครู : สมมติว่าสัตว์ป่าพูดได้คิดว่าสัตว์จะพูดว่าอย่างไรบ้างคะ
- นักเรียน 1 : อย่าทำฉันเลย อย่าทำผมเลย อย่าทำอย่างนี้เลย
- นักเรียน 2 : สงสารฉันบ้างสิ ฉันไปทำอะไรให้เธอ เธอมาทำฉันทำไม
- นักเรียน 3 : อย่างนะ อย่างนะ ฉันเจ็บนะ
- นักเรียน 4 : ถ้ามีใครมาทำกับเธออย่างนี้บ้างล่ะ
- นักเรียน 5 : ร้องเพลงครับว่า คนเป็นสัตว์ประเสริฐไ้เรามั่นตรึงฉาน แต่เราไม่เคยรุกราน
บ้านของใครของใครก็รักเรือนเขา
- นักเรียน 6 : สัตว์จะต้องอยากมาประท้วงคนแน่ ๆ เลยครับ

ความเมตตา ตามความคิดของนักเรียน หมายถึง ความต้องการที่จะทำให้ผู้อื่นเป็นสุข โดยการช่วยเหลือคนให้มีความสุข

ความกรุณา หมายถึง ความต้องการที่จะให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ โดยไม่ทำลายกันและไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน

คำหลัก

ความเมตตา กรุณา ความเจ็บปวด ทุกข์ทรมาน การทำลาย การล่าสัตว์
ความสงสาร การช่วยเหลือ การโฆษณา บาย นายพราน สัตว์ป่า ความกลัว
สมดุลงานธรรมชาติ สุนัขพันธ์ ความเอื้อเฟื้อ การเบียดเบียนกัน

แผนจัดนิเทศน์ทางจิตกรรม

- เรื่องที่ 1 ความจำเป็นพิเศษ
- เรื่องที่ 2 ความผิดพลาดในชีวิต
- เรื่องที่ 3 การสร้างจิตในทางดี
- เรื่องที่ 4 ความอดทนอดกลั้น
- เรื่องที่ 5 ความกตัญญูต่อบุคคล
- เรื่องที่ 6 ความละอายและเกรงกลัวต่อบาป
- เรื่องที่ 7 ความไม่เห็นแก่ตัว
- เรื่องที่ 8 ความเมตตา กรุณา

แบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม

เรื่องที่ 1 ความรับผิดชอบ

- ข้อที่ 1 ความรับผิดชอบต่อตนเอง
- ข้อที่ 2 ความรับผิดชอบต่อครอบครัว
- ข้อที่ 3 ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน
- ข้อที่ 4 ความรับผิดชอบต่อชุมชน

เรื่องที่ 2 ความซื่อสัตย์สุจริต

- ข้อที่ 5 ความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง
- ข้อที่ 6 ความซื่อสัตย์สุจริตต่อผู้อื่น
- ข้อที่ 7 ความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่
- ข้อที่ 8 ความซื่อสัตย์สุจริตต่อประเทศชาติ

เรื่องที่ 3 การสร้างวินัยในตนเอง

- ข้อที่ 9-10 ความมีระเบียบวินัยต่อตนเอง
- ข้อที่ 11-12 ความมีระเบียบวินัยในโรงเรียน
- ข้อที่ 13 ความมีระเบียบวินัยในสังคม

เรื่องที่ 4 ความอดทนอดกลั้น

- ข้อที่ 14 ความอดทนอดกลั้นต่อความยากลำบากในการทำงาน
- ข้อที่ 15 ความอดทนอดกลั้นต่อความทุกข์จากการเจ็บป่วย
- ข้อที่ 16 ความอดทนอดกลั้นต่อความเจ็บใจ
- ข้อที่ 17 ความอดทนอดกลั้นต่อกิเลส

เรื่องที่ 5 ความกตัญญูทศเวท

- ข้อที่ 18 ความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ
- ข้อที่ 19-20 ความกตัญญูต่อสถาบันผู้มีพระคุณ (โรงเรียน)
- ข้อที่ 21 ความกตัญญูต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- ข้อที่ 22 ความกตัญญูต่อทรัพยากรธรรมชาติ

เรื่องที่ 6 ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว

- ข้อที่ 23 การประทุษร้ายร่างกายและชีวิตผู้อื่น
- ข้อที่ 24 การแสวงหาทรัพย์ในทางที่ผิด
- ข้อที่ 25 ขว้างขิงของหวงเหวนของผู้อื่นมาเป็นของตน
- ข้อที่ 26 ไม่ซื่อสัตย์ พูดยับเบือนความจริง
- ข้อที่ 27 ดิตยาเสพติดให้โทษ
- ข้อที่ 28 ไม่ปฏิบัติหน้าที่ที่ควรกระทำ

เรื่องที่ 7 ความไม่เห็นแก่ตัว

- ข้อที่ 29-30 ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน
- ข้อที่ 31-32 ไม่เอาเปรียบผู้อื่น
- ข้อที่ 33-34 ไม่ทำลายสาธารณสมบัติและทรัพยากรธรรมชาติ

เรื่องที่ 8 ความเมตตากรุณา

- ข้อที่ 35-36 แสดงออกทางกาย
- ข้อที่ 37-38 แสดงออกทางวาจา
- ข้อที่ 39-40 แสดงออกทางใจ

คำชี้แจงสำหรับครู

ขั้นตอนในการทำแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม มีรายละเอียดดังนี้

1. ครูแจกแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม และกระดาษคำตอบให้นักเรียนทุกคน
2. ครูสนทนากับนักเรียนว่า "ครูมีภาพการ์ตูนสนุก ๆ หลายเรื่องมาให้นักเรียนอ่าน และลองฝึกทำแบบฝึกหัดกัน แต่ก่อนทำ ขอให้เรียนนำกระดาษเปล่า ปิดรูปภาพทางด้านขวามือก่อน แล้วดูเฉพาะภาพการ์ตูนทางซ้ายมือ ทั้ง 3 ภาพ โดยดูจากภาพที่ 1 ก่อน"
3. ครูอ่านข้อความใต้ภาพที่ 1 และซักถามนักเรียนว่า
"จากภาพการ์ตูนนี้เด็กชาย หรือ (เด็กหญิง) ... เป็นคนดีหรือไม่ นักเรียนตอบ ... (คนดี) ... เขาเป็นคนดี เพราะเขาได้กระทำอย่างไร นักเรียนเคยทำเช่นนี้หรือไม่"
4. ครูอ่านข้อความในภาพที่ 2 และ 3 พร้อมกับซักถามนักเรียนเช่นเดียวกับข้อที่ 1
5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า การกระทำของการ์ตูนในภาพที่ 1, 2, 3 เป็นคนดีเพราะเขาได้ประพฤติและปฏิบัติตนในเรื่อง .....เหมือนกัน
6. ให้นักเรียนเปิดกระดาษทางขวามือ และนำมาปิดภาพทางซ้ายมือ ครูอธิบายต่อว่า
"ครูจะอ่านข้อความในภาพ ข้อ ก ข ค และ ง ให้นักเรียนฟังและให้นักเรียนคิดว่าข้อใดที่ การ์ตูนมีความประพฤติและปฏิบัติตนเหมือนในภาพทั้งสามทางซ้ายมือ ดั้งที่นักเรียนได้ฟังไปแล้ว ถ้านักเรียนเลือกข้อใด (ครูเขียนให้ดูในกระดานดำ) ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย × (กากบาท) ลงในกระดาษคำตอบ"
7. ครูเฉลยคำตอบที่ถูกต้องให้นักเรียนทราบ
8. เมื่อนักเรียนทำตัวอย่างเข้าใจดีแล้ว ครูให้นักเรียน เริ่มดำเนินการสอบ

คำชี้แจงของนักเรียน

๑. อ่านคำชี้แจง ก่อนลงมือทำก่อนนะค่ะ

๒. นำส่มุดหรือกระดาษ มาปิดรูปการ์ตูน ทางขวามือก่อนค่ะ

๓. อ่านข้อความประกอบภาพการ์ตูน ทางซ้ายมือ ทั้ง ๓ ภาพ

และคิดว่าทั้ง ๓ ภาพ เป็นการกระทำความดีที่เหมือนกัน

ในเรื่องอะไร

๔. นำกระดาษมาปิดการ์ตูน ทางซ้ายมือ

๕. อ่านข้อความที่ประกอบภาพการ์ตูนทางขวามือทีละภาพ

และคิดว่าการ์ตูนเหล่านั้นได้กระทำความดีในข้อใด

๖. เลือกภาพใดภาพหนึ่ง (เพียงภาพเดียว) ที่มี การกระทำ

ในเรื่องเดียวกันกับภาพหนึ่งสามทางซ้ายมือ

๗. ทากบาท (x) หับตัวอักษร ก ข ค หรือ ง ข้อที่ถูกที่สุด

ลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้ไว้

ขอขอบคุณมากครับ

๑. ต่อบันทึกความประทับใจในสมุดจรรยา-
ศึกษาตามความจริง

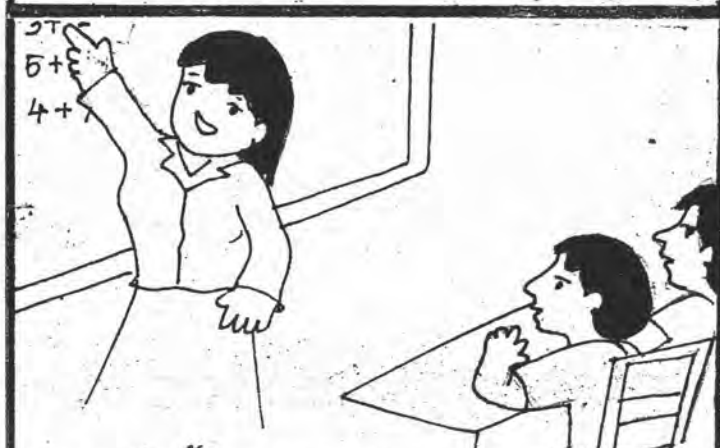
๒. ชมพุ่มดอกไม้เพราะหึ่งต่อหน้าและลับหลัง
คุณครู

๓. ปู่ก็ไม่พูดคำหยาบตามสัญญาที่ตนให้ไว้

ก. นักเรียนไม่ควรเดินกินไอศกรีมตามถนน

ข. คุณครูตั้งใจสอนนักเรียนอย่างเต็มที่

ค. ฤดีตื่นแต่เช้าตามที่ตั้งใจไว้

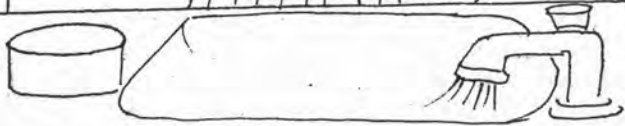

ง. คุณแม่ซื้อของขวัญให้ลูกเหมือนกัน

เรื่องที่ ๑

ความรับผิดชอบ

๑. ตูมตามแปรงฟันก่อนนอนทุกคืน

๒. บัวฉนเก็บเสื้อผ้าของตัวเองเข้าที่

๓. มาลิวัดยอ่านหนังสือก่อนนอนโดยไมตองใหใครบังคับ

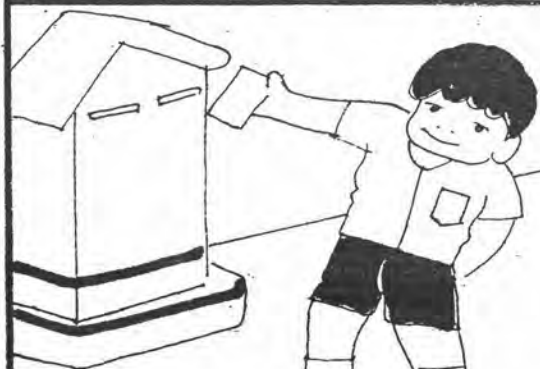
๓. โนปีตะแท้การบ้านข้อผิดส่งครู

๔. ขวัญใจตั้งใจทำการบ้านเมื่อคุณแม่สอน

๕. แอ้วเตรียมอุปกรณ์การเขียนครบ

๖. ชลิตไปส่งจดหมายให้คุณพ่อ

๑. ูกักไก่กรอกน้ำใส่ขวด
เตรียมใส่ตู้เย็น

๒. อรพรรณทำความสะอาดบ้านในวันหยุด

๓. วิโรชาเอายาให้คุณย่าทานเมื่อคุณย่าป่วย

ก. บุญศิริรับประทานอาหารเช้าพอดี

ข. นันทิดาชำระองเท้าให้คุณพ่อ

ค. จุฬชวันตุ้มไปทำบุญ

ง. ตู่ยเก็บข้าวในนาเมื่ออากาศจะร้อน

๑. สุชาติไม่ทำลายโต๊ะในโรงเรียน

ก. ประหยัดเก็บเงินที่เหลือใส่กระปุก

๒. อู๊ดอิดช่วยจัดป้ายปีใหม่ให้โรงเรียน

ข. พอลไม่ลองสูบบุหรี่หรือเหล้า

๓. โตงไม่หักกิ่งไม้ในโรงเรียน

ค. จิตขอมออกเมื่อกระโดดเชือกแก่แพ

ง. วรรณไม่เคาะแปรงลบกระดานข้างฝาห้อง

๑. ได้ช่วยกันทำความสะอาดถนน
ในหมู่บ้าน

ก. อาบน้ำที่โทรศัพท์สาธารณะ
เมื่อเห็นไฟไหม้

ข. วิ่งเล่นในสวนสาธารณะทุกวัน

๒. ปู่และครอบครัวไปเวียนเทียนที่วัดข้างบ้าน

ค. เก็บขยะตามที่ครูสั่ง

๓. ญาติโทรแจ้งฯ.ส. ๑๐๐ เมื่อพบอุบัติเหตุ

ง. ยักย้ายถ่ายเทสิ่งของ
ไปวัด

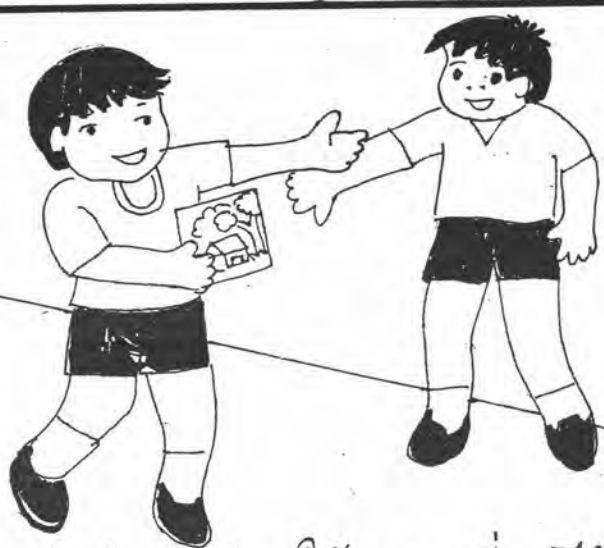
เรื่องที่ ๒

ความซื่อสัตย์สุจริต

๑. ฝึกวาดรูปเสร็จตามที่ตั้งใจไว้

๒. ต้องช่วยหารูปภาพให้เอกตามที่เขาไว้

๓. จิ้มขอรับว่าไม่ได้ทำการบ้าน

ก. มดหาดันไม้ช่วยไปปลูกที่โรงเรียน

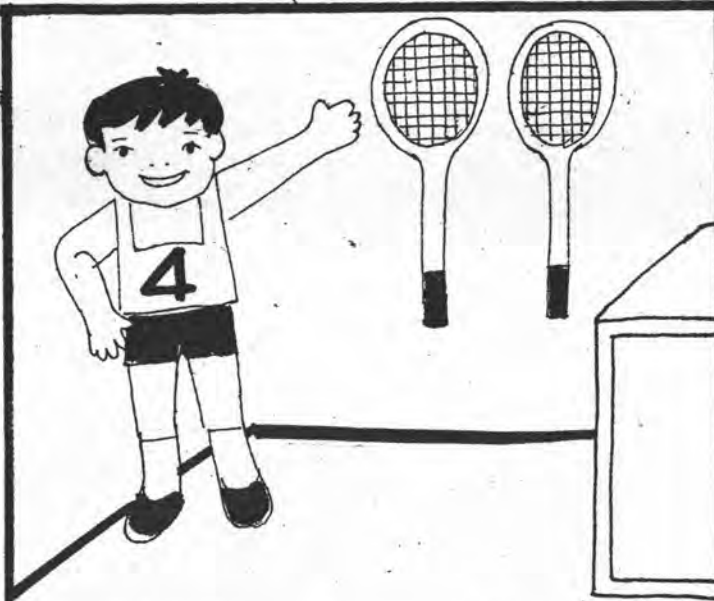
ข. ต้อยกล่าวขอบคุณพี่แดงที่ช่วยสอนการบ้าน

ค. โฉมมาหาหอมตามที่ตั้งใจไว้

ง. น้อยสามารถไปรดตัวใหม่มาให้หนวด

๑. ชาวไม่หยิบเหนนิสของคนอื่น

๒. อันคืนเงินให้เมื่อแม่ค้าทอนเงินเกิน

๓. คนขับแท็กซี่คืนกระเป๋ที่ผู้โดยสารลืมไว้

ก. นักเรียนไม่แซงคิวขณะซื้ออาหาร

ข. อันห้ามเพื่อนเมื่อเพื่อนต่อยกัน

ค. ตำรวจพูดจาสุภาพกับประชาชน

ง. โองาขของตมราคาที่กำหนด

๑. วัลลีย์ขอยืมหนังสือจากเจ้าหน้าที่ก่อนนำออกจากห้องสมุด

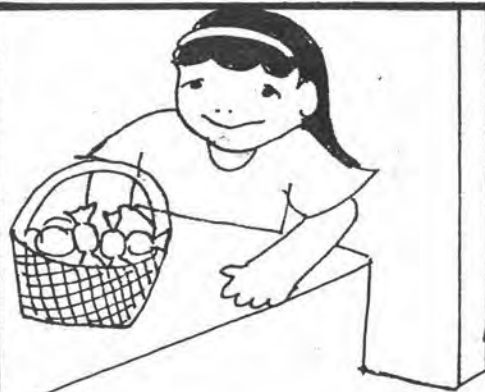
ก. น้องหยิบของเล่นของพี่เล่นพี่จึงตีน้อง

๒. ตำรวจไม่รับสินบนจากคนทำผิด

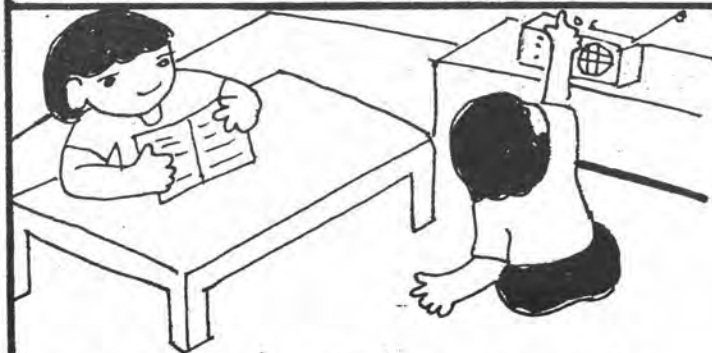
ข. ลูกปลาขอให้คุณแม่ทำขนมไปฝากคุณครู

ค. จุ๊บไม่เอาบิณฑบาตที่เพื่อนฝากไว้

๓. พี่กหยิบแต่หนังสือตนเองใส่กระเป๋า

ง. นิดปิดวิหยเมื่อเห็นพี่แดงอ่านหนังสือ

๒

๑. ป่อมสละเงินไปช่วยตำรวจชายแดน

ก. เมื่อมีเวลาว่างแหมนจะหัดวาดภาพ

๒. ไปงตั้งใจเรียนหนังสือเมื่อโตขึ้น
จะเป็นทหาร

ข. แต่ยังไม่ยกยอกเงินของคนที่มาบริจาค

๓. คุณแม่จ่ายค่าไฟฟ้าครบทุกเดือน

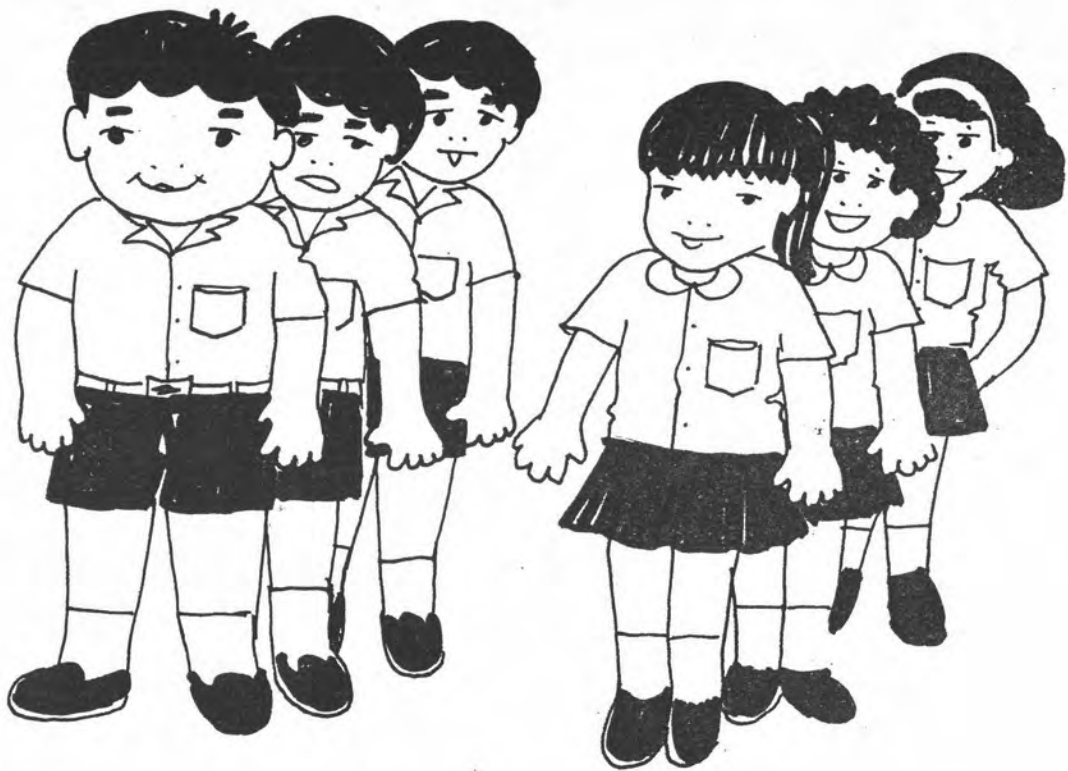

ค. กิ่งซื้อขนมด้วยเงินที่สะสมไว้

ง. ปีใหม่ก็ย่นำของขวัญไปให้คุณครู

เรื่องที่ ๓

การสร้างวินัยในตนเอง

๑. อังคนาดีมน้ำแล้วล้างแก้วนสะอาด

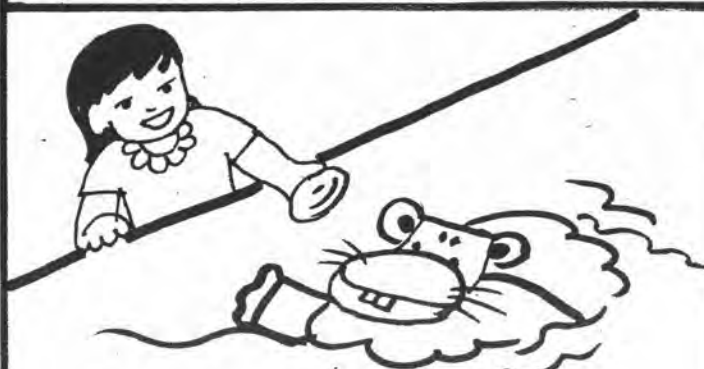
๒. เลียบใช้บัตรห้องสมุดยืมหนังสือ

๓. ดาวขึ้นรถประจำทางที่ป้าย

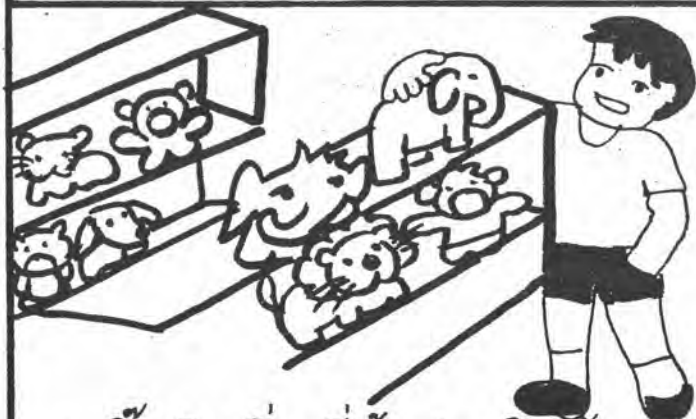
ก. ต้องช่วยคุณแม่หิ้วตะกร้าจ่ายกับข้าว

ข. ติ่งซื้ออาหารให้สัตว์ที่เขาดิน

ค. ฝนเดินขึ้นสะพานลอยเมื่อจะข้ามถนน

ง. ติ๊กเดินเที่ยวที่ห้างสรรพสินค้า

๑. อัดมาพบเพื่อนเวลาเที่ยงตรง

๒. กังและคุณพ่อมาถึงสถานีเวลาสามโมงสิบห้านาที

๓. ลูกเข้าห้องสมุดตามเวลาที่ครูกำหนด

๔. นิตไปขึ้นรถตามเวลาที่นัดไว้

๕. รุ่งหยุดเงินใส่กระปุกทุกวัน

๖. แต่งยืมปากกาตั้งมาใช้แล้วนำไปคืน

๗. น้อยซื้อม้าไปเลี้ยง

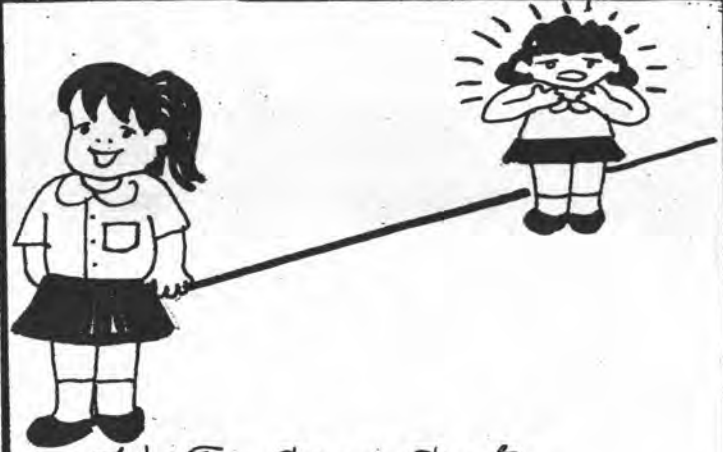
๑. ในการแข่งขันกีฬาที่แพ้ต้อยอยู่กับกลุ่มมีเพื่อน
จึงสามล้อสี่เพื่อน

๒. ดาวยุติโรงเรียนจึงเขียนใบลาส่งครู

๓. ถ้าดีต่อบุคคลจึงให้จำขอโทษด้วย

ก. โกวัดโกลนเรียกกับเสียงดัง

ข. คุณพ่อแสดงบัตรผู้ปกครองเพื่อมารับไอ้

ค. นักช้อบัตรผ่านประตูก่อนเข้าไปเห็นบางส่วนสกปรก

ง. โต้งชอบซื้อไอศกรีมรับประทาน

๑. แจ้วขออนุญาตคุณครูก่อนออกจากห้อง

ก. สมชายไปเยี่ยมหญิงที่โรงพยาบาล

๒. เมื่อคุณครูเข้าห้องนักเรียนกล่าวสวัสดี

ข. เลือกตัวของนลิน
จะมีชื่อโรงเรียนและเลขประจำตัวของเขา

๓. เมื่อเลิกเรียนแล้วตุ้มยกเก้าอี้ไว้บนโต๊ะ

ค. เปียให้ขามเขลิอกแก่ไก่ที่เลี้ยงไว้ทุกวัน

ง. เมย์ส่งสารเพื่อนที่ทำสตางค์หาย

๑. ผู้โดยสารไม่สูบบุหรี่บนรถประจำทาง

ก. คุณครูสอนโทษของยาเสพติด

ข. ออชิตดเสตมภ์เมื่อส่งจดหมาย

๒. วตึนถอถรองเท้าก่อนเข้าโบลต์

ค. ออชปิตไฟก่อนนอนนเป็นนงตึน

๓. แมวทิ้งขยะในถังขยะที่ทางไว้

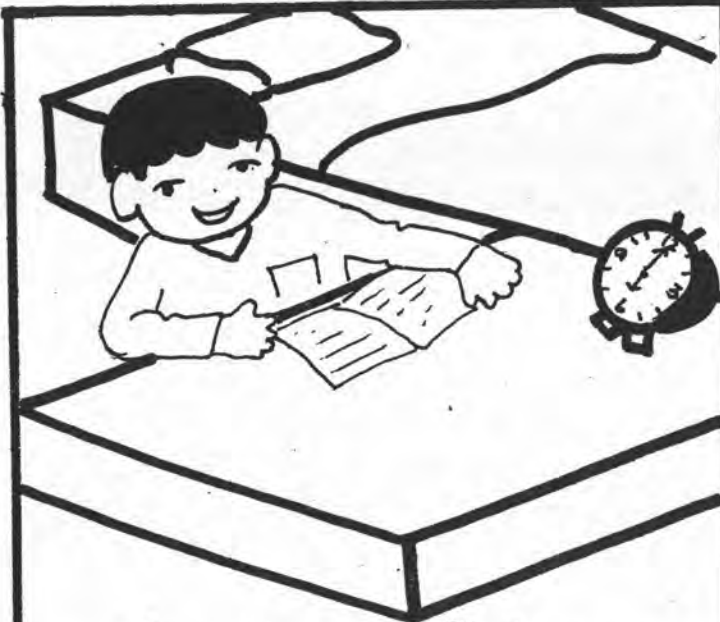

ง. ต้องเลือกซื้อขนมที่ไม่ใส่สี

เรื่องที่ ๔

ความอดทน อดกลั้น^๕

๑. นุกตื่นมาท่องหนังสือ ทั้งๆที่อยากนอน

๒. บุญมีช่วยพ่อปลูกข้าว แม่อากาศจะร้อน

๓. ลุงเดินไปโรงเรียนได้ แม่ฝนจะตก

ก. มักไม่เล่นปลากัดเพราะเขาสงสารมัน

ข. ต้องสวัสดิ์ดีพ่อแม่เมื่อกลับบ้าน

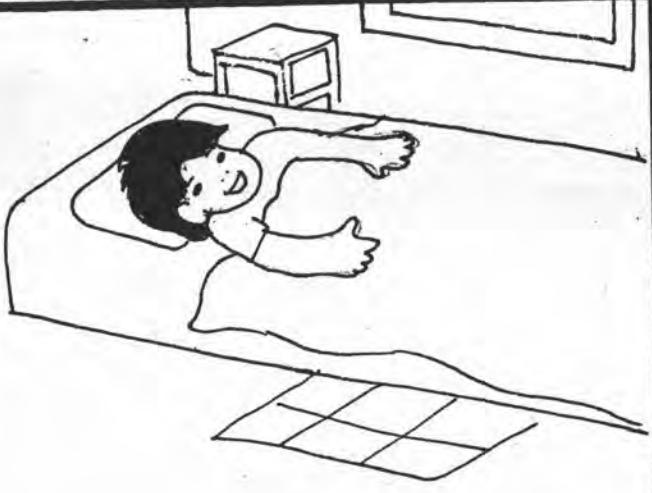

ค. ตำรวจจราจรปฏิบัติหน้าที่ท่ามกลางดวงอาทิตย์

ง. แพรวฝึกทำอาหารแทนคุณแม่

๑. ทิพาภรณ์นอนพักผ่อนตามที่หมอล้าง

ก. นักเรียนฟังครูอธิบายวิชาเลข

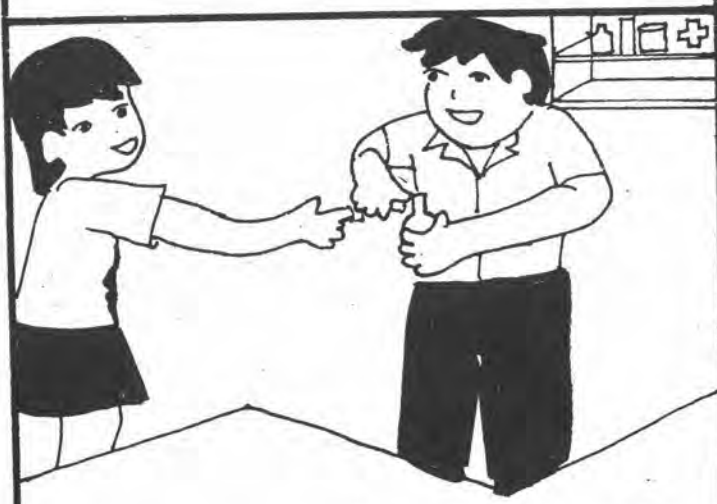
๒. อู๋ไม่ร้องไห้ขณะเมื่อโดนมีดบาด

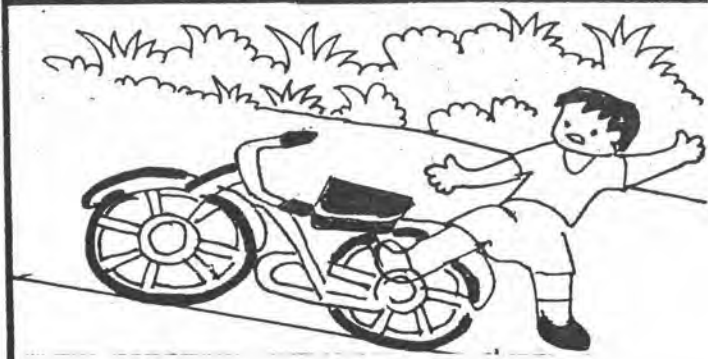
ข. ปีมัดดอกไม้ให้คุณครู

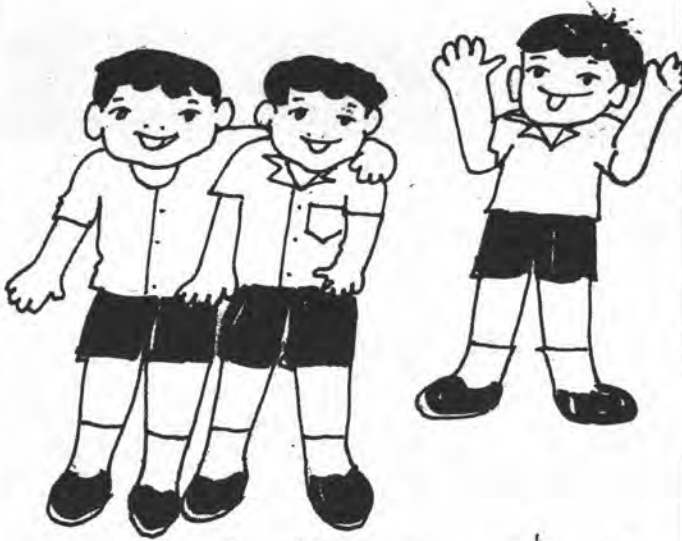
ค. แอ้วนั่งเรือเล่นในสวน

๓. ขนิษฐาออกทนมื้อคุณครูทำเพตให้

๔. ศักดิ์ฝึกขี่จักรยานแล้วล้มแต่ไม่เลิก

๑. จุกและเกละไม่เจ็บใจแม่จะถูกเพื่อนล้อ

ก. อารุณีย์ไม่ออกไปเล่น แม่ครูไม่อยู่

ข. สมิไล้ให้รำไพยิ้มรดน้ำของโรงเรียน

๒. อี๋ อี๋ ข่มใจแล้วเสียใจที่เพื่อนทำ
หนังสือของเขาขาด

ค. กนกนาฏข่มใจไม่โกรธเมื่อเพื่อน
วิจารณ์งานของเธอ

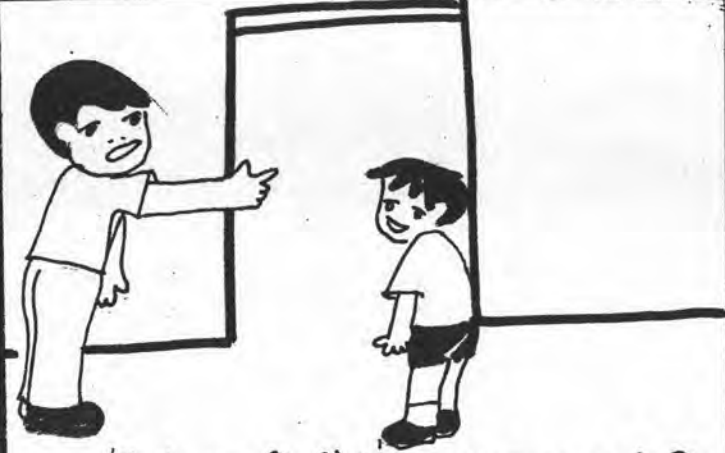
๓. อารุณีย์ไม่คิดโกรธที่ถูกเพื่อน
วิจารณ์

ง. มยุรายอมรับว่าพูดไม่เพราะกับเพื่อน

๑. ประตูไม่เปิดโทรทัศน์
เมื่อยังทำการบ้านไม่เสร็จ

ก. ปรีชาขอมรับฟังที่ครูพูดเพราะเขาห้ามติด

๒. จิตพิณนั้ระงับใจได้เมือออกภาคได้
หุ่นยนต์

ข. ซ้อผกาช่วยทำแผลให้จิรวดี

ค. แสงวีรอดีใจไม่กินขนมในเวลาเรียน

๓. เทพไท่หนักห้ามใจไม่ไปดูคอนเสิร์ต
แบบ เบิร์ต เบิร์ต

ง. กัณยาแสดงความดีใจเมือทัศนีย์มา
เยี่ยมเมือเธอป่วย

เรื่องที่ ๕

ความกตัญญูแก่ทวด

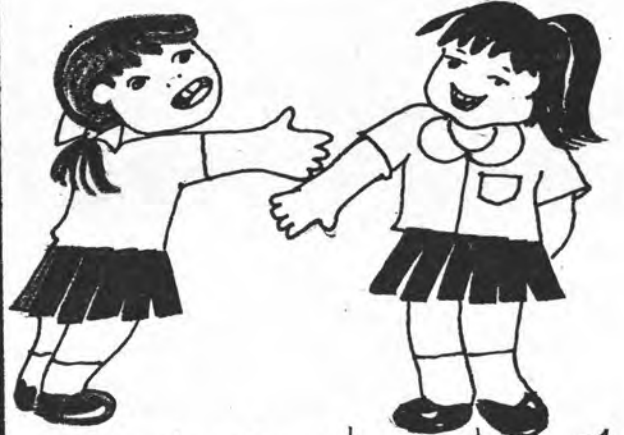
๑. นูตีเชื้อฟิ่งคำตั้งลอนของพ่อแม่

๒. ตู๋ยเข้าปะหักหายคุณหมอมอที่เคยรักษา

๓. อัดช่วยคุณครูยาสมุดไปไว้ที่โต๊ะ

ก. ตาลกล่าวขอโทษ เมื่อมาถึงที่นัดสายไป

ข. แกละชอบดึงหางเปียตี้มทุกวัน

ค. คุณพ่อของตวงใจสละเกือตให้ตวงเยา

ง. หักเรียนเดินเป็นแถวขณะไปเรียนวิชาพลศึกษา

๑. นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดโรงเรียน

๒. อับและหนุ่มเป็นนักกีฬาของโรงเรียน

๓. ปุ๊และปุ๊ช่วยกันทาสีรั้วโรงเรียน

ก. จอมเก็บที่นอนเองเมื่อตื่นนอนแล้ว

ข. คุณพ่อมอบทุนการศึกษาให้

ค. เด็กนำการบ้านมาส่งครู

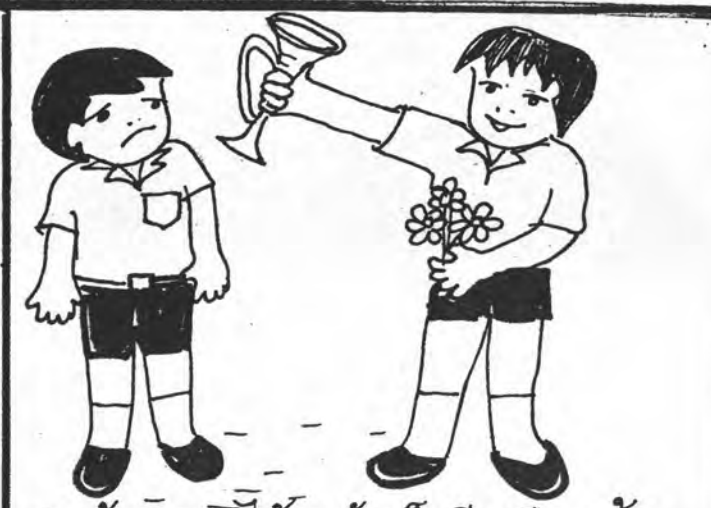

ง. ดิ๊งซื้อขนมด้วยเงินที่สะสมได้

๑. นักเรียนช่วยกันซ่อมหนังสือที่ขาดให้ห้องสมุด

ก. ต่อยอดยากได้รางวัลเด็กดีเหมือนตุ้ม

๒. คุณแม่บริจาคหนังสือให้แก่โรงเรียน

ข. เก่งส่งส.ค.ส.ให้เพื่อนในวันปีใหม่

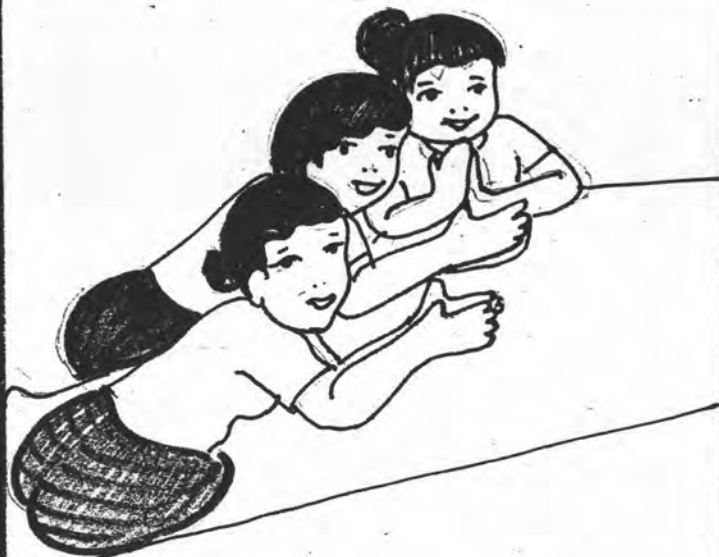
ค. กกนำต้นไม้จากบ้านมาปลูกให้แก่โรงเรียน

๓. นักเรียนไม่ทิ้งขยะและเศษกระดาษในโรงเรียน

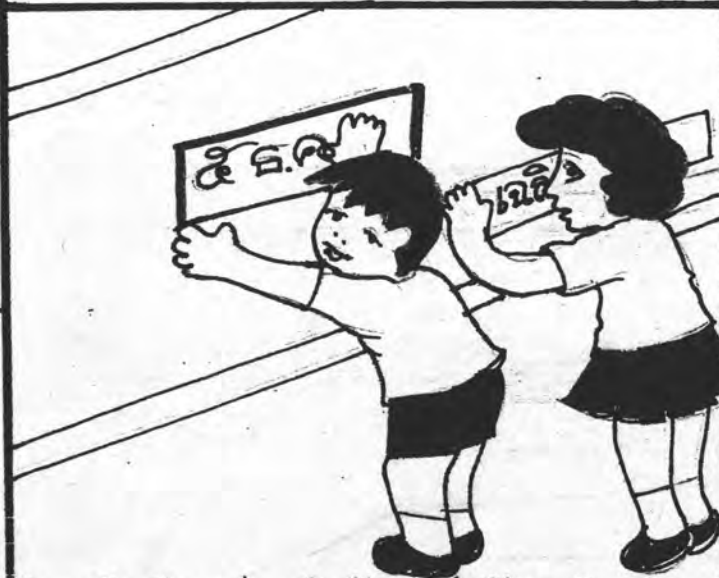
ง. สม่ช่วยช่วยเช็ครถให้คุณพ่อ

๑. พอพระเทศน์จบทุกคนก็มลงกราบ

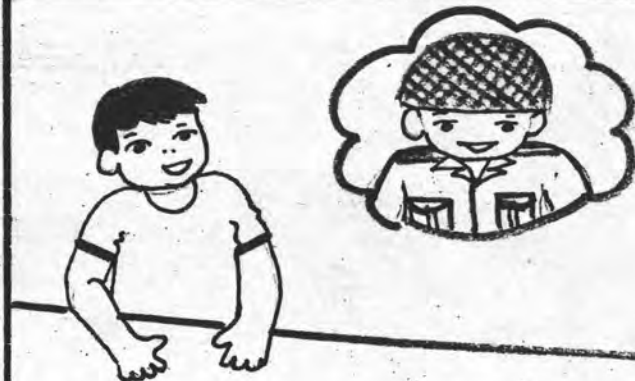
ก. หมูช่วยทำความสะอาดห้องเรียน

๒. นักเรียนช่วยกันจัดบอร์ดวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ข. โบว์เห็นดอกไม้ในสวนสาธารณะสวยจังเด็ด

ค. ใ้ถ้อยากเป็นทหารป้องกันประเทศ

๓. ผู้ชมยืนตรงเมื่อได้ยินเสียงเพลงสรรเสริญพระบารมี

ง. ต่อดีใจที่ต่อองชนะเลิศประกวดวาดภาพ

๑. ประชาชนไม่ทิ้งขยะลงในแม่น้ำเจ้าพระยา

ก. ปีนเลือกซื้อขนมจากร้านค้าที่สะอาด

๒. สมใจรดน้ำต้นไม้ที่ให้ร่มเงา

ข. เราไม่ตัดไม้ทำลายป่า

๓. ชาวบ้านช่วยกันขุดลอกคลองระบายน้ำ

ค. ตั้งช่วยลุงคนตาบอดข้ามถนน

ง. บัญชีบริจาคเงินช่วยคนยากจน

เรื่องที่ ๖

ความสะอาด

๖๖๕

เกรงกั้วต่อ การกระทำชั่ว

๑. แม่สอนให้เด็กการร้องแก่ผู้อื่นเป็นนบ

๒. ป้อมไม่คบเพื่อนที่มันล้ายเกเร

๓. นุ่นเสียใจที่ตื่นอง เมื่อแม่ไม่อยู่บ้าน

๔. ดินสารภาพผิดที่เตะเพื่อน

๕. แหม่มตั้งใจฟังติกาการเล่นจากครู

๖. กุ๊กไม่แอบมองขณะเล่นซ่อนหา

๗. จิวช่วยพี่อ้วนตักน้ำใส่โอ่ง

๑. ตักผลไม้ของที่บ้านมาขาย

๒. ลืมเสียใจที่ตนเองขอเงินแม่และนำไปเที่ยว

๓. จิมเตือนเพื่อนไม่ให้หนีโรงเรียนไปขายประทัด

ก. โอ้งห้ามจอยไม่ให้เอาของพี่มาขายเพื่อนในห้อง

ข. ตุ่มขายพวงมาลัยที่ตลาด

ค. ต่อมส่งหนังสือพิมพ์ตามบ้านทุกเช้า

ง. ติวขายหนังสือพิมพ์ที่ซื้อมาเงินนี้ให้เพื่อน

๑. อีวเห็นนาฬิกาเล่นสวยอยู่ในห้องน้ำ แต่หนักหัวใจเอาไปส่งคุณครู

๒. โรจน์เตือนเพื่อนไม่ให้ขโมยของในห้างสรรพสินค้า

๓. แก้วเสียใจที่ขโมยปากกาของเพื่อนไป

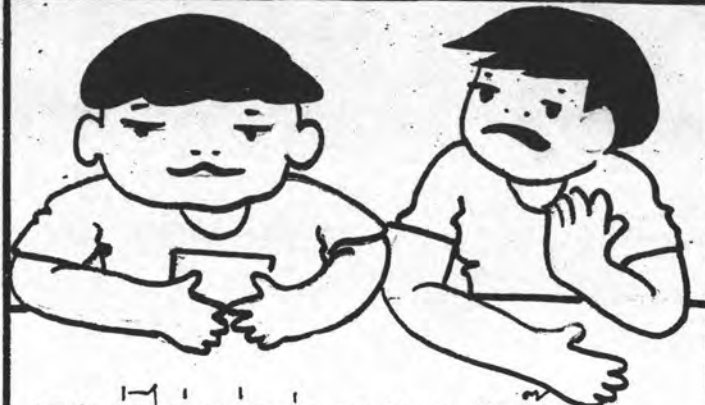
ก. มานีเย็บกระดาษให้ซู่ใจ

ข. จุกบอกทางไปบ้านลุงเข้มให้ป่าซ้อย

ค. สีเทาทำการบ้านให้คุณพ่อตรวจทุกคืน

ง. เต้งไม่แย่งเล่นเกมกดของก๊อก ถึงแม่ใจจะอยากเล่น

๑. กล้วยพูดความจริงหากคนเชื่อถือและไว้วางใจ

๒. สวมครีดยอมรับความผิดที่ห้าแก้วแตก แม้จะถูกลง

๓. กุศลสารภาพผิดที่พูดปิดกับคุณแม่

ก. ต้องพูดนิพนหาดีก็อยู่ในบ้าน

ข. เก๋แนะนำให้อ้อยอ่านหนังสือ

ค. เก๋อธิบายการเล่นตีจ๊อบให้รู้เบแจงฟัง

ง. ใจเสียใจที่พูดให้ร้ายเพื่อนจนเพื่อนถูกครูตี

๑. ตายตัดสินใจไม่สูบบุหรี่เพราะเห็นคนป่วยที่เป็นโรคถุงลมโป่งพอง

๒. คุณครูสอนว่าสิ่งเสพติดมีพิษต่อร่างกาย

๓. โจไม่ยอมให้ควาฟร่วมมือกับคนขายยาเสพติด แม้จะถูกข่มขู่

๔. กุ้งโยนบุหรี่ทิ้งเมื่อตั้งใจว่าจะเลิกสูบบุหรี่โดยเด็ดขาด

๕. พี่กเล่นปริศนาคำทาย

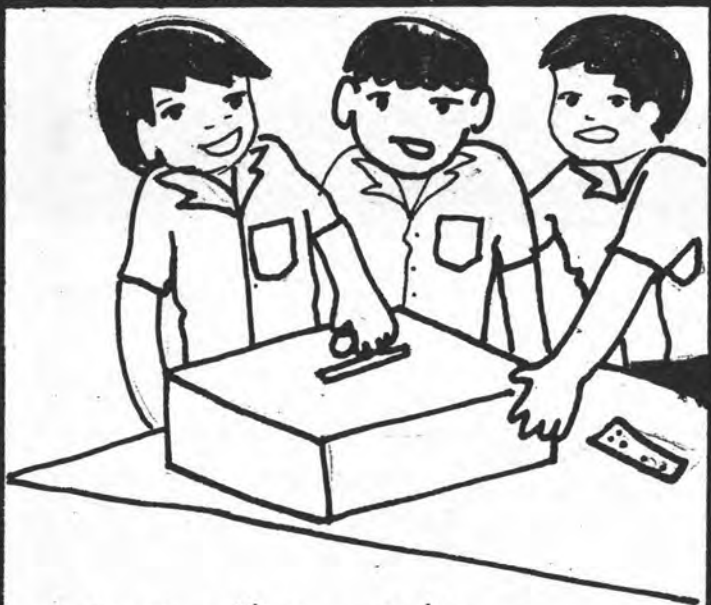

๖. แก่นเหน่นำวิธีค้นหนังสือให้แพรว

๗. ขันกับพ่อไปหาพื้นที่ใหม่ล่าละเมาะ

๑. นักเรียนชั้นประถมปีที่ ๒ ปรึกษากัน เพื่อบำรุงวัด

๒. ดาวแบ่งเงินค่าขนมให้ขอทานที่ตาขอ

๓. น้องจุงคุณย่าข้ามถนน

๔. เปี้ยกชอบตีสุนัข

๕. อุ้มไหว้พระสามนต์ก่อนนอนทุกวัน

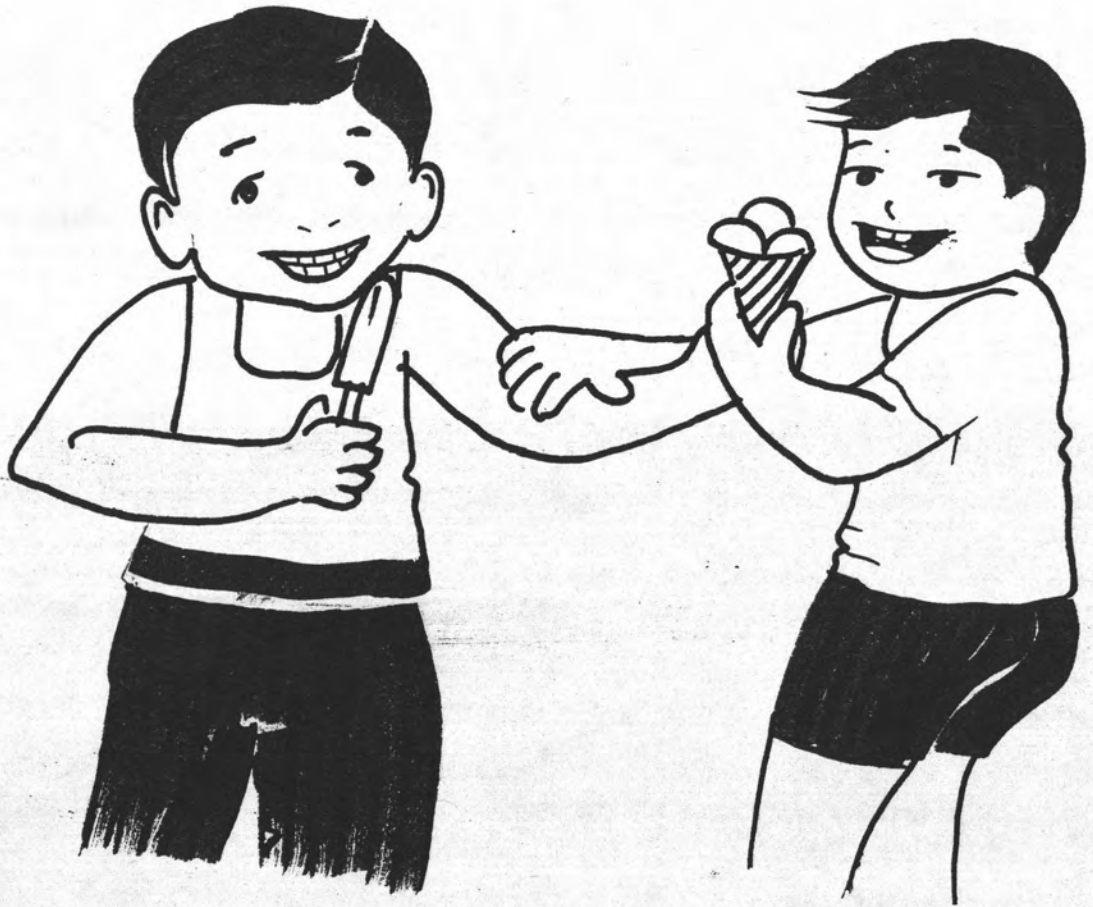

๖. ตั้งจอตราในที่ห้ามจอด

๗. ต้อยทิ้งขยะลงบนถนน

เรื่องที่ ๗

ความไม่เห็นแก่ตัว

๑. แต่งตัวให้เรียบร้อยให้น้องปีศาจ

๒. เจ้าไม่ลองเก้าอี้หลายตัว

๓. เล็กไม่ทิ้งเปลือกเงาะลงบนถนน

ก. นักเรียนทุกคนปฏิบัติตามกติกา

ข. ไปวิ่งเล่นเกมกับเพื่อนๆ

ค. เข้าวินิจฉัยหนังสือพิมพ์มาอ่านคนเดียว

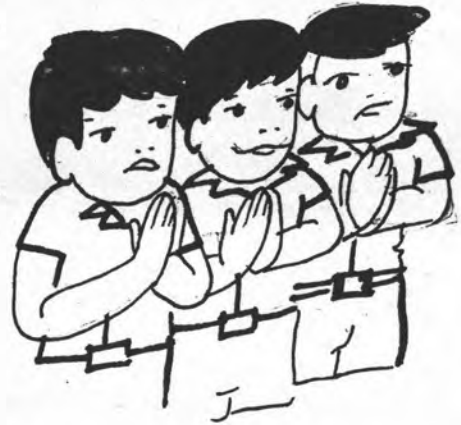

ง. อู๋ไม่วิ่งขึ้นบันไดอาคารเรียน

๑. คุณิลล์ ไม่เกลียดอันขณะเล่นเกม

ก. นักเรียนสวดมนต์ก่อนกลับบ้าน

๒. พลอยมาทีหลัง จึงต่อท้ายแถว

ข. น้อยไม่ทำเสียงดังเมื่อเข้าห้องสมุด

ค. นุชให้อาหารเจ้าเหมียว

๓. พรเข้าห้องประชุมก่อน จึงนั่งโต๊ะในสุด

ง. ชูชัยวิ่งออกกำลังกายตอนเช้า

๑. ชัยเข้คิดเดินขึ้นรถประจำทางแม่จะรีบ

๒. ลูกนี่ขับรถถูกกฎหมายจริง

๓. ลีรพงษ์ลูกให้หญิงมีครรภ์นั่ง

ก. ตุ่มแปรงฟันก่อนเข้านอน

ข. ตู้ออกอนุญาตครูก่อนออกจากห้อง

ก ข ค ง

ค. อาจารย์ไม่เคยเลิกสอนก่อนเวลา

ง. หุ่นโรงงานตั้งเวลา ๑๒.๐๐ น.

๑. ทุกคนช่วยกันเก็บกวาดเมื่อทำงานเสร็จ

๒. เฉากไม่เลือกทานอาหารที่ชอบเท่านั้น

๓. แป้งไม่ติดเลขเขียนดั่งรบกนเพื่อน

ก. ตีกเล่นหมกเก็บกับเพื่อนบ้าน

ข. โนมดูโทรทัศน์เมื่อทำการบ้านเสร็จ

ค. เรียมพูดสุภาพกับเพื่อน

ง. ต่อมอาสาขกเก้าอี้เแทนเพื่อนที่ตัวเล็กกว่า

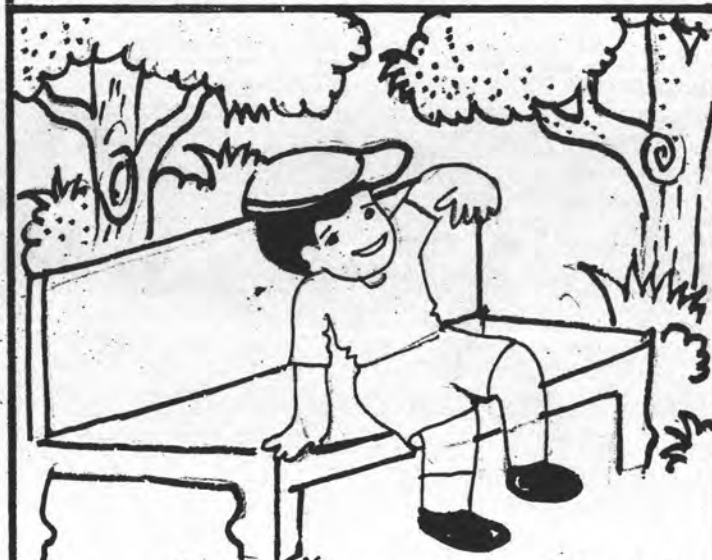

๑. เขีรดีใช้น้ำในโรงเรียนอย่างประหยัด

๒. ใหม่ราตน้ำทุกครั้งหลังจากใช้ส้วม

๓. พงษ์นั่งเก้าอี้ในสวนจัตุจักรโดยไม่โยกขาเก้าอี้

ก. ศักดิ์ทำงานศิลปะมาส่งครูตรง เวลา

ข. เนตรรดน้ำผักทุกวันตามหน้าที่

ค. อ้อมใช้โทรศัพท์สาธารณะอย่างระมัดระวัง

ง. ต่อย่านหนังสือพิมพ์ให้คุณย่าฟัง

๑. นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดบริเวณวัด

๒. ผู้ใหญ่เลวีช่วยกันสร้างเขื่อนกันน้ำในหมู่บ้าน

๓. นิส้าเปิดหนังสือของหอสมุดแห่งชาติ
ด้วยความระมัดระวัง

ก. เศรษฐาแบ่งเงินไปฝากธนาคารออมสิน

ข. ญาติ ชวนน้องเล่นเมวกินน้ำมัน

ค. นพพล และเพื่อนตั้งใจสวดมนต์ขณะเข้าแถว

ง. ลูกปัญญา และเพื่อนช่วยกันขุดลอก
ระบายน้ำ

เรื่องที่ ๖

ความเมตตาากรุณา

๑. อรสาช่วยเหลือเด็กที่ตกน้ำ

๒. ชุชาติป้อนข้าวน้องที่กำลังป่วย

๓. ดิรินพาเด็กหลงทางไปหาตำรวจ

ก. แกะคืนสมุดให้ทุกคนสัญญา

ข. เกตุพาดูกจ้างที่ป่วยไปหาหมอ

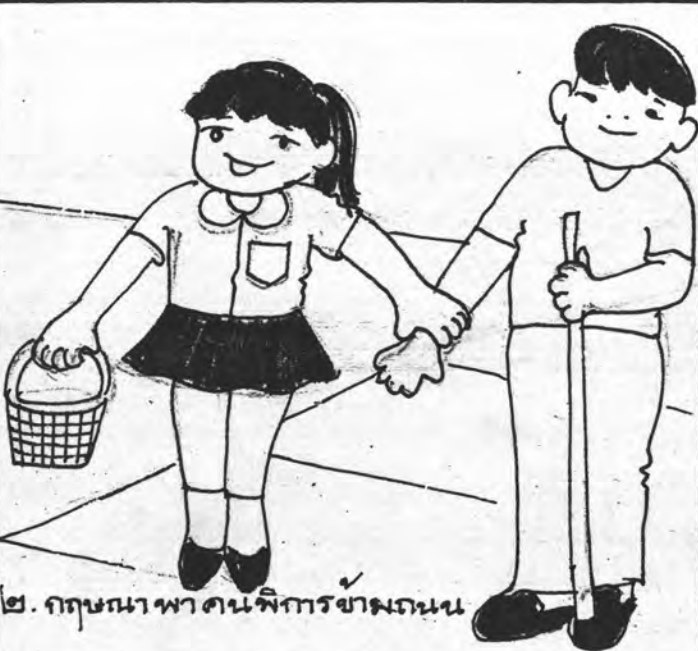
ค. สมองเล่นปิงปองตามที่พ่อสอน

ง. สุรเดชห้ามชูเกียรติเอาไม้ดกจริตโต๊ะ

๑. ขวัญห่มผ้าให้สุนัขที่กำลังหนาวสั่น

๒. กฤษณาพาคนพิการข้ามถนน

๓. ญัฐาปล่อยปลาตัวคล่อง

ก. ผู้ตัดกระดาษเงินเหน็บลูกห่อของขวัญทุกเดือน

ข. หมอรักษาคนไข้อย่างเต็มใจ

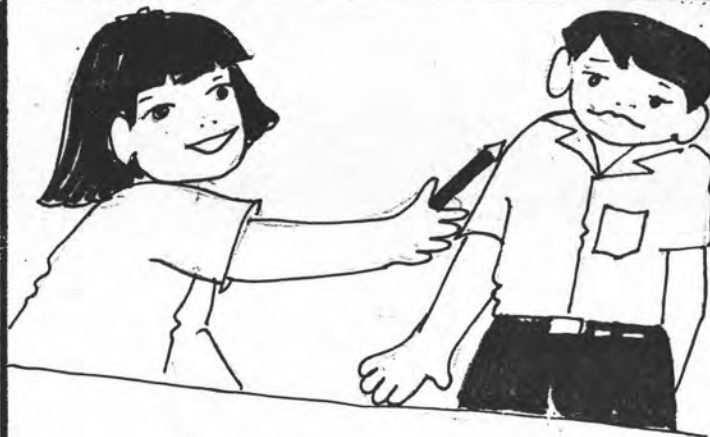
ค. นริศช่วยซื้อของที่คนพิการขาย

ง. สมปองรดน้ำต้นไม้ที่เขาปลูกไว้

๑. ฝึกปลอบน้องชายที่กำลังร้องไห้

ก. เชอริให้ชนิดยืมดินสอตามที่บอก

ข. เหวงดีใจที่ปลาให้หนังสือการ์ตูน

๒. มานพส่งสารสมัครใจเรียนเลขให้

ค. บงกชปลอบโยนเมื่อเห็นเพื่อนถูกตี

๓. ดาวพูดไห้เราเพื่อให้เพื่อนสบายใจ

๔. อรบันทึกการทำงานในกลุ่มมริยศึกษา

๑. อริสมันส์ห้ามที่ขริบเกล็ดตัว

ก. ซัฟฟาพึ่งครูอธิบายวิชาภาษาอังกฤษ

๒. ปล้ำไม่หัวเราะเยาะ ที่สำหรัยหนักลม

ข. ปรียามไม่เด็ดดอกไม้ในเขตหวงห้าม

ค. สุรางค์ไม่เยาะเย้ยจิตรราที่สออบตก

๓. คุณยายพูดสุภาพ กับเด็กรับใช้

ง. จ้าไม่ตื่นสาย ถึงแม้อากาศหนาว

๑. พรหมไม่คิดอาฆาตเพื่อน แม่ถูกรังแก

๒. ไอศูรย์ไม่ขี้อิจฉาที่ครู ชมเชยตนพูด

๓. เมฆินทร์สวดมนต์ภาวนาขอให้ปรีดา
หายป่วยเร็ว ๆ

๓. ตู๋นั่งดูข่าวจากโทรทัศน์

๔. กาญจนาจัดเก็บรองเท้าอย่างเรียบร้อย

๕. แสงสวดมนต์ขอให้ทุกคนพ้นจากความทุกข์

๖. ผุสชี้ให้เวินทุกคนที่มาขอ

๑. สมคิดตั้งใจสวดแผ่เมตตาภาวนานอน

ก. ยพตีไม่คิดแก้แค้นที่อรสาทำให้เจ็บ

๒. ลลิตทำได้รางวัล แต่อังสนาไม่อิจฉาเพื่อน

ข. ปิภาตีใจที่คุณแม่ซื้อของขวัญให้

ค. มาริษา ร้องไห้เมื่อคุณหมอตระจกฟัน

๓. ต้อมตีใจที่ต้นสอขบได้คะแนนเต็ม

ง. คุณครูให้รางวัล ที่แอดเป็น
คนขยันเรียน

เฉลยข้อสอบแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม

เรื่องที่ 1	ข้อ 1 ค	ข้อ 2 ข	ข้อ 3 ง	ข้อ 4 ก		
เรื่องที่ 2	ข้อ 5 ค	ข้อ 6 ง	ข้อ 7 ค	ข้อ 8 ข		
เรื่องที่ 3	ข้อ 9 ค	ข้อ 10 ก	ข้อ 11 ข	ข้อ 12 ข	ข้อ 13 ข	
เรื่องที่ 4	ข้อ 14 ค	ข้อ 15 ง	ข้อ 16 ค	ข้อ 17 ค		
เรื่องที่ 5	ข้อ 18 ค	ข้อ 19 ข	ข้อ 20 ค	ข้อ 21 ค	ข้อ 22 ข	
เรื่องที่ 6	ข้อ 23 ก	ข้อ 24 ก	ข้อ 25 ง	ข้อ 26 ง	ข้อ 27 ก	ข้อ 28 ข
เรื่องที่ 7	ข้อ 29 ค	ข้อ 30 ข	ข้อ 31 ค	ข้อ 32 ง	ข้อ 33 ค	ข้อ 34 ง
เรื่องที่ 8	ข้อ 35 ข	ข้อ 36 ค	ข้อ 37	ข้อ 38 ค	ข้อ 39 ค	ข้อ 40 ค

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

แบบมโนธรรมสำนึก

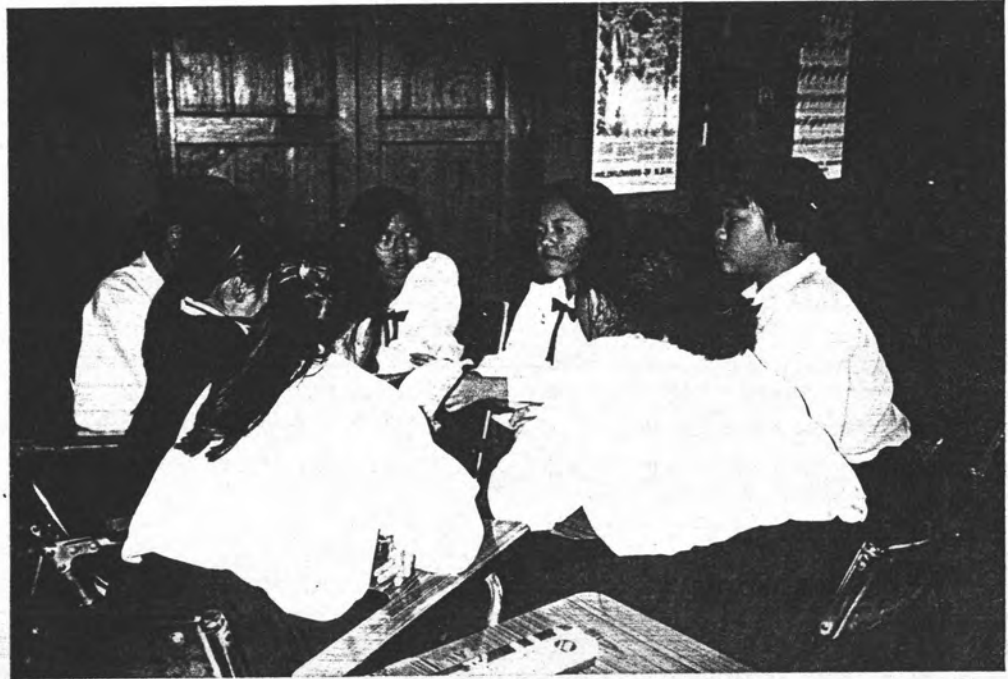
ขั้นที่ 1 Codification
การนำเสนอสถานการณ์ที่เป็นจริงแก่ผู้เรียน
ด้วย
ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ

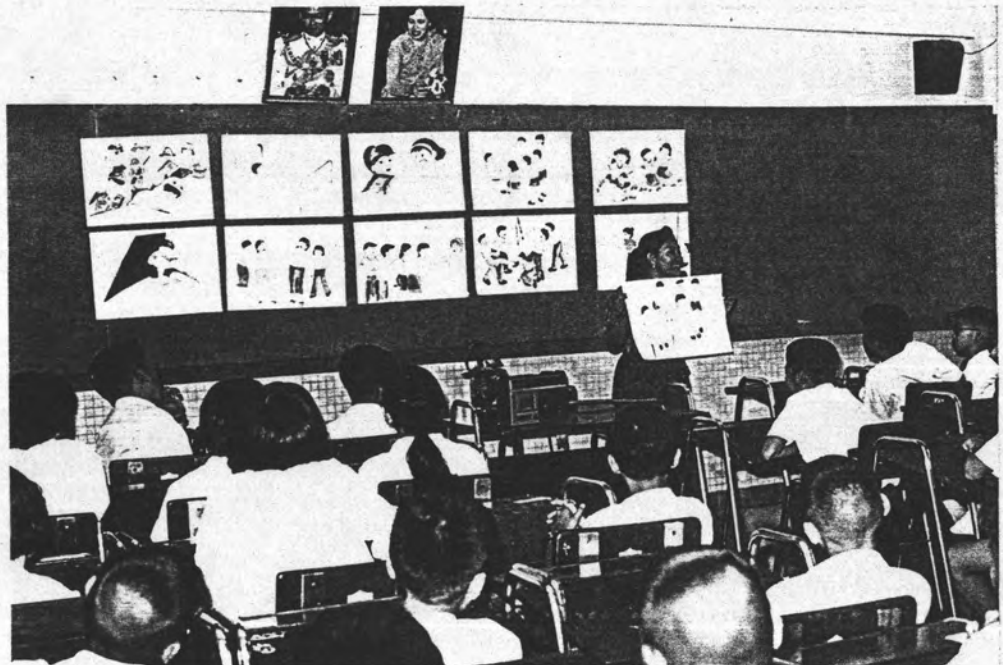
บทบาทสมมติ

กรณีตัวอย่าง

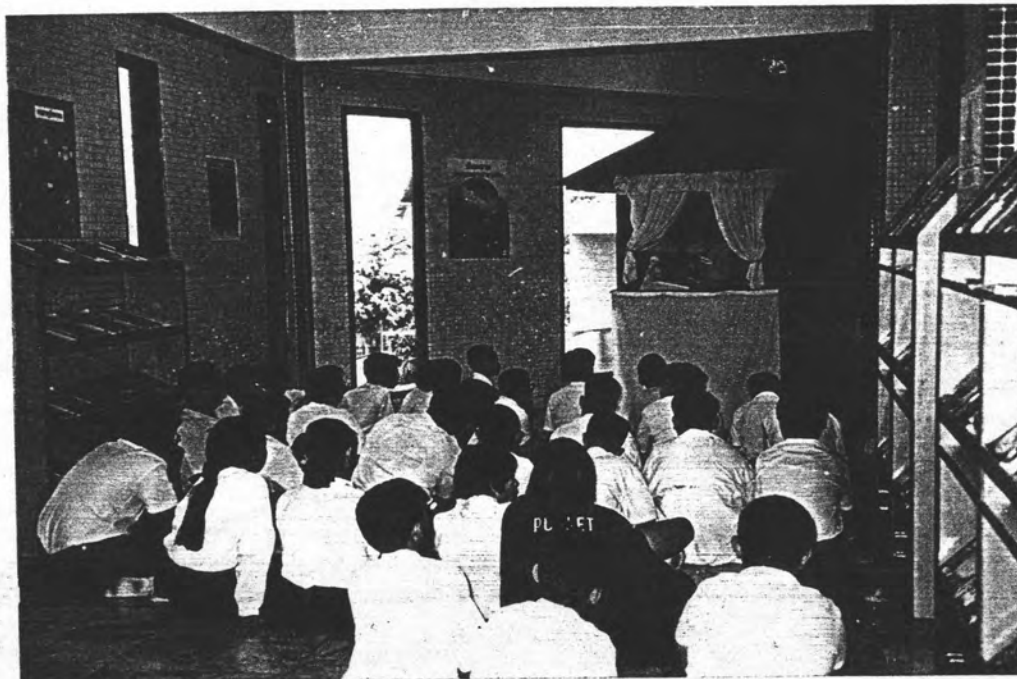

ภาพสื่อ (ภาพสเก็ตช์)

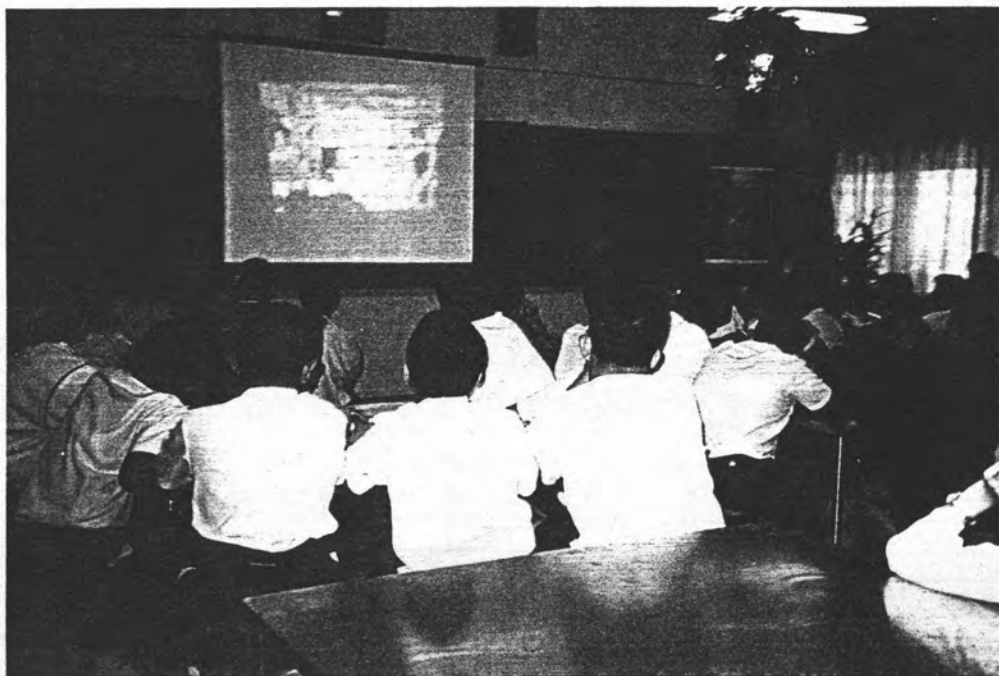
นิทาน

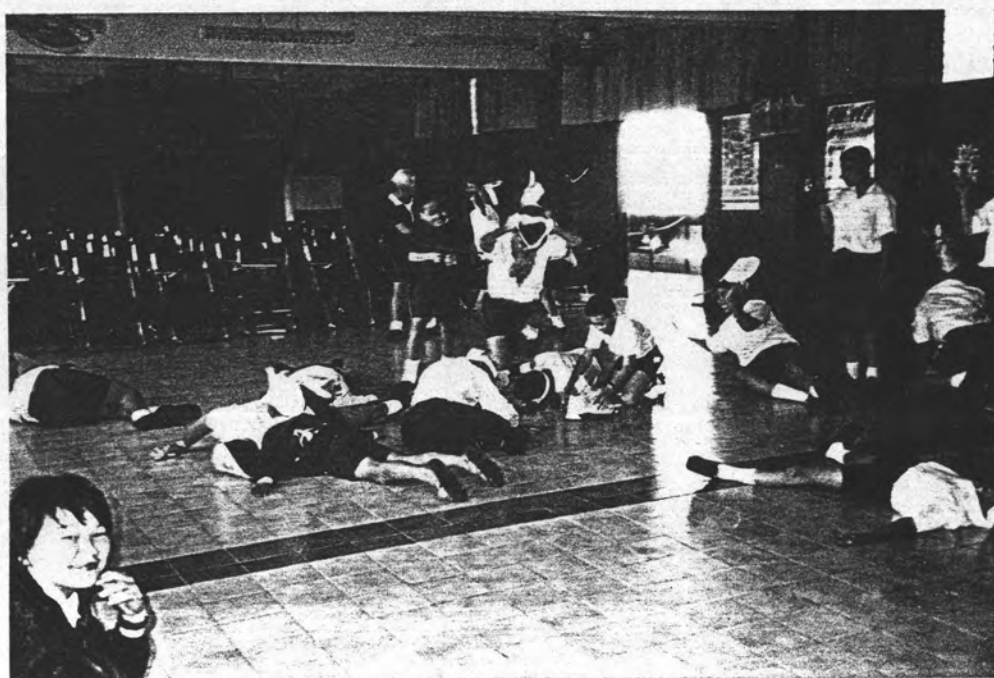
เพลง

สไลด์ประกอบเสียง

สถานการณ์จำลอง

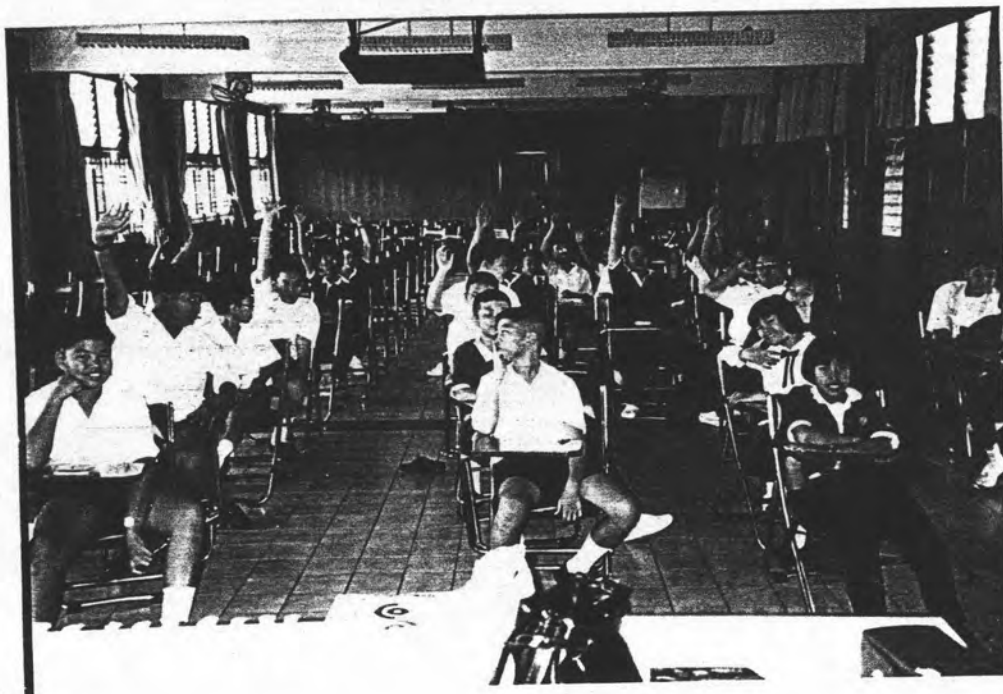

ขั้นที่สอง กิจกรรมเราให้เกิดความสนใจ

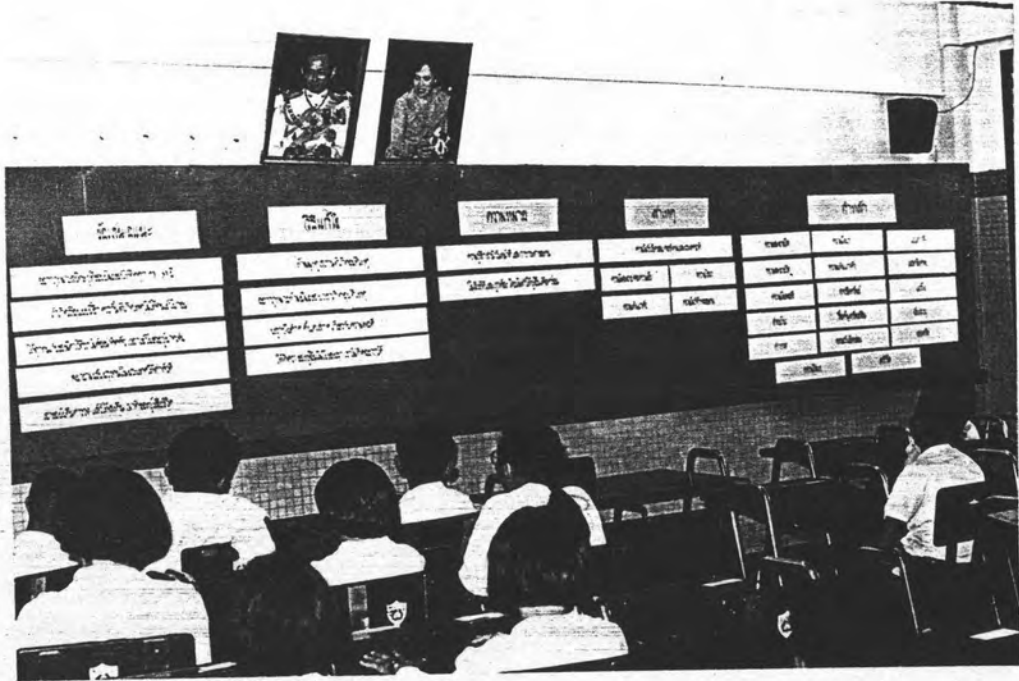
เพื่อให้ผู้เรียน วิพากษ์ วิจารณ์ คิดวิเคราะห์จากประเด็นปัญหา

ขั้นที่สาม Decoding

การถอดความหมายจากแถบบันทึกเสียงในรูปแบบของ ความหมาย

คำหลัก ประเด็นปัญหา วิธีแก้ไข ข้อเสนอแนะ

ชั้นที่ 4 สรุปบทเรียน

โดยนำทศนทนา (จากชั้นที่ 3) มาสรุปเป็นบทสอนอ่านให้นักเรียนอ่าน

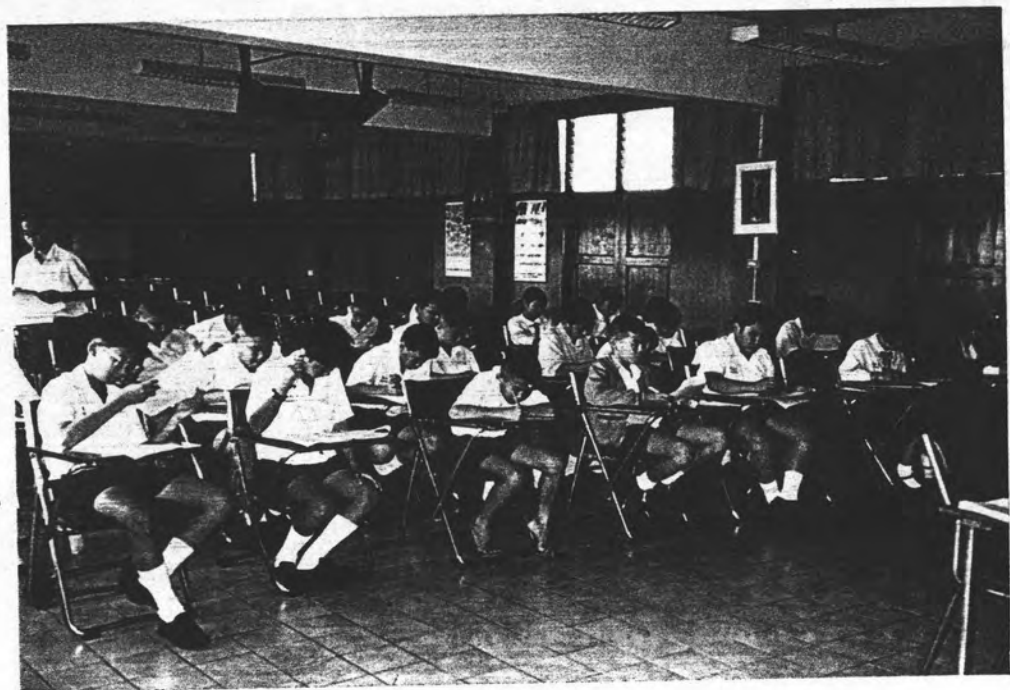
นักเรียนขณะกำลังอ่านบทสอนอ่าน

ชั้นที่ 5 วัดและประเมินผล
สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการสนทนา

ทำแบบวัดมโนทัศน์ทางจริยธรรม และแบบประเมินตนเอง

กลุ่มตัวอย่างประชากร

การประชุมกลุ่มเทคนิคความรอบวง

ประวัติผู้วิจัย

นางรัชณี วัฒนกิจ เกิดวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2502 ที่จังหวัดนนทบุรี
สำเร็จการศึกษาครุศาสตรบัณฑิต จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต ในปีการศึกษา 2524 เข้าศึกษา
ต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา
2532 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ช่วยฝ่ายวิชาการระดับประถมศึกษา โรงเรียนทิวไผ่งาม
แขวงบางยี่ขัน เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักคณะกรรมการการศึกษา
เอกชน การวิจัยได้รับทุนอุดหนุน จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นจำนวนเงิน
3,400 บาท

